
MudgalapurAna Khanda 6 Vikatacharitam

ముద్గలపురాణం ఖణ్డః ౬ వికటచరితమ్

Document Information

Text title : Mudgala Purana Khanda 6 Vikatacharitam

File name : mudgalapurANam6.itx

Category : purana, ganesha

Location : doc_purana

Proofread by : Yash Khasbage

Latest update : September 18-19, 2023 Ganeshachaturthi

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

September 18, 2023

sanskritdocuments.org

ముద్గలపురాణం ఖణ్డః ౬ వికటచరితమ్

॥ ముద్గలపురాణం ఖణ్డః ౬ ॥

॥ అథ శ్రీముద్గలపురాణే షష్ఠః ఖణ్డః ప్రారభ్యతే ॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౧ పాస ౧)

౬.౧ శక్తిధ్యానవర్ణనం నామ ప్రథమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

శౌనక ఉవాచ ।

సూత త్వయా మహాప్రాజ్ఞ కథితం పరమాద్భుతమ్ ।
లమ్బోదరస్య మాహాత్మ్యం తేనాఽహం తృప్తిమాగతః ॥ ౧ ॥

అహో గణేశమాహాత్మ్యం సర్వసన్తోషకారకమ్ ।
శ్రవణేనైవ సాక్షాత్తు బ్రహ్మసాయుజ్యదాయకమ్ ॥ ౨ ॥

అధునా వద మాహాత్మ్యం వికటస్య విశేషవిత్ ।
సర్వసిద్ధిప్రదం పూర్ణం సూత యోగామృతం పరమ్ ॥ ౩ ॥

అన్యన్ ముద్గలవిప్రేణ దక్షాయ కథితం పురా ।
పుష్టం దక్షేణ కిం తాత వద తన్నే ప్రవిస్తరాత్ ॥ ౪ ॥

తవ సణ్ణేన సన్తుష్టా వయం సర్వే విశేషతః ।
భవామః కృతకృత్యాశ్చ కథాశ్రవణమాత్రతః ॥ ౫ ॥

సూత ఉవాచ ।

సమ్యక్ పుష్టం త్వయా విప్ర భార్గవాణాం శిరోమణే ।
సారగ్రాహీ న సన్దేహః శౌనక త్వం విశేషతః ॥ ౬ ॥

భవతాం ప్రీతికార్థం వదిష్యామి విశేషతః ।
చరితం గణనాథస్య బ్రహ్మభూతపదప్రదమ్ ॥ ౭ ॥

న గణేశాత్ పరం కిఞ్చిద్ విద్యతే వేదవాదతః ।

అల్పపుణ్యయుతానాం తు న ప్రీతిస్తత్ర వర్ధతే || ౮ ||

పురా పృష్టో మహాయోగీ యోగం దక్షేణ వీప్సతా ।

తదేవాఽహం వదిష్యామి శ్శృణుత బ్రాహ్మణాః పరమ్ || ౯ ||

దక్ష ఉవాచ ।

ధన్యం మే జన్మకర్మాది యేన తే దర్శనం ప్రభో ।

ప్రాప్తం పుణ్యవశేనైవ పరం ముద్గలయోగదమ్ || ౧౦ ||

అధునా వద మాహాత్మ్యం వికటస్య విచక్షణ ।

శ్రుత్వా లమ్బోదరస్యైవ తృష్ణా మే వర్ధతే మునే || ౧౧ ||

కీదృశోఽయం గణాధ్యక్షః కీదృశం బ్రహ్మ తస్య వై ।

కేన యోగేన లభ్యశ్చ కతి తస్యావతారకాః || ౧౨ ||

కిం విహారః కిమర్థం స భూమౌ దేవః సమాగతః ।

కాన్ దైత్యాన్ హతవాన్ విప్ర కథం దేవైశ్చ సంస్తుతః || ౧౩ ||

ఇత్యాది వివిధం తస్య చేష్టితం వద మానద ।

భవాదృశా మహాభాగాః పరోపకృతికారకాః || ౧౪ ||

సంసారాభౌ నిమగ్నానాం నౌకారూపా మతా బుధైః ।

భవంతో నాత్ర సన్దేహస్తారయస్వధునా చ మామ్ || ౧౫ ||

సూత ఉవాచ ।

దక్షస్య వినయేనైవం భావేన తోషసంయుతః ।

ముద్గలస్తమథోవాచ పరం తచ్ఛృణు సౌఖ్యదమ్ || ౧౬ ||

ముద్గల ఉవాచ ।

ధన్యోఽసి దక్ష యేన త్వం గణనాథకథాం ముహుః ।

ప్రశ్నైన భక్తిసంయుక్తో వర్ధయసి సుసారవిత్ || ౧౭ ||

సాక్షాద్బ్రూహ్మసుతస్తత్ర చిత్రం కిం భవతి త్వయి ।

భావేన తే ప్రసన్నోఽహం వదిష్యామి హితావహమ్ || ౧౮ ||

వికటస్య చ మాహాత్మ్యం బ్రహ్మభూతకరం పరమ్ ।

సర్వసిద్ధిప్రదం తుభ్యం కథయామి సమాసతః || ౧౯ ||

ఆత్రేతిహాసం ముఖ్యం వై విధే శ్శృణు పురా భవమ్ ।

కథయామి విచిత్రం తే వికటాఖ్యానసంయుతమ్ || ౨౦ ||

ఆదిమాయా మహాశక్తిః శక్తిలోకే నిరామయే ।
 సంస్థితా సేవ్యమానా సా దేవీభిః సేవ్యరాత్మభిః ॥ ౨౧॥
 ఏకదా పూజనే సక్తాం నియమస్థాం విశేషతః ।
 గణేశానస్య తాం దృష్ట్వా పప్రచ్ఛః శక్తయః పరాః ॥ ౨౨॥
 మహాకాలీ ప్రజానాథ మహాలక్ష్మీస్తధైవ చ ।
 మహాసరస్వతీ దేవ్యోఽన్యాశ్చ నానావిధా మతాః ॥ ౨౩॥
 మహాకాలీమహాలక్ష్మీమహాసరస్వత్యః ఊచుః ।
 త్వం సాక్షాత్ సర్వరూపాఽసి జగద్బ్రహ్మప్రకాశినీ ।
 త్వదీయధ్యానయోగేన బ్రహ్మభూతా భవన్తి చ ॥ ౨౪॥
 ధర్మార్థకామమోక్షాణాం దాత్రీ త్వం కథితా బుధైః ।
 వేదేషు సర్వశక్తీనాం మూలభూతా త్వమజ్ఞాసా ॥ ౨౫॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౧ పాస ౨)

బ్రహ్మవిష్ణుశివాద్యాశ్చ త్వదనుష్ఠానతః సతి ।
 ఈశ్వరాః సర్వకార్యేషు సమర్థాః ప్రబభూవిరే ॥ ౨౬॥
 కర్మణాం ఫలదాత్రీ త్వం తపసాం జ్ఞానధారిణామ్ ।
 త్వత్తః పరతరం నాస్తి వేదశాస్త్రప్రమాణతః ॥ ౨౭॥
 త్వం నిత్యం నియమే సంస్థా గణేశం మూర్తిగం పరమ్ ।
 ధ్యానయుక్తా పూజయసి తం ధ్యాయసి కిమర్థతః ॥ ౨౮॥
 సదా నామావలిం తస్య వదసి జగదమ్బికే ।
 భ్రమార్థం సర్వజన్మానాం గుహ్యగోపనకారణాత్ ॥ ౨౯॥
 సర్వసత్తాధరీ దేవీ త్వమేవాత్ర న సంశయః ।
 అస్మాన్ మోహాయుతాన్ శక్తే కిమర్థం కురుషే వద ॥ ౩౦॥
 లజ్జాం త్యక్త్వా త్వదీయాశ్చాధునా పృచ్ఛామహే వయమ్ ।
 నిత్యం దృష్ట్వా ప్రసంక్షుభ్ధా భవామః పరమాద్భుతే ॥ ౩౧॥
 దాస్యస్త్యదీయపాదస్య నాన్యత్త్వత్తః పరం కదా ।
 వేదమార్గేణ సర్వేషి జానీమో వద సామ్ప్రతమ్ ॥ ౩౨॥
 ముద్గల ఉవాచ ।
 తిస్రభిః శక్తిముఖ్యాభిః పృష్టా సా శక్తిరుత్తమా ।

స్నేహేన తా జగాదాథ రహస్యం శృణు ముఖ్యకమ్ || 33||

ఆదిశక్తిరువాచ |

శృణుధ్వం శక్తయః సర్వా రహస్యం మే హృది స్థితమ్ |
సర్వసిద్ధిప్రదం పూర్ణం త్రయ్యాద్యాః పరమాద్భుతమ్ || 3౪||

యథావదథ కల్యాణ్యస్తథాఽహం సర్వగా యతః |
గణేశస్యాంశరూపత్వాద్గణభావసమాశ్రితా || 3౫||

పురా వయం సముత్పన్నాశ్చత్వారో దేవముఖ్యకాః |
శమ్భుర్విష్ణురవిర్దేవ్యో గణేశానాదహం కిల || 3౬||

నామరూపాత్మకం సర్వం మత్తో బ్రహ్మ భవాత్మకమ్ |
తత్రాఽహం బ్రహ్మభూతత్వాత్ సంస్థితా నాత్ర సంశయః || 3౭||

నామరూపాత్మకస్యాపి నాశోత్పత్తి ప్రకీర్తితే |
తత్ర స్థితమతో బ్రహ్మాఽసత్త్వానన్దమయం మతమ్ || 3౮||

ఉత్పత్తినాశభూతేషు తదాధారం సదాత్మగమ్ |
సూర్యస్తదేవ దేవ్యస్తు బ్రహ్మ సత్యాత్మకం పరమ్ || 3౯||

అసత్సన్మయరూపశ్చ విష్ణుః సామ్యే వ్యవస్థితః |
నేతిరూపః శివస్తత్ర చతుర్థః కథ్యతే పరః || ౪౦||

చతుర్ణాం చైవ సంయోగే స్వానన్దః పఞ్చమః స్మృతః |
స్వసంవేద్యేన యోగేన లభ్యతే యోగసేవయా || ౪౧||

అయోగః పఞ్చభిర్హీనో వ్యతిరేకప్రభావతః |
సంయోగాఽయోగయోగ్యోగే గాణేశో యోగ ఉచ్యతే || ౪౨||

పఞ్చుధా చిత్తవృత్తీనాం చాలకనైన కథ్యతే |
చిన్తామణిః సదా దేవ్యః పశ్యధ్వం యోగమార్గతః || ౪3||

మాయారూపా స్వయం సిద్ధిర్భ్రాన్తిదా వివిధా సదా |
భ్రాన్తిధారకరూపా సా బుద్ధిః శాస్త్రేషు కథ్యతే || ౪౪||

తయోః స్వామీ గణేశానః స్వానన్దనగరే స్థితః |
యోగశాన్తిమయః సాక్షాల్లక్షలాభపితా హృది || ౪౫||

సంయోగశ్చ గకారాఖ్యో హ్యయోగశ్చ ణకారకః |
తయోః స్వామీ గణాధీశో వయం తస్య కలాత్మికాః || ౪౬||

అతస్తం భక్తిసంయుక్తా భజామ్యత్ర న సంశయః ।
న మోహార్థం మహాదేవ్యో గుహ్యాం గోపయితుం చ న ॥ ౪౭॥

ఏతత్ సర్వం సమాఖ్యాతం మదీయనియమాత్మకమ్ ।
చిత్తే చింతామణిం దేవ్యో ధ్యాయామి భక్తిసంయుతా ॥ ౪౮॥

కామమోహితచిత్తానాం న ప్రత్యక్షో గజాననః ।
భవతే భావహీనానాం భజతామపి సర్వదా ॥ ౪౯॥

అజ్ఞానావరణైర్ముక్తా మాం వదన్తి పరాత్పరామ్ ।
గణాస్తస్య వయం సర్వే శమ్భువిష్ణుముఖాః కిల ॥ ౫౦॥

గజో నిర్గుణరూపాఖ్యస్తదేవాననముచ్యతే ।
కణ్ఠాధః సగుణం బ్రహ్మ తయోర్వ్యోగే స దేహభృత్ ॥ ౫౧॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౨ పాన 3)

ఇత్యుక్త్వా విరరామాథ శక్తిః స్వానన్దవాసినీ ।
అసత్పాత్రీ ప్రజానాథ విస్మితాస్తా బభూవిరే ॥ ౫౨॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయపురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే శక్తిధ్యానవర్ణనం నామ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧

౬.౨ శివవిష్ణోర్వరప్రదానం నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

ముద్గల ఉవాచ ।
మహాకాలీముఖా దేవ్యః శ్రుత్వా యోగం పురాతనమ్ ।
విస్మితాస్తాః పునః సర్వా వచ ఊచుః ప్రహర్షితాః ॥ ౧॥

శక్తయ ఊచుః ।
మహామాయే త్వయా ప్రోక్తం సర్వసంశయనాశనమ్ ।
శ్రుత్వా వయం గణేశస్య యోగం జ్ఞానయుతాః కృతాః ॥ ౨॥

కామమోహితచిత్తానాం న ప్రత్యక్షో భవేత్ కదా ।
గణేశానస్త్యయా ప్రోక్తో జన్మకోటిశతైరపి ॥ ౩॥
గణేశప్రాప్తిహీనా యే జన్తవశ్చేష్వరాస్తథా ।

జన్మ తేషాం విశేషేణ నిష్ఫలం సమ్మతం బుధైః ॥ ౪ ॥
 అహో జ్ఞానయుతం దేహం ప్రాప్య సర్వార్థదాయకమ్ ।
 సర్వదం గణనాథం యే న భజన్తేఽతిగూఢకాః ॥ ౫ ॥
 రాసభాదీసమా దేవి జ్ఞాతవ్యా జ్ఞానవర్జితాః ।
 కామయుక్తస్వభావేన త్యజన్తి గణనాయకమ్ ॥ ౬ ॥
 కామస్య చరితం శక్తే వద విస్తరతః పరమ్ ।
 కామనాశకరం చాపి యేన ఢుణ్ణిః ప్రలభ్యతే ॥ ౭ ॥
 త్వమస్మాకం పరా కాష్ఠా గురురూపేణ సంస్థితా ।
 దేహి విష్ణుశ్వరం మాతర్భజిష్యామోఽఖిలాః ప్రభుమ్ ॥ ౮ ॥
 ఆదిశక్తిరువాచ ।
 గణనాథావతారస్య తస్యోపాసనమాత్రతః ।
 వికటస్య స్వయం కామః ఖలో నశ్యతి తత్క్షణాత్ ॥ ౯ ॥
 అత్ర వోఽహం పురా జాతమితిహాసం వదామి హి ।
 యేన కామవ్యథాహీనా భవిష్యన్తి జనాః సదా ॥ ౧౦ ॥
 కైలాసే గిరివర్యే తు శక్కరః స్వేచ్ఛయైకదా ।
 పార్వతీమోహనార్థాయ భీమరూపధరోఽభవత్ ॥ ౧౧ ॥
 అదృష్ట్యా శక్కరం సాఽపి శోకయుక్తా బభూవ హా ।
 ఏతస్మిన్నస్తరే తత్రేన్ద్రస్తం ద్రష్టుం సమాయయౌ ॥ ౧౨ ॥
 మఘవోగ్రస్వరూపాస్యం దృష్ట్యా కైలాసనాయకమ్ ।
 రాక్షసం తం విదిత్వా స క్రోధయుక్తో బభూవ హా ॥ ౧౩ ॥
 వజ్రం తత్యాజ తం హన్తుం మహేన్ద్రః సహసా పరమ్ ।
 శివదేహం సమాసాద్య నిష్ఫలం తద్భూవ హా ॥ ౧౪ ॥
 తతః క్రోధసమాయుక్తః శక్కరోఽగ్నిం సమాస్పృజత్ ।
 తృతీయం నేత్రముద్ధాట్య దగ్ధం దేవపతిం స్వయమ్ ॥ ౧౫ ॥
 సహసాఽగ్నిం స దృష్ట్యా తు తం సస్మార బృహస్పతిమ్ ।
 స జ్ఞాత్వా తత్క్షణం గత్వా ప్రణనామ మహేశ్వరమ్ ॥ ౧౬ ॥
 ప్రసాద్య గిరిజానాథమిద్రం భయసమాకులమ్ ।

అగ్నినా త్యక్తమానమ్యం తత్పాదస్థం చకార హా || ౧౭||

ఇన్ద్రస్తం వివిధైః స్తోత్రైః ప్రభుం స్తుత్వా క్షమాపయత్ |

(Page ఖం. ౬ అ. ౨ పాన ౪)

అజ్ఞానజం మహేశానోఽపరాధం తస్య చాక్షమత్ || ౧౮||

తతః శివం సమాగత్యాగ్నిస్తదంశసముద్భవః |

ప్రణమ్య ప్రత్యువాచేదం కిం కరోమి మహేశ్వర || ౧౯||

త్వదాజ్ఞాయా మహాదేవ త్యక్తా దేవపతిం ఖలమ్ |

సమాగతం మహేశాన కార్యమాజ్ఞాపయోత్తమమ్ || ౨౦||

నిఃసృతోఽహం త్వదంశాద్వై న భవిష్యామి నిష్ఫలః |

సర్వం బ్రహ్మాణ్డమథ వా గ్రసిష్యామి త్వదాజ్ఞయా || ౨౧||

అగ్నేస్తదవచనం శ్రుత్వా శక్కరస్తమువాచ హా |

పతస్య త్వం సముద్రే వై మత్పుత్రో రాక్షసాకృతిః || ౨౨||

సర్వైరవధ్యభావేన భవిష్యసి మహాబలః |

త్రైలోక్యాధిపతిర్భూత్వా ధర్మలోపం కరిష్యసి || ౨౩||

వృన్దా ధర్మధ్వజస్యైవ పత్ని తవ భవిష్యతి |

పుత్రీ సతీ గణేశేన శప్తా చాపత్యదర్శనాత్ || ౨౪||

తాం పాతివ్రత్యహీనాం వై కరిష్యతి జనార్దనః |

తదా మచ్ఛక్రపాతేన మరిష్యసి న సంశయః || ౨౫||

తతో మద్దేహగో భూత్వా మద్రూపస్త్యం భవిష్యసి |

రాక్షసాకృతిరూపాద్వై జాతస్తస్మాత్తథా భవ || ౨౬||

ఏవముక్త్యా మహాదేవస్తం ప్రచిక్షేప శక్తయః |

జలధౌ తత్ర ఘోషశ్చ బభూవ భయదాయకః || ౨౭||

తతస్తత్ర సముద్భూతో బాలకస్తేజసా యుతః |

తద్భీజాద్బ్రహ్మణాఽఽగత్య కృతో నామ్నా జలన్ధరః || ౨౮||

తస్య మౌజ్ఞ్యాదికం కర్మ చకార జలధిః స్వయమ్ |

కాలనేమ్యాదయో దైత్యా బభూవుస్తస్య పార్శ్వగాః || ౨౯||

శివస్య వరదానేన జిగ్యే బ్రహ్మాణ్డమణ్డలమ్ |

జలన్ధరస్తతో దేవా వనవాసం ప్రచక్రీరే || ౩౦||

వనే తపఃస్థితాం వృన్దాం దానవోఽపి దదర్శ సః ।
 ఉపయేమే కదా తాం చ గాన్ధర్వేణైవ శక్తయః ॥ ౩౦॥
 తయా రేమే సదా దైత్యో మోహితో మాయయా భృశమ్ ।
 న బుబోధ గతం కాలం సాఽపి తద్గతమానసా ॥ ౩౧॥
 తతః కర్మవిహీనం తు చకార స ధరాతలమ్ ।
 ఉపోషణేన సంయుక్తా దేవాదయో బభూవిరే ॥ ౩౩॥
 కదాచిన్నారదస్త్రజ గామాసురనాయకమ్ ।
 తేన సమూజితో యోగీ తం జగాద జలన్ధరమ్ ॥ ౩౪॥
 నారద ఉవాచ ।
 ధన్యోఽసి జలధేః పుత్ర సర్వరత్నవిలాసకృత్ ।
 తథాపి శృణు దైత్యేశ స్త్రీరత్నం నాస్తి తే గృహే ॥ ౩౫॥
 పార్వత్యా న సమం కుత్ర వర్తతే సా విశేషతః ।
 రత్నభూతా న సన్దేహః శక్యరేణానుభావితా ॥ ౩౬॥
 ఏవముక్త్యా మహాయోగీ నారదోఽతర్కధే స్వయమ్ ।
 సోఽపి శ్రుత్వా విశేషేణ కామబాణార్ధితోఽభవత్ ॥ ౩౭॥
 దూతః సమ్ప్రేషితస్తేన శక్యరం స సమాగతః ।
 జగాద తం నిశుమ్భశ్చ మహాదేవం మహాఖలః ॥ ౩౮॥
 నిశుమ్భ ఉవాచ ।
 శివస్త్యం నగ్నతాద్యైశ్చ చిహ్నైరుక్తో న తే ప్రభో ।
 పార్వతీ రత్నభూతా సా యోగ్యా భవతి సర్వదా ॥ ౩౯॥
 బ్రహ్మణ్ణాధిపతిః సాక్షాత్ సర్వశ్రియా యుతోఽధునా ।
 జలన్ధరశ్చ తస్మై త్వం దేహి శైలసుతాం ప్రభో ॥ ౪౦॥
 ప్రతాపవాన్ క్రోధసమాయుక్తో నో చేత్ జలన్ధరః ।
 హత్వా త్వాం తాం బలాత్ సోఽపి గ్రహీష్యతి న సంశయః ॥ ౪౧॥
 వచస్తస్య సమాకర్ణ్య క్రోధయుక్తః సదాశివః ।
 శూలం ధృత్వా నిశుమ్భం తం హన్తుం దేవః ప్రచక్రమే ॥ ౪౨॥
 తతో భయసమాయుక్తో మాయయాఽసురనాయకః ।

పపాలా౭౭గత్య వృత్తాంతం కథయామాస సంసది || ౪౩||

(Page ఖం. ౬ అ. ౨ పాస X)

నిశుమ్భభాషితం శ్రుత్వా తతః క్రోధసమాయుతః |

జలన్ధరో యయౌ తేన యుద్ధార్థం నైన్యసంయుతః || ౪౪||

తమాగతం సమాలోక్య మహాదేవః ప్రతాపవాన్ |

విష్ణుముఖ్యైః స యుద్ధాయ యయౌ దైత్యాధిపేన చ || ౪౫||

దేవానాం దానవానాం చ యుద్ధం పరమదారుణమ్ |

అభూద్వర్ణయితుం దేవ్యః శక్యతే న కదాచన || ౪౬||

వర్షమాత్రం మహాఘోరం తతో దైత్యో మహేశ్వరమ్ |

మాయయా మోహ్య సజ్గుహ్య తం చిక్షేప గుహస్తరే || ౪౭||

కాలనేమిముఖాంస్తతాస్థాప్య సజ్గ్రామమణ్డలే |

జగామ పార్వతీం దైత్యో మాయయా శక్కురాకృతిః || ౪౮||

తమాగతం సమాలోక్య జ్ఞానదృష్ట్యా మహాసతీ |

బుబోధ విహ్వలాఙ్గం చాన్తర్ధానమకరోత్ స్వయమ్ || ౪౯||

సా సస్మార మహావిష్ణుం గత్వా హిమగిరిం తదా |

సమాగతం విలోక్యైవ వృత్తాంతం సర్వమబ్రవీత్ || ౫౦||

శ్రుత్వా తాం సాన్త్యయామాస కేశవః పరపీఠహా |

జలన్ధరస్వరూపేణ వృన్దాం మోహయితుం యయౌ || ౫౧||

జలన్ధరాకృతిస్థం తం దృష్ట్వా విష్ణుం బుబోధ సా |

శశాప త్వం మహావిష్ణో భవ శైలాకృతేర్ధరః || ౫౨||

తతో౭తిభయసంయుక్తో విష్ణుః శాపసమన్వితః |

సిద్ధక్షేత్రే సమాగమ్య పూజయామాస విఘ్నపమ్ || ౫౩||

గుహాయాం శక్కురశ్చైవ సావధానో బభూవ హా |

ధ్యానేనైవ మహోగ్రేణ తోషయామాస విఘ్నపమ్ || ౫౪||

వరదాసప్రసిద్ధ్యర్థమాయయౌ తం గణేశ్వరః |

తం దృష్ట్వా శక్కురశ్చాదౌ ప్రణతో భక్తిసంయుతః || ౫౫||

తుష్టావ వివిధైః స్తోత్రైర్గణేశం సర్వసిద్ధిదమ్ |

కథయామాస వృత్తాంతం ప్రణమ్య కరసముప్తైః ॥ ౫౬ ॥

తతః స్వహస్తగం ఘణ్డిర్దదౌ తస్మై మహాత్మనే ।
చక్రం సుదర్శనం నామ్నా తం జగాద సదాశివమ్ ॥ ౫౭ ॥

మాం స్మృత్వా యుద్ధకాలే తం చక్రేణ జహి దానవమ్ ।
రక్ష సర్వాన్ మహాదేవ విజయీ ప్రభవిష్యసి ॥ ౨౮ ॥

ఏవముక్త్వా గణేశానోఽతర్దధే శక్జరస్తతః ।
చక్రం గృహ్య గుహాయాః స నిర్ణగామ బహిః స్వయమ్ ॥ ౫౯ ॥

దణ్డకారణ్యదేశే తు విష్ణుర్విష్ణుశ్వరం గతః ।
తస్మై ప్రత్యక్షభావేన వరం దదౌ గణేశ్వరః ॥ ౬౦ ॥

శ్రీగణేశ ఉవాచ ।

మా చింతాం కురు విష్ణో త్వం మామస్మృత్వా గతః పురా ।
తేన శాపయుతో జాతోఽధునా శరణమాగతః ॥ ౬౧ ॥

అత్రైవ తపసా తేఽహం వరదశ్చ పురాఽభవమ్ ।
తేన తే వై సహామ్యుద్వాపరాధం మాధవాధునా ॥ ౬౨ ॥

కలయా త్వం శిలాసంస్థో భవిష్యసి న సంశయః ।
పూర్ణరూపేణ దేవేశః స్వస్యాకృతిధరో భవ ॥ ౬౩ ॥

నరాస్త్యాం పూజయిష్యన్తి శిలారూపధరం ప్రభుమ్ ।
తత్ర దేవస్వరూపేణ తిష్ఠస్యత్ర న సంశయః ॥ ౬౪ ॥

పునర్మాం హృది సన్ధ్యాయ జలన్ధరస్వరూపధృక్ ।
వృన్దాం గచ్ఛ మహావిష్ణో సా తేఽధీనా భవిష్యతి ॥ ౬౫ ॥

ఏవముక్త్వా గణేశానోఽతర్దధే భక్తవత్సలః ।
విష్ణుర్జలన్ధరో భూత్వా యయౌ వృన్దాం తు శక్తయః ॥ ౬౬ ॥

॥ ఓం తత్పదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే శివవిష్ణోర్వరప్రదానం నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః ॥ ౬.౨

౬.౩ కామాసురరాజ్యప్రాప్తివర్ణనం నామ తృతీయోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

జలన్ధరస్వరూపేణ ఆగతం తం జనార్దనమ్ |
 నానావీరసమాయుక్తం తాదృశైః సేవకైర్వృతమ్ || ౧ ||
 నాగరా మానయామాసురన్యే సర్వే సుహృజ్జనాః |
 జిత్వా మహేశ్వరం దేవం తం సమాగతమబ్రువన్ || ౨ ||
 తతో గణేశమాయాభిర్మోహితా తం సమీపగా |
 వృన్దా హర్షసమాయుక్తా పుపూజ పరమేశ్వరమ్ || ౩ ||
 మోహితః కేశవో దేవ్యస్తాం దృష్ట్వా గుణసంయుతామ్ |
 రూపేణాప్రతిమాం పూర్ణయావనేన విరాజితామ్ || ౪ ||
 ఏకాన్తే స తయా సార్థం రేమే నారాయణః స్వయమ్ |
 సాఽపి స్నేహసమాయుక్తా రేమే తేన సువిహ్వలా || ౫ ||
 అధునా శక్యైర్స్యైవ వృత్తాన్తం కథయామ్యహమ్ |
 శృణుధ్వం శక్తయః సర్వా గణేశమాయయా యుతమ్ || ౬ ||
 శక్యైః క్రోధసంయుక్తో యుయుధే తేన వైరిణా |
 చక్రేణ ఛేదయామాస దైత్యానాం బలముత్కటమ్ || ౭ ||
 జలన్ధరః స్వయం తేన యుయుధే మాయయా యుతః |
 రాక్షస్యా దేవతా దైత్యా యుయుధుశ్చ పరస్పరమ్ || ౮ ||
 వృన్దయా సహ విష్ణుశ్చ రేమే తత్ర ముదా యుతః |
 జలన్ధరః స చక్రేణ తస్మిన్ కాలే హతోఽభవత్ || ౯ ||
 తతస్తే దేవవిప్రేన్ద్రాస్తుష్టుః శక్యైః పరమ్ |
 తైః సార్థమగమత్ సోఽపి కైలాసం పర్వతేశ్వరమ్ || ౧౦ ||
 తతశ్చ ధర్మసంయుక్తా బభూవుర్మానవా ధ్రువమ్ |
 విశ్వమానన్దసంయుక్తం బభూవ స్వస్వకర్మతః || ౧౧ ||
 నిత్యం విష్ణుస్తయా సార్థం క్రీడాయుక్తో బభూవ హ |
 సమాగతాస్తత్ర దైత్యాః శశంసుశ్చేష్టితం మహత్ || ౧౨ ||
 ప్రతాపవాన్ శక్యైః హతో దైత్యో జలన్ధరః |
 తచ్చుత్వా విస్మితాః సర్వే కోఽయం క్రీడతి వృన్దయా || ౧౩ ||
 తతోఽతర్థాయ చాత్మానం స్వయం విష్ణుః సమాస్థితః |

వృన్దా దేహం సమాజ్వాల్య యయౌ స్వర్గమనుత్తమమ్ ॥ ౧౪ ॥
 తాం దృష్ట్వా మోహసంయుక్తో విష్ణుస్తత్ర రురోద హ |
 స్మృత్వా వృన్దాచరిత్రాణి మోహితో మాయయా భృశమ్ ॥ ౧౫ ॥
 వృన్దాచితాం సమాశ్రిత్య విలలాప జనార్దనః |
 దైత్యాః పాతాలగాః సర్వే బభూవుర్భయసంయుతాః ॥ ౧౬ ॥
 దేవైః సమ్పాధితో విష్ణుర్మునిభిర్న బుబోధ సః |
 రురోద కామబాణార్తస్తాం స్మృత్వా దారుణం మహత్ ॥ ౧౭ ॥
 తతస్తస్య మహావిష్టోః కామబాణార్ధితస్య చ |
 వీర్యం పపాత భూపృష్ఠేఽమోఘం తేజోయుతం బభౌ ॥ ౧౮ ॥
 తస్మాచ్ఛ పురుషో జజ్ఞే కామరూపాతిగో బభౌ |
 విచచార మహీపృష్ఠే విష్ణుస్తత్ర సమాస్థితః ॥ ౧౯ ॥
 తతో దేవైశ్చ సా వృన్దా ప్రార్థితా మునిభిర్భృశమ్ |
 విష్టోః పత్ని భవాశు త్వం తపసాఽఽరాధితస్య తే ॥ ౨౦ ॥
 సా తథేతి సముచ్చార్య వృక్షరూపా బభూవ హ |
 విష్టుః శిలాస్వరూపేణోపయేమే తాం శుభావహామ్ ॥ ౨౧ ॥
 కార్తికే శుక్లపక్షే చ ద్వాదశ్యాం సా జనార్దనమ్ |
 ఉపయేమే మహాదేవ్యస్తేన సంహర్షితోఽభవత్ ॥ ౨౨ ॥
 తాం గృహ్య కేశవో దేవో వికుణ్ఠమగమత్ స్వయమ్ |
 సర్వే హర్షసమాయుక్తా బభూవురమరాదయః ॥ ౨౩ ॥
 ఏవం కామః సముత్పన్నో మహాతేజోయుతః స్వయమ్ |
 బభ్రామ వనసంస్థః స తత్ర శుక్రః సమాయయౌ ॥ ౨౪ ॥
 శివపఞ్చాక్షరం మన్తం దదౌ తస్మై మహాత్మానే |
 స గత్వా తం ప్రణమ్యైవ వనం తపశ్చచార హ ॥ ౨౫ ॥
 తపసోగ్రేణ శమ్భుం స తోషయామాస నిత్యదా |
 నిరాహారేణ నిత్యం జజాప తం మన్తముత్తమమ్ ॥ ౨౬ ॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౩ పాన ౭)

ఏవం తస్యోగ్రతపసా విభ్రాంతాః సురమానుషాః |
 దివ్యవర్షసహస్రేణ స్థాతుం శక్తా న తేఽభవన్ ॥ ౨౭ ॥

తతో దేవైర్మహేశానః ప్రార్థితస్తం యయౌ ముదా ।
 బోధయామాస దైత్యేశం వరం బ్రూహి సమబ్రవీత్ ॥ ౨౮॥
 తతః స శక్కరం దృష్ట్వా ప్రణనామ కృతాఙ్గులిః ।
 సముత్థాయ పుపూజాఽసౌ తుష్టువే భక్తిసంయుతః ॥ ౨౯॥
 యజుర్వేదభవేనైవ రౌద్రస్తోత్రేణ శక్కరమ్ ।
 కామాసురః ప్రసన్నాత్మా తోషయామాస భావతః ॥ ౩౦॥
 సస్తుష్టం శక్కరం దృష్ట్వా తం జగాద మహాసురః ।
 హర్షణోత్ఫుల్లనేత్రః స వరదం భక్తవత్సలమ్ ॥ ౩౧॥
 కామాసుర ఉవాచ ।
 యది ప్రసన్నభావేన వరదోఽసి మహేశ్వర ।
 తవ భక్తిం చ మే దేహి రాజ్యం బ్రహ్మణ్ణకస్య వై ॥ ౩౨॥
 ఉపత్తిస్థితిసంహారయుతాస్తేభ్యో భయం న మే ।
 సమ్భవేత్తాదృశం నాథ కురుష్వ బలసంయుతమ్ ॥ ౩౩॥
 ఉత్పత్తిస్థితిసంహారకారకా యే మహేశ్వరాః ।
 తేభ్యో మే మరణం వైవ భవేద్దేవ తథా కురు ॥ ౩౪॥
 ఆరోగ్యాదిసమాయుక్తం సఙ్గామే జయశాలినమ్ ।
 కురు మాం దేవదేవశ సర్వాతిగం ప్రభావతః ॥ ౩౫॥
 యద్యదిచ్ఛామి తత్తన్ మే సఫలం త్వదనుగ్రహాత్ ।
 సర్వకాలేషు భవతు నమస్తే పరమేశ్వర ॥ ౩౬॥
 శక్తిరువాచ ।
 కామాసురస్య వాక్యం వై శ్రుత్వా విస్మితమానసః ।
 శక్కరస్తమథోవాచ తపసా బద్ధభావతః ॥ ౩౭॥
 శివ ఉవాచ ।
 దుర్లభం యత్త్వయా కామ ప్రార్థితం దేవదుఃఖదమ్ ।
 దాస్యామి తపసా తుష్టో మహోగ్రేణాసురోత్తమ ॥ ౩౮॥
 త్వయా యే యే వరాః సర్వే ప్రార్థితాస్తే మహాసుర ।
 సఫలాః సస్తు మద్వాక్యాత్త్వం శ్రేష్ఠశ్చ భవిష్యసి ॥ ౩౯॥

ఏవముక్త్యా మహాదైత్యమన్తర్ధానమథాఽకరోత్ |

శివః సోఽపి మహాదేవ్యోఽభవత్తత్త్రివ సంస్థితః || ౪౦||

హర్షేణ మహతా యుక్తో జగము శరణం స్వయమ్ |

శుక్రం సర్వవిచారజ్ఞం స్వగురుం ప్రణనామ హ || ౪౧||

కథయామాస వృత్తాన్తం సోఽపి సంహరితోఽభవత్ |

శ్రుత్వా యోగీన్ద్రముఖ్యశ్చ దైత్యాచార్యో మహాయశాః || ౪౨||

మహిషాసురపుత్రీం స ఉపయేమే వరోద్ధతః |

తృష్ణాం రూపయుతాం పూర్ణగుణయుక్తాం చ తాదృశీమ్ || ౪౩||

తతో దైత్యగణాన్ సర్వాన్ సమాగతాన్ దిగన్తతః |

దైత్యేశాన్స్తాన్ పురస్కృత్య శుక్రన్తం హ్యభ్యషేచయత్ || ౪౪||

వేదమన్తైర్మహాభాగో బ్రాహ్మజైర్విధిసంయుతః |

కామాసురోఽభవద్రాజశ్రియా హృష్టిో విలాసవాన్ || ౪౫||

పఞ్చ తస్య ప్రధానాని బభూవుశ్చ మహౌజసః |

రావణః శంభురశ్చైవ మహిషో బలిదుర్మదౌ || ౪౬||

నగరం నిర్మమే భూమా సర్వశోభాసమన్వితమ్ |

రతిదం నామ తస్యాపి చకారోశనసేరితః || ౪౭||

తత్ర జగ్ముశ్చ వాసార్థం దైత్యదానవరాక్షసాః |

చాతుర్వర్ణ్యసమాయుక్తం శుశుభే శోభయా పరమ్ || ౪౮||

|| ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయ పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే కామాసురరాజ్యప్రాప్తివర్ణనం నామ తృతీయోఽధ్యాయః || ౬.3

(Page ఖం. ౮ అ. ౪ పాన ౮)

౬.౪ కామాసురవిజయవర్ణనం నామ చతుర్థోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

ఆదిశక్తిరువాచ |

కదాచిద్ దైత్యరాజేన్ద్రో బలిముఖ్యాన సమాగతాన్ |

జగాద హర్షసంయుక్తః కామాసురః ప్రతాపవాన్ || ౧||

కామాసుర ఉవాచ |

బలే రావణముఖ్యాశ్చ వచనం మే హితావహమ్ |
 శ్శృణుధ్వం నీతితత్త్వజ్ఞా యది హృద్యం భవేత్ పరమ్ || ౨||
 బ్రహ్మాణ్డం హి ప్రజేష్యామి వరదర్పణ నిశ్చితమ్ |
 భవద్భిః సంయుతోఽహం వై తథా శుక్రేణ రక్షితః || 3||
 వరదానస్య మాహాత్మ్యం వృథా భవతి చాన్యథా |
 న వయం జయసంహీనా భవిష్యామః కదాచన || ౪||
 కామాసురస్య తద్వాక్యం శ్రుత్వా దైత్యేన్ద్రసత్తమాః |
 హర్షయుక్తా పునస్తం తే ఊచుః ప్రాజ్ఞాలయః పరమ్ || ౫||
 దైత్యేశా ఊచుః |
 సమ్యగుక్తం మహాభాగ వయం సర్వే త్వదాత్మకాః |
 ప్రజేష్యామో మహేశేన్ద్రాన్ ప్రతాపేన ప్రభో చ తే || ౬||
 న తే పరాక్రమస్యైవ తులాం బ్రహ్మాణ్డమణ్డలే |
 లభతే కోఽపి దైత్యేన్ద్రస్తత్ర శుక్రః సహాయకృత్ || ౭||
 తతః సర్వే సమాగమ్య శుక్రం నీతివిశారదమ్ |
 ప్రణమ్యాఽఽపూజ్య తేనైవ యుతాః సర్వేఽపి నిర్యయః || ౮||
 అపారసేనయా యుక్తశ్చతురంగసుశోభయా |
 శుశుభే కామసంజ్ఞోఽసౌ తారాయుక్తో యథా విధుః || ౯||
 నానావాహనగా వీరాః శస్త్రహస్తా ద్రుమైర్యుతాః |
 పర్వతానాం ధరాః కేచిన్నిర్యయా రణదుర్మదాః || ౧౦||
 యథా పాథోనిధిశ్చైవ సర్వత్ర జలరూపధృక్ |
 తథా సైన్యం ధరాయాం సజ్ఞ్యాతిగం దృశ్యతే హి తత్ || ౧౧||
 బలిరావణముఖ్యా వై యత్ర తిష్ఠన్తి శక్తయః |
 నృపాలైః కిన్తు సేనాభిర్ముద్గం కర్తుం క్షమం భవేత్ || ౧౨||
 రాజానః శరణం కేచిద్యయుస్తం చ మృతాః పరే |
 కేచిత్ త్యక్త్వా వనం రాజ్యం యయుర్భయసమన్వితాః || ౧౩||
 ఏవం భూమణ్డలం జిత్వా సప్తద్వీపసమన్వితమ్ |
 దైత్యేశా హర్షసంయుక్తా బభూవుశ్చ జయాన్వితాః || ౧౪||
 తతః పాతాలమావిశ్య శేషం నాగసమన్వితమ్ |

వశం కృత్వా యయుస్తేఽపి స్వర్గం దేవగణైర్యుతమ్ || ౧౫||

సమాగతం మహాదైత్యైర్యుతం కామాసురం ఖలమ్ |
జ్ఞాత్వా దేవగణాః సర్వే భయభీతా బభూవిరే || ౧౬||

విచార్య గురుణా సార్థం శక్కురం తే యయుస్తతః |
త్యక్త్వా రాజ్యం భయోద్విగ్నా బ్రహ్మవిష్ణుముఖాః సురాః || ౧౭||

తతో దైత్యేన్ద్రముఖ్యాశ్చ శూన్యాం దృష్ట్వాఽమరావతీమ్ |
ప్రవేశం చక్రీరే సర్వే కామాసురపురోగమాః || ౧౮||

ఇన్ద్రాసనే సమాసీనో దైత్యపైః సంవృతో బభౌ |
కామాసురస్తతో దైత్యాన్ స్థాపయామాస సన్నిధౌ || ౧౯||

తతస్తైః సంయుతః సోఽపి ప్రజాపతిపదం యయౌ |
తత్రైవ తాదృశం దృష్ట్వా బ్రహ్మాసనగతోఽభవత్ || ౨౦||

బుభుజేఽసౌ కీయత్కాలం భోగాన్నానావిధాన్ ఖలైః |
వికుణ్ఠమగమత్ సోఽపి దైత్యపైః సుసమావృతః || ౨౧||

తత్ర శూన్యం ప్రదృశ్యైవ హర్షయుక్తో బభూవ హ |
కామాసురః స్వయం రేమే నానాదైత్యేన్ద్రముఖ్యకైః || ౨౨||

తతో దైత్యగణాన్ సోఽపి జగాద హర్షసంయుతః |
మోహేన మోహితోఽత్యంతం గర్వయుక్తో వచః పరమ్ || ౨౩||

కామాసుర ఉవాచ |

కిం మయా న జితం దైత్యాస్తద్వదేత జయామ్యహమ్ |
విష్ణుముఖ్యాశ్చ దేవేన్ద్రా దుద్రువుః క్లిబభావతః || ౨౪||

న కోఽపి రణభూమౌ వై సజ్ఞామాయ సమాగతః |
దేవేన్ద్రా యుద్ధహీనాస్తు భవామో జయశాలినః || ౨౫||

(Page ఖం. ౬ అ. ౪ పాన ౯)

తతస్తం శమ్భరో దైత్యః ప్రాహ వైరసమన్వితః |
ప్రేరితో దైత్యవర్యైశ్చాసురాణాం హితకారకః || ౨౬||

శమ్భరాసుర ఉవాచ |

శమ్భుం జయ మహారాజ దేవముఖ్యైశ్చ సంవృతమ్ |
తదా బ్రహ్మణ్ణకస్యైవ రాజా త్వం తు భవిష్యసి || ౨౭||

న త్వాం వరప్రదో దేవః శివః శృణు వచో హితమ్ |
 స్వధర్మసంయుతం రాజన్ సర్వేభ్యః సుఖదాయకమ్ || ౨౮ ||
 కర్మణాం ఫలదాతృత్వం దేవానాం కర్మ నిర్మితమ్ |
 స్వధర్మస్థం విజానీహి నోచేన్నశ్యన్తి దేవతాః || ౨౯ ||
 ప్రవర్తత ఇదం కర్మాధారం సర్వం తదాజ్ఞయా |
 కర్మణా త్వం సమర్థశ్చ జాతోఽస్యత్ర న సంశయః || ౩౦ ||
 వయం తు తపసా హీనాస్తేన రాజంస్తద్వాదాశ్రితాః |
 భవామస్తమథో శమ్భుం జయ త్వం దైత్యపైర్వృతః || ౩౧ ||
 దేవనాథః స్వయం శమ్భుస్తస్మాద్దేవాన్ ప్రగృహ్య సః |
 శత్రూన్నః పశ్య దైత్యేన్ద్ర సంస్థితః ప్రబభూవ హ || ౩౨ ||
 సురాశ్చాసురకాః ప్రోక్తాః పశ్య వేదేషు మానద |
 శివో దేవమయః ప్రోక్తః కథం దైత్యహితో భవేత్ || ౩౩ ||
 కామాసురః శమ్భురస్య వచః శ్రుత్వా ప్రతాపవాన్ |
 మోహయుక్తః స్వభావేన తథ్యం మేనే తు శక్తయః || ౩౪ ||
 దైత్యపైః సంవృతః సద్యః సన్నద్ధైః శక్కిరం యయా |
 తమాగతం సమాజ్ఞాయ శివశ్చిన్తాతురోఽభవత్ || ౩౫ ||
 దేవైః సహ విచార్యేవం దృష్ట్వా దారుణరూపకమ్ |
 కామాసురం పపాలాఽసౌ త్యక్త్వా కైలాసమాత్మనః || ౩౬ ||
 అరణ్యే దేవసంయుక్తో యత్ర తత్ర గుహాసు సః |
 భయభీతః స్వభావేన వాసం చక్రే సదాశివః || ౩౭ ||
 తతః కామాసురో దుష్టో దృష్ట్వా శూన్యం పురం మహత్ |
 త్రైవం హర్షసమాయుక్తో దైత్యపైః ప్రవివేశ హ || ౩౮ ||
 కైలాసశిఖరారూఢః కామాసురఃప్రతాపవాన్ |
 భోగాన్ కల్పితసమ్భూతాన్ బుభుజే చాసురైః సహ || ౩౯ ||
 ఏవం బ్రహ్మాణ్డముగ్రః స స్వయం జిత్వా ననన్త హ |
 కృతకృత్యమివాత్మానం మేనే దైత్యేన్ద్రనాయకః || ౪౦ ||
 తతో బహౌ గతే కాలే పుత్రం శోషణసంజ్ఞితమ్ |

జ్యేష్ఠం కైలాసనాథం వై చకార భయవర్జితః ॥ ౪౧॥

దుఃపూరం స చకారైవ వికుణ్ఠాధిపతిం ఖలమ్ ।

కనిష్ఠం స్వసుతం కామాసురో దుష్టశ్చ శక్తయః ॥ ౪౨॥

బలిం సౌరస్య లోకస్య నాథం చక్రే మహాసురః ।

రావణం శక్తిలోకస్య తథా బలసమన్వితమ్ ॥ ౪౩॥

శమ్భరం బ్రహ్మలోకస్యాధిపం దుష్టం చకార హ ।

ఇన్ద్రలోకస్య నాథం తు మహిషం రణదుర్మదమ్ ॥ ౪౪॥

దుర్మదం యమపుర్యాం స స్థాపయామాస నిర్భయః ।

ఏవం నానాఽనురాంశ్చక్రే స్థాపితాన్ భువనేషు చ ॥ ౪౫॥

స్వయం సర్వసమాయుక్త ఆయయౌ భూమిమణ్డలమ్ ।

స్వపురే రాజ్యముగ్రం స చకార జగతో బలాత్ ॥ ౪౬॥

స్త్రీమద్యమాంసకాద్యైశ్చ సంసక్తః సన్మహాబలః ।

భోగాంస్త్రిలోకగాంస్తత్ర బుభుజే స్వసుహృజ్జనైః ॥ ౪౭॥

న బుబోధ గతం కాలం యథా కాలేన వశ్చితః ।

ఆత్మానమమృతాకారం మేనే స్వమదసంయుతః ॥ ౪౮॥

ఏవం కామాసురో దుష్టః శక్తయః స చకార హ ।

చరాచరమయం సర్వం స్వాధీనం బలగర్వితః ॥ ౪౯॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే కామాసురవిజయవర్ణనం నామ చతుర్థోఽధ్యాయః ॥ ౬.౪

(Page ఖం. ౬ అ. ౫ పాన ౧౦)

౬.౫ ముద్గలదేవసమాగమో నామ షష్ఠామోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

శక్తయ ఊచుః ।

అహో కామాసురస్యైవం ప్రభావః పరమాద్భుతః ।

శస్త్రహీనేన మాయే వై జితం సర్వం చరాచరమ్ ॥ ౧॥

ఏతాదృశో మహాదైత్యో న శ్రుతస్తే ముఖామ్బుజాత్ ।

అధునా తస్య నాశం తు వద దేవి సుదుర్గమమ్ ॥ ౨॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

కాలిముఖ్యాః శృణుధ్వం చ శక్తయో మే వచో హితమ్ ।
యథా తం గణనాథః స జిగ్యే సర్వైః సుదుర్జయమ్ ॥ ౩॥

ఏకదా స్వసభాసంస్థం కామాసురం మహాన్యపమ్ ।
జగురైత్యాధిపాః సర్వే కృతాజ్ఞులయ ఆదరాత్ ॥ ౪॥

దైత్యేశా ఊచుః ।

మహారాజ మహారాజ కృతకృత్యోఽసి నిశ్చితమ్ ।
తథాపి శృణు వాక్యం నః సర్వేషాం తే హితావహమ్ ॥ ౫॥

చరాచరం తు దైత్యేశా జిత్వా రాజ్యం ప్రచక్రీరే ।
కాలేన నిహతాః సర్వే దేవైశ్చద్మప్రదర్శిభిః ॥ ౬॥

అతస్తమపి రాజేన్ద్ర శత్రుభావసమాశ్రితాన్ ।
దేవాన్ శమ్భుముఖాన్ సర్వాన్ మారయస్వ ప్రయత్నతః ॥ ౭॥

అమరా వేదవాదేషు కథితా దేవపా గణాః ।
శస్త్రాదిభిశ్చ తే సర్వే న మరిష్యన్తి కర్షిభిత్ ॥ ౮॥

అతః శృణు మహాదైత్య విచారం శత్రునాశకమ్ ।
కర్మహీనప్రభావేణ మరిష్యన్త్యమరాః కిల ॥ ౯॥

కర్మాన్నా దేవతాః సర్వా నష్టేఽన్నే నాశమాప్నుయుః ।
పురా ప్రోక్తం తు వేదేషు తాదృశం కురు మానద ॥ ౧౦॥

తేనైవామరరూపాశ్చ వయం నిహతకణ్ఠకాః ।
భవామో నాత్ర సన్దేహస్త్యత్పుసాదేన నిత్యదా ॥ ౧౧॥

తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా కామాసురశ్చ హర్షితః ।
సాధు సాధు భవద్భిః సజ్కృతం తానువాచ హ ॥ ౧౨॥

అధునా దైత్యపైః సర్వైః కర్తవ్యం కర్మఖణ్డనమ్ ।
మహాబలాశ్చ గచ్ఛధ్వం భూమిం సర్వాం మదాజ్ఞయా ॥ ౧౩॥

తథేతి తం ప్రణమ్యాదౌ హర్షాద్దానవముఖ్యకైః ।
పుథివ్యాం తైః కృతం కర్మఖణ్డనం మదసంయుతైః ॥ ౧౪॥

బ్రాహ్మణాదీంశ్చ సన్తాడ్య వర్ణాశ్రమవివర్జితాన్ ।
చక్రుస్తే పాపకర్మాణో దానవా దుర్జయాః ఖలాః ॥ ౧౫॥

కామస్య ప్రతిమా దుష్టైః కృతాస్తైః స్థాపితాస్తతః ।

దేశే దేశే పురే గ్రామే జనైః పూజ్యా ఇమా మతాః ॥ ౧౬ ॥

తతో హాహారవం సర్వే వర్ణాశ్రమయుతా జనాః ।

స్నానాది వైవ చక్రుస్తే దైత్యసన్తాసతాపితాః ॥ ౧౭ ॥

న స్వాహా న స్వధా కుత్ర న వషట్కార ఏవ చ ।

వర్ణాశ్రమవిహీనాశ్చాతిష్ఠంస్తే బ్రాహ్మణాదయః ॥ ౧౮ ॥

కేచిన్ మునిగణా దేవ్యో మహోగ్రం వనమాశ్రితాః ।

స్వధర్మనిరతాస్తత్రావసంస్తే విగతజ్వరాః ॥ ౧౯ ॥

తతోఽభవన్ మహాదేవా ఉపోషణపరాయణాః ।

శోకసంవిగ్నచిత్తాస్తే మిలితా భయవిహ్వలాః ॥ ౨౦ ॥

కామాసురస్య నాశార్థం విచారం చక్రురజ్ఞాసా ।

న కిఞ్చిత్ ప్రాపురభవన్నతిదుఃఖయుతాస్తతః ॥ ౨౧ ॥

తత్రాఽఽజగామ యోగీన్ద్రో ముద్గలః పరమార్థవిత్ ।

తం దృష్ట్వా దేవదేవాస్తే హర్షితా అభవన్ బుధమ్ ॥ ౨౨ ॥

ఉత్థాయ తం ప్రణేముస్తే శమ్భువిష్ణుముఖాః సురాః ।

భృగ్వాదయశ్చ యోగీన్ద్రాః పూజయామాసురాదరాత్ ॥ ౨౩ ॥

ఆసనే సుఖమాసీనం కృత్వా కరపుటాన్ మునిమ్ ।

శివశ్చిన్తాతురోఽత్యంతం పప్రచ్ఛ వినయాన్వితః ॥ ౨౪ ॥

శ్రీశివ ఉవాచ ।

ధన్యా వయం మహాయోగిన్ దర్శనేన చ తే ప్రభో ।

గాణపత్యస్య పూజ్యస్య సర్వేషాం పావనాత్మనః ॥ ౨౫ ॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౫ పాన ౧౧)

అస్మాకమాదికాలే తు గురుర్భృశుణ్డికః పరః ।

తేన సమోభధితా విప్ర వయం జ్ఞానయుతా ముదా ॥ ౨౬ ॥

గురుస్తస్య మునీన్ద్రస్య సర్వసిద్ధిప్రదాయకః ।

గాణపత్యాగ్రణీః సాక్షాత్ సమస్తేన న వర్తతే ॥ ౨౭ ॥

శిష్యశిష్యాన్ మహాభాగ తారయస్వాధునా ప్రభో ।

నోచేదన్నవిహీనాన్నో మృతాన్ పశ్యసి దేవపాన్ ॥ ౨౮ ॥

కామాసురేణ దుష్టేన స్థానభ్రష్టాః కృతా వయమ్ ।
 అధునా కర్మనాశాద్వై హీనా అన్నేన వై కృతాః ॥ ౨౯ ॥
 ఉత్పత్తిస్థితిసంహారకర్తృభ్యో మరణం మునే ।
 ఉత్పత్తిస్థితిసంహారయుక్తేభ్యస్తస్య నో భవేత్ ॥ ౩౦ ॥
 అతో యోగీంద్రముఖ్య త్వం వదోపాయం మహాగురో ।
 కామాసురస్య నాశార్థం కరిష్యామో జవాన్వితాః ॥ ౩౧ ॥
 చరాచరస్య రక్షార్థం కురు కార్యమనుమత్తమమ్ ।
 దుష్టం సంహర యోగీంద్ర మార్గదర్శనభావతః ॥ ౩౨ ॥
 యథా జ్ఞానోపదేశేనాజ్ఞాననాశం కరోషి తు ।
 తథా హింసా న తే స్వామిన్ భవిష్యతి కదాచన ॥ ౩౩ ॥
 ఇతి తస్య వచః శ్రుత్వా ముద్గలః శక్కురస్య తు ।
 దయయా గణనాథం స స్మరన్ జగాద తం వచః ॥ ౩౪ ॥
 ముద్గల ఉవాచ ।
 శృణు శమోభి జగన్నాథ విష్ణో దేవాదయో వచః ।
 కథయామి హితార్థాయ కామాసురవిनाశనమ్ ॥ ౩౫ ॥
 సాక్షాదీశ్వరూపస్త్యం గణేశాంశః సదాశివ ।
 తవాగ్రే కిమహం బ్రూయాం విద్యానాథస్య మానద ॥ ౩౬ ॥
 తవ దర్శనమాత్రేణ కృతకృత్యా భవన్తి వై ।
 నరా ఈశ న సన్దేహస్తం కిం బ్రూమి భయాపహమ్ ॥ ౩౭ ॥
 తథాపి కథయిష్యామి త్వదాజ్ఞాపాలనార్థతః ।
 గణేశం సర్వభావేన భజద్వం సర్వదేవతాః ॥ ౩౮ ॥
 స్వానన్దస్థస్త్రిభిరాభ్యైర్హీనో దేవో న సంశయః ।
 స తం క్షణార్థమాత్రేణ హనిష్యతి మహాసురమ్ ॥ ౩౯ ॥
 పూర్వస్మిన్ యత్ర వై శమోభి సిద్ధిః ప్రాప్తా త్వయా తథా ।
 దేవైః సర్వైశ్చ విప్రైశ్చాధునా తత్ర గతిం కురు ॥ ౪౦ ॥
 భూస్వాననే మహాభాగ ఆరాధయ గజాననమ్ ।

మయూరేశం విధానేన సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ ౪౧॥

ఏకాక్షరేణ మస్త్రేణ చరధ్వం తప ఉత్తమమ్ ।
స్వల్పకాలేన విఘ్నేశః ప్రసన్నో భవితా స్వయమ్ ॥ ౪౨॥

ఏవముక్త్యా మహాయోగీ ముద్గలస్తాన్ ప్రణమ్య తు ।
జగామ స్వేచ్ఛయా యోగాధ్గణేశభజనే రతః ॥ ౪౩॥

తతో దేవాశ్చ విప్రాస్తే హర్షయుక్తా బభూవిరే ।
మయూరేశం సమాజగ్మర్థణ్ణకారణ్యగం పరమ్ ॥ ౪౪॥

॥ ౬ం తత్పదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే ముద్గలదేవసమాగమో నామ షష్ఠోఽధ్యాయః ॥ ౬.౫

౬.౬ భృశుణ్ణీపఞ్చదేవసమాగమో నామ షష్ఠోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

శక్త్యం ఊచుః ।
మయూరనామకం క్షేత్రం భూస్వానన్దమయం కథమ్ ।
బభూవ తత్ సమాచక్ష్య పరం కౌతూహలం త్విదమ్ ॥ ౧॥

పురా కథం శివాయైశ్చ సిద్ధిః ప్రాప్తా జగన్మయి ।
వద తత్ర కథం తేషాం భృశుణ్ణీ చాభవద్ గురుః ॥ ౨॥

కీదృశం క్షేత్రముఖ్యం తు కేన తత్ర గజాననః ।
స్థాపితః పూర్వకాలే వై కే కే సిద్ధిమవాప్నుయః ॥ ౩॥

వద శక్తే మయూరస్య మాహాత్మ్యం సర్వసిద్ధిదమ్ ।
క్షేత్రస్య స్వల్పకాలేన లభతే స్వేప్సితం నరః ॥ ౪॥

ముద్గల ఉవాచ ।
ఏవం పృష్ఠా మహామాయా శక్తిభిశ్చ ప్రజాపతే ।
భక్తియుక్తాభిరత్సన్తమాదరాత్తా ఉవాచ సా ॥ ౫॥

తత్తేహం శ్ంణు వశ్యామి సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ।
శ్రవణేన న సన్దేహో బ్రహ్మభూతపదప్రదమ్ ॥ ౬॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।
అత్రాహం కథయిష్యామీతిహాసం పరమాద్భుతమ్ ।

భృశుణ్డినః శివాదీనాం సంవాదాత్మకముత్తమమ్ ॥ ౭ ॥
 కదాచిత్ ప్రలయే వృత్తే నష్టే స్థావరజుగ్మే ।
 బ్రహ్మవిష్ణుశివాద్యాశ్చ లయం యయుః స్వభావతః ॥ ౮ ॥
 తతో౭తిలయవేగేన పఞ్చభూతాని శక్తయః ।
 లయం ప్రాప్తాని సర్వత్ర శూన్యరూపం బభూవ హ ॥ ౯ ॥
 తతో జాగృన్మయం బ్రహ్మ స్థూలభూతం లయం గతమ్ ।
 తథా సూక్ష్మం మహాదేవ్యః స్వాప్నం ప్రలయవేగతః ॥ ౧౦ ॥
 సమభావమయం బ్రహ్మ సౌషుప్తం తల్లయం గతమ్ ।
 తతః ప్రకృతిరూపా సా పురుషే తన్మయీ హ్యభూత్ ॥ ౧౧ ॥
 పురుషో బ్రహ్మణి స్వాత్మైకభావం సంస్థితో౭భవత్ ।
 బ్రహ్మ బ్రహ్మణి సంస్థం వై బభూవ స్వాత్మగం పరమ్ ॥ ౧౨ ॥
 ఏవం మహాలయే ప్రాప్తే క్షేత్రం స్వానన్దవాచకమ్ ।
 స్వసంవేద్యస్వరూపేణ స్థితం బ్రహ్మపదప్రదమ్ ॥ ౧౩ ॥
 తదా విఘ్నేశ్వరః సాక్షాద్ యోగనిద్రాపరాయణః ।
 క్షేత్రే మయూరే సుషాప తదాకారధరః ప్రభుః ॥ ౧౪ ॥
 తతో బహౌ గతే కాలే నిద్రాహీనో బభూవ హ ।
 నిఃశ్వాసతో౭భవన్నస్య సోఙ్కారా నిగమాః పురా ॥ ౧౫ ॥
 తైః స్తుతో బోధితశ్చైవ ససర్జ సకలం పునః ।
 ప్రకృతిం పురుషాద్యం చ నానాతత్త్వస్వరూపకమ్ ॥ ౧౬ ॥
 తత్త్వైస్త్రిగుణకం సృష్టం స్థూలసూక్ష్మసమాత్మకమ్ ।
 త్రివిధం తు విరాడ్రూపం నానాభేదప్రసూతకమ్ ॥ ౧౭ ॥
 తతస్త్రివిధరూపం చ నానాభిన్నం బభూవ హ ।
 చరాచరాత్మకం బ్రహ్మ పఞ్చభూతమయం బభౌ ॥ ౧౮ ॥
 భిన్నాని పఞ్చభూతాని వ్యవస్థాసంయుతాని తు ।
 బభూవురాదికాలే౭హం తేషాం సృష్టిం వదామి వః ॥ ౧౯ ॥
 నాభేః సముద్భవస్తస్య బ్రహ్మో లోకపితామహః ।
 ముఖాద్విష్ణుః స్వయం పాతా గణేశస్య చతుర్భుజః ॥ ౨౦ ॥

నేత్రాచ్ఛివః సముత్పన్నో వామాఙ్గాత్తస్య చాభవమ్ ।
 అహం భానుర్దక్షిణాఙ్గాత్ పఞ్చ దేవాః పురాతనాః ॥ ౨౧॥
 అఙ్గానేన సమాయుక్తా న విదుః స్వపరం తదా ।
 దేవాఙ్గానప్రసిద్ధ్యర్థం తపశ్చేరుర్మహాద్భుతమ్ ॥ ౨౨॥
 దివ్యవర్షసహస్రేణ ప్రసన్నో గణనాయకః ।
 హృదిస్థం దర్శయామాస బీజమేకాక్షరం స్వకమ్ ॥ ౨౩॥
 మస్తం ప్రాప్య మహేశానా జేపుర్విఘ్నేశమాభజన్ ।
 గతే వర్షశతే పూర్ణే ప్రసన్నోఽభూద్గజాననః ॥ ౨౪॥
 ఆదౌ శఙ్కరహృద్దేశే దర్శయామాస రూపకమ్ ।
 నరనాగమయం పూర్ణం చతుర్భుజాదిచిహ్నితమ్ ॥ ౨౫॥
 తం దృష్ట్వా విస్మితః సోఽపి చిత్తే విచారమాకరోత్ ।
 నరకుఙ్కరరూపోఽయం చిత్తే మే కః ప్రతిష్ఠతి ॥ ౨౬॥
 (Page ఖం. ౬ అ. ౬ పాన ౧౩)
 యావత్తం ప్రప్లుమారేభే తావదన్తరీతం వపుః ।
 తతః సోఽపి గణేశస్య పునర్ధ్యానయుతోఽభవత్ ॥ ౨౭॥
 న దదర్శ మహద్రూపం సర్వమంగలమంగలమ్ ।
 తతో విష్వాలచిత్తోఽసౌ జగమ విష్ణుసన్నిధౌ ॥ ౨౮॥
 తదా సోఽపి విసృజ్యైవ ధ్యానం సముత్థితోఽభవత్ ।
 శివస్మై స్వవృత్తాన్తం కథయామాస హృద్గతమ్ ॥ ౨౯॥
 శివాయ స జగదైవం స్వధ్యానస్థం జనార్దనః ।
 ఏవం క్రమేణ పఞ్చైవే దేవేశా మిలితా జగుః ॥ ౩౦॥
 పరస్పరం విచార్యైతే ధ్యానం విస్మితమానసాః ।
 ఊచుః కోఽయం నరశ్చైవాభవత్ ధ్యానే సమాగతః ॥ ౩౧॥
 తతస్తే తుష్టువుర్దేవం యస్మై కస్మై నమో నమః ।
 సర్వేషాం మూలరూపాయ ప్రసీద కరుణానిధే ॥ ౩౨॥
 తత ఆకాశజాం వాణీం శుశ్రువుస్తే మహాజనః ।
 బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానశక్తిసూర్యాః సుఖప్రదామ్ ॥ ౩౩॥
 ఆకాశవాగువాచ ।

గణేశోఽహం మహాదేవాశ్చిత్తవృత్తిప్రచాలకః ।
 యస్య తప్తం తపో ఘోరం స ఏవాఽహం న సంశయః ॥ ౩౪॥
 ప్రసన్నేన మయాఽఽదౌవస్తపసా హృది దర్శితమ్ ।
 బీజమేకాక్షరం మే వై సిద్ధా యూయం జపాత్తతః ॥ ౩౫॥
 సాక్షాన్మే దర్శనే దేవా నాధికారోస్తి నిశ్చితమ్ ।
 యోగహీనప్రభావత్వాత్తతశ్చాన్తర్హితోఽభవమ్ ॥ ౩౬॥
 భృశుణ్డినం మహాభక్తం పృచ్ఛద్భవం సర్వమజ్ఞాసా ।
 గత్వా నత్వా స వై సాక్షాత్ జ్ఞానదాతా భవిష్యతి ॥ ౩౭॥
 తత్ జ్ఞాత్వా దేవదేవా మాం భవిష్యథ సమర్థకాః ।
 సన్ద్రష్టుం నాత్ర సన్దేహస్తతః సిద్ధిమవాప్స్యథ ॥ ౩౮॥
 ఏవముక్త్వా గణేశానః స్వస్థః సోఽతర్హితోఽభవత్ ।
 శివాదయః ప్రణమ్యైవ యుయుస్తం మునిపుంజవమ్ ॥ ౩౯॥
 అమలాశ్రమసంస్థం తం దదృశుర్విష్ణుముఖ్యకాః ।
 భృశుణ్డినం ప్రణమ్యైతే సంస్థితా హర్షసంయుతాః ॥ ౪౦॥
 ఊచుః ప్రాజ్ఞాలయః సర్వే తం మునిం శుణ్డయామృతమ్ ।
 ఏకమేవ స్థితం పూర్ణయోగానందమయం పరమ్ ॥ ౪౧॥
 దేవేశా ఊచుః ।
 ధన్యం జన్మ తపో విద్యా జ్ఞానం తే పాదదర్శనాత్ ।
 ధన్యోఽపి యోగినాం మధ్య ఆదిమధ్యాన్తవర్జితః ॥ ౪౨॥
 సోఽపి తాన్ పూజయామాస జ్ఞాత్వా దేవతమాన్ మునిః ।
 కృత్వాఽఽతిధ్యం జగదైవం భృశుణ్డీ పరమార్థవిత్ ॥ ౪౩॥
 భృశుణ్డ్యువాచ ।
 జగతాం మూలరూపాశ్చ భవన్తో జగదీశ్వరాః ।
 సమాగతా మదీయే మే ఆశ్రమే భాగ్యగౌరవాత్ ॥ ౪౪॥
 కిమర్థమాగతా దేవాః కార్యం బ్రూత కరోమ్యహమ్ ।
 ఆదిమధ్యాన్తభావజ్ఞా విశ్వపాలాః పరేశ్వరాః ॥ ౪౫॥
 శక్తయ ఊచుః ।
 మహాలయే భృశుణ్డీ చ కథం లయవివర్జితః ।

వద శక్తే మునేస్తస్య చరితం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౪౬ ॥

ముద్గల ఉవాచ ।

మహాలక్ష్మీముఖీనాం తు దేవీనాం ప్రశ్నముత్తమమ్ ।

శ్రుత్వా తా జగదమ్బా సా కథయామాస హర్షితా ॥ ౪౭ ॥

పురా భృశుణ్డిచరితం మయా రమ్యం ప్రకాశితమ్ ।

శ్రుత్వా సంశయహీనాస్తాం పప్రచ్ఛుర్వినియాన్వితాః ॥ ౪౮ ॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే భృశుణ్డిపఞ్చదేవసమాగమో నామ షష్ఠోఽధ్యాయః ॥ ౬.౬

(Page ఖం. ౬ అ. ౭ పాన ౧౪)

౬.౭ స్వానన్దక్షేత్రస్వరూపవర్ణనం నామ సప్తమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

శక్తయ ఉచుః ।

అహో శక్తే మహాచ్ఛిత్రం చరిత్రం ముఖ్యకం శ్రుతమ్ ।

భృశుణ్డినశ్చ సన్తుష్టా వయం జాతా న సంశయః ॥ ౧ ॥

అధునా మునిదేవానాం సంవాదం వద సౌఖ్యదమ్ ।

యత్ర విఘ్నేశ్వరస్యైవ జ్ఞానం సజ్జీయతేఽమలమ్ ॥ ౨ ॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

శృణుధ్వం శక్తయః సర్వాః పురావృత్తం కథానకమ్ ।

సర్వపాపహరం పుణ్యం సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ ౩ ॥

భృశుణ్డివచనం శ్రుత్వా హర్షితాః శక్కురాదయః ।

ఊచుస్తం ప్రణిపత్యైవ వృత్తాన్తం పూర్వసమ్భవమ్ ॥ ౪ ॥

శివాదయ ఉచుః ।

కోఽసౌ గణేశ్వరః స్వామిన్ సరకుఞ్జారవేషభృత్ ।

తస్య జ్ఞానం వదస్య త్వం కథం చిత్తప్రచాలకః ॥ ౫ ॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।

సంయోగవాచకః ప్రోక్తో గకారశ్చ ణకారకః ।

అయోగాత్మకసంజ్ఞో వై తయోః స్వామీ గణేశ్వరః ॥ ౬ ॥

అవినాశిపదం వేదే ప్రోక్తం తద్గజవాచకమ్ ।
 మస్తకం తస్య దేవేశా జ్ఞాతవ్యం మాయయా కృతమ్ ॥ ౭॥
 నాశవద్విశ్వమేతద్వై తదేవ దేహరూపగమ్ ।
 కణ్ఠాధో నాత్ర సన్దేహస్తయోర్యోగే గజాననః ॥ ౮॥
 చతుఃపదార్థరూపాశ్చ భుజాస్తస్య మహాత్మనః ।
 చతుర్భుజస్తేన సాక్షాద్గణేశః పరికీర్తితః ॥ ౯॥
 జీవాత్మపరమాత్మానౌ పాదౌ తస్య మహాత్మనః ।
 ద్విపదో గణరాజోఽతః కథ్యతే వేదవాదతః ॥ ౧౦॥
 తస్యోదరాత్ సముత్పన్నం జగద్బ్రహ్మ మహేశ్వరాః ।
 తేన లమ్బోదరః సాక్షాత్ కథితోఽసౌ గణేశ్వరః ॥ ౧౧॥
 భ్రాన్విదా గణరాజస్య మాయాసిద్ధిః ప్రకీర్తితా ।
 వామాఙ్గాద్భిన్నరూపా సా బభూవే యోగరూపిణీ ॥ ౧౨॥
 పఞ్చుచిత్తమయీ సాక్షాద్బుద్ధిర్భ్రాన్విధరా పరా ।
 దక్షిణాఙ్గాద్గణేశస్య నిఃసృతా జ్ఞానరూపిణీ ॥ ౧౩॥
 తయోః స్వామీ గణేశానో యోగశాన్తిమయః స్వయమ్ ।
 భక్తవత్సలభావేన దేహధారీ బభూవ హ ॥ ౧౪॥
 స ఏవ జ్ఞానగో దేవా భవతాం కార్యసిద్ధయే ।
 బభూవ తం భజద్వం తు తేన సర్వం శుభం భవేత్ ॥ ౧౫॥
 శ్రుత్వైవం విస్మితా భూత్వా దేవేశాస్తం ప్రణమ్య తు ।
 ఊచుర్విస్మృతచిత్తాస్తే గురుం భృశుణ్డినం వచః ॥ ౧౬॥
 బ్రహ్మాదయ ఊచుః ।
 త్వం సాక్షాద్గణరాజో వై శుణ్డాదణ్ణవిరాజితః ।
 అస్మాకం గురురాద్యశ్చ బోధదాతర్నమోఽస్తు తే ॥ ౧౭॥
 త్వదీయవచనేనైవ గణేశార్థవివక్షణాః ।
 జాతా వయం మహాయోగింస్తద్భక్తాః సార్థకాః ప్రభో ॥ ౧౮॥
 అధునా వద మాహాత్మ్యం భజనస్య విశేషతః ।
 తత్ర స్థానం చ మన్త్రాదివిధియుక్తం మహామునే ॥ ౧౯॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।

సమాధినా భవంతోఽపి గతాః పురా మహేశ్వరాః ।

భేదాభేదాదిహీనే తు బ్రహ్మణి తస్మయత్వతః ॥ ౨౦॥

అధునా దణ్డకారణ్యే తాదృశం క్షేత్రముత్తమమ్ ।

స్వానన్దాఖ్యం చ తత్రైవ తపధ్వం గణపే రతాః ॥ ౨౧॥

మూర్తిం కృత్వా గణేశస్య దృష్టాం స్వహృది తాదృశిమ్ ।

పూజయధ్వం విధానేన తతః సిద్ధిమవాప్సుధ ॥ ౨౨॥

ఏవముక్త్వా మహాయోగీ భృశుణ్డీ విరరామ హ ।

గణేశభక్తరాజేన్ద్రో దేవేశాస్తం జగుః పునః ॥ ౨౩॥

శివాద్యాః ఊచుః ।

కుత్ర క్షేత్రం స్థితం విప్ర ప్రలయే సముపస్థితే ।

కీదృశం తస్య మాహాత్మ్యం వద యోగీన్ద్రసత్తమ ॥ ౨౪॥

తత్ర మూర్తిః పురా కేన స్థాపితా గణపస్య చ ।

కిమర్థం భూమిసంస్థోఽయం గణేశః సమృభూవ హ ॥ ౨౫॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౭ పాన ౧౫)

తత్ర సిద్ధిం సమాజగుః నేవ్య విఘ్నేశ్వరం నరాః ।

మాహాత్మ్యం తత్ సమాచక్ష్య సర్వజ్ఞోఽసి మహామునే ॥ ౨౬॥

గణనాథేన సాక్షాత్త్వం దర్శితో గురురాదరాత్ ।

వయం శిష్యాస్త్యదీయాశ్చ శాధి సర్వాన్ హితాయ నః ॥ ౨౭॥

తేషాం వచనమాకర్ణ్య భృశుణ్డీ పునరబ్రవీత్ ।

గాణపత్యవిచారజ్ఞః సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వవిత్ ॥ ౨౮॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।

క్షేత్రం గణేశ్వరస్యైవ త్రివిధం పరికీర్తితమ్ ।

తేషాం భేదం ప్రవక్ష్యామి శ్చుబుధ్వం త్వేకచేతనః ॥ ౨౯॥

స్వర్గే శముభగృహే చైవ పాతాలే శేషమన్దరే ।

పుథివ్యాం తు మయూరేశే క్షేత్రం విఘ్నపతేః స్మృతమ్ ॥ ౩౦॥

తత్ర కర్మప్రసిద్ధ్యర్థం భూమిగం శాశ్వతం సదా ।

వక్ష్యామి తస్య మాహాత్మ్యం బ్రహ్మకారస్య దేవపాః ॥ ౩౧॥

ప్రకృతిః సర్వరూపా తు పురుషశ్చాత్మసంజ్ఞకః ।
 తయోః సంయోగభావే తు స్వానన్దః పరికథ్యతే ॥ ౩౨॥
 స్వసంవేద్యేన యోగేన లభ్యతే మానసైః పరమ్ ।
 తదేవ గణరాజస్య క్షేత్రం జానీత భూమిగమ్ ॥ ౩౩॥
 తత్రైవ సంస్థితః సాక్షాద్గణేశో యోగవాచకః ।
 తేన సంరచితం స్వస్య మాయయా బ్రహ్మదాయకమ్ ॥ ౩౪॥
 తస్య రూపం కథయితుం నిజానన్దం న శక్యతే ।
 సర్వక్షేత్రసమాయోగో జ్ఞాతవ్యం క్షేత్రముత్తమమ్ ॥ ౩౫॥
 తతః స్వస్యేచ్ఛయా దేవా గణేశేన స్వమాయయా ।
 సృష్టం చతుర్విధం తస్మాత్ క్షేత్రాత్ ఖేలనభావతః ॥ ౩౬॥
 పశ్చిమాక్షాదసద్రూపం బ్రహ్మ శక్తిమయం పరమ్ ।
 నిఃసృతం తత్ ద్విధా జాతం స్వభావేన మహేశ్వరాః ॥ ౩౭॥
 రతిర్భోగమయీ ప్రోక్తా కామః సర్వప్రమోహకః ।
 భోక్తా తయోః సమాయోగే ద్వారం తచ్చ ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౩౮॥
 హృది సర్వజనానాం యా రతిరుత్పద్యతే పరా ।
 తయా మోహితచిత్తాస్తే భ్రమన్తి విషయే రతాః ॥ ౩౯॥
 తత్ర చాలకరూపేణ సంస్థితః పురుషో మహాన్ ।
 కామస్తేన జనాః సర్వే నానా కార్యే పరాయణాః ॥ ౪౦॥
 భోగో యస్య తథా భోక్తా మోహహీనో యదా హృది ।
 తదా శాక్తం లభేత్ సోఽపి బ్రహ్మాసద్వాచకం పరమ్ ॥ ౪౧॥
 తేన ద్వారేణ విఘ్నేశం సాధయిత్వా చ యోగినః ।
 గచ్ఛన్తి తేన దేవేన్ద్రా ద్వారం శాస్త్రే ప్రకథ్యతే ॥ ౪౨॥
 ఉత్తరాక్షాద్గణేశస్య సముద్భూతం స్వభావతః ।
 బ్రహ్మ సౌరం సదా సత్యవాచకం దేవసత్తమాః ॥ ౪౩॥
 తదేవ ద్వివిధం జాతం కర్మ జ్ఞానప్రభేదతః ।
 ఇచ్ఛయా గణరాజస్య తచ్చృణుధ్వం విధానతః ॥ ౪౪॥
 కర్మాధారం జగత్ సర్వం కర్మ సృష్టం ప్రవర్తతే ।

అస్తే కర్మగతం భావి శాస్త్రేషు తన్మయత్వతః ॥ ౪౫॥

ఆధారాత్మకభావేన సంస్థితా ధరణీ పరా ।

కర్మరూపా మహామాయా సంజ్ఞా సూర్యస్య భామినీ ॥ ౪౬॥

వరాహో జ్ఞానరూపశ్చ సదా నిఃసజ్గభావతః ।

కర్మజాతిషు తిష్ఠేత్తు స ఏవ రవివాచకః ॥ ౪౭॥

కర్మయోగయుతాః కేచిత్ కేచిత్ జ్ఞానపరాయణాః ।

భ్రువన్తి ద్వివిధే భావే యన్త్రితా మోహసంయుతాః ॥ ౪౮॥

కర్మమోహం పరిత్యజ్య జ్ఞానమోహం తథా జనః ।

తయోర్యోగేఽమృతం బ్రహ్మ ప్రాప్నుయాత్ రవివాచకమ్ ॥ ౪౯॥

అథవా సౌరమార్గేణ లభ్యతే భక్తముఖ్యకైః ।

తదేవ ద్వారరూపం వై వదన్తి గణపస్య వ ॥ ౫౦॥

తేన ద్వారేణ యోగీన్ద్రా గచ్ఛన్తి గణనాయకమ్ ।

బుధైస్తద్ ద్వారమాఖ్యాతముత్తరాఙ్గం విశేషతః ॥ ౫౧॥

తతో గణేశ్వరస్యైవ పూర్వాజ్ఞాన్విఃసృతం పరమ్ ।

బ్రహ్మానన్దమయం పూర్ణం సమభాగప్రకాశకమ్ ॥ ౫౨॥

సత్యాసత్యాత్మకే దేవాః సమరూపేణ సంస్థితమ్ ।

వైష్ణవం సర్వమాన్యం తు తదేవ ద్వివిధం బభౌ ॥ ౫౩॥

లక్ష్మీః శోభాత్మికా ప్రోక్తా యశోరూపా విశేషతః ।

ద్వివిధం శోభయా యుక్తం కృతం తయా విశేషతః ॥ ౫౪॥

లక్ష్మ్యా న సమతా కుత్ర దృశ్యతే దేవసత్తమాః ।

శోభా సా పరమా మాయా మోహదా కథ్యతే బుధైః ॥ ౫౫॥

యత్ర లక్ష్మీశ్చ తత్రైవ యశః సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్ ।

భుక్తిముక్తిమయీ సాక్షాల్లక్ష్మీః సర్వత్ర పఠ్యతే ॥ ౫౬॥

తస్యాశ్చాలకరూపశ్చ విష్ణుః సామ్యే వ్యవస్థితః ।

ఆనన్దభుక్ విశేషేణ ద్వన్ద్వమాయాధరో బభౌ ॥ ౫౭॥

తయోర్యోగే సమాకారం బ్రహ్మ వేదేషు పఠ్యతే ।

ఆనన్దవాచకం విప్రైర్వైష్ణవైః ప్రాప్యతే పరమ్ ॥ ౫౮॥

గణేశప్రాప్తయే దేవా ద్వారమానన్దధారకమ్ ।
 తచ్చ క్షేత్రస్య పూర్వాఙ్గం గాణేశస్య ప్రకథ్యతే ॥ ౫౯ ॥
 తతో దక్షిణభాగాద్వై బ్రహ్మవ్యక్తమయం పరమ్ ।
 నిఃసృతం నేతి కర్మత్వాత్ త్రయాణాం నేతిరూపకమ్ ॥ ౬౦ ॥
 తదేవ శాఙ్కరం బ్రహ్మ సహజం సర్వసమ్మతమ్ ।
 మాయయా తత్ ద్విధా భూతం నరనారీస్వభావతః ॥ ౬౧ ॥
 స్వేచ్ఛార్చూపా మహామాయా పార్వతీ కథితా బుధైః ।
 ఇచ్చయా త్రివిధం స్వస్యాః సృజతే సా న సంశయః ॥ ౬౨ ॥
 తత్ర మోహవిహీనశ్చ శక్యరః కథ్యతే పరః ।
 స్వాధీనః శైవభక్తేభ్యశ్చతుర్థం బ్రహ్మ ఉచ్యతే ॥ ౬౩ ॥
 తయోర్యోగే మహేశానా బ్రహ్మవ్యక్తం ప్రకీర్తితమ్ ।
 ద్వారం దక్షిణగం తేన లభ్యతే గణనాయకః ॥ ౬౪ ॥
 చతుర్థాం వైవ సంయోగే స్వానన్దః పరికీర్తితః ।
 స్వసంవేద్యేన యోగేన లభ్యతే యోగిభిః పరః ॥ ౬౫ ॥
 తదేవ గణరాజస్య క్షేత్రం స్వానన్దవాచకమ్ ।
 చతుర్ద్వారయుతం ప్రోక్తం సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ ౬౬ ॥
 ॥ ౬౦ తత్పదితి శ్రీమదాస్త్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోధలే మహాపురాణే
 షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే స్వానన్దక్షేత్రస్వరూపవర్ణనం నామ సప్తమోఽధ్యాయః ॥ ౬.౭

౬.౮ నానాక్షేత్రదేవోత్పత్తివర్ణనం నామాష్టమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

భృశుణ్ణ్యవాచ ।
 చతుర్ద్వారమయం క్షేత్రం కథితం దేవనాయకాః ।
 అధునా ద్వారవిస్తారం కథయామి సమాసతః ॥ ౧ ॥
 పూర్వద్వారే స్థితౌ దేవౌ లక్ష్మీనారాయణాపుభౌ ।
 తాభ్యాం తు వివిధం సృష్టం స్వస్వస్థానార్థమాదరాత్ ॥ ౨ ॥
 బ్రహ్మణ్యే వైష్ణవాన్యేవ క్షేత్రాణి వివిధాని చ ।
 తాని తేన ప్రసృష్టాని గణేశకృపయా పురా ॥ ౩ ॥

లక్ష్మ్యో తద్వత్ ప్రసృష్టాని క్షేత్రాణి వివిధాని తు ।
 లక్ష్మీవాసకరాణ్యేవ ప్రోక్తాని శాస్త్రసమ్మతమ్ ॥ ౪॥
 దక్షిణద్వారగౌ శక్తిశివో దేవో తథామరాః ।
 గణేశకృపయా యుక్తౌ పరో క్షేత్రాణి చక్రతుః ॥ ౫॥

(Page ౪౦. ౬ అ. ౮ పాన ౧౭)

క్షేత్రాణి యాని బ్రహ్మణ్ణే స్వయం శైవాని శక్యరః ।
 సస్సజే చ తతః శక్తిః శాక్తాని వివిధాని వై ॥ ౬॥
 రతికామౌ సస్సజతుః పశ్చిమద్వారసంస్థితౌ ।
 ప్రభావాద్విష్ణురాజస్య క్షేత్రాణి కిల మాయయా ॥ ౭॥
 క్షేత్రాణి మాతృకాణాం చ రత్యా సృష్టాని యత్నతః ।
 దిక్పాలక్షేత్రరూపాణి సృష్టాని మదనేన తు ॥ ౮॥
 ఉత్తరద్వారసంస్థౌ తౌ మహీవారాహకౌ పరో ।
 స్వక్షేత్రాణి సస్సజతుః పరో గణపమాయయా ॥ ౯॥
 సంజ్ఞాక్షేత్రాణి యావన్తి భూమ్యాం సృష్టాని తాని తు ।
 సౌరాణ్యేవం వరాహేణ సృష్టాని వివిధాని తు ॥ ౧౦॥
 పరివారయుతా దేవాః పరం తేపుస్తపో మహత్ ।
 క్షేత్రజ్ఞాః క్షేత్రసంయుక్తాః గణేశస్య మహాత్మనః ॥ ౧౧॥
 నానామన్త్రజపేనైవ ధ్యాత్వా దేవం గజాననమ్ ।
 తోషయామాసురత్యస్తభక్త్యా నిత్యం విశేషతః ॥ ౧౨॥
 ఉపోషణయుతాని క్షేత్రాణి తా దేవతాస్తథా ।
 పూజయామాసురవ్యగ్రాః క్షేత్రస్థం గణనాయకమ్ ॥ ౧౩॥
 ఏవం వర్షశతే పూర్ణే ప్రసన్నోఽభూద్గజాననః ।
 ఆయయా తాన్ వరాన్ దాతుం స క్షేత్రాన్ దేవముఖ్యకాన్ ॥ ౧౪॥
 తం దృష్ట్వా సహసోత్థాయ ప్రణేముస్తే గజాననమ్ ।
 పుపూజస్తుష్టువుః సర్వే భక్తినమ్రాత్మకన్ధరాః ॥ ౧౫॥
 సక్షేత్రా దేవా ఉచుః ।
 బ్రహ్మణే విఘ్నరాజాయ స్వానన్తస్థాయ తే నమః ।
 ఆదిమధ్యాన్తహీనాయాదిమధ్యాన్తస్వరూపిణే ॥ ౧౬॥

గణేశాయ నమస్తుభ్యం భుక్తిముక్తిప్రదాయినే ।

నానాఖేలకరాయైవ జ్యేష్ఠరాజాయ తే నమః ॥ ౧౭॥

సృష్టికర్త్రే చ సంహర్త్రే పాత్రే మోహప్రచారిణే ।

గుణేశాయ గుణానాం తు చాలకాయ నమో నమః ॥ ౧౮॥

పరేశాయ పరేశేభ్యో మోహదాయ గజానన ।

సర్వయోగమయాయైవ యోగేశాయ నమో నమః ॥ ౧౯॥

సిద్ధిబుద్ధిపతే తుభ్యం సిద్ధిబుద్ధిమయాయ చ ।

సిద్ధిబుద్ధిప్రదాత్రే తే నమశ్చింతామణే నమః ॥ ౨౦॥

పూర్వాక్షే విష్ణురూపాయ దక్షిణాక్షే శివాత్మనే ।

పశ్చిమాక్షే చ మాయాయై రవయే ఉత్తరాక్షకే ॥ ౨౧॥

చతుర్విధం గణేశాన సృష్ట్యా ఫేలసి నిత్యదా ।

నానావిధం తథా త్వాం తు కశ్చ స్తోతుం క్షమో భవేత్ ॥ ౨౨॥

వయం ధన్యా వయం ధన్యా దృష్టవంతో గజాననమ్ ।

బ్రహ్మణస్పృతిమానానం బ్రహ్మణాం చాలకం పరమ్ ॥ ౨౩॥

యం స్తోతుం న సమర్థాశ్చ వేదాః సాక్షా గజానన ।

కిం ప్రస్తుమశ్చ దేవేశ అతస్త్యాం ప్రణమామహే ॥ ౨౪॥

ఏవం స్తుత్వా గణేశానం దేవాః క్షేత్రసమన్వితాః ।

ప్రణేమస్తం ప్రహర్షేణ భక్తిభావసమన్వితాః ॥ ౨౫॥

తతస్తాన్ ప్రత్యువాచేదం వచనం గణనాయకః ।

భక్తాన్ భక్తిప్రియః సాక్షాత్తపసా తోషితః పరః ॥ ౨౬॥

శ్రీగణేశ ఉవాచ ।

వరం బ్రూత మహాభాగాః సక్షేత్రా దేవముఖ్యకాః ।

దాస్యామి తపసా తుష్టో భక్త్యా స్తోత్రేణ చేప్పితమ్ ॥ ౨౭॥

స్తోత్రం భవత్కృతం చైవ యః పరిష్యతి మామకమ్ ।

స మత్ప్రియో భవేద్దేవాః శృణుయాచ్ఛావయేత్తథా ॥ ౨౮॥

భుక్తిముక్తిప్రదం చైవ ధనధాన్యవివర్ధనమ్ ।

పుత్రపౌత్రప్రదం పూర్ణం భవిష్యతి సుసిద్ధిదమ్ ॥ ౨౯॥

మమ సన్నిధిగో భూత్వా పఠతి స్తోత్రముత్తమమ్ ।
సర్వక్షేత్రభవం పుణ్యం లభతే నాత్ర సంశయః ॥ ౩౦॥

గణేశవచనం శ్రుత్వా దేవా హర్షసమన్వితాః ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౮ పాన ౧౮)

తం తే ప్రణమ్య సక్షేత్రా జగుర్భక్తిసమన్వితాః ॥ ౩౧॥

సక్షేత్రా దేవా ఊచుః ।

యది ప్రసన్నభావేన వరదోఽసి గజానన ।

తదా తే పాదపద్మే నో భక్తిరస్తు చ నిత్యదా ॥ ౩౨॥

కిమర్థం తు వయం సర్వే సృష్టా వద గజానన ।

కార్యం బ్రూహి కరిష్యామస్త్వదాజ్ఞావశభావతః ॥ ౩౩॥

స్వానందే వాసకార్యార్థం దేహి స్థానం మహోదర ।

తత్ర త్వాం పూజయిష్యామో నిత్యం భక్తిసమన్వితాః ॥ ౩౪॥

స్వస్వజ్ఞానయుతాన్నాథ కురు సర్వాన్ మహామతే ।

త్వదీయా వశగాః సర్వే జ్ఞానయుక్తా భజామహే ॥ ౩౫॥

భృశుణ్ణ్యువాచ ।

తేషాం వచనమాకర్ణ్య గణేశః కరుణానిధిః ।

జగాద తాన్ మహాభాగాన్ భక్తియుక్తాన్ మహేశ్వరాన్ ॥ ౩౬॥

శ్రీగణేశ ఉవాచ ।

ధర్మార్థకామమోక్షాన్ వై దదతు క్షేత్రకాణి మే ।

వరదానాత్ సమర్థాని స్వస్వకార్యేషు సేవినామ్ ॥ ౩౭॥

ధర్మదాన్యర్థదాన్యేవ కానిచిత్ సేవినాం తథా ।

కామదాని భవన్త్యేవ మోక్షదాని విభాగశః ॥ ౩౮॥

కానిచిన్ మరణే సద్యస్తత్ప్రేవ ఫలదాని తు ।

కానిచిత్ క్రమయోగేన ముఖ్యక్షేత్రప్రదాని తు ॥ ౩౯॥

తథా దేవాశ్చ తత్రస్థాః పూజనేన ఫలప్రదాః ।

దర్శనేన భవన్త్యేవం స్వస్వక్షేత్రప్రియాత్మకాః ॥ ౪౦॥

నామాని గణనాథశ్చ చకార వివిధాని సః ।

కాశీప్రయాగకాద్యాని వక్తుం వైవ ప్రశక్యతే ॥ ౪౧॥

౬.౯ మయూరేశద్వారయాత్రావిధివర్ణనం నామ నవమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

దేవా ఊచుః ।

ద్వారేషు దేవపాః సన్తి ద్వారధారకభావతః ।

తేషాం పూజనమార్గం తు వద విఘ్నేశ్వరస్య చ ॥ ౧ ॥

భృశుణ్ణ్యువాచ ।

క్షేత్రమధ్యే గణేశానస్తిష్ఠతి సర్వదాయకః ।

శుణ్ణాదణ్ణముఖః శ్రీమాంశ్చతుర్బాహుధరః ప్రభుః ॥ ౨ ॥

పృథూదరో విశాలాక్షస్త్రినేత్రః స్వస్తికాసనః ।

పాశాఙ్కశధరః సోఽపి దన్తాభయవిరాజితః ॥ ౩ ॥

నాభిశేషో విచిత్రైశ్చ భూషణైర్వస్త్రకాదిభిః ।

నాగయజ్ఞోపవీతీ తు శూర్పకర్ణో విరాజతి ॥ ౪ ॥

తస్య వామాఙ్గభాగే చ సిద్ధిః సర్వప్రదాఽమరాః ।

ద్విభుజా సంస్థితా మాయా చామరవ్యజనాన్వితా ॥ ౫ ॥

దక్షిణాఙ్గే తథా బుద్ధిర్ద్విహస్తా జ్ఞానరూపిణీ ।

సుగంధవస్తులేపార్థం సంస్థితా నేవనోత్సుకా ॥ ౬ ॥

సమ్ముఖే మూషకస్తస్య మయూరశ్చ విరాజతి ।

ప్రమోదాఽఽమోదకాద్యాశ్చ గణాః పృష్ఠే స్థితాస్తథా ॥ ౭ ॥

వైదికేన చ మార్గేణ నమోఽతేన ప్రపూజయేత్ ।

పౌరాణికేన దేవేశా గణేశం సర్వసిద్ధిదమ్ ॥ ౮ ॥

తతః పూర్వదిశాయాం స గత్వా ద్వారసమాస్థితమ్ ।

పూజయేద్గణనాథం తం సశక్తిపరివారకమ్ ॥ ౯ ॥

ద్విభుజం గణనాథం తు వామభాగే జగన్మయీమ్ ।

మాఙ్ఘారీం ద్విభుజాం తస్య పూజయేద్భక్తిసంయుతః ॥ ౧౦ ॥

తత్ర ధ్యానం సమాఖ్యామి గజవక్త్రం గజాననమ్ ।

ఏకహస్తే ధృతాంఽభోజం ద్వితీయాఽఽలిఙ్గితప్రియమ్ ॥ ౧౧ ॥

కపోతా మదసంస్రావయుక్తౌ భ్రమరసంయుతౌ ।

సదానందమయం దేవాశ్చింతయేద్గణనాయకమ్ || ౧౨||

ద్విభుజాం శక్తిముఖ్యాం వై దక్షిణా౨౨లిజితప్రియామ్ |
వామహస్తేన పద్మం సా బిభ్రతీం చింతయేద్ హృది || ౧౩||

భక్తాభీష్టప్రదాం పూర్ణాం సదానందసమన్వితామ్ |
మాయాం సంసారదుఃఖానాం నాశినీం భక్తికారిణామ్ || ౧౪||

దేవేశా ఊచుః |

మాజ్ఞాంకా త్వయా ప్రోక్తా మాయా గణపతేః ప్రియా |
తస్యాః స్వరూపగం జ్ఞానం వద నో గురుసత్తమ || ౧౫||

భృశుణ్మువాచ |

జారః సర్వత్ర శబ్దశ్చ వ్యభిచార్యర్థవాచకః |
సర్వేషు జారభావేషు మతా నానార్థకారిణీ || ౧౬||

తేషు పురుషరూపేణ స్థిత ఆత్మా సదైకకః |
తస్య జారాదికం నాస్తి భ్రాన్తిభావాత్మకం కదా || ౧౭||

తథాపి దేహసంస్థశ్చ మాయయాత్మా ప్రమోహితః |
ద్వన్ద్వభావేషు దేవేన్యాస్తదాకారో బభూవ హ || ౧౮||

ఆత్మనో జారభావం తు దర్శయన్తి నిరన్తరమ్ |
మోహయిత్వా క్రీడతి తేన స్వయం శక్తిరుత్తమా || ౧౯||

మాజ్ఞాంకీ సా సమాఖ్యాతా మాం ప్రతి జారదర్శినీ |
గణపః క్రీడతి ద్వన్ద్వవిహారస్థః సదా తయా || ౨౦||

తయోః పుత్రౌ మానసికౌ లక్ష్మీనారాయణౌ మతౌ |
సమీపే సంస్థితౌ తత్ర ద్వారే ధర్మప్రదాయకౌ || ౨౧||

తేషాం పూజనకం కార్యం యథావిధి సురేశ్వరాః |
తేన ధర్మస్య భవతి సమ్ప్రాప్తిస్తస్య శాశ్వతీ || ౨౨||

విధిం తత్ర ప్రవక్ష్యామి యాత్రాయాః సర్వదాయకమ్ |
దేవేశాస్తాదృశం కార్యం తేన సిద్ధిమవాప్సుథ || ౨౩||

మాసే భాద్రపదే చైవ శుక్లపక్షే విశేషతః |
ప్రతిపద్దినమారభ్య ద్వారయాత్రా ప్రకీర్తితా || ౨౪||

ప్రాతః స్నాత్వా మహానద్యాం గణేశం ప్రతిపూజయేత్ |

తతః స్నానం నరః కృత్వా ద్వారదేవీం సమర్చయేత్ || ౨౫||

పునః స్నానం తతః కృత్వా గణేశం పూజయేత్ స్వయమ్ |

(Page ఖం. ౬ అ. ౯ పాన ౨౦)

ఉపోషణయుతశ్చైవ సదా తిష్ఠేత్ స దేవపాః || ౨౬||

నియమస్థః స్వభావేన గణేశస్మరణాదికమ్ |

కుర్యాత్తద్వత్ ద్వివీణాయాం దక్షిణద్వారమర్చయేత్ || ౨౭||

తత్ర ద్వారే గణేశానో ద్విభుజః పరికీర్తితః |

మాయా చ ద్విభుజా ప్రోక్తా పూర్వవత్ ధ్యానగావుభౌ || ౨౮||

విరజా నామ విఖ్యాతా శక్తిస్తత్ర మహేశ్వరాః |

తస్య జ్ఞానకరం చైవార్థం వదామి సుఖప్రదమ్ || ౨౯||

త్రివిధం తు రూజోరూపం మలినం సర్వగం బభౌ |

తత్ర మోహవిహీనం యద్విరజం బ్రహ్మ కథ్యతే || ౩౦||

గణేశసంయుతా దేవీ తన్మయీ విరజా పరా |

తయోర్మానసికౌ పుత్రౌ పార్వతీశక్కురో మతౌ || ౩౧||

తేషాం పూజా ప్రకర్తవ్యా నరేణ సర్వభావతః |

తయా సర్వార్థసంసిద్ధిర్లభ్యతే నాత్ర సంశయః || ౩౨||

తృతీయాయాం తతో వై స పశ్చిమద్వారదేవతామ్ |

పూజయేద్విధిసంయుక్త ఉపోషణపరాయణః || ౩౩||

దేవీగణేశ్వరౌ తత్ర పూర్వం ధ్యానాత్మకౌ స్థితౌ |

ఆశ్రయా నామ శక్తిః సా సర్వాశ్రయధరా బభౌ || ౩౪||

తయోర్మానసికౌ పుత్రౌ రతికామౌ ప్రకీర్తితౌ |

తేషాం పూజాం ప్రకుర్యాత్ స తేన కామాన్ లభేన్నరః || ౩౫||

తతశ్చతుర్థికాయాం స గచ్ఛేదుత్తరగాం పరామ్ |

ద్వారశక్తిం మహాదేవా భుక్తిముక్తిసమన్వితామ్ || ౩౬||

దేవ్యా గణేశ్వరస్యాత్ర ధ్యానం పూర్వవదుచ్యతే |

తయోర్మానసికౌ పుత్రౌ మహీవరాహకౌ మతౌ || ౩౭||

తేషాం పూజా ప్రకర్తవ్యా పూర్వవన్నియమేన చ |

తయా ముక్తిమవాప్నోతి యాత్రామాత్రేణ మానవః || ౩౮||

చతుర్థ్యాం గణనాథం స పూజయేద్విధిసంయుతః ।
 మధ్యాహ్నసమయే దేవా ఉపోషణపరాయణాః ॥ ౩౯॥
 రాత్రౌ జాగరణం కుర్యాత్ పంచమ్యాం పారణం చరేత్ ।
 ద్విజైః సహ నరః సాక్షాచ్ఛతుర్విధఫలం లభేత్ ॥ ౪౦॥
 ఏవం మాఘే శుక్లపక్షే ద్వారయాత్రాం సమాచరేత్ ।
 జ్యేష్ఠే మాసి తథా దేవా వార్షికం త్రివిధం స్మృతమ్ ॥ ౪౧॥
 అథవా ప్రతిమాసేషు శుక్లపక్షే సమాచరేత్ ।
 ద్వారయాత్రామథో నిత్యం నరః సర్వార్థసిద్ధిభాక్ ॥ ౪౨॥
 అథవా గణరాజస్య యాత్రార్థం యః సమాగతః ।
 తస్మిన్ కాలే చరేద్యాత్రాం ద్వారభూతాం మహేశ్వరాః ॥ ౪౩॥
 న తత్ర నియమః ప్రోక్తో మాసపక్షతిథిష్యపి ।
 చతుర్విధివస్తైర్జన్తుః కుర్యాద్వాత్రాం విధానతః ॥ ౪౪॥
 అన్యచ్ఛ సమృద్ధివక్ష్యామి ద్వారయాత్రామయం విధిమ్ ।
 దేహనామర్థ్యయుక్తానాం చతుర్విధఫలప్రదమ్ ॥ ౪౫॥
 శుక్లా చతుర్థికా ప్రోక్తా తస్యాం ద్వారమయాం చరేత్ ।
 యాత్రాం చతుర్విధాం ప్రోక్తామేకవాసరమధ్యతః ॥ ౪౬॥
 సూర్యోదయాత్ సమారభ్య పూజాం స్వల్పాం సమాచరేత్ ।
 యావన్నాస్తగతో భానుస్తావన్మధ్యే సమాపయేత్ ॥ ౪౭॥
 కిచ్చిద్దివసశేషే స గణనాథస్య పూజనమ్ ।
 విధియుక్తం నరో భక్త్యా కుర్యాత్తస్మిన్ దినే స్వయమ్ ॥ ౪౮॥
 అథవా స్వేచ్ఛయా కోఽపి యాత్రార్థం తు సమాగతః ।
 తత్రైకదివసే యాత్రాం ప్రకుర్యాచ్ఛక్తిభావతః ॥ ౪౯॥
 వృద్ధానాం రోగయుక్తానాం నియమో వైవ విద్యతే ।
 బాలానాం స్వేచ్ఛయా తత్ర యాత్రా ప్రోక్తా మనీషిభిః ॥ ౫౦॥
 అథవా బ్రాహ్మణేనైవ నరో యాత్రాం సమాచరేత్ ।
 ద్వారరూపాం స్వయం తత్ర వాహనస్థో గతిం చరేత్ ॥ ౫౧॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౦ పాన ౨౧)

శక్త్యాః ప్రమాణభావేన పూజయేత్ ద్వారసంయుతమ్ ।
గణేశం విధిసంయుక్తశ్చతుర్విధఫలం లభేత్ ॥ ౫౨॥

గణేశం ద్వారసంయుక్తం యో నరః పూజయేత్ కదా ।
యత్ర తత్ర గతశ్చాఽసౌ ధర్మకామార్థమోక్షభాక్ ॥ ౫౩॥

న తస్య మరణే దేవా యా మతిః సా గతిర్భవేత్ ।
న భూమ్యాదివికారశ్చ నీచోచ్చో వైవ విద్యతే ॥ ౫౪॥

ఏతత్ ద్వారస్య మాహాత్మ్యం యః శ్ఙ్ఙోతి నరోత్తమః ।
స వై సంస్కారయోగేన భుక్తిం ముక్తిం లభేత్ పరామ్ ॥ ౫౫॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదాస్త్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్గలే మహాపురాణే
పష్టే ఖణ్డే వికటచరితే మయూరేశద్వారయాత్రావిధివర్ణనం నామ నవమోఽధ్యాయః ॥
౬.౯

౬.౧౦ ద్వారరహస్యవర్ణనం నామ దశమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

పఞ్చదేవా ఊచుః ।

క్షేత్రస్య మానసమ్భూతం మాహాత్మ్యం వద విస్తరాత్ ।
కియన్మానం సమాఖ్యాతం క్షేత్రం స్వానన్దవాచకమ్ ॥ ౧॥

అన్యచ్ఛ వద యోగీన్ద్ర ధర్మకామార్థమోక్షగాన్ ।
ఆర్థాన్ యేనైవ తేషాం స జ్ఞానయుక్తో భవేన్నరః ॥ ౨॥

పూర్వస్థే తు కథం ద్వారే ధర్మ ఏకః ప్రతిష్ఠతి ।
తథాఽర్థో దక్షిణద్వారి పశ్చిమే కామ ఏవ చ ॥ ౩॥

ఉత్తరద్వారసంస్థా తు కథం ముక్తిర్మహామునే ।
చతుర్బ్రహ్మసు చత్వారి విభక్తాని కథం వద ॥ ౪॥

ఆదౌ శాక్తం సాధయిత్వా పశ్చాత్ సౌరం లభేన్నరః ।
తతో వైష్ణవకం బహ్మ తతః శైవం సమాధినా ॥ ౬॥

తతో గాణేశ్వరం బ్రహ్మ ప్రలభేన్నాత్ర సంశయః ।
క్రమేణ యోగభూమిస్థో బ్రహ్మభూతో నరో భవేత్ ॥ ౬॥

అన్నాదౌ వైష్ణవం బ్రహ్మ ద్వారభూతం నరోత్తమః ।
యాత్రామార్గేణ విప్రేశ సాధయేత్ కథితం త్వయా ॥ ౭॥

తతః శైవం తతః శాక్తం తతః సౌరం విధానతః ।
ఏవరీతం కథం ప్రోక్తం వద కారణమత్ర తు ॥ ౮॥

శక్తిసూర్యావతిక్రమ్య కథం వైష్ణవగో భవేత్ ।
అకస్మాద్ భ్రాన్తభావేన భ్రష్టో భవతి మానవః ॥ ౯॥

శక్తిరువాచ ।
ఏవం పృష్టో మహాయోగీ భృశుణ్డీ పరమార్థవిత్ ।
జగాద తాన్ మహాదేవాన్ తచ్చుణుధ్వం తు శక్తయః ॥ ౧౦॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।
ధర్మః స్వధర్మరూపశ్చ సర్వసిద్ధిప్రదాయకః ।
అర్థః సమర్థరూపాఖ్యో జ్ఞాతవ్యః సర్వదాయకః ॥ ౧౧॥

కామః శరీరభోగాఖ్యో హృద్యః సౌఖ్యప్రదాయకః ।
ముక్తిశ్చతుః శరీరేభ్యో హీనత్వే పరికీర్తితా ॥ ౧౨॥

ధర్మః సర్వసమానాఖ్యో యథా భవతి సర్వదా ।
కర్మానుసారభావేన ఫలం నిత్యం దదాతి సః ॥ ౧౩॥

స్వం పరం వైవ దేవేశాః కదా ధర్మస్య వర్తతే ।
శుభాశుభం కృతం యేన తాదృశం స ఫలం లభేత్ ॥ ౧౪॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౦ పాన ౨౨)
సమానం వైష్ణవం బ్రహ్మ తేన ధర్మః స్థితోఽభవత్ ।
పూర్వద్వారే మహాభాగాః సర్వధర్మప్రకాశకాః ॥ ౧౫॥

ఆదౌ స్వధర్మనిష్ఠశ్చైత్తతః సర్వం నరోత్తమః ।
లభతే నాత్ర సన్దేహాః కారణం ధర్మ ఏవ చ ॥ ౧౬॥

విష్ణోరణ్గమయో ధర్మో విష్ణుద్వారే సమాశ్రితః ।
అతః ప్రథమధర్మార్థం పూర్వద్వారం సమాచరేత్ ॥ ౧౭॥

అర్థః సమర్థరూపాఖ్య ఈశ్వరాన్న పరోత్తమః ।
సమర్థస్తేన దేవేన్యా అర్థస్తత్ర సమాశ్రితః ॥ ౧౮॥

సమర్థభావేన యది కేఽపి తిష్ఠన్తి దేవతాః ।

తే సర్వే తత్కలాంశాశ్చ జ్ఞాతవ్యా నాఽత్ర సంశయః ॥ ౧౯ ॥

ఈశ్వరః సర్వశాస్త్రేషు శివ ఏకః ప్రకీర్తితః ।

అర్థః శివాఙ్గాత్ సమ్భూతస్తేన తం సంశ్రితోఽభవత్ ॥ ౨౦ ॥

ధర్మం కృత్వా సమర్థశ్చ భవతే మానవోత్తమః ।

సర్వకార్యేషు దేవేన్ద్రాః క్రమ ఏవం ప్రకీర్తితః ॥ ౨౧ ॥

ద్వితీయాశ్రితయాత్రాతో దక్షిణద్వారసమ్భవా ।

కథితా సర్వభావజ్ఞైర్నరేభ్యః సర్వసిద్ధయే ॥ ౨౨ ॥

కామో భోగాత్మకః ప్రోక్తో దేహాయ విషయప్రదః ।

విషయానాం సమాఖ్యాతం కారణం శక్తిరజ్ఞాసా ॥ ౨౩ ॥

శక్తిరగ్గ్రాత్ సముద్భూతః కామస్తేన మహేశ్వరాః ।

తామాశ్రిత్య స్థితః సోఽపి సర్వకామవివర్ధనః ॥ ౨౪ ॥

ఆదౌ ధర్మం సమాశ్రిత్య సమర్థో జాయతే నరః ।

తతః కామాన్ స్వయం భుక్త్వై సర్వాన్నానాసుఖప్రదాన్ ॥ ౨౫ ॥

తృతీయం ద్వారమేతస్మాత్ కామభోగఫలప్రదమ్ ।

కృతం యాత్రావిధానే తు జ్ఞాతవ్యం విబుధైః సదా ॥ ౨౬ ॥

మోక్షో జన్మమృతిభ్యాం చ హీనః సజ్జీర్తితో బుధైః ।

శుక్లాం గతిం దదత్తత్ర సూర్యస్తిష్ఠతి నిత్యదా ॥ ౨౭ ॥

ఆత్మా సూర్య ఇతి ప్రోక్తం తస్మాన్ మోక్షః ప్రలభ్యతే ।

తేన సూర్యం సమాశ్రిత్య మోక్షస్తత్రైవ తిష్ఠతి ॥ ౨౮ ॥

కామేభ్యో ధర్మసంయుక్తస్త్వప్రో భవతి మానవః ।

ఇచ్ఛేన్ ముక్తిం తతో యత్నాద్విత్పస్థో దేవసత్తమాః ॥ ౨౯ ॥

వాసనాయుక్తభావేన ముక్తౌ నైవ ప్రవర్తతే ।

అతో ముక్తిమయం ద్వారం చతుర్థం పరికీర్తితమ్ ॥ ౩౦ ॥

ఏతద్ ద్వారస్య దేవేశా రహస్యం కథితం మయా ।

శ్రవణాత్ సౌఖ్యదం పూర్ణం భవేత పఠనాత్తథా ॥ ౩౧ ॥

ఏతత్ క్రమార్థప్రామాణ్యాత్ పూర్వం ధర్మసమాశ్రితమ్ ।

వైష్ణవం తత్ర కర్తవ్యం ద్వారం విఘ్నేశనిర్మితమ్ ॥ ౩౨ ॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదావ్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్ధే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే ద్వాపరహాస్యవర్ణనం నామ దశమోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧౦
(Page ఖం. ౬ అ. ౧౧ పాస ౨౩)

౬.౧౧ క్షేత్రప్రమాణవర్ణనం నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।

చతురస్రం గణేశస్య క్షేత్రం శాస్త్రే ప్రకీర్తితమ్ ।

బ్రహ్మభూతమయం సాక్షాదేకం ద్వాదశయోజనమ్ ॥ ౧॥

గణేశాత్ పూర్వదిగ్దేశే శతం చ ధనుషాం స్థితమ్ ।

ద్వాపరమష్టావింశతికం తత్రార్ధేన విహీనకమ్ ॥ ౨॥

దక్షిణస్యాం గణేశానాద్ ద్విగుణం ద్వాపరముత్తమమ్ ।

పూర్వద్వారాచ్చ సమ్ప్రోక్తం జ్ఞాతవ్యం విబుధైః సదా ॥ ౩॥

తతః పశ్చిమదిగ్భాగే గణేశాద్ ద్వాపరముత్తమమ్ ।

ద్విగుణం దక్షిణాక్లాత్తు కింఞ్చిన్నూనం బుధైః పురా ॥ ౪॥

గణేశాదుత్తరే భాగే పరం ద్వాపరం చ సంస్థితమ్ ।

పశ్చిమాత్ పాదహీనం తదధికం కింఞ్చిదజ్ఞాసా ॥ ౫॥

ఏతావాన్ క్షేత్రవిస్తారః కథితో దేవసత్తమాః ।

నవఖణ్డాద్విభిన్నం తు క్షేత్రం గాణేశ్వరం మతమ్ ॥ ౬॥

క్షేత్రాణి ప్రలయేషు శ్రేష్ఠాని దైవతసత్తమాః ।

ప్రగచ్ఛన్తి లయం నైవ రక్షితాని స్వదైవతైః ॥ ౭॥

మహాప్రలయవేలయాం తత్త్వాని త్రిగుణైః సహ ।

లయం గచ్ఛన్తి వేగేన కాలస్య పరమాత్మనః ॥ ౮॥

తదా క్షేత్రాణి సర్వాణి స్వస్వదేవయుతాని చ ।

లయం గచ్ఛన్తి దేవేశా నిశ్చితం యోగిభిః పురా ॥ ౯॥

మహాప్రలయకాలే తు గాణేశం క్షేత్రమీదృశమ్ ।

నాశహీనం ప్రభావేణ పరం తిష్ఠతి సర్వదా ॥ ౧౦॥

దేవేశా ఊచుః ।

క్షరం క్షేత్రమిదం వాక్యం కథితం వేదవాదిభిః ।

కథం నాశవిహీనం తద్వద యోగీన్ద్రసత్తమ ॥ ౧౧॥

స్వానందః సర్వసంయోగే జాయతే నాత్ర సంశయః ।

క్షేత్రస్యాఖ్యా కథం ప్రాప్తా స్వానందస్య వద ప్రభో ॥ ౧౨॥

భృశుణ్ణ్యువాచ ।

క్షేత్రం గాణేశ్వరం శాస్త్రే సర్వమాన్యం న విద్యతే ।

బ్రహ్మణస్పృతిక్షేత్రత్వాత్ బ్రహ్మరూపం చ తత్ స్మృతమ్ ॥ ౧౩॥

యథా స్వానందరూపశ్చ స్వసంవేద్యాత్మకః స్మృతః ।

తథా స్వానందక్షేత్రం తు బ్రహ్మకారం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౧౪॥

దేహః సగుణరూపస్తు నిర్గుణం తస్య మస్తకమ్ ।

తయోర్యోగే యథా దేహస్తథా క్షేత్రం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౧౫॥

భ్రాన్తిరూపా స్వయం సిద్ధిర్దేహధాత్రీ బభూవ హ ।

భ్రాన్తిధారకరూపా చ బుద్ధిః క్షేత్రం తథా స్మృతమ్ ॥ ౧౬॥

సంకహీనతయా సర్వం స్త్రీపుమాభవనుఖం స్మృతమ్ ।

గణేశసిద్ధిబుద్ధీనాం తథా క్షేత్రం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౧౭॥

బహునాత్ర కిముక్తేన గణేశస్య కిమప్యహో ।

క్షేత్రాదికం బ్రహ్మమయం ప్రాకృతం నైవ విద్యతే ॥ ౧౮॥

యత్కించ్చిద్గణరాజస్య తత్తద్బ్రహ్మప్రవాచకమ్ ।

లోకాదికం మునీన్ద్రైశ్చ బ్రహ్మణస్పృతిరుచ్యతే ॥ ౧౯॥

గణేశక్షేత్రసమ్మాఖ్యాని క్షేత్రాణి సమస్తతః ।

తత్రైవ మరణే దేవాః ఫలదాని భవన్తి చ ॥ ౨౦॥

ధర్మార్థకామమోక్షాణాం ప్రదాని కథితాని తు ।

గాణేశం పఞ్చమం బ్రహ్మ బ్రహ్మభూతపదప్రదమ్ ॥ ౨౧॥

తతో ద్వాపరస్య యాత్రాయాం ధర్మార్థకామముక్తయః ।

సంస్థితాస్త్ర లభ్యన్తే యాత్రాకారిజనైః పరాః ॥ ౨౨॥

క్షేత్రే మరణతో దేవాశ్చతుర్భిర్వర్జితో భవేత్ ।

నరః సద్యస్తు సంస్కారాద్బ్రహ్మభూతో న సంశయః ॥ ౨౩॥

సురాసురమయం క్షేత్రం గాణేశం బ్రహ్మవాచకమ్ |
 సాక్షాత్ కృతం శివాద్యైశ్చ క్షేత్రం దైవం తతః స్మృతమ్ || ౨౪||
 కమలమస్తకస్థత్వాత్ పశ్చాదాసురకం స్మృతమ్ |
 తయోర్లోకే స్వసంవేద్యం సర్వాదౌ తత్ ప్రకథ్యతే || ౨౫||
 యదైకద్వారయాత్రాం యః కరోతి చ చతుర్షు సః |
 (Page ఖం. ౬ ఆ. ౧౧ పాస ౨౪)
 ఆపుయాత్తద్భవం సౌఖ్యం మానవో యత్ర కుత్రగః || ౨౬||
 యస్మాత్ కస్మాత్ సమాయాతః సకృద్యాత్రాం సమాచరేత్ |
 క్షేత్రస్య చ గణేశస్య ద్వారగాం సర్వమాపుయాత్ || ౨౭||
 యో నిత్యం ద్వారయాత్రాం స క్షేత్రసంస్థః సమాచరేత్ |
 వస్త్యః క్షేత్రస్థలోకానామస్తే బ్రహ్మమయో భవేత్ || ౨౮||
 బ్రహ్మణే న సమం కిఞ్చిద్గణేశక్షేత్రకేణ తు |
 చతుర్భిర్వర్జితం ప్రోక్తం పఞ్చమం తచ్చతుర్మయమ్ || ౨౯||
 బుధైర్గణేశ్వరక్షేత్రం త్రివిధం పరికీర్తితమ్ |
 బాహ్యవైరాదిభేదైశ్చ శృణుత దేవనాయకాః || ౩౦||
 గర్భాగారం గణేశస్య వాసగం యోజనార్ధకమ్ |
 బభుర్గణపతేశ్చైవావతారాస్తత్ర సంస్థితాః || ౩౧||
 గాణేశా ముద్గలాద్యా యే తత్ర తే సంస్థితా బభుః |
 సేవార్థం గణరాజస్యాన్యే జనా భవనాగతాః || ౩౨||
 తదేవ చతురస్రం తు చతుర్ద్వారసుశోభితమ్ |
 భక్తేభ్యః సిద్ధిదం పూర్ణం మనోరథసుపూరకమ్ || ౩౩||
 గణేశాత్ పూర్వదిగ్భాగే ధనుషాం చ శతాని తు |
 షట్కీఞ్చిన్నూన్యనమానాని ద్వారం సర్వార్థదం మతమ్ || ౩౪||
 తత్ర బుద్ధిః స్థితా సాక్షాద్విద్యాభిః నేవితా స్వయమ్ |
 కలాభిః పూజయిత్వా తాం జ్ఞానవాన్ పురుషో భవేత్ || ౩౫||
 గణేశార్ధక్షణే భాగే ద్విగుణం దూరగం భవేత్ |
 పూర్వద్వారార్ధక్షణగం ద్వారం గర్భాశ్రితం మహత్ || ౩౬||

తత్ర ప్రమోదకాద్యాశ్చ గణా బ్రహ్మసుఖే రతాః ।
 సంస్థితాః పూజనేనైవ గాణపత్యపదప్రదాః ॥ ౩౭॥
 గణేశాత్ పశ్చిమే భాగే ద్వారం గర్భగృహస్య చ ।
 ద్విగుణం దక్షిణద్వారాద్ దూరగం పరికీర్తితమ్ ॥ ౩౮॥
 తత్ర సిద్ధిః స్వయం దేవాః సంస్థితా పూజనేన తు ।
 నానా సిద్ధిసమాయుక్తా నానా సిద్ధిప్రదాయినీ ॥ ౩౯॥
 పాదన్యూనేన మానేన పశ్చిమద్వారతస్తథా ।
 ఉత్తరద్వారమాఖ్యాతం గణేశసమ్ముఖే బుధైః ॥ ౪౦॥
 తత్ర దేవ్యశ్చతుఃషష్టిర్వోగిన్యః సంస్థితా బభుః ।
 పరివారయుతాః సర్వా యోగసిద్ధాశ్చ మాతరః ॥ ౪౧॥
 తాసాం పూజనమాత్రేణ యోగం విద్యాత్ స మానవః ।
 అస్తర్ధానాదికం నానా కామదం నాత్ర సంశయః ॥ ౪౨॥
 గర్భాగారస్య యాత్రాం యో నిత్యం కుర్యాన్న రోత్తమః ।
 అథవా తు చతుర్థ్యాం వై సర్వకామార్థసిద్ధయే ॥ ౪౩॥
 యాత్రార్థం మానవో దేవాః సమాగతో భవేద్యదా ।
 తదా కుర్యాదథో భక్త్యా యాత్రాం గర్భగృహస్య చ ॥ ౪౪॥
 గర్భాగారాత్ పరం క్షేత్రం దేవాలయమితి శ్రుతమ్ ।
 తత్ర దేవాదయః సన్తి స్వర్గస్థాః సేవనోత్సుకాః ॥ ౪౫॥
 త్రియోజనప్రమాణేన చతురస్రం చ తన్మతమ్ ।
 ద్వారాణి తస్య చత్వారి కథయామి సమాసతః ॥ ౪౬॥
 గణేశాత్ పూర్వదిగ్భాగే కింఞ్చిన్నూనాని దూరతః ।
 శతాని పూర్వద్వారం తు ధనుషాం హి చతుర్దశ ॥ ౪౭॥
 తత్ర ఖైరవరాజ్ఞో నగ్నః సర్వభయఙ్కరః ।
 త్రికూలీ ముక్తకేశాచ్ఛాత్పత్ స్వతేజసాన్వితః ॥ ౪౮॥
 తస్య పూజనమాత్రేణ వాఙ్మతం లభతే నరాః ।
 యాతనాం న లభేత్ సోఽపి నానాకర్మసముద్భవామ్ ॥ ౪౯॥
 తస్మాద్ ద్విగుణమానేన గణేశాద్ దూరతః శివః ।
 నీలకణ్ఠశ్చ దేవేశా దక్షిణద్వారపోఽభవత్ ॥ ౫౦॥

తస్య పూజాం ప్రకుర్యాద్యస్తయా బన్ధనతో నరః ।
ముచ్యతే నాత్ర సన్దేహో విషబాధావివర్జితః ॥ ౫౧॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౨ పాన ౨౫)

పశ్చిమే విఘ్నరాజాత్తు దక్షిణాద్ ద్విగుణే స్థితః ।
దూరే యః కృత్తివాసాః స ద్వారదేవః ప్రకీర్తితః ॥ ౫౨॥

తస్య పూజనమాత్రేణాఽఽసురం కర్మ వినశ్యతి ।
ఈప్పితం లభతే చాపి యాత్రామాత్రేణ మానవః ॥ ౫౩॥

ఉత్తరే గణనాథాద్వై పశ్చిమాత్ పాదహీనతః ।
ద్వారాద్ ద్వారం స్థితం దేవాస్తత్ర భీమేశ్వరః స్థితః ॥ ౫౪॥

తస్య యాత్రాం ప్రకుర్యాద్యః సద్యః సత్తాసమన్వితః ।
భవేత్ స మానవశ్చారోగ్యం లభేత్ నిరన్తరమ్ ॥ ౫౫॥

తృతీయక్షేత్రరూపం తు కథితం విస్తరాన్ మయా ।
చతుర్ద్వారయుతం పుణ్యం మయూరం తన్మతం పరమ్ ॥ ౫౬॥

క్షేత్రాత్ సర్వత్ర దేవేశా యోజనం చతురస్రగమ్ ।
దేవక్షేత్రం సమాఖ్యాతం చతుర్విధపదప్రదమ్ ॥ ౫౭॥

క్షేత్రాత్ పూర్వవిభాగస్థో నరో గచ్ఛేన్ మృతః స్వయమ్ ।
వికుణ్ఠే నాత్ర సన్దేహస్తత్ క్షేత్రం వైష్ణవం యతః ॥ ౫౮॥

దక్షిణే క్షేత్రరూపాత్తు మృతో యోజనమధ్యగః ।
స కైలాసే వసేన్నూనం శైవం క్షేత్రం యతః స్మృతమ్ ॥ ౫౯॥

మయూరాత్ పశ్చిమే క్షేత్రాద్యోజనస్థో మృతో భవేత్ ।
శక్తిలోకం వసేత్ సోఽపి శాక్తం క్షేత్రం చ తత్ స్మృతమ్ ॥ ౬౦॥

మయూరాదుత్తరే దేవా యో మృతో యోజనస్థితః ।
స సౌరే సంవసేన్నిత్యం సూర్యక్షేత్రం యతః స్మృతమ్ ॥ ౬౧॥

ఏవం క్షేత్రస్య మాహాత్మ్యం ప్రమాణసహితం మయా ।
కథితం శ్రవణావైష్ణవ పఠనాత్ పాపహారకమ్ ॥ ౬౨॥

తత్ర గత్వా మహేశానా పూజయేత్ గజాననమ్ ।

స్థాపయిత్వాఽచలాం మూర్తిం సిద్ధిం ప్రాప్స్యథ నిశ్చితమ్ ॥ ౬౩॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయ పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్గలే మహాపురాణే
పష్టే ఖణ్డే వికటచరితే క్షేత్రప్రమాణవర్ణనం నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧౧

౬.౧౨ మయూరక్షేత్రవాసశుభాశుభవర్ణనం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

దేవా ఊచుః ।

పురా కల్పే మహాభాగ మయూరే ద్వారసంశ్రితామ్ ।

యాత్రాం కృత్వా నరాః సిద్ధిమలభంస్తద్వదస్వ నః ॥ ౧॥

దేవభూమౌ మృతా యే వై తేషాం సిద్ధిం వదస్వ చ ।

ఏకద్వారాశ్రితాం యాత్రాం కృత్వా కే సిద్ధిమాప్నుయుః ॥ ౨॥

శ్రుత్వా కథాం మహారమ్యాం హర్షశ్చేతసి వర్ధతే ।

సర్వజ్ఞోఽసి న సన్దేహ ఆదిమధ్యాన్తగస్తథా ॥ ౩॥

భృశుణ్ణువాచ ।

పురా జాతాం కథాం రమ్యాం శృణుధ్వం దేవసత్తమాః ।

స్వగురుం ముద్గలం నత్వా కథయామి సమాసతః ॥ ౪॥

ద్రావిడే బ్రాహ్మణః కశ్చిద్విద్యాహీనో బభూవ హ ।

తత్రైవాన్త్యజజాతిస్థో నరో మూఢస్తథాఽభవత్ ॥ ౫॥

మాతా పితా తస్య హీనౌ తథా త్యక్తౌ సుహృజ్జనైః ।

త్యక్త్వా స్వదేశభూమిం బభ్రమతుస్తౌ మహీతలమ్ ॥ ౬॥

ప్రసక్లాత్తు జనానాం తౌ మయూరే దైవయోగతః ।

సమాగతౌ జనైర్యుక్తౌ తస్థతుస్తత్ర హర్షతః ॥ ౭॥

స్నాత్వా ప్రభాతకాలే తౌ శమీదూర్వాదలం తథా ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౨ పాన ౨౬)

గృహ్య విఘ్నేశపూజార్థం జగ్మతుః స్నేహభావతః ॥ ౮॥

అన్యజేన స్వకీయా చ ప్రదత్తా బ్రాహ్మణాయ తు ।

పూజా దూర్వాదిసంయుక్తా గణేశార్థం స్వధర్మతః ॥ ౯॥

బ్రాహ్మణో గణరాజం తం పూజయామాస భావతః ।

విధిమస్త్రైర్విహీనస్తు జలపత్రాదిభిః పరమ్ || ౧౦||

తతస్తా జనసంఖ్యైర్జగ్ముతుర్దేవసత్తమాః |

గర్భాగారద్వారసంస్థాం యాత్రాం చక్రతురాదరాత్ || ౧౧||

పూర్వద్వారే సమాగమ్య బుద్ధిం సమ్పూజ్య తం పునః |

గణేశం పూజయిత్వా తౌ తస్థతస్తత్ర దేవపాః || ౧౨||

ఉపోషణసమాయుక్తౌ విధానేన బభూవతుః |

ద్వితీయే దివసే యాత్రాం క్షుధితౌ తౌ న చక్రతుః || ౧౩||

యాత్రాం త్యక్త్వా గతౌ హర్షాత్స్యక్త్వా క్షేత్రం మహాద్భుతమ్ |

అకస్మాత్ జ్ఞానసంయుక్తౌ విద్యాయుక్తౌ బభూవతుః || ౧౪||

జాతిస్మరౌ విశేషేణ విచారం చక్రతుః పరమ్ |

అహో వర్ణయితుం క్షేత్రమాహాత్మ్యం న ప్రశక్యతే || ౧౫||

ఏకద్వారస్య యాత్రా తు కృతాఽఽవాభ్యాం తతః పరమ్ |

జ్ఞానం విద్యాయుతం ప్రాప్తం సమ్పూర్ణం కిం స్తువః కృతామ్ || ౧౬||

తతః స్వనగరం గత్వా సర్వమాన్యౌ బభూవతుః |

తేన సంస్కారయోగేన గణేశభజనే రతౌ || ౧౭||

భక్తైర్భలేన తౌ దేవా అన్తే స్వానన్దలోకగౌ |

తత్ర విఘ్నేశ్వరం దృష్ట్వా బ్రహ్మభూతౌ బభూవతుః || ౧౮||

ఏవం నానా జనా ద్వారసిద్ధిం తత్ర ప్రలేభిరే |

న మయా వర్ణనం శక్యమస్యైర్వర్షశతైరపి || ౧౯||

అన్యద్వారేషు సర్వేషు యథోక్తఫలభోగినః |

న సన్దేహో బభూవుః కథయితుం నైవ శక్యతే || ౨౦||

మయూరే యే మృతాః క్షేత్రే తేషాం సిద్ధిం వదామ్యహమ్ |

దేవముఖ్యాశ్చ శ్శృణుత సర్వసన్తోషవర్ధినీమ్ || ౨౧||

పురా శూద్రః సమాయాతః కశ్చిద్దైవవశేన తు |

కుష్ఠరోగసమాయుక్తో మయూరే ధూమ్రనామకః || ౨౨||

తత్రోచ్ఛిష్టాదికం భుజ్జ్ఞాన్ భిక్షాయాం నిరతోఽభవత్ |

మాసమధ్యే మృతః సోఽపి భృశం రోగేణ పీడితః || ౨౩||

స స్వానందం సమాశ్రిత్య బ్రహ్మభూతో బభూవ హ |
 ఏవం నానా జనాః క్షేత్రే బ్రహ్మభూతా మయూరకే || ౨౪ ||
 తేషాం న శక్యతే వక్తుం చరిత్రం దేవసత్తమాః |
 యథోక్తఫలభోక్తారో బభూవుర్నాత్ర సంశయః || ౨౫ ||
 తత్ర క్షేత్రస్థితా దేవా నరాః పాపపరాయణాః |
 మృతా క్షేత్రే యదా తేషాం భయం యమకృతం న హి || ౨౬ ||
 నగ్నభైరవనామాఽసౌ కథితః క్షేత్రపాలకః |
 దణ్డధారక ఏవం తు సదా మాయూరవాసినామ్ || ౨౭ ||
 తస్యాధీనం సమగ్రం తు క్షేత్రం వైనాయకం పరమ్ |
 శుద్ధం కృత్వా నరం దణ్డ్యం స్వానందే స్థాపకోఽభవత్ || ౨౮ ||
 దేవేశా ఊచుః |
 కోఽసౌ నగ్నస్వరూపేణ భైరవః సర్వభైరవః |
 కీదృశీ యాతనా విప్ర మయూరే పాపకారిణామ్ || ౨౯ ||
 భృశుణ్ణ్యువాచ |
 మాయాసంగవిహీనోఽయం సదా సాక్షివదుచ్యతే |
 తేన నగ్న ఇతి ఖ్యాతో గాణపత్యాగ్రణీః పరః || ౩౦ ||
 యస్మాద్భీతాని తత్త్వాని జగత్ సంవర్తయన్తి తు |
 బ్రహ్మ సృష్టికరో దేవా విష్ణుః పాతా చ తద్భయాత్ || ౩౧ ||
 హరః సంహారకారీ చ సూర్యస్తపతి నిత్యదా |
 సమ్మోహధారిణీ శక్తిః సదా భవతి తద్భయాత్ || ౩౨ ||
 ఇత్యాది సకలం తస్మాద్భీతం స్వస్వపదే స్థితమ్ |
 స్వస్వకర్మకరం ప్రోక్తం తేన భైరవకః స్పృతః || ౩౩ ||
 మాయయా గణరాజేన సృష్టః సర్వార్థదాయకః |
 (Page ఖం. ౬ అ. ౧౨ పాన ౨౭)
 గాణేశానాం న సందేహ ఇతరేషాం భయఙ్కరః || ౩౪ ||
 గర్భాగారం గణేశస్య రహస్యం రూపముచ్యతే |
 అతస్తత్రైవ దేవేశాః స్థాతవ్యం యత్పతః సదా || ౩౫ ||
 తత్ర పూజాదికం కార్యం సత్కర్మాదికముత్తమమ్ |

న తత్రాన్వతకామాదికర్తవ్యం మానవేన చ || 3౬ ||

న చ మూత్రమలత్యాగః కర్తవ్యస్తత్ర దేవపాః |
సదా గాణేశభావేన స్థాతవ్యం మానవైః సదా || 3౭ ||

క్షేత్రే పుణ్యం యథా ప్రోక్తమధికం హ్యన్యదేశతః |
తథా తత్ర కృతం పాపమధికం భవతీత్యహో || 3౮ ||

అతః క్షేత్రేషు పాపాని నాచరేత్తు నరోత్తమః |
యథాశాస్త్రం విధానేన పుణ్యం తేషు సమాచరేత్ || 3౯ ||

అన్యక్షేత్రేషు పాపం యత్ కృతం నశ్యతి తక్షణాత్ |
క్షేత్రేషు పఞ్చదేవానాం బ్రహ్మాదిపదగేషు వై || ౪౦ ||

నరైస్తేషు కృతం పాపం మయూరే నశ్యతి క్షణాత్ |
మయూరే యత్ కృతం పాపం వజ్రలేపం తు తత్ స్పృతమ్ || ౪౧ ||

విధిం తత్ర ప్రవక్ష్యామి శ్శృణుత దేవసత్తమాః |
యేన సంశయహీనాశ్చ భవిష్యథ విచారతః || ౪౨ ||

మయూరే యత్ కృతం పాపం దేవాలయే వినశ్యతి |
దేవాలయే కృతం చైతద్గర్భాగారే లయం వ్రజేత్ || ౪౩ ||

గర్భాగారే కృతం పాపం ద్వారయాత్రాబలేన చ |
నశ్యత్యత్ర న సన్దేహః ప్రదక్షిణవిధానతః || ౪౪ ||

ద్వారయాత్రాకృతం పాపం వజ్రలేపమయం భవేత్ |
తదేవ యాతనాం దత్త్వా నరస్య నాశమేష్యతి || ౪౫ ||

యదా జన్మాది ప్రారభ్య మరణాంతం సమాచరేత్ |
పాపం మయూరక్షేత్రే స యాతనాం ప్రలభేన్నరః || ౪౬ ||

దశవర్షసహస్రాణి నగ్నభైరవనాయకః |
భైరవీం యాతనాం దత్త్వా శుద్ధం కరోతి మానవమ్ || ౪౭ ||

యాతనా త్రివిధా తస్య భైరవస్య మహాత్మనః |
కథయామి సమాసేన తాం శ్శృణుధ్వం మహేశ్వరాః || ౪౮ ||

అగ్నికుణ్డాదికం తత్ర సంస్థితం భైరవస్థలే |
యామ్యుల్లక్షాధికం ప్రోక్తముగ్రం వక్తుం న శక్యతే || ౪౯ ||

ఆదావేవ స తాం దత్త్వా పశ్చాద యమసమాం ప్రభుః ।
 దదాతి యాతనాం ఘోరాం ఖైరవో భయదాయకః ॥ ౫౦॥
 తతో భూతపిశాచాది సమ్భూతాం ప్రదదాతి సః ।
 తతః శుద్ధం నరం కృత్వా స్వాసన్దే స్థాపయిష్యతి ॥ ౫౧॥
 చత్వారింశత్సహస్రాణి ఖైరపిం యాతనాం స్వయమ్ ।
 దదాతి తు తతో యామ్యాం త్రీణి సాహస్రకాణి హి ॥ ౫౨॥
 తతస్త్రీణి సహస్రాణి పైశాచీయోనిసమ్భవామ్ ।
 దదాతి క్రోధసంయుక్తో నగ్నుః శూలధరః ప్రభుః ॥ ౫౩॥
 ఏవం సర్వం సమాఖ్యాతం యాతనాజం మహద్భయమ్ ।
 యథా మయూరక్షేత్రస్థో నరో విన్ద్యాన్ మృతః పరమ్ ॥ ౫౪॥
 పాపరూపా నరా యే వై గాణేశే సంస్థితాః ఖలాః ।
 తాన్ స్వయం ఖైరవాదీశో బహిః కుర్యాద్భయప్రదః ॥ ౫౫॥
 పుణ్యశీలాన్ హృదిస్థశ్చ సమానాయ్య మహేశ్వరాః ।
 ఖైరవః క్షేత్రగాన్ కృత్వా రక్షేద్వై నిత్యమాదరాత్ ॥ ౫౬॥
 మయూరక్షేత్రసంస్థా యే క్షేత్రసంన్యాసధారకాః ।
 న తేషాం దుఃఖలేశశ్చ భవేద్దేవేన్ద్రసత్తమాః ॥ ౫౭॥
 లక్ష్మ్యో నారాయణస్తాన్ వై ధర్మయుక్తాన్ కరోతి సః ।
 పార్వత్యా శంకరస్తద్వన్నానార్థాన్ సన్దదాతి వై ॥ ౫౮॥
 రత్యా కామః స్వయం తేభ్యో నానా కామాన్ దదాతి హి ।
 భూమ్యా వరాహకచ్చైవ జ్ఞానం దదాతి శాశ్వతమ్ ॥ ౫౯॥
 అతః సర్వం పరిత్యజ్య మయూరం తత్ సమాశ్రయేత్ ।
 సుహృద్భిస్తం తు దేవేశా బ్రహ్మభూతం వదన్తి హి ॥ ౬౦॥
 నానాయోనిగతో జన్తుస్తత్ర స్త్రీపుత్రసంయుతః ।
 దేహాపోషణసక్తశ్చ బభూవే దేవసత్తమాః ॥ ౬౧॥
 నరదేహం సమాశ్రిత్య గాణేశక్షేత్రగో యది ।
 న భవేత్ స సదా జ్ఞేయో రాసభైస్తుల్యభావగః ॥ ౬౨॥
 పఞ్చమం బ్రహ్మరూపం యత్తదేవ భూమిగం మతమ్ ।

క్షేత్రరూపేణ తద్యే వై న సేవన్తే సమాః పశోః ॥ ౬౩॥

స్వర్గేషు దేవముఖ్యాశ్చేచ్ఛన్తి మానవదేహకమ్ ।

గత్వా మయూరక్షేత్రే తు మరిష్యామః సుభాగ్యతః ॥ ౬౪॥

తత్రైవ మరణే బ్రహ్మ ప్రాప్యతే పఞ్చమం పరమ్ ।

ధర్మార్థకామమోక్షాస్తు యదిచ్ఛన్తి పరాత్పరమ్ ॥ ౬౫॥

కాశ్యాదిక్షేత్రముఖ్యేషు యత్కృతం సుకృతం నరైః ।

తేన సంస్కారయోగేన మయూరం లభ్యతే పరమ్ ॥ ౬౬॥

ఇతి సర్వం సమాఖ్యాతం వాసరూపం విశేషతః ।

పఠనాచ్ఛృవణాన్నిత్యం క్షేత్రవాసఫలప్రదమ్ ॥ ౬౭॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయపురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే మయూరక్షేత్రవాసశుభాశుభవర్ణనం నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥

౬.౧౨

౬.౧౩ మయూరేశనామదణ్డకారణ్యవరప్రదానవర్ణనం నామ
త్రయోదశోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

దేవా ఊచుః ।

కథం గణేశక్షేత్రస్య నామ జాతం మయూరకమ్ ।

ఏతత్ కౌతూహలం బ్రూహి భృశుణ్డిన్ పరమార్థద ॥ ౧॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।

పురా కల్పే మహేశానా భవద్భిస్తత్ర విఘ్నపః ।

ఆరాధితః స వై సాక్షాద్వరదస్తాన్ సమాయయౌ ॥ ౨॥

మయూరవాహనో భూత్వా దశహస్తో దశాయుధః ।

లమ్బోదరో గజముఖః ప్రసన్నాత్మా మహేశ్వరః ॥ ౩॥

ఉవాచ తాన్ వృణుధ్వం మే వరాంశ్చ మనసిప్పితాన్ ।

దాస్యామి తపసా తుష్టో భక్త్యా స్తోత్రాదినా పరాన్ ॥ ౪॥

తైర్మానసేప్పితం సర్వం వృత్తం తస్మాద్గజాననాత్ ।

పునస్తం తే గణాధ్యక్షమూచుః ప్రాజ్ఞులయోఽమరాః ॥ ౫॥

మూషకో వాహనం తేఽభూన్ మయూరధ్వజ చాధునా ।
 మయూరారూఢ ఏవ త్వమాగతోఽసి గజానన ॥ ౬ ॥
 ఆస్మిన్ క్షేత్రే మయూరస్థో దృష్టస్త్వం గణనాయక ।
 అతో మయూరజన్మాఖ్యం క్షేత్రం జాతం త్వయా కృతమ్ ॥ ౭ ॥
 అద్య ప్రభృతిరేతత్తు క్షేత్రం మాయూరనామకమ్ ।
 భవేత్తత్ సర్వవిఖ్యాతం త్వత్ప్రసాదాద్గజానన ॥ ౮ ॥
 మయూరక్షేత్రనాథస్త్వం మయూరేశో భవ ప్రభో ।
 నామ్నా సర్వత్ర విఖ్యాతో భక్తానుగ్రహకారకః ॥ ౯ ॥
 తథేతి తానువాచాథ గణేశోఽతర్దధే స్వయమ్ ।
 దేవేశా అభవన్నత్వా స్వస్వకార్యపరాయణాః ॥ ౧౦ ॥
 ఏతద్వ్యః సర్వమాఖ్యాతం కారణం నామధారణే ।
 క్షేత్రస్య క్షేత్రనాథస్యాస్యచ్చృణుధ్వం మహేశ్వరాః ॥ ౧౧ ॥
 చిత్రాకారా మహామాయా హ్యనన్తఫేలకారిణీ ।
 మయూరా సా సమాఖ్యాతా మయూరేశస్తు తత్పతిః ॥ ౧౨ ॥
 చతుర్బ్రహ్మమయం క్షేత్రం మాయూరూపం మయూరకమ్ ।
 విహారతస్త్ర దేవా మయూరేశః ప్రకీర్తితః ॥ ౧౩ ॥
 (Page ఖం. ౬ అ. ౧౩ పాన ౨౯)
 దేవేశా ఊచుః ।
 చతుర్బ్రుజో గణాధ్యక్షో మయూరే సంస్థితోఽభవత్ ।
 కథం దశభుజః సోఽపి బభూవ వద యోగిప ॥ ౧౪ ॥
 భృశుణ్ణ్యువాచ ।
 భూస్వానన్తమయం క్షేత్రమేకం సర్వాదిసమ్మతమ్ ।
 గాణేశం తత్ర దేవేశా న చిత్రం కిచ్ఛోదజ్ఞాసా ॥ ౧౫ ॥
 ఏకాక్షరభవం ధ్యానం ప్రథమం పరికీర్తితమ్ ।
 సర్వాదౌ తత్ సువిఖ్యాతం క్షేత్రసంస్థం బభూవ హా ॥ ౧౬ ॥
 సప్తకోట్యో మహామన్త్రా గణేశస్య మహాత్మనః ।
 సర్వే మయూరక్షేత్రే తే కల్పభేదే స్థితా బభుః ॥ ౧౭ ॥
 అనన్తరూపధారీ స హితాయ గణపోఽభవత్ ।

లోకానాం తాని సర్వాణి మయూరే సమ్భవన్తి హి ॥ ౧౮ ॥

మయూరక్షేత్రగత్యైవ గణేశో భక్తకారణాత్ ।

నానాక్షేత్రస్య భావేన తిష్ఠతి కలయాఽమరః ॥ ౧౯ ॥

అతః సర్వాణి రూపాణి గాణేశాని విశేషతః ।

మయూరే సంస్థితాన్యేవ మూలభూతే మహేశ్వరాః ॥ ౨౦ ॥

శక్తిరువాచ ।

భృశుణ్డివచనం శ్రుత్వా హర్షయుక్తాః సురేశ్వరాః ।

ఊచుస్తం ప్రణిపత్యాదౌ భక్తినమ్రాత్మకన్ధరాః ॥ ౨౧ ॥

బ్రహ్మాద్యాః ఊచుః ।

దణ్డకారణ్యదేశే తు గణేశస్య మహాత్మనః ।

క్షేత్రం ముఖ్యం కథం జాతం తన్నో వద మహామునే ॥ ౨౨ ॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।

స్వస్వకర్మకృతం దేవాస్తస్య దణ్డః ప్రకీర్తితః ।

శుభాశుభమయః శాస్త్రే నరైర్భక్తవ్య ఏవ చ ॥ ౨౩ ॥

దణ్డానాం నాశకం పూర్ణం తేనారణ్యం ప్రకీర్తితమ్ ।

శూన్యవత్ సర్వశాస్త్రేష్వరణ్యం తత్కథ్యతే బుధైః ॥ ౨౪ ॥

బ్రహ్మభూయపదం పూర్ణం పరం చాదణ్ణవాచకమ్ ।

దణ్డకారణ్యకం తేన నామ తస్య విశేషతః ॥ ౨౫ ॥

దణ్డకారణ్యగే దేవో బ్రహ్మభూతమయః పరః ।

గణేశో వేదవాదేష్వదణ్డినాం స హితావహః ॥ ౨౬ ॥

అదణ్డినశ్చ యోగీన్ద్రాః కథితాః శుకముఖ్యకాః ।

యోగేశో బ్రహ్మణాం నాథో గణేశస్తత్ర రాజతి ॥ ౨౭ ॥

ఇతిహాసం ప్రవక్ష్యామి పురా వృత్తం సురేశ్వరాః ।

సృష్టాన్యరణ్యముఖ్యాని బ్రహ్మణా కార్యసిద్ధయే ॥ ౨౮ ॥

దణ్డకారణ్యకం తేషు గణేశం లాలసం సదా ।

ఉవాచ వేధసం నత్వా కృత్వా కరపుటం పురా ॥ ౨౯ ॥

దణ్డకారణ్యమువాచ ।

బ్రహ్మభూయప్రదం దేవం భజిష్యామి పితామహా ।

తదర్థం మస్త్రరాజం మే దేహి సర్వజ్ఞ ముఖ్యక ॥ ౩౦॥

బ్రహ్మోవాచ ।

గణేశం భజ భావేన బ్రహ్మభూతః స వై స్మృతః ।

సమూహానాం ప్రభుః పూర్ణః సమూహో బ్రహ్మవాచకాః ॥ ౩౧॥

స్వానన్దనగరం యస్య సిద్ధిర్బుద్ధిః ప్రియే పరే ।

లక్షలాభౌ సుతౌ ప్రోక్తౌ వాహనం మూషకః పరః ॥ ౩౨॥

గజాననమయో యస్య దేహశ్చ నరరూపధృక్ ।

సర్వం బ్రహ్మమయం తేన బ్రహ్మణస్పతిరుచ్యతే ॥ ౩౩॥

ఏవముక్త్యా దదౌ తస్మై మస్త్రమేకాక్షరం పరమ్ ।

తం నమస్కృత్య తచ్చైవ జగామ తపసే స్వయమ్ ॥ ౩౪॥

దివ్యవర్షసహస్రైణ జ్ఞానం గాణేశకం పరమ్ ।

లభ్యాఽరణ్యం మహాదేవస్తతో భక్తిం చకార హ ॥ ౩౫॥

తద్యయౌ గణరాజస్తు ప్రసన్నో భక్తవత్సలః ।

జగాద వృణు తే చిత్తే స్థితం వరమరణ్యక ॥ ౩౬॥

తం దృష్ట్వా దణ్డకారణ్యం సముత్థాయ ననామ తు ।

పూజ్యం స్తోతుం గణాధీశం చక్రమే తత్కృతాఞ్జలిః ॥ ౩౭॥

దణ్డకారణ్యమువాచ ।

నమస్తే గజవక్త్రాయ గణేశాయ మహోదర ।

బ్రహ్మణే బ్రహ్మపాలాయ విఘ్నేశాయ నమో నమః ॥ ౩౮॥

హేరమాప్బయ చతుర్బాహుధరాయ కఙ్కపాణయే ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౩ పాన ౩౦)

పాశాఙ్కుశధరాయైవ పరేశాయ నమో నమః ॥ ౩౯॥

అనాదయే చ సర్వేషామాదిరూపాయ తే నమః ।

జ్యేష్ఠానాం జ్యేష్ఠరూపాయ జ్యేష్ఠాయ వై నమో నమః ॥ ౪౦॥

స్వానన్దవాసినే తుభ్యం సిద్ధిబుద్ధివరాయ చ ।

సిద్ధిబుద్ధిప్రదాత్రే తే మూషకధ్వజినే నమః ॥ ౪౧॥

మూషకోపరిసంస్థాయ గణేశాయ పరాత్మనే ।

నానామాయాప్రవాలాయ మయూరేశాయ తే నమః ॥ ౪౨॥

నాయకానాం విశేషేణ నాయకాయ వినాయక ।
నాయకైర్వర్జితాయైవ నాయకత్వప్రదాయినే ॥ ౪౩॥
విఘ్నేశాయ మహావిఘ్నధారిణే సర్వదాయినే ।
పదదాత్రే తథా హస్త్రే విఘ్నేశస్త్రే నమో నమః ॥ ౪౪॥
అమేయశక్తయే తుభ్యం సర్వపూజ్యాయ తే నమః ।
కిం స్తౌమి త్వాం గణాధీశ యోగాకారస్వరూపిణమ్ ॥ ౪౫॥
అధునా వరదోఽసి త్వం తదా మే నామ సార్థకమ్ ।
కురు నిత్యం వస స్వామిన్ మమ దేహే గజానన ॥ ౪౬॥
భక్తిం దేహి త్వదీయాం మే సదా బ్రహ్మప్రకాశినీమ్ ।
తేనాఽహం కృతకృత్యశ్చ భవిష్యామి గజానన ॥ ౪౭॥
ఏవముక్త్యా గణేశానం ప్రణనామ కృతాంజ్ఞులిః ।
భక్తిభావసమాయుక్తం తజ్ఞాగాద గజాననః ॥ ౪౮॥
శ్రీగజానన ఉవాచ ।
త్వయా కృతమిదం స్తోత్రం మదీయం సర్వసిద్ధిదమ్ ।
భవిష్యతి మహారణ్య భుక్తిముక్తిప్రదం పరమ్ ॥ ౪౯॥
త్వయోక్తం సఫలం సర్వం భవిష్యతి సదా ప్రియమ్ ।
మామేవ సర్వభావేన భజిష్యసి న సంశయః ॥ ౫౦॥
నానావతారవాంఛైవ త్వద్దేహస్థోఽహమజ్ఞుసా ।
భవిష్యామి గణేశోక్త్యాంఽతర్థధే దేవసత్తమాః ॥ ౫౧॥
అతో గణేశక్షేత్రం తు దణ్డకారణ్యముత్తమమ్ ।
సకలం తత్ర సేవార్థం దేవాస్తస్య సమాయయః ॥ ౫౨॥
తేషాం క్షేత్రాణి దేవేశా దణ్డకారణ్యగాని తు ।
తేషు స్థితా విశేషేణ భజన్తే గణనాయకమ్ ॥ ౫౩॥
సర్వేష్వరణ్యదేశేషు గణేశః ప్రతితిష్ఠతి ।
దణ్డకారణ్యమధ్యే స విశేషేణావతారకృత్ ॥ ౫౪॥
దణ్డకారణ్యకం సర్వం గణేశక్షేత్రముచ్యతే ।
మయూరక్షేత్రం తస్మద్ధ్యే భిన్నం స్వానన్దవాచకమ్ ॥ ౫౫॥

బ్రహ్మాద్యాః ఊచుః ।

ధన్యోఽసి యోగినాం మధ్యే సర్వసంశయనాశకః ।

శ్రుత్వా త్వద్వదనామ్భోజాన్న తృప్యామః కథామృతమ్ ॥ ౫౬ ॥

అథునా కృపయా విప్ర ద్వారయాత్రాం విధానతః ।

వద క్షేత్రస్య త్రివిధామితిహాసయుతాం ప్రభో ॥ ౫౭ ॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే మయూరేశనామదణ్డకారణ్యవరప్రదానవర్ణనం నామ త్రయోదశోఽధ్యాయః

॥ ౬.౧౩

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౪ పాన ౩౧)

౬.౧౪ ద్వారయాత్రావర్ణనం నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।

పురాకల్పభవాం సర్వాం కథయామి కథాం పరామ్ ।

సజ్జేపేణ మహాభాగాః శృణుధ్వం భక్తీనంయుతాః ॥ ౧ ॥

కాచిద్విప్రస్య భార్యా తు పీడితా దుర్జవైః పురా ।

సా సతీభావరక్షార్థం యత్నయుక్తా బభూవ హ ॥ ౨ ॥

వనే పతివిహీనా సా తానువాచ మహాఖలాన్ ।

అద్య ప్రారభ్య వశ్చాహ్ని పశ్చామే స్త్రీ భవామ్యహమ్ ॥ ౩ ॥

సత్యం వాక్యం న సన్దేహో గచ్ఛధ్వం వనవాసినః ।

ఏవముక్తా గతాశ్చౌరా హర్షితాః స్వగృహం తతః ॥ ౪ ॥

సా వనే శోకసంయుక్తా విచారమకరోత్తదా ।

యజ్ఞార్థం యజమానస్య భర్తా మే సజ్గతోఽభవత్ ॥ ౫ ॥

కరోమి కిం సమీపస్థం గచ్ఛామి చ మయూరకమ్ ।

తత్ర ధర్మస్య సంస్థానం వర్తతే నాత్ర సంశయః ॥ ౬ ॥

యాత్రామాత్రేణ తత్రైవ స్వస్వధర్మః ప్రలభ్యతే ।

ఏవం విచార్య సా దేవీ మయూరేశం జగామ హ ॥ ౭ ॥

స్నాత్వా గణేశతీర్థే సా సమ్పూజ్య గణనాయకమ్ ।

పూర్వద్వారస్థితాం శక్తిం సర్వయుక్తాం పుపూజ హా || ౮ ||

పునశ్చైవ మయూరేశం పూజయిత్వా విధానతః |

సత్యసంపూలనార్థాయ స్వగృహం తక్షణాద్యయౌ || ౯ ||

తతస్తే వనగా దుష్టాస్తాం యయౌ పఞ్చమేఽహని |

సా సస్మార గణేశానం ధర్మశక్తియుతం పరమ్ || ౧౦ ||

తస్యాః స్మరణమాత్రేణాగ్నిస్తాన్ సర్వాన్ దదాహ చ |

సా విస్మితా గణేశానమమన్యత విశేషతః || ౧౧ ||

మృతా సా ధర్మశక్తిస్థం గణేశం చిన్త్య మానదా |

వికుణ్ఠమగమత్ సా వై విష్ణునా మానితా భృశమ్ || ౧౨ ||

పునః కల్పే మయూరే సా పతియుక్తా బభూవ హా |

బ్రాహ్మణీ తం పునర్భక్త్యా సిషేవే ధర్మతత్పరా || ౧౩ ||

అన్తే స్వానన్దగా వైవ బభూవే దేవనాయికా |

బ్రహ్మభూతా మహాభక్త్యా పత్యా యుక్తా మహాద్భుతమ్ || ౧౪ ||

ఏవం నానా జనాస్తత్ర నానా వర్ణసముద్భవాః |

నరా నార్యశ్చ దేవేశా మహాసిద్ధిం ప్రలేభిరే || ౧౫ ||

అన్యచ్చ దక్షిణద్వారసంస్థాం శృణుత చాదరాత్ |

యేన సంశయహీనాశ్చ భవిష్యథ విశేషతః || ౧౬ ||

మద్రదేశమహిపాలః శాస్త్రజ్ఞో బలసంయుతః |

బభూవ సర్వనీతిజ్ఞః ప్రజాపాలనలాలసః || ౧౭ ||

కదా సామన్తకైః సర్వైః పీడితోఽతితరాం నృపః |

న సమర్థో బభూవైవ తేషాం నిగ్రహణే బలాత్ || ౧౮ ||

తతోఽతిశోకసంయుక్తో రాజ్యం త్యక్త్వా మహామతిః |

జగామ మునిశార్దూలం శౌనకం కర్మసిద్ధయే || ౧౯ ||

జ్ఞాత్వా వృత్తాన్తమేవం తు తస్య రాజ్యశ్చ శౌనకః |

జగాద గచ్ఛ రాజేన్ద్ర మయూరేశం సుసిద్ధిదమ్ || ౨౦ ||

తత్ర దక్షిణభాగే తు ద్వారమర్థాత్మకం పరమ్ |

యాత్రామాత్రేణ సర్వార్థదాయకం తత్ సమాచర || ౨౧ ||

ప్రణమ్య భద్రనేనస్తం మయూరేశం సమాగతః ।

దక్షిణద్వారగాం యాత్రాం చకార భక్తిసంయుతః ॥ ౨౨॥

పునః స్వనగరం గత్వా స్మృత్వా విఘ్నేశ్వరం నృపః ।

జిత్వా సర్వాన్ భద్రనేనః శత్రూన్ రాజ్యం చకార హ ॥ ౨౩॥

ఏవం యాత్రావిధానేన సమర్థో జాయతే నరః ।

స్వస్వజాతిభవం దేవా అర్థం విన్దతి నిశ్చితమ్ ॥ ౨౪॥

తతః సోఽపి గణేశానం దక్షిణద్వారగం సదా ।

భుజ్జానో భోగమభజన్ మృతః కైలాసగోఽభవత్ ॥ ౨౫॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౪ పాన ౩౨)

పునర్వైశ్యోఽభవత్ సోఽపి మయూరే దేవసత్తమాః ।

నిత్యం గణేశ్వరం దేవేమభజద్భక్తిసంయుతః ॥ ౨౬॥

అన్తే స్వానన్దగో భూత్వా క్షేత్రే మరణతః స్వయమ్ ।

బ్రహ్మభూతః స వైశ్యోఽపి నామ్నా మేఘా బభూవ హ ॥ ౨౭॥

ఏవం నానా జనా దేవా అర్థయుక్తా బభూవిరే ।

తత్రైవం కతి వో బ్రూయాం శక్యతే న మయా క్వచిత్ ॥ ౨౮॥

అథునా పశ్చిమద్వారసమ్భూతం కథయామ్యహమ్ ।

చరిత్రం సర్వభావజ్ఞాః శృణుధ్వం పరమార్థదమ్ ॥ ౨౯॥

భారకే నగరే రోగాదిభిర్వైశ్యః ప్రపీడితః ।

దరిద్రో భోగహీనశ్చ సామో నామ్నా బభూవ హ ॥ ౩౦॥

తేన స్కన్దపురాణస్థం మాహాత్యం సంశ్రుతం కదా ।

స్వానన్దక్షేత్రజం తేన విస్మితః ప్రబభూవ హ ॥ ౩౧॥

దేవాః సమాగతో యాత్రార్థం మయూరే పురా స వై ।

యథాశాస్త్రం విధానేన తీర్థదేవం పుపూజ హ ॥ ౩౨॥

అతీవ పీడితః సోఽపి రోగైస్సేన చకార హ ।

దారిద్ర్యేణ తథా యాత్రాం పశ్చిమద్వారసంస్థితామ్ ॥ ౩౩॥

తతో రోగవినిర్ముక్తో బభూవే హర్షసంయుతః ।

స్వగృహం పునరాగత్య వైశ్యవృత్తిం చకార హ ॥ ౩౪॥

ధనాఢ్యః స బభూవాఽపి సర్వమాన్యః సురేశ్వరాః ।
 పశ్చిమద్వారసంయుక్తమభజద్గణనాయకమ్ ॥ ౩౫ ॥
 స్వగృహే భోగసంయుక్తో బుభుజే వివిధాన్ రసాన్ ।
 అన్తే జగమ శక్తేః స లోకం పరమసౌఖ్యదమ్ ॥ ౩౬ ॥
 పునః క్షేత్రే బభూవాఽపి బ్రాహ్మణో వేదపారగః ।
 మయూరే గణనాథం స శివశర్మాఽభజత్పరమ్ ॥ ౩౭ ॥
 క్షేత్రసంన్యాసభావేన మయూరేశం సమాశ్రితః ।
 అన్తే స్వాసన్దగో భూత్వా బ్రహ్మభూతో బభూవ హ ॥ ౩౮ ॥
 అథోత్తరభవాం యాత్రాం శృణుధ్వం దేవసత్తమాః ।
 కర్ణాణి శూద్రజాతిస్థో బభూవే భీమనామకః ॥ ౩౯ ॥
 కదా శ్రుత్వా పురాణం స ఖేదయుక్తో బభూవ హ ।
 వ్యర్థం మాయామయం సర్వం తత్త్యజామ్యహమాదరాత్ ॥ ౪౦ ॥
 ముక్తిః సమూర్ణభావేన లభ్యతే కేన కర్మణా ।
 తదేవ సాధనీయం వై మయా మానవదేహినా ॥ ౪౧ ॥
 తతో బభ్రామాతిభేదసంయుక్తో యత్ర తత్ర హ ।
 వనే దదర్శ శూద్రః స విశ్వామిత్రం తపోధనమ్ ॥ ౪౨ ॥
 తం ప్రణమ్య స్థితస్తత్ర బభౌ తేనాఽపి సత్కృతః ।
 పప్రచ్ఛ ముక్తిదం మార్గం తం జగదాద స హర్షితః ॥ ౪౩ ॥
 విశ్వామిత్ర ఉవాచ ।
 మహాశ్రమయుత్తైశ్చైవ సత్కర్మభిర్విశేషతః ।
 అనేకజన్మసంస్కారైర్నరో ముక్తిమవాప్నుయాత్ ॥ ౪౪ ॥
 అతో గచ్ఛ మహాక్షేత్రే మయూరేశస్య శూద్రజ ।
 ఉత్తరద్వారగాం యాత్రాం కురు ముక్తిమవాప్స్యసి ॥ ౪౫ ॥
 ఆయాసేన విహీనస్తు ముక్తిం తత్త్రైవమాప్నుయాః ।
 మా ఖేదం కురు శూద్ర త్వం గచ్ఛ గచ్ఛ మమాజ్ఞయా ॥ ౪౬ ॥
 భీమస్తం కౌశికం నత్వా మయూరేశం సమాయయౌ ।
 ఉత్తరద్వారగాం యాత్రాం చకార విధిసంయుతః ॥ ౪౭ ॥
 అత్యన్తలోలుపత్వాత్ స ముక్తిద్వారం చకార హ ।

పునః స్వగృహమాగత్య చకార కర్మ దేహజమ్ || ౪౮||

స్వధర్మేణ యుతో నిత్యం స్త్రీపుత్రాద్యైః స సంయుతః |

త్రివర్ణస్థజనానాం వై సేవాం చకార హర్షితః || ౪౯||

ముక్తియుక్తం గణేశానమభజన్నిత్యమాదరాత్ |

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౪ పాన 33)

అన్వే జగమ సూర్యస్య లోకం తేజోమయం పరమ్ || ౫౦||

తతః క్రమేణ శూద్రః స శుక్లగత్యా మహేశ్వరాః |

మోక్షరూపో బభూవాఽపి క్షేత్రయాత్రాప్రభావతః || ౫౧||

ఏవం నానావిధాస్తత్ర ముక్తిం ప్రాప్తా విశేషతః |

తేషాం మయా చరిత్రం యత్తద్వక్తుం న ప్రశక్యతే || ౫౨||

అథ దేవేశ్వరాః పూర్ణాం యాత్రాం ద్వారసమాశ్రితామ్ |

కథయామి భవత్ప్రీత్యా సర్వసిద్ధిప్రదాయినీమ్ || ౫3||

మాలవేఽత్యజజాత్స్థో బభూవే దుస్తుభిస్వనః |

నామ్నా ఖ్యాతశ్చ పాపాత్మా విచచార మహీతలమ్ || ౫౪||

ద్రవ్యలోభీ నరాదీంశ్చ హత్వా కోటరగోఽభవత్ |

ముమోచ బ్రాహ్మణం సోఽపి న గాం వా పాపనిశ్చయః || ౫౫||

కదాచిన్ మార్గగః కశ్చిద్వైశ్యో ద్రవ్యసమన్వితః |

మాలవాద్దణ్డకారణ్యం జగమ క్రయకారణాత్ || ౫౬||

స దృష్ట్వా ద్రవ్యసంయుక్తం మహామార్గసమాశ్రితమ్ |

నానా జన్వైశ్చ సక్కిర్ణం తమను ప్రయయౌ ఖలః || ౫౭||

వైశ్యం క్రమేణ దేవేశా మయూరేశం సమాగతమ్ |

అను తం సోఽపి దుర్బుద్ధిరాయయౌ దుస్తుభిస్వనః || ౫౮||

స వైశ్యో గణనాథస్య యాత్రాయాం నిరతోఽభవత్ |

అన్యజోఽపి తథా తత్ర యాత్రాం తేన చకార హ || ౫౯||

చతుర్ద్వారాణి కృత్వా తు సంస్థితా వివిధా జనాః |

చాణ్డాలస్తత్ర మాయూరే తద్వత్తస్థౌ స వై ఖలః || ౬౦||

తతస్తస్య చ దుర్బుద్ధేర్బుద్ధిభేదో బభూవ హ |

విచారమకరోచ్ఛిత్రే స స్వయం దుస్తుభిస్వనః || ౬౧||

అహో మయా౭తిమూర్ఖేణ పాపం నానావిధం కృతమ్ |

కా గతిర్మరణే మే తు భవిష్యతి సుదారుణా || ౬౨ ||

తతో వైశ్యం ప్రణమ్యైవ గతః స్వస్థానమాదరాత్ |

స్వధర్మసంయుతో భూత్వా చకార కర్మ దేహజమ్ || ౬౩ ||

పూర్వద్వారజపుణ్యేన స్వధర్మాచారసంయుతః |

దక్షిణద్వారజేనైవ సత్తాయుక్తో బభూవ హ || ౬౪ ||

పశ్చిమద్వారపుణ్యేన రోగాద్యభివివర్జితః |

ధనాఢ్యో వివిధాన్ భోగాన్ బుభుజే౭సౌ సుహృద్వృతః || ౬౫ ||

ఉత్తరద్వారజేనైవ యాత్రాయాః ఫలరూపిణా |

మహామోక్షం శుక్లగత్యాం౭త్యజో లేభే మహేశ్వరాః || ౬౬ ||

న శక్యతే మయా వక్తుం చరిత్రం ద్వారకారిణామ్ |

నానావర్ణాశ్రమే సంస్థాశ్చతుర్వర్ణయుతా బభుః || ౬౭ ||

నారీనరః పశుశ్చ జీవస్తత్ర సమాగతః |

ద్వారయాత్రాం తు కుర్యాత్ స చతుర్విధం ఫలం లభేత్ || ౬౮ ||

ఇతి ద్వారస్య యాత్రాయాశ్చరితం సంశ్ృణోతి చేత్ |

పఠతి తస్య సర్వం తు సఫలం కర్మ సమ్భవేత్ || ౬౯ ||

|| ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే ద్వారయాత్రావర్ణనం నామ చతుర్దశో౭ధ్యాయః || ౬.౧౪

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౫ పాన ౩౪)

౬.౧౫ దేవాగారద్వారయాత్రామాహాత్మ్యవర్ణనం నామ పంచదశో౭ధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

భృశుణ్ణ్యువాచ |

దేవాలయస్య ద్వారాణి చత్వారి కథితాని చ |

తేషాం చరిత్రకం దేవాః కథయామి సునేవినామ్ || ౧ ||

బభూవ శూద్రజాతిస్థో గుర్జరే మానవః ఖలః |

నామ్నా శముఘ్రితి ఖ్యాతో ద్రవ్యయుక్తః సుహృత్ప్రియః || ౨ ||

స సాయాహ్నే జగామైవ కిఞ్చిత్ కార్యార్థమాదరాత్ |
 గ్రామాదభహిశ్చ తత్రాపి ప్రేతైః సంవేష్టితోఽభవత్ || ౩||
 దృష్ట్వా ప్రేతాన్ మహోగ్రాన్ స భయభీతో బభూవ హ |
 తతస్తం వివిశుః సర్వే ప్రేతాః పరమదారుణాః || ౪||
 తత్ప్రేవ పతితః శూద్రస్తదర్థం సుహృదస్తతః |
 సమాయయుస్తం సక్లృహ్యా స్వగృహం ప్రయయుః ఖలమ్ || ౫||
 తతః పిశాచతుల్యః స విచచార మహీతలమ్ |
 తదర్థం సుహృదః సర్వేఽభవన్ యత్సపరాయణాః || ౬||
 తథాపి తం మహాప్రేతా ముముచుర్ను కదాచన |
 తత్తత్ క్షేత్రాణి తీర్థాని బభ్రముస్తేన సంయుతాః || ౭||
 తదపి ప్రేతరాజుస్తం ముముచుర్ను ప్రతాపతః |
 సుహృదస్తేన సంయుక్తా మహత్ క్షేత్రం సమాయయుః || ౮||
 మయూరేశం సమభ్యర్చ్య శముఖం గృహ్యా సుహృజ్ఞనాః |
 జగ్ముస్తే ఖైరవం దేవం నగ్నరూపధరం పరమ్ || ౯||
 దర్శనేన మహేశానా ఖైరవస్య మహాత్మనః |
 ప్రేతాస్త్యక్త్వా యయుః సర్వే శముఖం భీతా న సంశయః || ౧౦||
 స్వస్థప్రకృతిగం దృష్ట్వా విస్మితాః సుహృదోఽఖిలాః |
 పునర్విఘ్నే శమాపూజ్య యయుః స్వనగరం తతః || ౧౧||
 నగ్నఖైరవదేవస్య దర్శనేన మహేశ్వరాః |
 పిశాచప్రేతదోషేభ్యో ముక్తః సజ్ఞాయతే నరః || ౧౨||
 గ్రహభూతాదిజా నానా పీడాదోషా భవన్తి న |
 కదాచిదపి దేవేశా నగ్నఖైరవదర్శనాత్ || ౧౩||
 నానా జనా మహాక్షేత్రే తం ప్రణమ్య విధానతః |
 యాత్రామాత్రేణ దోషైశ్చ బభూవుర్వర్జితాః పురా || ౧౪||
 న వక్తుం శక్యతే తత్ర మయా వర్షశతైరపి |
 సజ్ఞేపిణ తతో దేవాః కథితం తస్య చేష్టితమ్ || ౧౫||
 అథ దక్షిణద్వారస్య చరిత్రం కథయామి వః |

తత్ర దేవేశ్వరః సాక్షాన్నీలకణ్డః స్థితోఽభవత్ ॥ ౧౬ ॥
 గణేశానం సమారాధ్య పపౌ విషం సముద్రజమ్ ।
 మహోగ్రం శక్కురో దేవః సర్వభస్మకరం పరమ్ ॥ ౧౭ ॥
 యస్య స్పర్శేన విష్ణుశ్చ శ్యామరూపో బభూవ హ ।
 విషయుక్తః పపాతాఽసౌ గర్వయుక్తప్రభావతః ॥ ౧౮ ॥
 గణేశస్మరణం కృత్వా విషహీనో బభూవ హ ।
 మహావిష్ణుః శివేనైవోపదిష్టః పరవీరహా ॥ ౧౯ ॥
 గణేశకృపయా తత్తు విషం పీతం మహాత్మనా ।
 శక్కురోఽతతో దాహసంయుక్తః స బభూవ హ ॥ ౨౦ ॥
 మయూరేశేతి సంస్మృత్య దాహహీనో బభూవ హ ।
 సకృచ్ఛీతలదేహః స మయూరేశం సమాయయౌ ॥ ౨౧ ॥
 తత్రైవ సంస్థితః సోఽపి నీలకణ్ఠో మహేశ్వరః ।
 సేవార్థం గణరాజస్య ధారాధీశో బభూవ హ ॥ ౨౨ ॥
 తం ప్రణమ్య జనాః సర్వే విషహీనా భవన్తి తే ।
 ఇతిహాసం వదామ్యత్ర శ్చృణుధ్వం పరమేశ్వరాః ॥ ౨౩ ॥
 దణ్డకారణ్యదేశస్థః కశ్చిత్తు క్షత్రియోఽభవత్ ।
 సులోచన ఇతి ఖ్యాతో నానాశాస్త్రవిశారదః ॥ ౨౪ ॥
 తేన భూపేన రాజానో జితాః శస్త్రబలేన వై ।
 నస్తేజసః పునస్తం తే శరణం జగ్మురాదృతాః ॥ ౨౫ ॥
 తముగ్రదణ్డకర్తారం జ్ఞాత్వా సర్వే నృపాస్తతః ।
 విషబాధాం దదుస్తస్మై కింఞ్చిచ్ఛద్మబలేన వై ॥ ౨౬ ॥
 స్వయం వ్యాకులచిత్తః సన్ జ్ఞాత్వా విషభవాం వ్యథామ్ ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౧౫ పాన ౩౫)
 స జగమ మయూరేశం ప్రధానైస్తత్క్షణాన్నుపః ॥ ౨౭ ॥
 ఉద్దేశేన గణేశస్య మహద్విషం మహేశ్వరాః ।
 స్తమ్భితం స తతో రాజా క్షేత్రే సమాగతోఽభవత్ ॥ ౨౮ ॥
 తావద్విషేణ భూపాలః పీడితోఽతితరాం కీల ।
 దేహచేష్టావిహీనః స బభూవే దేవసన్నిధౌ ॥ ౨౯ ॥

ప్రధానాస్తం ప్రగృహ్యైవ యాత్రాం చక్రుర్యథావిధి ।
 దేవాలయస్య ద్వారస్థాం దక్షిణే నీలకణ్ణజామ్ ॥ ౩౦॥
 నీలకణ్ణం ప్రపూజ్యైవ తస్య తీర్థం స్వమస్తకే ।
 రాజా వన్ద్య మహేశానం విషహీనో బభూవ హ ॥ ౩౧॥
 తతో విఘ్నేశ్వరం రాజా పూజ్య స్వస్థానగోఽభవత్ ।
 సులోచనః శశాసైవ ధరాం సన్దణ్డ్య దుర్జనాన్ ॥ ౩౨॥
 ఏవం యాత్రావిధానేన విషహీనో నరాధిపః ।
 నీలకణ్ణసమాయుక్తం గణేశమభజత్ పరమ్ ॥ ౩౩॥
 అన్తే కైలాసగో రాజా బుభుజే వివిధం సుఖమ్ ।
 పునశ్చ బ్రాహ్మణో జాతః క్షేత్రే మాయూరసంజ్ఞితే ॥ ౩౪॥
 తత్రైవ గణరాజం స సదా భక్తిపరాయణః ।
 అభజద్ధర్మశీలశ్చ నామ్నా ఖ్యాతో మహేశ్వరాః ॥ ౩౫॥
 ఏవమన్తే జగామాఽసౌ స్వానన్దే గణపం పరమ్ ।
 బ్రాహ్మణో బ్రహ్మభూతో వై బభూవ పరమద్యుతిః ॥ ౩౬॥
 ఏవం నానా జనాస్తత్ర నీలకణ్ణం ప్రదృశ్య వై ।
 సిద్ధిం ప్రాప్తా మహేశానా మయా వక్తుం న శక్యతే ॥ ౩౭॥
 అధునా పశ్చిమద్వారసంస్థం మాహాత్మ్యముత్తమమ్ ।
 కథయామి మహేశానా దేవాగారస్య సిద్ధిదమ్ ॥ ౩౮॥
 మహిషాసురపుత్రశ్చ బభూవ హ గజాసురః ।
 తేన త్రైలోక్యగం సర్వం పీడితం సచరాచరమ్ ॥ ౩౯॥
 అజేయః సర్వభూతానాం మహాబలయుతో సురః ।
 కర్మఖణ్ణనభావేనాపీడయత్ సకలామరాన్ ॥ ౪౦॥
 తతశ్చ శోకసంయుక్తో శక్కురశ్చ మయూరగః ।
 పూజయామాస విఘ్నేశం తతో దైత్యం జఘాన హ ॥ ౪౧॥
 తతః క్షేత్రం సమాశ్రిత్య సంస్థితః పార్వతీపతిః ।
 గణేశేన కృతః సోఽపి ద్వారాధీశో మహేశ్వరః ॥ ౪౨॥

కృత్తివాసాః స్వయం శమ్భుర్దేవగారస్య మానదః ।
 పశ్చిమద్వారసంస్థోఽభూద్భజతాం భావపూరకః ॥ ౪౩॥
 ఆత్మేతిహాసం ముఖ్యం యత్ సజ్జేపేణ వదామ్యహమ్ ।
 శృణుధ్వం సర్వపాపఘ్నం గణేశే భక్తిదాయకమ్ ॥ ౪౪॥
 ఆన్యదేశే ద్విజః కశ్చిత్ పాపకర్మపరాయణః ।
 ఆసురం ధర్మమాశ్రిత్య దుర్వినీతో బభూవ హ ॥ ౪౫॥
 తదర్థం సుహృదః సర్వే నానా యత్నపరాయణాః ।
 హృదిష్ఠం రాక్షసం వారయితుం శేకుర్న తే కదా ॥ ౪౬॥
 తదాఽతిశోకసంయుక్తా యయుః కఞ్చిత్తపస్వినమ్ ।
 తేనైవ కథితః సర్వవృత్తాన్తో ద్విజసమృభవః ॥ ౪౭॥
 తపస్వీ ఉవాచ ।
 మలం త్యక్త్వా ద్విజశ్చాయమకరోన్న కదా పురా ।
 శౌచభ్రమయుతస్తత్ర రాక్షసః పిఙ్గలో యయౌ ॥ ౪౮॥
 అపవిత్రం ద్విజం దృష్ట్వా ససార హృది రాక్షసః ।
 కరోతి కర్మ తేనాఽయమాసురం నిత్యమాదరాత్ ॥ ౪౯॥
 అతః క్షేత్రే మయూరే వై కృత్తివాసోఽధరఙ్గతః ।
 ద్వారయాత్రావిధానేన పూజయధ్వమనేన తు ॥ ౫౦॥
 తేనాయం రాక్షసో ముక్తో భవిష్యతి న సంశయః ।
 నాన్యథాఽయుతవరైశ్చ సమీచీనః కదాచన ॥ ౫౧॥
 తతస్తే హర్షితాః సర్వే తం గృహ్య క్షేత్రమాయయుః ।
 దేవగారస్య యాత్రాం తే చక్రుః పశ్చిమద్వారగామ్ ॥ ౫౨॥
 కృత్తివాససమభ్యర్చ్య ద్విజః సద్యశ్చ దేవపాః ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౧౫ పాన ౩౬)
 రక్షోహీనో బభూవాఽపి స్వధర్మసహితోఽభవత్ ॥ ౫౩॥
 తతః స్వగృహమాగత్య గణేశమభజద్ ద్విజః ।
 కృత్తివాసః సమాయుక్తమస్తే కైలాసగోఽభవత్ ॥ ౫౪॥
 పునః స బ్రాహ్మణో భూత్వా మయూరేశం సమాశ్రితః ।
 క్షేత్రసన్యాసభావేనాఽభజత్తం నిత్యమాదరాత్ ॥ ౫౫॥

అన్వే గణపతౌ సోఽపి బ్రహ్మభూతో బభూవ హ |
 ఏవం పశ్చిమద్వారస్య మాహాత్మ్యం కథితం మయా || ౫౬ ||
 నానా జనా మహేశానాః పశ్చిమద్వారకారిణః |
 రక్షోభావవిహీనాశ్చ బభూవుర్నాఽత్ర సంశయః || ౫౭ ||
 అతః పరం ప్రవక్ష్యామి దేవాగారస్య దేవపాః |
 ఉత్తరద్వారసంయుక్తం చరిత్రం సర్వకామదమ్ || ౫౮ ||
 రాక్షస్యాం కుమ్భకర్ణాత్తు బభూవే రాక్షసాధిపః |
 భీమః సర్వత్ర శైవస్య మార్గధ్వంసనకారకః || ౫౯ ||
 తేన శైవా ధృతాః కేచిత్ పురా కేచిచ్ఛ సంహతాః |
 తతః కదా ద్విజః కోఽపి మహాపాశుపతో ధృతః || ౬౦ ||
 స ఉపోషణసంయుక్తః శివం ధ్యాత్వా సమాస్థితః |
 కారాగారే రాక్షసస్య వధార్థం హ్యుద్యతోఽభవత్ || ౬౧ ||
 హృద్దిష్ఠం శక్కరం సోఽపి తం పుపూజ విశేషతః || ౬౨ ||
 శక్కరః క్షుభితోఽత్యంతం భీమం హన్తుం సమాయయౌ |
 యుద్ధం కృత్వా స భీమేన తాడితస్తు పపాల హ || ౬౩ ||
 సమాగత్య మయూరేశం ప్రార్థయామాస శక్కరః |
 తం పూజ్య ప్రయయౌ తత్ర జఘాన భీమముల్బణమ్ || ౬౪ ||
 స ఏవ భీమనాథస్తు స్థాపితోఽభూద్ ద్విజైః పురా |
 శైవాస్తం హర్షసంయుక్తాః పుపూజర్భక్తిభావతః || ౬౫ ||
 తతః స భీమనాథస్తు మయూరే భక్తికారణాత్ |
 సమాగతో మయూరేశం పూజయామాస నిత్యదా || ౬౬ ||
 ద్వారాధీశం చకారైవ గణేశస్తం మహేశ్వరాః |
 దేవాగారస్య దేవేశముత్తరే భీమశక్కరమ్ || ౬౭ ||
 పూజయిత్వాఽమరేశానం సత్తాయుక్తో నరోఽభవత్ |
 అత్రేతిహాసమాద్యం యత్ కథయామి సమాసతః || ౬౮ ||
 దణ్ణకారణ్యదేశస్థో రాజా పరమధార్మికః |
 ఉగ్రసేన ఇతి ఖ్యాతః సర్వవిద్యావిశారదః || ౬౯ ||

బలహీనో మహిషాలో బభూవే వాయుదూషితః ।
 జడవచ్చేష్టయా హీనః సంస్థితో దుఃఖసంయుతః ॥ ౭౦ ॥
 నానోపాయాంశ్చకారాఽసౌ శాస్త్రయే వైద్యనాయకైః ।
 తథాఽపి రోగనిర్ముక్తో న బభూవ నరాధిపః ॥ ౭౧ ॥
 తతోఽకస్మాన్ మహాదైత్యః సుఖభోక్తా సమాగతః ।
 బలాత్ సర్వం నరేంద్రస్య రాజ్యం జగ్రాహ తక్షణాత్ ॥ ౭౨ ॥
 తతోఽతిభయసంయుక్తాః ప్రధానాస్తం ప్రగృహ్య వై ।
 మయూరోశం సమాయాతాః పప్రమృచ్ఛయదాయకమ్ ॥ ౭౩ ॥
 గాణేశైః క్షేత్రసంస్థైశ్చ కథితం ద్వారసమృభవమ్ ।
 మాహాత్యం తచ్చ తే శ్రుత్వా హర్షయుక్తా బభూవిరే ॥ ౭౪ ॥
 నృపం గృహ్య ప్రధానాస్తే దేవగారస్య చోత్తరే ।
 ద్వారయాత్రాం విధానేన చక్రుః పరమభక్తితః ॥ ౭౫ ॥
 తతో రోగవిహీనస్తు రాజా సత్తాయతోఽభవత్ ।
 గణేశం పూజ్య వైన్యేన యుతః స్వనగరం యయా ॥ ౭౬ ॥
 దేవం గణేశం స్మృత్వా యుతం భీమేశేన భూమిపః ।
 యుయుధే తేన దైత్యేన శస్త్రాస్త్రైర్వివిధైర్బలాత్ ॥ ౭౭ ॥
 తతో దైత్యః సమాక్రుద్ధో మల్లయుద్ధాయ తం యయా ।
 రాజా తం యోధయామాస స్మృత్వా విఘ్నేశ్వరం హృదీ ॥ ౭౮ ॥
 దైవీ సత్తా సమాయాతా రాజ్ఞో దేహీ తయామరః ।
 క్షీణశక్తిః పపాలైవ సుఖభోక్తా మహాబలః ॥ ౭౯ ॥
 (Page ఖం. ౬ అ. ౧౫ పాన 3౭)
 చకార నగరం గత్వా స తతో రాజ్యముత్తమమ్ ।
 భీమేశసంయుతం నిత్యమభజద్గణనాయకమ్ ॥ ౮౦ ॥
 అన్తేకైలాసగో భూత్వా బుభుజే భోగముత్తమమ్ ।
 పునర్మయూరక్షేత్రే చ బ్రాహ్మణః స బభూవ హ ॥ ౮౧ ॥
 గాణేశానేన మార్గేణాభజత్తం గణనాయకమ్ ।
 అన్తే స్వానందగః సోఽపి తల్లీనః ప్రబభూవ హ ॥ ౮౨ ॥

ఏవం నానావిధా దేవాః సిద్ధిం ప్రాప్తా విశేషతః ।
 దేవగారస్థభీమేశయాత్రయా నాత్ర సంశయః ॥ ౮౩॥
 అధునా పూర్ణయాత్రాయా దేవాలయస్య దేవపాః ।
 మాహాత్మ్యం కథయామీహ సజ్జేపేణ పురా భవమ్ ॥ ౮౪॥
 ద్రావిడే శూద్రజాతిస్థో బభూవ విషయప్రియః ।
 నామ్నా కదా స్వకార్యార్థం మార్గసంస్థో బభూవ హ ॥ ౮౫॥
 తత్రాశుచిస్వభావస్థం రాక్షసః ప్రవివేశ తమ్ ।
 తేనాసురస్వభావస్థః శూద్రో బభూవ సర్వదా ॥ ౮౬॥
 తతః పిశాచకైః సోఽపి ధృతో హృది విశేషతః ।
 ప్రవిశ్య చేష్టయా హీనః కృతః పైశాచకోఽభవత్ ॥ ౮౭॥
 తతో వీర్యవిహీనం తం నానారోగైః ప్రపీడితమ్ ।
 ఏతాదృశం గృహీత్వా తు సుహృదో దుఃఖమాయయుః ॥ ౮౮॥
 విదుషా బ్రాహ్మణేనాఽపి సుహృదశోచ్యదేశితాః ।
 మయూరేశం సమాగమ్య యాత్రాం చక్రుర్యథావిధి ॥ ౮౯॥
 దేవగారస్య సమ్పూర్ణాం చతుర్ద్వారసమన్వితామ్ ।
 తత్ర సర్పేణ దష్టాశ్చ యాత్రాం చక్రుస్తథాఽపి తే ॥ ౯౦॥
 నగ్నభైరవదేవస్య పూజనేన పిశాచకాః ।
 తం త్యక్త్వా ప్రయయుః సర్వే భయభీతాః సురేశ్వరాః ॥ ౯౧॥
 నీలకణ్ఠం సమాలోక్య విషబాధా పపాల హ ।
 కృత్తివాసః సమాలోక్య రాక్షసః ప్రయయౌ తతః ॥ ౯౨॥
 భీమేశం పూజయిత్వా తు వీర్యయుక్తో బభూవ హ ।
 తతో విఘ్నేశమాపూజ్య స్వగృహం స జగామ హ ॥ ౯౩॥
 విస్మితో మానసేఽత్యన్తం సస్మార గణనాయకమ్ ।
 చతుర్ద్వారయుతం తం సోఽభజద్భావసమన్వితః ॥ ౯౪॥
 అన్తే తైవే సమాగమ్య లోకే భోగాన్ మనోగతాన్ ।
 బుభుజే స పునః క్షేత్రే మయూరే క్షత్రియోఽభవత్ ॥ ౯౫॥
 క్షేత్రసంన్యాససంయుక్తోఽభజత్తం గణనాయకమ్ ।

స్వాననే బ్రహ్మభూతః స బభూవాన్తే సురేశ్వరాః ॥ ౯౬ ॥

ఏవం నానావిధా లోకా యయుః సిద్ధిం మహేశ్వరాః ।

దేవగారస్య తత్రైవ బ్రూయాం కతి తు యాత్రయా ॥ ౯౭ ॥

దేవాలయస్య యాత్రాయా మాహాత్మ్యం యః శృణోతి చేత్ ।

పఠేద్వా తస్య విఘ్నేశః ప్రసన్నో భవతి ప్రభుః ॥ ౯౮ ॥

॥ ౬౦ తత్సదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే దేవగారద్వారయాత్రామాహాత్మ్యవర్ణనం నామ షడ్చదశోఽధ్యాయః

॥ ౬.౧౫

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౬ పాన ౩౮)

౬.౧౬ గర్భాగారయాత్రామాహాత్మ్యవర్ణనం నామ షోడశోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

భృశుణ్ణ్యవాచ ।

గర్భాలయస్య యాత్రాయా మాహాత్మ్యం కథయామ్యహమ్ ।

శృణుధ్వం భాగ్యసంయుక్తా దేవేశాస్తత్ సమాసతః ॥ ౧ ॥

మూర్ఖః కోఽపి పురా విప్రో వజ్రదేశే బభూవ హ ।

విష్ణుదత్త ఇతి ఖ్యాతః పశుతుల్యః స్వభావతః ॥ ౨ ॥

తం దృష్ట్వా పితరో తస్య కాశ్యపౌ దుఃఖసంయుతౌ ।

కశ్యపం జగ్ముతుషైన శ్రుతో వృత్తాన్త ఉల్బణః ॥ ౩ ॥

గర్భాగారస్య మాహాత్మ్యం కథయామాస కశ్యపః ।

పూర్వద్వారభవం తౌ తం ప్రణమ్య యయతుర్గుహమ్ ॥ ౪ ॥

పుత్రం గృహ్య మయూరేశం జగ్ముతుర్భక్తిసంయుతౌ ।

యాత్రాం పుత్రేణ సంయుక్తో చక్రతుః పరమాదరాత్ ॥ ౫ ॥

గర్భాలయస్య పూర్వస్థద్వారగాం బుద్ధిమాలభత్ ।

సమ్ప్రాజ్య స మహావిద్యాం జ్ఞానయుక్తో బభూవ హ ॥ ౬ ॥

తతో హర్షసమాయుక్తౌ పితరో తం ప్రగృహ్య చ ।

స్వాశ్రమం జగ్ముతుర్దేవా విస్మితౌ పుత్రచేష్టయా ॥ ౭ ॥

తతో బుద్ధియుతం దేవం గణేశమభజన్ పరమ్ ।

అన్తే కైలాససంస్థం తం గణపం జగ్మురాదరాత్ ॥ ౮॥
 తత్రైవ వివిధాన్ భోగాన్ పునర్భుక్త్వా మహేశ్వరాః ।
 మయూరే బ్రాహ్మణాః క్షేత్రే బభూవుః శీలసంయుతాః ॥ ౯॥
 తత్ర విఘ్నేశ్వరం నిత్యమభజన్ భక్తిభావతః ।
 అన్తే స్వాసన్దగా భూత్వా బ్రహ్మభూతా బభూవిరే ॥ ౧౦॥
 ఏవం నానా జనా దేవాః సిద్ధిం ప్రాప్తా మయూరకే ।
 గర్భాగారస్య పూర్వద్వారస్థయాత్రావిధానతః ॥ ౧౧॥
 తత్ర వక్త్రం మహాదేవాః శక్యతే న కదాచన ।
 అతః సజ్జేపతః ప్రోక్తం పూర్వద్వారయశోఽమలమ్ ॥ ౧౨॥
 అధునా దక్షిణద్వారయాత్రామాహాత్యముత్తమమ్ ।
 గర్భాగారస్య వక్ష్యామి శ్శ్రీణుధ్వం చైకచేతసః ॥ ౧౩॥
 కాశ్మీరే శూద్రజాత్యాం కః పాపకర్మా బభూవ చ ।
 దేవాలయం సమాలోక్యభజద్దేవాన్ సుదారుణః ॥ ౧౪॥
 కదా వైశ్యం సమాలోక్య ద్రవ్యయుక్తం ప్రలోభతః ।
 తమనుప్రయయౌ దుష్టః ప్రహస్తుం ఖడ్గధారకః ॥ ౧౫॥
 వైశ్యోఽపి యత్నమాస్థాయ సార్థయుక్తో బభూవ హ ।
 తథాపి పాపకర్మా తం న ముమోచ కదాచన ॥ ౧౬॥
 వైశ్యః సమాగతః స్థాఠైర్జనైః క్షేత్రే మయూరకే ।
 శూద్రస్తత్ర సమాయాతో జిఘాంసుర్భాగ్యగౌరవాత్ ॥ ౧౭॥
 తత్ర యాత్రాం చకారాఽసౌ వైశ్యో భావసమన్వితః ।
 శూద్రః స్వయం స్థితశ్చైవ యాత్రాహీనః ఖలాత్మవాన్ ॥ ౧౮॥
 ద్వివీతీయే దివసే సర్వే దక్షిణద్వారగాం పరామ్ ।
 యాత్రాం చక్రుస్తతః శూద్రస్తేషామనుయయౌ ఖలః ॥ ౧౯॥
 గర్భాగారస్థితాన్ పూజ్య దక్షిణద్వారపాన్ జనాః ।
 ప్రమోదాద్యాస్తతః సర్వే పురో జగ్ముర్మహేశ్వరాః ॥ ౨౦॥
 శూద్రస్తత్ర సమాసీనః పునః స్వస్థానమాయయౌ ।
 గణేశం పూజ్య పాపాత్మా పుణ్యవాన్ స బభూవ హ ॥ ౨౧॥

విచారమకరోచ్ఛిత్రే మయా పాపాని నిత్యశః ।
 అహో కృతాని తాన్యేవ పీడయిష్యన్తి మాం కిల ॥ ౨౨॥
 అహో దేవాలయే దేవా మయా సజ్జణితా ముధా ।
 జనాః సమ్ప్రాజయన్తస్తాన్ కిం కృతం పాపరూపిణా ॥ ౨౩॥
 ఏవం విచార్య స్వస్థానే త్యక్త్వా వైశ్యం జగామ హా ।
 కాశ్మీరమమరాన్ సర్వానభజదభక్తిసంయుతః ॥ ౨౪॥
 అన్తే జగామ కైలాసే గణేశం భక్తిసంయుతః ।
 అభజత్ స పునర్దేవాన్ మయూరే వైశ్యజోఽభవత్ ॥ ౨౫॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౬ పాస ౩౯)

గణేశ్వరం తత్ర దేవం క్షేత్రసంన్యాసమార్గతః ।
 అభజచ్ఛాన్తకాలే స తద్దేహీ లీనతాం యయా ॥ ౨౬॥
 నానావిధా జనా ఏవం యయుః సిద్ధిం సురేశ్వరాః ।
 తత్ర వక్తుం న శక్యం తు మయా భవతి నిత్యశః ॥ ౨౭॥
 అతః పరం ప్రవక్ష్యామి పశ్చిమద్వారసంశ్రితమ్ ।
 మాహాత్మ్యం యత్ పురా జాతం గర్భాగారస్య సౌఖ్యదమ్ ॥ ౨౮॥
 విదర్భే క్షత్రియః కశ్చిద్రాజ్యహీనో బభూవ హా ।
 సుదాసః సర్వశాస్త్రజ్ఞః క్షత్రియో పీడితో భృశమ్ ॥ ౨౯॥
 వనం గత్వా స రాజర్షిః శోకయుక్తో బభూవ హా ।
 తత్రాఽఽజగామ దేవర్షిర్నారదః పరమార్థవిత్ ॥ ౩౦॥
 రాజ్ఞా సమ్ప్రాజితో యోగీ హర్షయంశ్చ జగాద తమ్ ।
 గచ్ఛ క్షేత్రే మయూరే త్వం తతః సిద్ధిమవాప్స్యసి ॥ ౩౧॥
 గర్భాగారస్య రాజేన్ద్ర పశ్చిమద్వారసంశ్రితమ్ ।
 సిన్ధిం పూజ్య మహారాజో భవిష్యసి యథా పురా ॥ ౩౨॥
 ఏవముక్త్వా నారదశ్చ విఘ్నేశం సంస్మరన్ యయా ।
 రాజా తథా చకారాఽసౌ భక్తియుక్తేన చేతసా ॥ ౩౩॥
 గర్భాగారస్య యాత్రాం స చకార విధిసంయుతః ।
 పశ్చిమద్వారగామేకాం తతస్తత్త్రివ సంస్థితః ॥ ౩౪॥
 కౌడిన్యనగరో రాజా సుబాహుః పీడితోఽభవత్ ।

శూలేన దారుణేనైవ మృత్యురూపేణ దేవపాః ॥ ౩౫ ॥
 రాత్రౌ స్వప్నే మహాభీమం పురుషం స దదర్శ హా ।
 తేన సంతాడితోఽత్యన్తం ముమూర్ష భయసంయుతః ॥ ౩౬ ॥
 పునః సంజ్ఞాయుతం భూపమువాచ పురుషః పరః ।
 రాజ్యం దేహీ సుదాసాయ విదర్భదేశసమ్భవమ్ ॥ ౩౭ ॥
 మరిష్యసి న చేద్రాజన్ సకులో నాత్ర సంశయః ।
 మయూరేశం సమాశ్రిత్య స్థితం గచ్ఛాధునా ఖల ॥ ౩౮ ॥
 తతః పురుషరూపం తం స దదర్శ మహీపతిః ।
 శూలహీనో బభూవాఽసౌ తం జగామ సుదాసకమ్ ॥ ౩౯ ॥
 విదర్భదేశగం రాజ్యం తం ప్రణమ్య దదౌ పరమ్ ।
 స్వరాజ్యం స జగామైవ వైరముత్సృజ్య దేవపాః ॥ ౪౦ ॥
 రాజా సిద్ధియుతం నిత్యమభజద్గణనాయకమ్ ।
 అన్తే కైలాసగః సోఽపి బభూవే కామనాయుతః ॥ ౪౧ ॥
 పునః స బ్రాహ్మణో జాతో మయూరే వర్మసంయుతః ।
 గణేశ్వరం తత్ర నిత్యమభజద్భక్తిసంయుతః ॥ ౪౨ ॥
 అన్తే జగామ స్వానన్దే గణేశం గణపప్రియః ।
 బ్రహ్మభూతోఽభవత్తత్ర క్షేత్రవాసప్రభావతః ॥ ౪౩ ॥
 ఏవం నానా జనాః సిద్ధిం పశ్చిమద్వారతో యయుః ।
 యాత్రామాత్రేణ గర్భాగారస్య కతి వదామ్యహమ్ ॥ ౪౪ ॥
 అఘోత్తరస్థితం ద్వారం గర్భాగారస్య మానదాః ।
 చరిత్రం తస్య వణ్యమి శ్రవణాత్ సర్వసౌఖ్యదమ్ ॥ ౪౫ ॥
 పాశ్చాలదేశగః కశ్చిద్వైశ్యో విషయలమ్పటః ।
 న బుబోధ గతం కాలం ద్రవ్యయుక్తః స్వభావతః ॥ ౪౬ ॥
 స్త్రీమాంసమదిరాసక్తో బభూవే నిత్యమాదరాత్ ।
 ఏకదా తత్ర దేశే తు పరచక్రాద్భయం పరమ్ ॥ ౪౭ ॥
 త్యక్త్వా స్వదేశం వైశ్యశ్చ పపాల సకుటుమ్భకః ।
 ఆయయౌ దణ్డకారణ్యం నివాసార్థం భయాతురః ॥ ౪౮ ॥

తత్ర మార్గస్థభావేన క్షేత్రం ప్రాప్తం మయూరకమ్ ।
 తద్దినే పశ్చిమద్వారయాత్రాం చక్రుర్జనాః పరామ్ ॥ ౪౯॥
 ద్వివీణ్యేహ్ని స వైశ్యస్తు లజ్జయా సంయుతోభవత్ ।
 ఉత్తరద్వారయాత్రార్థముద్యతోభూజ్జనైః స్వయమ్ ॥ ౫౦॥
 గణేశం పూజయిత్వా స గర్భాగారం జగామ హ ।
 పుపూజ తత్ర వైశ్యోపి చతుఃషష్ఠిశ్చ యోగినీః ॥ ౫౧॥
 (Page ౪౦. ౬ అ. ౧౬ పాన ౪౦)
 తతః శ్రమేణ సంయుక్తః పునర్గణపతిం యయా ।
 పూజయిత్వా జగామాసౌ యథేష్ఠం విషయప్రియః ॥ ౫౨॥
 తతో బుద్ధిశ్చ వైశ్యస్య విపరీతా బభూవ హ ।
 తయా యుక్తో మహేశానా విచారమకరోద్ హృది ॥ ౫౩॥
 మయా విషయయుక్తేన కృతం కర్మ భయావహమ్ ।
 కా గతిర్మరణే మే తు భవిష్యతి సుదారుణా ॥ ౫౪॥
 అహో క్షేత్రస్య మాహాత్మ్యం మయా వక్తుం న శక్యతే ।
 విపరీతా మతిర్జాతా మమాపి దుష్టచేతసః ॥ ౫౫॥
 యోగినీనాం దర్శనేన శుద్ధచిత్తో భవేన్నరః ।
 యోగప్రియస్తథాహం వై జాతః సత్యం చ శాస్త్రగమ్ ॥ ౫౬॥
 యోగినీసంయుతం ధుణ్ణీం వైశ్యః స్వధర్మమాస్థితః ।
 అభజన్నిత్యమానన్దాన్నిన్దయన్ విషయాన్ సదా ॥ ౫౭॥
 అన్తే జగామ కైలాసే గణేశే కామనాయుతః ।
 తత్ర భుక్త్వా మహాభోగాన్ పునః పపాత భూతలమ్ ॥ ౫౮॥
 మయూరక్షేత్రగో భూత్వా క్షత్రియో ధర్మసంయుతః ।
 క్షేత్రసంన్యాసభావేన విఘ్నేశమభజత్ సదా ॥ ౫౯॥
 అన్తే విఘ్నేశ్వరః సోపి బ్రహ్మభూతో బభూవ హ ।
 పూర్వసంస్కారభావేన యోగసిద్ధో మహేశ్వరాః ॥ ౬౦॥
 ఏవం నానా జనాస్తత్ర యయుః సిద్ధిమనుత్తమామ్ ।
 తత్రైవం కతి వో బ్రూయాం సజ్ఞ్యాతుం న ప్రశక్యతే ॥ ౬౧॥

అతః పరం ప్రవక్ష్యామి సమ్పూర్ణాం తు మహేశ్వరాః ।
 గర్భాగారాశ్రితాం యాత్రాం పరాం మాహాత్మ్యసంయుతామ్ ॥ ౬౨॥
 ఆత్రేయో బ్రాహ్మణః కశ్చిత్ పురా మూర్ఖో బభూవ హ ।
 పితరో సమ్మృతౌ తస్యాఽనాథో బభ్రామ భూతలే ॥ ౬౩॥
 విషయేషు విశేషేణ ప్రీతియుక్తస్తథాఽమరాః ।
 భ్రమన్ సమాగతః సోఽపి మయూరే దైవగౌరవాత్ ॥ ౬౪॥
 తత్ర కశ్చిద్ ద్విజః సుజ్ఞః సేవార్థం క్షేత్రగోఽభవత్ ।
 తం గృహ్య బ్రాహ్మణో గర్భాగారయాత్రాం చకార హ ॥ ౬౬॥
 సంస్ర్గేణ ద్విజస్యాఽసౌ యాత్రాం చకార దుష్టధీః ।
 స్వయం విద్యానిధిరాతో యథాఽన్యే బ్రాహ్మణాస్తథా ॥ ౬౬॥
 పూర్వద్వారం సమాలోక్య దక్షిణస్థం జగామ హ ।
 తత్ర మార్గే పపాతాఽసౌ తథాపి ద్వారగోఽభవత్ ॥ ౬౮॥
 ప్రమోదాదీన్ సమాలోక్య విషయే నిఃస్పృహోఽభవత్ ।
 పశ్చిమే సిద్ధిమాలోక్య భాగ్యయుక్తో మహేశ్వరః ॥ ౬౯॥
 యోగిసిన్ధత ఆలోక్య పుణ్యశీలో బభూవ హ ।
 ఏవం యాత్రాం సకృత్ కృత్వా పునః స్వగృహగోఽభవత్ ॥ ౬౯॥
 తతో ద్విజం ప్రణమ్యాఽసౌ స్వదేశం తు జగామ హ ।
 తం తాదృశం విలోక్ష్యైవ విస్మితాః సుహృదోఽభవన్ ॥ ౭౦॥
 వివాహం కారయామాసుః సుహృదస్తస్య ధీమతః ।
 స గణేశం విచిన్ద్యైవాఽభజద్గర్భాశ్రితం తదా ॥ ౭౦॥
 అన్తే కైలాసగో భూత్వా గణేశం తత్ర చాభజత్ ।
 భుక్త్వా భోగాన్ పపాతాఽసౌ మయూరే బ్రాహ్మణోఽభవత్ ॥ ౭౨॥
 గణేశ్వరం తత్ర దేవా అభజన్ నాన్యచేతసా ।
 అన్తే స్వానన్దగః సోఽపి బ్రహ్మభూతో బభూవ హ ॥ ౭౩॥
 మయూరే గర్భయాత్రాయాం నిరతాః సకృదప్యహో ।
 యయుస్తే సిద్ధిమాద్యం కథయితుం న ప్రశక్యతే ॥ ౭౪॥
 గర్భాగారస్య మాహాత్మ్యం శ్ుణోతి ద్వారజం త్విదమ్ ।
 పఠేద్వా తస్య విఘ్నేశో దదతే చేప్పితం ఫలమ్ ॥ ౭౫॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్గలే మహాపురాణే
పష్టే ఖణ్డే వికటచరితే గర్భాగారయాత్రామాహాత్యవర్ణనం నామ షోడశోఽధ్యాయః ॥
౬.౧౬

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౭ పాస ౪౧)

౬.౧౭ మయూరక్షేత్రమరణప్రాప్తిమాహాత్యవర్ణనం నామ సప్తదశోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

శివాద్యా ఊచుః ।

ఏతాదృశా మహాభాగాః కథం కైలాసమాయయుః ।

అజ్ఞాసా నేవ్య యోగీన్ద్ర గణేశం వద కారణమ్ ॥ ౧॥

భృశుణ్ణ్యువాచ ।

సకామా గణరాజస్య భక్తా యే దేవసత్తమాః ।

అన్తరే విషయేష్యేతే సంసక్తాః సమ్భవన్తి చ ॥ ౨॥

న తేషాం గణరాజస్య స్వానన్దే గతిరుచ్యతే ।

నిష్కామానాం పదం తద్వై భక్తానాం జన్మనాశనమ్ ॥ ౩॥

అతః కైలాసగాః సర్వే గణేశం పూజ్య యోగినః ।

బభూవుస్తత్ర విఘ్నేశమభజన్నాన్యచేతసః ॥ ౪॥

తదా కైలాసనాథే తే స్వానన్దం దేవసత్తమాః ।

గమిష్యన్తి న సన్దేహాః పునరావృత్తివర్జితమ్ ॥ ౫॥

భుక్తిముక్తిప్రియా యే వై కైలాసాత్ సమ్పత్తన్తి చేత్ ।

తే పునర్విఘ్నరాజం తం భజన్తే నాన్యచేతసః ॥ ౬॥

కైలాసే గణపం గత్వా భోగయుక్తా భవన్తి యే ।

తే పునర్మృత్యులోకేషు పతన్త్యత్ర న సంశయః ॥ ౭॥

బ్రహ్మభూతా భవన్త్యన్తే స్వానన్దస్థా మహేశ్వరాః ।

గణేశేనైవ రచితం క్రీడార్థం తత్తథాఽభవత్ ॥ ౮॥

అధునా క్షేత్రబాహ్యే వై దేవభూమిః ప్రకీర్తితా ।

తస్యా మాహాత్యముఖ్యం యత్ కథయామి సమాసతః ॥ ౯॥

దణ్డకారణ్యదేశస్థః శూద్రః కశ్చిద్బభూవ హా ।
 దారిద్ర్యదోషసంయుక్తో బభ్రామ వసుధాతలే ॥ ౧౦॥
 క్షుధయా పీడితోఽత్యంతం జ్వరయుక్తో బభూవ హా ।
 స పూర్వద్వారబాహ్యాయాం దేవభూమ్యాం మమార హా ॥ ౧౧॥
 సజ్గుహ్య వైష్ణవా దేవా విమానేన గణా నరమ్ ।
 వికుఱ్ఱే స్థాపయామానుః శూద్రం క్షేత్రప్రభావతః ॥ ౧౨॥
 పూర్వద్వారాత్ సమారభ్య యోజనం వైష్ణవం మతమ్ ।
 తత్ర సిద్ధిం యయుః కేచిద్వక్తుం శక్యం న వై భవేత్ ॥ ౧౩॥
 అన్యచ్ఛ దేవదేవశాః శృణుధ్వం దక్షిణే భవమ్ ।
 చరిత్రం శివభావాఖ్యం ద్వారాత్ సజ్జేపతః పరమ్ ॥ ౧౪॥
 బ్రాహ్మణస్తత్ర సమ్నాథో జగామ వృత్తికారణాత్ ।
 తస్మాత్ సమాగతః సోఽపి శ్రమయుక్తోఽభవత్ పరమ్ ॥ ౧౫॥
 మమారాహ్ని ద్వితీయే స సద్యః కైలాసగోఽభవత్ ।
 మాహాత్మ్యాద్దేవభూమ్యాస్తు శైవ్యాః క్షేత్రాన్ మహేశ్వరాః ॥ ౧౬॥
 అథ పశ్చిమభాగాత్తు ద్వారాచ్ఛాక్తుం మతం పరమ్ ।
 క్షేత్రం యోజనమాత్రం తు తస్య వజ్ఞామి చేష్టితమ్ ॥ ౧౭॥
 చాణ్డాలః కోఽపి దేవేశా విదర్భాదాగతోఽభవత్ ।
 కార్యార్థం జ్వరయుక్తశ్చ బభూవాఽతీవ పీడితః ॥ ౧౮॥
 మమార పశ్చిమే దేవా దివసే దైవగౌరవాత్ ।
 శక్తిలోకం జగమాఽసౌ మాహాత్మ్యాచ్ఛాక్తసమ్భవాత్ ॥ ౧౯॥
 అథోత్తరభవం చిత్రం చరిత్రం శృణుత ప్రియాః ।
 సౌరలోకప్రదం పూర్ణం క్షేత్రాదుత్తరభాగతః ॥ ౨౦॥
 భిల్లః కశ్చిన్ మహాభాగాః కదా కార్యార్థమాయయౌ ।
 దష్టః సర్వేణ తత్రైవ మమార భాగ్యగౌరవాత్ ॥ ౨౧॥
 సౌరం లోకం సమాశ్రిత్య ముముదే సోఽపి దేవపాః ।
 మయూరక్షేత్రద్వారాత్కూత్తరే సౌరప్రభావతః ॥ ౨౨॥
 అనేకనార్య ఏవం చ నరా వర్ణాశ్రమస్థితాః ।

భ్రష్టాశ్చాపి మహేశానా యయుః సిద్ధిం విశేషతః ॥ ౨౩॥

తేషాం చరిత్రకం కైస్తు వక్తుమత్ర న శక్యతే ।

సజ్జీవేణ మయా కిఞ్చిత్ కథితం పూర్వసమ్భవమ్ ॥ ౨౪॥

ఫలం మయూరక్షేత్రేపి మరణేనాఽధునా లభేత్ ।

తస్య మాహాత్మ్యముఖ్యం యత్ కథయామి సమాసతః ॥ ౨౫॥

(Page ఖం. ౬ ఆ. ౧౭ పాన ౪౨)

చాణ్డాలః కోఽపి పాపాత్మా పరస్త్రీలాలసోఽభవత్ ।

ఆన్ధ్రో వనం సమాశ్రిత్య జఘ్నే లోకాన్ సమాగతాన్ ॥ ౨౬॥

నానాపాపయుతో దుష్టో వర్ణనే న ప్రశక్యతే ।

గ్రన్థబాహుల్యభావద్వై పరదోషప్రకీర్తనాత్ ॥ ౨౭॥

దుష్టో జగామ మాయూరే సుహృజ్జనయుతః కదా ।

భగినీగృహసంస్థే స భాగినేయవివాహగః ॥ ౨౮॥

పాపాని తస్య దుష్టస్య బహిః క్షేత్రాత్ స్థితాని చ ।

పునః ప్రతీక్షయన్తే తం క్రోధయుక్తాని దేవపాః ॥ ౨౯॥

నరం మయూరే పాపాని యత్ర కుత్ర కృతాని వై ।

తం ముక్త్యా బహిరేవాఽపి ప్రవేశాత్ సంస్థితాని తు ॥ ౩౦॥

పునర్యది సమాయాతమను తం పాపకాని తు ।

గచ్ఛన్తి శుద్ధరూపస్థం యత్ర సోఽపి గమిష్యతి ॥ ౩౧॥

కదాచిత్తేన కిఞ్చిద్వై యది పాపం కృతం భవేత్ ।

తతః పునః ప్రవిశ్యాఽపి భుజ్జితే తాని తం నరమ్ ॥ ౩౨॥

అతో మయూరక్షేత్రం వై న త్యాజ్యం దేహధారిణా ।

పాపప్రవేశీనత్వాత్ సదా సేవ్యం మహేశ్వరాః ॥ ౩౩॥

యదా నరః సముద్యుక్తో భవతి స్వగృహాత్ కదా ।

మయూరేశం గమిష్యామి యాత్రార్థం నాత్ర సంశయః ॥ ౩౪॥

తదా పాపాని తస్యైవ విచారం కుర్వతే పరమ్ ।

మహాభయకరో విఘ్నః ప్రాప్తశ్చాస్మాకముల్బణః ॥ ౩౫॥

మయూరే యది దేహీ తు గమిష్యతి తదా వయమ్ ।

స్థాస్యామః కుత్ర పాపాని చరితుం విఘ్నముత్తమమ్ ॥ ౩౬॥

తతః పాపాని సర్వాణి తం నరం యత్నభావతః ।
 పీడయామాసురత్వన్తం యేన వ్యగ్రో నరో భవేత్ ॥ ౩౭॥
 ద్రవ్యహానిం తథా పుత్రం పురం పశుగృహాదికమ్ ।
 పాపాని కుర్వతే నాశసంయుక్తం దేవసత్తమాః ॥ ౩౮॥
 తేన సమ్ప్రీడితో ధత్తే యాత్రార్థం న మనోఽపి సః ।
 అతః సర్వమనాదృత్య మయూరేశం సమాశ్రయేత్ ॥ ౩౯॥
 కామం నానావిధాన్యేవ పాపాని కురుతాం సదా ।
 అన్తే మయూరకం గచ్ఛేత్ కిం కరిష్యన్తి తాని తమ్ ॥ ౪౦॥
 యేన కేన విచారేణ మయూరే దేవసత్తమాః ।
 వాసః సదా ప్రకర్తవ్యో బ్రహ్మభూయస్య కారణాత్ ॥ ౪౧॥
 అన్యత్ర వివిధైరుక్తో భోగై రాజ్యాదిభిస్తథా ।
 మయూరే శ్రేష్ఠకస్తస్మాద్ధారిద్ర్యాదియుతో భవేత్ ॥ ౪౨॥
 మయూరక్షేత్రే మరణే స్వానన్దం లభతే నరః ।
 అన్యత్ర భోగయుక్తశ్చేజ్జన్మమృత్యుయుతో భవేత్ ॥ ౪౩॥
 విషయాసక్తచిత్తశ్చేన్ మయూరేశం తథాపి హి ।
 సమాశ్రయేద్ దురాచారో యాతనాం లభతే పరామ్ ॥ ౪౪॥
 అధునా శృణుత ప్రాజ్ఞా అన్త్యజస్య తు చేష్ఠితమ్ ।
 ప్రకృతం కథయిష్యామి బహునా కిం విచక్షణాః ॥ ౪౫॥
 చాణ్డాలో భగినీగేహే మయూరే సంస్థితోఽభవత్ ।
 మమార తత్ర సర్పేణ స దష్టో దేవసత్తమాః ॥ ౪౬॥
 గాణపత్యా విమానం తు సమాసీయ తదర్థతః ।
 సజ్గుహ్యో బ్రహ్మభూతం తం చక్రుః క్షేత్రమృతేః ఫలాత్ ॥ ౪౭॥
 మయూరే న చకారాఽసౌ చాణ్డాలః పాపమల్పకమ్ ।
 తేన సద్యో బభూవైవ బ్రహ్మస్థో నీచయోనిజః ॥ ౪౮॥
 మరణే బ్రహ్మభూతశ్చ భవత్యత్ర న సంశయః ।
 మయూరే తస్య కిం దేవాః కథయామి చరిత్రకమ్ ॥ ౪౯॥

ఏవం నానా జనాద్యాశ్చ పశుపక్ష్యాది సమ్భవాః ।
మయూరే బ్రహ్మభూతాశ్చ బభూవుర్మరణాత్ పురా ॥ ౫౦॥

అథో దేవేశముఖ్యాశ్చ శృణుధ్వం త్వేకచేతసః ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౨ పాన ౪౩)

చిత్రం చరిత్రకం వక్ష్యే మయూరే సమ్భవం పరమ్ ॥ ౫౧॥

వణిజో గర్దభం చైకం ధృత్వా కార్యార్థమాదరాత్ ।

భారేణ సంయుతం చక్రురన్నాద్వైస్తం మహేశ్వరాః ॥ ౫౨॥

తే తం గృహ్య మయూరేశం సమాజగ్ముః స్వకారణాత్ ।

గర్దభస్త్ర భారేణ పీడితస్తు మమార హా ॥ ౫౩॥

స బ్రహ్మణి తదాకారో బభూవే దేవసత్తమాః ।

పశుజాతిజ ఏవం తు నరాణాం తత్ర కా కథా ॥ ౫౪॥

ఏవం క్షేత్రప్రభావేణ జనా నానా మహేశ్వరాః ।

సిద్ధిం ప్రాప్తా విశేషేణ మయా వక్తుం న శక్యతే ॥ ౫౫॥

ఇదం క్షేత్రభవం చిత్రం చరితం శృణుయాన్నరః ।

పఠేద్యః శ్రావయేద్వాపి సర్వార్థం ప్రలభేత్ సదా ॥ ౫౬॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

పష్టే ఖణ్డే వికటచరితే మయూరక్షేత్రమరణప్రాప్తిమాహాత్యువర్ణనం నామ సప్తదశోఽధ్యాయః

॥ ౬.౧౭

౬.౧౨ గర్భాగారస్య ప్రమాణవర్ణనం నామ అష్టాదశోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

దేవేశా ఉచుః ।

క్షేత్రస్థానాం చ యాత్రాయా మాహాత్యుం వద యోగిప ।

కే కే ముఖ్యా మహాక్షేత్రే పూజ్యా లోకైర్నిరస్తరమ్ ॥ ౧॥

భృశుణ్ణ్యువాచ ।

ఉత్తరాభిముఖో దేవో గణేశః క్షేత్రమధ్యగః ।

సంస్థితస్తస్య వామాక్షే సిద్ధిః సేవార్థమాస్థితా ॥ ౨॥

చామరైర్వ్యజినైర్ముక్తా నానాసిద్ధిసమన్వితా ।

సేవతే గణరాజం సా సతీ భక్తిసమన్వితా ॥ ౩॥

దక్షిణాక్షే తథా బుద్ధిర్విద్యాభిః సంయుతా స్వయమ్ ।

కలాభిశ్చ సరస్వత్యాః సమీపే సేవనే స్థితా ॥ ౪॥

సుగన్ధివస్తుభిర్యుక్తా సతీ పరమార్థవాచకా ।

గణేశం భావసంయుక్తా భజతే నిత్యమాదరాత్ ॥ ౫॥

పురతో లక్షలాభౌ తు భక్తినమ్రాత్మకన్ధరౌ ।

సేవేతే తం గణాధ్యక్షం నానోపచారసంయుతౌ ॥ ౬॥

పృష్ఠభాగే మహాదేవ్యో భ్రామర్యా ధారకా మదాః ।

నానాశక్తియుతా దేవం సేవన్తే భక్తిసంయుతాః ॥ ౭॥

సమాస్థితశ్చాసనాథో గణేశస్యేక్షుసాగరః ।

కమలం సాగరోత్థం తు సహస్రదలరాజితమ్ ॥ ౮॥

తీవ్రాదిశక్తిసంయుక్తే తత్ర విఘ్నేశ్వరః సదా ।

తిష్ఠన్తిమే హితం దేవాః సేవన్తే రససంయుతాః ॥ ౯॥

ఏవం గణేశ్వరః సర్వైః పూజనీయో విశేషతః ।

తైర్యుక్తః సర్వదశ్చైవ భవత్యత్ర న సంశయః ॥ ౧౦॥

మయూరాఖూ తత్పురశ్చ సంస్థితౌ కరసమ్పృతైః ।

తత్పురః సిద్ధయోగీన్యో నీరాజయన్తి విఘ్నపమ్ ॥ ౧౧॥

పృష్ఠభాగే తథా తస్య ప్రమోదాద్యాశ్చ సాయుధాః ।

సంస్థితా భక్తిసంయుక్తాః పూజనీయా నరేణ తే ॥ ౧౨॥

అథ పూర్వదిశాయాం తు ధర్మమణ్డప ఉచ్యతే ।

తత్ర విఘ్నః స్వయం సాక్షాత్ప్రతి సేవనోత్సుకః ॥ ౧౩॥

సర్వాన్ కథయతే ధర్మాన్ గాణేశాన్ తత్ర సంస్థితః ।

గాణపత్యప్రియత్వాత్ స పూజనీయో విశేషతః ॥ ౧౪॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౮ పాన ౪౪)

తథా దక్షిణగః శమ్భురర్థమణ్డపమాశ్రితః ।

స గాణేశాన్ కథయతే శబ్దార్థాన్ వివిధాన్ పరాన్ ॥ ౧౫॥

గుహ్యానర్థాన్ సదా దేవః ప్రకాశయతి సర్వదా ।

గాణేశజ్ఞానకుశలా భవన్తే తేన మానవాః ॥ ౧౬ ॥
 మణ్డపః కామసంజ్ఞస్తు దిశి దేవాః సమీపగాః ।
 పశ్చిమాయాం స్థితా తత్ర మహాశక్తిర్మహేశ్వరః ॥ ౧౭ ॥
 గణేశకామానాయాం సా కురుతే సర్వమానవాన్ ।
 సౌఖ్యమాద్యం కథయతే గాణేశం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౧౮ ॥
 ఉత్తరే మణ్డపో ముక్తేస్తత్ర సూర్యః ప్రతిష్ఠితే ।
 గణేశభక్తియుక్తో బోధయతే వివిధాన్ నరాన్ ॥ ౧౯ ॥
 గాణేశిం ముక్తిమాద్యాం తు పూర్ణమోక్షప్రదాయినీమ్ ।
 ప్రకాశయతి తత్రస్థో జనైః సమ్పూజితో రవిః ॥ ౨౦ ॥
 గణేశసన్నిధానే తు ముద్గలాద్యా మహేశ్వరాః ।
 మహాభక్తాః ప్రతిష్ఠన్తే భక్తిం సమ్బోధయన్తి తే ॥ ౨౧ ॥
 దక్షిణాక్షే పురస్తస్య ముద్గలో భక్తనాయకైః ।
 అవ్యాహతగతిః సోఽపి గుహ్యధారక ఉచ్యతే ॥ ౨౨ ॥
 వామాక్షే గణరాజస్య పురో యోగిసమన్వితః ।
 శుకో గాణేశయోగం బోధయతే సకలాన్ పరమ్ ॥ ౨౩ ॥
 పూజనీయా ప్రయత్నైన గణేశపురతః స్థితౌ ।
 ముద్గలశ్చ శుకో దేవాః ప్రియా విఘ్నేశ్వరస్య తౌ ॥ ౨౪ ॥
 మణ్డపా దేవముఖ్యానాం కథితాశ్చ తతః పరమ్ ।
 వినాయకాః స్థితా అష్టౌ వక్రతుణ్ణాదయః పరాః ॥ ౨౫ ॥
 తతోఽష్టమాతరః ప్రోక్తాస్తతోఽష్టౌ ఖైరవా మతాః ।
 దిశాం భాగేషు దేవేశాః పూజనీయాః ప్రయత్నతః ॥ ౨౬ ॥
 తతో గణేశవామాక్షే చతుర్థీ సజ్కటా స్థితా ।
 దక్షిణాక్షే తథా శుక్లా తిష్ఠతి సేవనోత్సుకా ॥ ౨౭ ॥
 పృష్ఠభాగే శమీ తద్వత్ పురో మన్దార ఏవ చ ।
 దూర్వా పురః స్థితా ఏతే సేవన్తే గణనాయకమ్ ॥ ౨౮ ॥
 నగ్నఖైరవదేవశ్చ పూర్వభాగే సమాశ్రితః ।
 భక్తియుక్తః స్వభావేన సేవతే గణనాయకమ్ ॥ ౨౯ ॥

తథా దక్షిణగో దేవా నీలకణ్ఠః ప్రతాపవాన్ |
 నేవతే విఘ్నరాజం స సమాగత్య నిరస్తరమ్ || ౩౦||
 పశ్చిమే కృత్తివాసాస్తు భీమేశశ్చోత్తరే తథా |
 సమాగత్య గణేశానం నేవేతే భక్తిసంయుతౌ || ౩౧||
 తతో దిక్పాలరూపాశ్చ సేవన్తే ద్విరదాననమ్ |
 సమాగత్య సశస్త్రాన్తే నిత్యం భక్తిసమన్వితాః || ౩౨||
 ఏతే ముఖ్యాత్మకాః ప్రోక్తా గర్భాగారనివాసినః |
 కేచిద్వాసకరాస్తత్ర కేచిత్ సేవార్థమాగతాః || ౩౩||
 అతః పరం ప్రవక్ష్యామి సదా గర్భగృహస్థితాన్ |
 వినాయకాన్ మహాభాగాన్ సర్వసిద్ధిప్రదాయకాన్ || ౩౪||
 విదర్భాద్యక్రతుణ్ణశ్చ బల్లాళః యల్లిగః తథా |
 హేరమ్భశ్చ మహేశానా విద్యాపురసమాశ్రితః || ౩౫||
 విఘ్నేశః పారినేరస్థో భాలచన్ద్రస్తథైవ చ |
 గణ్ఠాతటస్థో జ్ఞానేశో దత్తాత్రేయేణ సంయుతః || ౩౬||
 చిన్తామణిః స్థావరస్థోఽమరాః సిద్ధివినాయకః |
 సిద్ధిక్షేత్రస్థ ఏవం తు మహాగణపతిస్తథా || ౩౭||
 మణిపూఃస్థో విఘ్నహరో విజయస్థో వినాయకః |
 కశ్యపాలయసంస్థశ్చ ఏలాస్థో లక్షవిఘ్నపః || ౩౮||
 బక్తాలస్థో గణేశానో విఘ్నరాజో మహేశ్వరాః |
 జీర్ణపూఃస్థస్తథాఽఽశాపూరకో హ్యమలక్షేత్రగః || ౩౯||
 ప్రవాలస్థో గణేశశ్చ రాజవేశ్మస్థ ఏవ చ |
 ఇత్యాదీ బహవస్తత్ర భవన్తి గణపాః స్థితాః || ౪౦||
 మయూరేశం సమాశ్రిత్య గర్భాగారనివాసినః |
 (Page ఖం. ౬ అ. ౧౮ పాస ౪౫)
 భవన్తి విఘ్నరాజాశ్చ సర్వే తస్య కలాత్మకాః || ౪౧||
 గర్భాగారం గణేశస్య మూర్తిరూపం మహత్పరమ్ |
 జ్ఞాతవ్యం సర్వభావేన నేవనీయం విశేషతః || ౪౨||

శతకోటిగణేశానాః సంస్థితా దేవసత్తమాః ।
 గర్భాగారం సమాశ్రిత్య నిశ్చితం గణపేన చ ॥ ౪౩॥
 నరైశ్చ మునిభిరైవైః స్థాపితా గణనాయకాః ।
 గర్భాగారే చ తే సర్వే బుధైస్సేభ్యోఽధికా మతాః ॥ ౪౪॥
 గర్భాగారే గణేశానం స్వనామ్నాఙ్కీతమాదరాత్ ।
 స్థాపయేత్తేన దేవేశా జగద్భ్రహ్మ చ స్థాపితే ॥ ౪౫॥
 కేనాఽపి పుణ్యం వక్తుం న శక్యతే దేవసత్తమాః ।
 మయూరే గణనాథస్య స్థాపనే సమృభవం పరమ్ ॥ ౪౬॥
 జీరోద్ధారం తు యః కుర్యాత్ స సమూర్ణఫలం లభేత్ ।
 మూర్తిఖణ్డం నరో దృష్ట్వా సాఙ్గం కుర్యాత్తథా ఫలమ్ ॥ ౪౭॥
 దేవేశా ఊచుః ।
 ఆశ్చర్యం భాసతే వాక్యం త్వదీయం గురుసత్తమ ।
 ఏతే గణేశ్వరాస్తత్ర కథం తిష్ఠన్తి తద్వద ॥ ౪౮॥
 మానం వద మహాభాగ సర్వేషాం చ యథాతథమ్ ।
 తేన సంశయహీనాశ్చ భవిష్యామో వయం ప్రభో ॥ ౪౯॥
 భృశుణ్ణ్యువాచ ।
 పరమాణుస్వరూపేణ కేచిత్తత్ర గణేశ్వరాః ।
 కేచిత్తు త్రసరేణుభిః సమానే దేహధారకాః ॥ ౫౦॥
 అఙ్గుష్ఠపర్వమాత్రేణ దేహేన శమ్భుముఖ్యకాః ।
 దేవాశ్చ మునయః సర్వే తిష్ఠన్త్యత్ర న సంశయః ॥ ౫౧॥
 చతుర్వస్తప్రమాణేన మయూరేశశ్చ తిష్ఠతి ।
 పీరాదిసంయుతో దేవాః సిద్ధిబుద్ధీ ద్విహస్తగే ॥ ౫౨॥
 హస్తమాత్రేణ సర్వే తే పూర్వస్మిన్ కథితా మయా ।
 తిష్ఠన్తి గణరాజస్య సదా సేవార్థలాలసాః ॥ ౫౩॥
 చతుర్ధనుః ప్రమాణేన ధర్మమణ్ణప ఏవ యః ।
 తస్మాద్ ద్విగుణితః ప్రోక్తః సమన్తాదర్థమణ్ణపః ॥ ౫౪॥
 తస్మాద్ ద్విగుణితః ప్రోక్తః కామమణ్ణప ఏవ చ ।
 పాదహీనస్తథా ప్రోక్తస్తస్మాన్ ముక్తేశ్చ మణ్ణపః ॥ ౫౫॥

గణేశాద్వై దశధనుర్ధ్వారే ధర్మస్య మణ్డపః ।
 పూర్వవద్ ద్వారగాః సర్వే మణ్డపాః స్వస్వమానతః ॥ ౫౬ ॥
 మణ్డపాత్ పూర్వదిగ్దేశే వక్రతుణ్డః స్థితో మతః ।
 బుద్ధైర్దశధనుర్ధ్వారే జ్ఞాతవ్యం మానతోఽమరాః ॥ ౫౭ ॥
 దశ పంచుధనుర్ధ్వారే సంస్థస్తత్త్రైకదస్తకః ।
 ఏవం పంచు ప్రవృద్ధ్యా తు ధనుషాం దిక్షు విఘ్నపాః ॥ ౫౮ ॥
 అష్టభ్యో గణనాథేభ్యో దూరే పంచుధనుష్కతః ।
 మాతృకా సంస్థితాశ్చైవ వృద్ధ్యా క్షేత్రం యథాఽభవత్ ॥ ౫౯ ॥
 తేభ్యః పంచుధనుష్కే తు చతుర్థీ సంస్థితా మతా ।
 వృద్ధిన్యూనత్వమానేన క్షేత్రసామాన్యభావతః ॥ ౬౦ ॥
 తేభ్యః పంచుధనుష్కే తు చతుర్థీ సంస్థితా మతా ।
 పూర్వభాగే తథాఽన్యాశ్చ వృద్ధిన్యూనత్వమానతః ॥ ౬౧ ॥
 తతః పంచుధనుష్కే తు దూరే పూర్వదిశి స్థితః ।
 నగ్నభైరవనామా చాన్యే తద్వత్ క్షేత్రమానతః ॥ ౬౨ ॥
 తేభ్యః పంచుధనుష్కే తు దిక్పాలాః సంస్థితా మతాః ।
 వృద్ధిన్యూనత్వమానేన యథా క్షేత్రం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౬౩ ॥
 పూర్వేశానదిశోర్మధ్యే ప్రజాపతిః స్థితః స్వయమ్ ।
 వైరృతీ పశ్చిమాఽఽశాగః శేషస్త్ర మహేశ్వరాః ॥ ౬౪ ॥
 తేభ్యః పంచుధనుష్కే తు వజ్రాదీని స్థితాని చ ।
 క్షేత్రమానప్రమాణేన వృద్ధిన్యూనేన నిశ్చితమ్ ॥ ౬౫ ॥
 (Page ఖం. ౬ అ. ౧౯ పాస ౪౬)
 ఏవం సర్వం మయా ప్రోక్తం యథాశాస్త్రం విధానతః ।
 గర్భాగారస్య విస్తారమాహాత్మ్యం దేవసత్తమాః ॥ ౬౬ ॥
 అన్యే నానా గణేశానా గాణేశాః సంస్థితాః పరే ।
 సేవార్థం గణనాథస్య గర్భాగారే జగద్గితాః ॥ ౬౭ ॥
 ఇదం శ్చోణోతి పఠతి యశ్చిత్త్రం భక్తిసంయుతః ।
 స సర్వపాపహీనశ్చ భవేద్వై దేవసత్తమాః ॥ ౬౮ ॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే గర్భాగారస్య ప్రమాణవర్ణనం నామ అష్టాదశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧౮

౬.౧౯ క్షేత్రవాసిచరితవర్ణనం నామైకోనవింశతితమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

దేవేశా ఊచుః ।

అధునా వద మాహాత్మ్యం దేవగారస్య మానద ।

కే కే ముఖ్యా జనైః పూజ్యాః సంస్థితా గణపే రతాః ॥ ౧॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।

ద్వారకాసహితో విష్ణుర్దేవగారే సమాశ్రితః ।

పూర్వభాగే గణేశాత్తు దిశి దేవేన్ద్రసత్తమాః ॥ ౨॥

యావన్తి వైష్ణవాన్యేవ క్షేత్రాణి వివిధాని చ ।

మథురాద్యాని సర్వాణి పూర్వభాగే స్థితాని వై ॥ ౩॥

తత్ర మధ్యే మహేశానా ద్వారకాశతమజ్ఞసా ।

ధనుషాం తు ప్రమాణేన గర్భాగారాత్ ప్రకీర్తితా ॥ ౪॥

తత్ర కృష్ణశ్చ రామశ్చ ప్రద్యుమ్నో హ్యనిరుద్ధకః ।

సమాతస్థుర్గణేశస్య భక్త్యర్థం భక్తసత్తమాః ॥ ౫॥

గణేశానం పుష్టిపతిం స్థాపయిత్వా జనార్దనః ।

సేవతే తం మహాభాగా ద్వారకావాసినస్తథా ॥ ౬॥

గోమతీ కుణ్డరూపేణ స్వయం తత్రైవ సంస్థితా ।

స్నానమాత్రేణ జన్తూనాం బ్రహ్మహత్యాం వినశ్యతి ॥ ౭॥

కృష్ణపక్షే నరో నారీ శ్రావణే తు జనార్దనమ్ ।

మయూరో పూజయేత్ క్షేత్రే వాసకృత్ సర్వదాయకమ్ ॥ ౮॥

తేషాం పూజనమాత్రేణ సద్యః పాపవివర్జితః ।

మనేషింతం లభేద్ దేవాః శతయజ్ఞఫలం తథా ॥ ౯॥

మథురావామభాగే తు ద్వారకాయాః సమాస్థితా ।

తావన్మానేన దేవేశాః సర్వార్థస్య ప్రదాయసి ॥ ౧౦॥

బాలరూపధరో తత్ర రామకృష్ణౌ సమాస్థితౌ ।

పూజనీయా నరేణైవ సర్వకామఫలప్రదౌ ॥ ౧౧॥

గౌరీవినాయకం తత్ర స్థాపయిత్వా స్వహర్షతః ।
జనైః సహ మహాభక్తౌ నేవేతే తం జనార్దనౌ ॥ ౧౨॥

తత్రైవ యమునా సాక్షాత్ సంస్థితా హృదరూపిణీ ।
తస్యాం స్నానేన దేవేశాః సర్వపాపక్షయో భవేత్ ॥ ౧౩॥

కృష్ణాష్టమ్యాం విశేషేణ తయోర్యాత్రా ప్రకీర్తితా ।
మాసే మాసే జనానాం సా దహతి హ్యశుభం మహాత్ ॥ ౧౪॥

అయోధ్యా దక్షిణాక్షేఽస్యాస్తావన్మానేన సంస్థితా ।
ద్వారకాయాశ్చ తత్రైవ శరయూకుణ్డకం స్థితమ్ ॥ ౧౫॥

తత్ర స్నానేన జన్తునాం పాపం నశ్యతి తక్షణాత్ ।
ఇహజన్మకృతం సర్వం స్వర్గదం కుణ్డమజ్ఞసా ॥ ౧౬॥

తత్ర రామో లక్ష్మణశ్చ భరతః శత్రుసూదనః ।
(Page ఖం. ౬ ఆ. ౧౯ పాన ౪౭)

స్థితాః సంస్థాప్య హేరమ్భం సేవాయాం తత్పరా జనైః ॥ ౧౭॥

చైత్రశుక్లనవమ్యాం తు యాత్రాం తత్ర ప్రకుర్వతే ।
క్షేత్రవాసిన ఆనన్దాద్వారీకిం దురితాపహమ్ ॥ ౧౮॥

ద్వారకాయాః పురోభాగే వ్యాసః సత్యవతీసుతః ।
సంస్థితః సర్వధర్మజ్ఞో దశధనుఃప్రమాణతః ॥ ౧౯॥

తత్పురో నృహరిశ్చైవ వామనస్తత్పురోఽభవత్ ।
మత్స్యస్తత్పురతో విష్ణుస్తతో బుద్ధః ప్రకీర్తితః ॥ ౨౦॥

నరనారాయణౌ దేవౌ తత్పురః సంస్థితౌ కిల ।
హయగ్రీవస్తతః ప్రోక్తః సమానమానతః స్థితః ॥ ౨౧॥

తథా వామాఙ్గభాగే యే ధనుషాం దశకే పరే ।
తిష్ఠన్తి విష్ణురూపాశ్చ మథురాయాః సుఖప్రదాః ॥ ౨౨॥

తాన్ శృణుధ్వం మహేశానాః కథయామి సమాసతః ।
కూర్మః పరశురామశ్చ కల్కీ పృశ్నిసుతస్తస్థా ॥ ౨౩॥

కపిలః సిద్ధేశః శేషః సనకాద్యాశ్చ యోగినః ।

భజన్తి స్వస్వనామాఙ్కనాస్థాప్య గణనాయకాన్ || ౨౪ ||

అయోధ్యాయాః పురః సప్త సంస్థితాశ్చ జనార్దనాః |
తావన్మానేన దేవేశాస్తాన్ శృణుధ్వం సమాసతః || ౨౫ ||

నారదః కార్తవీర్యశ్చాత్రితో యజ్ఞస్తథా పరః |
ఋషభశ్చ పృథుద్వైస్యో మోహినీ యా స్మృతా బుధైః || ౨౬ ||

స్వస్వేష్టనామకాన్స్తత్రాస్థాప్య విఘ్నేశ్వరాన్ పరాన్ |
భజన్తే భావయుక్తాశ్చ సదా క్షేత్రనివాసనః || ౨౭ ||

ద్వాదశ్యాం ప్రతిమానేషు పూజనీయాః క్రమేణ తు |
చతుర్వింశతిదేవేశ విష్ణవః క్షేత్రవాసిభిః || ౨౮ ||

ద్వారకాస్థసమాయుక్తాస్తత్ర విష్ణ్వంశసమ్భవాః |
అవాన్తరే స్థితాః సర్వే మయూరే హితకారకాః || ౨౯ ||

స్వయం విష్ణుస్తతస్తత్ర తిష్ఠతి క్షేత్రగోఽమరాః |
వికుణ్ఠం తతే సమాఖ్యాతం ధనుషాం ద్విశతాత్మకమ్ || ౩౦ ||

ఏకాదశ్యాం జనాః సాక్షాత్ పూజయన్తి నిరన్తరమ్ |
తేన సౌభాగ్యసంయుక్తా భవిష్యంన్తి మయూరకే || ౩౧ ||

అన్యే నానాఽవతారాశ్చ క్షేత్రాణి వివిధాని తు |
సంస్థితాని మయూరేఽస్మిన్ గణేశే భక్తికారణాత్ || ౩౨ ||

వికుణ్ఠవాసీ భగవాన్ సదా సిద్ధివినాయకమ్ |
స్థాప్య పూజ్యం విధానేన భజతేఽనన్యభావతః || ౩౩ ||

అన్యే యే స్వస్వనామ్నా తే గణేశాన్ స్వేష్టరూపకాన్ |
విష్ణవః స్థాపయిత్వా తం భజన్తేఽనన్యభావతః || ౩౪ ||

గర్భాగారస్య దేవేశాః పూర్వాఙ్గం వర్ణితం మయా |
సక్షేపేణాధునా తద్వత్ దక్షిణాఙ్గం తు వర్ణయే || ౩౫ ||

గర్భాగారాత్ స్వయం కాశీ సంస్థితా మధ్యభాగతః |
ధనుషాం ద్వే శతే తస్యా మానం క్షేత్రే ప్రకీర్తితమ్ || ౩౬ ||

తత్ర తిష్ఠతి విశ్వేశో దేవో భక్తిపరాయణః |
ఢుణ్ఠిరాజం సమాస్థాప్య భజతేఽనన్యచేతసా || ౩౭ ||

మణికర్ణీ హ్రదస్తత్ర వర్తతే పాపహారకః ।
 స్నానేన మానవస్యైవ బ్రహ్మఘ్నః పాతకం వ్రజేత్ ॥ ౩౮॥
 భాగీరథీ సరస్తత్ర వర్తతే దేవనాయకాః ।
 సద్యః స్నానేన పాపాని లయం గచ్ఛన్తి నిశ్చితమ్ ॥ ౩౯॥
 ప్రదోషే పూజనం తస్య కుర్వన్తి క్షేత్రవాసినః ।
 మాఘకృష్ణవతుర్దశ్యాం యాత్రాం కుర్వన్తి మానవాః ॥ ౪౦॥
 వార్షికీం విశ్వనాథస్య యాత్రాం క్షేత్రనివాసినః ।
 జనాః కుర్వన్తి తే సర్వే భవన్తి సుఖభోగినః ॥ ౪౧॥
 తస్యా వామాఙ్గకే దేవాస్తావన్మానేన సంస్థితా ।
 అవస్తి సర్వదా పుణ్యా మహాకాలశ్చ శఙ్కరః ॥ ౪౨॥
 క్షిప్రానదీభవం కుణ్డం వర్తతే తత్ర పాపహృత్ ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౧౯ పాస ౪౮)
 మహాకాలస్య కుణ్డం తు స్నానేన పాపనాశనమ్ ॥ ౪౩॥
 సోమవారే ప్రదోషే తమర్చయన్తి విశేషతః ।
 తే సర్వే ధనధాన్యైశ్చ సంయుక్తా నివసన్తి హి ॥ ౪౪॥
 కాశ్యా దక్షిభాగే తు తావన్మానేన సంయుతా ।
 మాయాపురీ మహేశానా దక్షయజ్ఞచ్ఛిదీశ్వరః ॥ ౪౫॥
 ప్రదోషే చ త్రయోదశ్యాం శనియుక్తే మహేశ్వరమ్ ।
 పూజయేత్తం నరశ్చైవ క్షేత్రస్థః సర్వమాప్పుయాత్ ॥ ౪౬॥
 తత్ర ద్వారం చ గఙ్గాయాః సంస్థితం కుణ్డరూపకమ్ ।
 నరః స్నానేన సద్యశ్చ ఫలం ప్రాప్నోతి వాఙ్ఘ్రతమ్ ॥ ౪౭॥
 కాశ్యాశ్చ పురతో దేవాస్త్యమ్బకః సంస్థితో మహాన్ ।
 ధనుషాం శతకేనైవ మానేన తస్య క్షేత్రకమ్ ॥ ౪౮॥
 నదీస్వరూపేణ గోదావరీ తత్ర మహానదీ ।
 సంస్థితా స్నానమాత్రేణ గోఘ్నాద్యఘం వినశ్యతి ॥ ౪౯॥
 కపిలం గణనాథం స త్ర్యమ్బకః స్థాప్య నిత్యదా ।
 పుపూజ భక్తిసంయుక్తో గాణపత్యప్రభావవిత్ ॥ ౫౦॥

క్షేత్రగో వైద్యనాథస్తు తావన్మానేన తత్పురః ।
 స్థితః సర్వార్థదో దేవో భక్తానాం భవనాశకృత్ ॥ ౫౧ ॥
 భవరోగవినాశార్థం వైద్య ఏకః శివః స్మృతః ।
 దదాతి గణనాథాఖ్యమోషధం యోగమిచ్ఛతామ్ ॥ ౫౨ ॥
 ఉత్కటేశస్తత్పురశ్చ తావన్మానే సంస్థితః ।
 ఉత్కణ్ఠాం భక్తిమిచ్ఛన్ సన్ గణేశస్య మహాత్మనః ॥ ౫౩ ॥
 త్ర్యమ్బకస్య తథా వామే రామేశః సంస్థితః శివః ।
 తావన్మానేన తత్ క్షేత్రే సముద్రః కుణ్డరూపతః ॥ ౫౪ ॥
 తత్పురః సోమనాథస్తు తత్పురో మల్లికార్జునః ।
 తావన్మానేన సంయుక్తౌ స్వస్వతీర్థసమన్వితౌ ॥ ౫౫ ॥
 దక్షిణాక్షే త్ర్యమ్బకస్య ఘృస్మణేశః స్థితః ప్రభుః ।
 తథోఽక్కారేశ్వరో దేవోఽప్యమలేశ్వరసంయుతః ॥ ౫౬ ॥
 సరఃస్వరూపేణ తత్ర నర్మదా సంస్థితా నదీ ।
 దర్శనేనేహ యత్ పాపం జన్తూనాం నాశయేత్ సదా ॥ ౫౭ ॥
 స్నానమాత్రేణ దేవేశా దశజన్మకృతం మహత్ ।
 పాపం నశ్యతి జన్తోశ్చ నిశ్చితం మునిభిః పురా ॥ ౫౮ ॥
 తతః కేదారశమ్భుశ్చ క్రమేణ దేవసత్తమాః ।
 తావన్మానేన సంయుక్తాః శివా ఏతే ప్రకీర్తితాః ॥ ౫౯ ॥
 స్వస్వనామ్నాఙ్కితాన్ సర్వే సదాఽఽస్థాప్య గణేశ్వరాన్ ।
 సేవన్తే భక్తిసంయుక్తాః శివా ఏతే ప్రకీర్తితాః ॥ ౬౦ ॥
 కృష్ణపక్షే చతుర్థశ్శ్యాం మాసే మాసే మహేశ్వరాః ।
 సేవనీయాః ప్రయత్నైన క్షేత్రవాసిభిరాదరాత్ ॥ ౬౧ ॥
 తతః పురో మహాక్షేత్రే కైలాసే వాసకారకః ।
 శివః సాక్షాత్ స్థితస్తత్ర ధనుషాం చ చతుఃశతే ॥ ౬౨ ॥
 క్షేత్రం కైలాసనాథస్య తత్ర భాగీరథీ నదీ ।
 స్వయం స్థితా విశేషేణ స్నానమాత్రేణ సర్వదా ॥ ౬౩ ॥
 మహాగణపతిం స్థాప్య పూజతి నిత్యమాదరాత్ ।

భజతే తం శివః సాక్షాద్ధాణపత్యాగ్రణీర్మహాన్ ॥ ౬౪ ॥

అన్యశక్కురక్షేత్రాణి శివా నానావిధా మతాః ।
సంస్థితాని స్థితాః సర్వే క్షేత్రసంన్యాసభక్తితః ॥ ౬౫ ॥

తేషాం స్థానాదికథయితుం దేవా న ప్రశక్యతే ।
స్వస్వనామయుతాన్ పూజన్త్యాస్థాప్య గణనాయకాన్ ॥ ౬౬ ॥

దక్షిణే కథితం శైవం పరం దేవాలయం మయా ।
సంక్షేపేణ మహాభాగా అధునా పశ్యమం వదే ॥ ౬౭ ॥

శతేషు గర్భాగారాచ్చ ధనుషాం పంచుసు స్థితా ।
మహాలక్ష్మీః స్వయం సాక్షాద్భక్తేభ్యః కామదాయినీ ॥ ౬౮ ॥

లక్ష్మీకుణ్డభవం తీర్థం సంస్థితం తత్ర పాపహృత్ ।
(Page ఖం. ౬ అ. ౧౯ పాన ౪౯)

స్నానమాత్రేణ సద్యో దరిద్రతానాశకారకమ్ ॥ ౬౯ ॥

తస్యా వామాంశుకే శక్తిర్మహాకాలీ సమాస్థితా ।
కాలీసరశ్చ తత్రైవ సంస్థితం పాపనాశనమ్ ॥ ౭౦ ॥

మహాసరస్వతీ శక్తిర్దక్షిణాంశే స్థితా తథా ।
సారస్వతం మహత్ కుణ్డం తత్ర జాడ్యవినాశనమ్ ॥ ౭౧ ॥

స్నానస్తవాసమాస్థాప్య భజతే గణనాయకమ్ ।
మహాలక్ష్మీర్మహేశానా అష్టమ్యాం పూజ్యతే నరైః ॥ ౭౨ ॥

సిద్ధీశం తు మహాకాల్యాస్థాప్య భక్తిపరాయణా ।
భజతే నిత్యమానన్దాద్భూతాయాం పూజ్యతే తథా ॥ ౭౩ ॥

బుద్ధీశం తు తృతీయాయాం మహాసరస్వతీ నరైః ।
శక్తియుక్తా స్థాప్య నిత్యం భజతే పూజ్యతే పరా ॥ ౭౪ ॥

మహాలక్ష్మ్యః పురత్యైవ విష్ణుకాంక్షీ స్థితా పురీ ।
లక్ష్మ్యో విష్ణుః స్థితస్తత్ర భజతే స్థాప్య విఘ్నపమ్ ॥ ౭౫ ॥

అష్టమ్యాం పూజనీయోఽసౌ క్షేత్రవాసిభిరాదరాత్ ।
పాపనాశకరస్తేషాం భవతే సర్వదాయకః ॥ ౭౬ ॥

తత్పురో మాతృకాణాం చ ధనుషాం ద్విశతాత్మకమ్ ।

క్షేత్రం తు సంస్థితం తత్ర మాహేశ్వర్యా మహాద్భుతమ్ || ౭౭||
 తత్పురస్తావతా మానేన యుతం క్షేత్రముత్తమమ్ |
 కౌమార్యస్తత్ర సంస్థా సా తీర్థేనైవ సమాయుతా || ౭౮||
 తతః క్షేత్రం సమాఖ్యాతం వారాహ్యః సర్వదం పరమ్ |
 తత్ర శక్తిః స్థితా సాక్షాద్వారాహీ దురితాపహా || ౭౯||
 తత ఐన్ద్ర్యా మహాక్షేత్రం పూర్వమానేన కీర్తితమ్ |
 ఐన్ద్రీ గణేశ్వరం తత్ర భజితేననన్యచేతసా || ౮౦||
 మహాకాల్యాః పురశ్చైవ పూర్వమానేన సంస్థితా |
 నారసింహీ మహాశక్తిరైత్యేభ్యో భయదాయినీ || ౮౧||
 తతః శాకమ్భరీ శక్తిశ్చ తతో రక్తదన్తికా |
 తతో భీమా మహేశానాః సంస్థితా తీర్థసంయుతా || ౮౨||
 అథో మహాసరస్వత్యాస్తావన్మానేన సంస్థితా |
 పురస్తు వైష్ణవీ దేవీ తతో బ్రాహ్మీ స్థితా మతా || ౮౩||
 చాముణ్డా చ తతః ప్రోక్తా తత్పురస్త్రిపురా మతా |
 సమానమానభావేన సంస్థితా శక్తయః పరాః || ౮౪||
 కుంజరూపేణ తీర్థాని స్వస్వక్షేత్రగతాని తు |
 కృత్వా తాః శక్తయః సర్వాః మయూరే సంస్థితాః సదా || ౮౫||
 స్వస్వనామ్నాఙ్కితానాస్థాప్య గణేశాంశ్చ దేవపాః |
 భజన్తేననన్యభావేన గాణపత్యస్వభావతః || ౮౬||
 అన్యాని శక్తిక్షేత్రాణి శక్తయశ్చ సమాశ్రితాః |
 నరైస్తాసాం నవమ్యాం తు యాత్రా కార్యా సుఖప్రదా || ౮౭||
 తాసాం నామాదికం దేవా మయా వక్తుం న శక్యతే |
 ముఖ్యాస్తు నవకోబ్యో వై జ్ఞాతవ్యం విబుధైః సదా || ౮౮||
 ధనుః పంచశతం తస్మాచ్ఛక్తిర్లమ్పాదరం పరమ్ |
 ఆస్థాప్య భజితే తస్యా యాత్రాఽష్టమ్యాం ప్రకీర్తితా || ౮౯||
 అథోత్తరగతాన్ వక్ష్యే దేవాన్ దేవాలయే స్థితాన్ |
 సమానేన మహేశానాః శ్చైవత పరమార్థదాన్ || ౯౦||

గర్భాగారాత్ సమారభ్య చతుఃశతం పితామహః ।
 ధనుషాం క్షేత్రగః సోఽపి తిష్ఠతి వేదసంయుతః ॥ ౯౧॥
 తావన్మానేన వామాజ్ఞే తస్యాగ్నిః సంస్థితో మహాన్ ।
 అగ్నిభిః సహితస్తత్ర సేవతే గణనాయకమ్ ॥ ౯౨॥
 దక్షిణాజ్ఞే స్వయం కర్మ సహ తిష్ఠతి కర్మభిః ।
 సూర్యకలాంశసమ్భూతాస్త్రయో ముఖ్యా ఇతి స్మృతాః ॥ ౯౩॥
 బ్రహ్మణం చ సమాశ్రిత్య సరః సారస్వతం స్థితమ్ ।
 సరస్వతీ నదీరూపా తత్ర తిష్ఠతి నిత్యదా ॥ ౯౪॥
 (Page ఖం. ౬ అ. ౧౯ పాన ౫౦)
 తత్ర స్నానేన పాపాని ప్రణశ్యంతి మహాన్తి చేత్ ।
 జాడ్యభావో నశ్యతి చ నరాణాం దేవసత్తమాః ॥ ౯౫॥
 సిద్ధిబుద్ధిపతిం స్థాప్య నేవతే చతురాననః ।
 సదా గణేశపూజాయాం తత్పరో భక్తిసంయుతః ॥ ౯౬॥
 తథాఽగ్నిశ్చ మహాత్మానం వినాయకం నిరస్తరమ్ ।
 ఆస్థాప్య భక్తిసంయుక్తో భజతే నిత్యమాదరాత్ ॥ ౯౭॥
 ఆగ్నేయం తత్ర కుణ్డం తు సర్వాఘశమనం స్థితమ్ ।
 స్నానమాత్రేణ జన్తూనామగ్నిలోకప్రదం భవేత్ ॥ ౯౮॥
 కర్మనాశకరం కుణ్డం సమీపం కర్మణః స్థితమ్ ।
 స్నానేన త్రివిధం తత్ర కృతం కర్మ వినశ్యతి ॥ ౯౯॥
 బ్రహ్మణః పురతో దేవా ధనుషాం ద్విశతాత్మకమ్ ।
 క్షేత్రం వేదాజ్ఞనామ్నశ్చ పరం సూర్యస్య సంస్థితమ్ ॥ ౧౦౦॥
 భానుక్షేత్రం తత్పురస్తావతా మానేన సంయుతమ్ ।
 ఇన్ద్రనామ్నస్తత్పురస్తు క్షేత్రం సర్వప్రదాయకమ్ ॥ ౧౦౧॥
 అగ్నేః పురస్తథా క్షేత్రం రవేస్తావత్ప్రమాణకమ్ ।
 తతః క్షేత్రం గభస్తేశ్చ యమస్య చ తతః పరమ్ ॥ ౧౦౨॥
 కర్మణశ్చ పురోభాగే తావన్మానయుతం మహాత్ ।
 సువర్ణరేతసః క్షేత్రం తతో దైవాకరం మతమ్ ॥ ౧౦౩॥

తతః క్షేత్రం తు మిత్రస్య తతో విష్ణోః ప్రకీర్తితమ్ |
 వరుణస్య క్షేత్రమిన్ద్రాత్ పురః సర్వాఘనాశనమ్ || ౧౦౪ ||
 యమాత్ పురస్తు సూర్యస్య క్షేత్రం తత్ర ప్రకీర్తితమ్ |
 సమానమానభావేన స్థితా ద్వాదశ భానవః || ౧౦౫ ||
 స్వస్వత్తిరైః సమాయుక్తాః కుణ్డరూపైర్మహేశ్వరాః |
 స్వస్వనామ్నా స్థాప్య నేవన్తే గణేశాన్నిరన్తరమ్ || ౧౦౬ ||
 తత్పురః శివకాఞ్చీ తు తస్యాం శక్త్యా శివః స్థితః |
 సోమయుక్తో ప్రదోషే స జనైః పూజ్యః సుఖప్రదః || ౧౦౭ ||
 భజతే సర్వభావేనాస్థాప్య హేరమ్భమాదరాత్ |
 తీర్థం తస్య స్థితం తత్ర సర్వాఘశమనం పరమ్ || ౧౦౮ ||
 జనైః పూజ్యః ప్రతిపది క్షేత్రస్థోఽగ్నిః ప్రతాపవాన్ |
 సర్వపాపనిహంతా చ ద్రవ్యలాభప్రదో భవేత్ || ౧౦౯ ||
 సప్తమ్యాం సర్వదా దేవాః పూజనీయః పితామహాః |
 జాడ్యభావహరః సోఽపి భవత్యత్ర న సంశయః || ౧౧౦ ||
 భానుసప్తమికాయాం తు కర్మ సమ్పూజయన్తి యే |
 సర్వదోషవిహీనాశ్చ కర్మణాం సమ్భవన్తి తే || ౧౧౧ ||
 సక్రమేషు సదా పూజ్య భానూన్ ద్వాదశ సంస్థితాన్ |
 సర్వరోగాదినిర్ముక్తా భవన్తి క్షేత్రవాసినః || ౧౧౨ ||
 తేషాం పురః స్వయం నిత్యం తిష్ఠతి సౌరలోకగః |
 చతుఃశతం తు ధనుషాం క్షేత్రం తస్య మహాత్మనః || ౧౧౩ ||
 రవివారే తు దేవేశః పూజనీయో నిరన్తరమ్ |
 నరః సర్వార్థసంసిద్ధిం లభతే ముక్తిముత్తమామ్ || ౧౧౪ ||
 వరదం గణనాథం సంస్థాప్య పూజాపరాయణః |
 భజతే ఆదిదేవస్తం సూర్యః కాలభృతాం వరః || ౧౧౫ ||
 తత్పురశ్చన్ద్రమా దేవాః సంస్థితః శతమానతః |
 ధనుషాం క్షేత్రమేతత్తు తస్య సర్వాన్నదాయకమ్ || ౧౧౬ ||
 తతః పురో బుధః ప్రోక్తస్తావతా మానకేన చ |

తత్పురః సంస్థితో జీవః క్షేత్రవాసపరాయణః ॥ ౧౧౭ ॥

చన్ద్రవామాఙ్గసంస్థశ్చ భౌమో దేవపరాయణః ।

తత్పురో భార్గవః శ్రేష్ఠస్తత్పురస్తు శనైశ్చరః ॥ ౧౧౮ ॥

చన్ద్రస్య దక్షిణే భాగే రాహుః సర్వారిమర్దనః ।

తత్పురః కేతురేవం చ నక్షత్రాణి తతః పురః ॥ ౧౧౯ ॥

ఆస్థాప్య స్వస్వనామాఙ్కాన్ గణేశాన్ భక్తితత్పురః ।

భాని గ్రహా భజన్తే తం క్షేత్రవాసపరాయణాః ॥ ౧౨౦ ॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౯ పాన ౫౧)

స్వస్వాఙ్గీతేషు వారేషు పూజనీయా ఇమే నరైః ।

పూర్ణిమాయాం తమశ్చైవామావాస్యాయాం చ కేతుకః ॥ ౧౨౧ ॥

అన్యే సూర్యావతారాశ్చ స్వస్వక్షేత్రైః స్థితాః కిల ।

తేషాం నామాది కథయితుం దేవాః శక్యతే న వై ॥ ౧౨౨ ॥

దేవాలయాదష్టదిక్షు భైరవా అష్టముఖ్యకాః ।

నానా భైరవసంయుక్తాః సంస్థితా దేవతత్పురాః ॥ ౧౨౩ ॥

తత ఇన్ద్రో హవ్యవాహః పూర్వభాగే సమాశ్రితో ।

యమపో నిర్మతిస్తద్వద్దక్షిణాక్షే చ తిష్ఠతః ॥ ౧౨౪ ॥

పశ్చిమే వరుణో వాయుః తిష్ఠతః క్షేత్రనేవకౌ ।

ధనపో నిర్మతిస్తద్వదుత్తరాక్షే సమాస్థితౌ ॥ ౧౨౫ ॥

అష్టమ్యాం భైరవాః పూజ్యా జనైః పైశాచనాయకాః ।

భూతాదీనాం విశేషేణ భవన్తి భయనాశకాః ॥ ౧౨౬ ॥

దశమ్యాం దశ దిక్పాలాః పూజనీయాః ప్రయత్నతః ।

చౌరాదిజం భయం సర్వం నాశయిష్యన్తి సర్వదా ॥ ౧౨౭ ॥

స్వస్వనామాఙ్గీతానాస్థాప్య దిగీశా గణేశ్వరాన్ ।

పూజయన్తి భజన్తే తం భైరవాశ్చ మహేశ్వరాః ॥ ౧౨౮ ॥

పూజనీయౌ ద్విత్తీయాయామశ్విన్ౌ పూర్వదిక్ స్థితౌ ।

ద్వారస్య సన్నిధానే తు ధనుషాం శతమానతః ॥ ౧౨౯ ॥

దేవగారే గణేశం సంస్థాప్య నిత్యం మహాప్రభుమ్ ।

భజతస్తేన సర్వేషాం రూపలావణ్యదౌ మతౌ ॥ ౧౩౦॥
 దక్షిణే సంస్థితౌ తద్వద్ధౌరీస్కన్ధౌ పరేశ్వరమ్ ।
 ఆస్థాప్య పూజ్య విష్ణుశం భజతో నిత్యమాదరాత్ ॥ ౧౩౧॥
 తయోః పూజనమాశ్రేణ భవేత్ సౌభాగ్యసంయుతః ।
 స్వాచారనిష్ఠభావేన చిత్తం సునియతం భవేత్ ॥ ౧౩౨॥
 పష్ట్యాం స్కన్ధం భజేన్నిత్యం తృతీయాయాం చ పార్వతీమ్ ।
 మయూరేశయితే దేవాస్తాభ్యాం సౌఖ్యం లభేన్నరః ॥ ౧౩౩॥
 సర్వే వాసుకిముఖ్యాః పశ్చిమే నాగా మహాబలాః ।
 సంస్థితా ద్వారసామీప్యే నాగకుణ్డం తథామలమ్ ॥ ౧౩౪॥
 పశ్చిమ్యాం పూజనీయాస్తే దారిద్ర్యనాశకారకాః ।
 సర్వవ్యాధివిహీనం తు కుర్వతే మానవం సదా ॥ ౧౩౫॥
 ఉత్తరే ధననాథం తు పూజయేద్ధననాయకమ్ ।
 ఏకాదశ్యాం విశేషేణ ద్వారసామీప్యసంస్థితమ్ ॥ ౧౩౬॥
 త్రయోదశ్యాం ధర్మరాజం పూజయేన్నాత్ర సంశయః ।
 ధర్మప్రదం జనానాం చ సదా పుణ్యవివర్ధనమ్ ॥ ౧౩౭॥
 అన్యే దేవగణాః సర్వే స్థితా దేవాలయే కిల ।
 పూర్ణిమాయాం జనైః పూజ్యాః క్షేత్రవాసిభిరాదరాత్ ॥ ౧౩౮॥
 యమస్య సన్నిధానే తు పితరః క్షేత్రవాసినః ।
 సంస్థితాస్తే నరైః పూజ్యా అమాయాం వంశవర్ధనాః ॥ ౧౩౯॥
 త్రయస్త్రింశత్ కోటిమితా దేవాః సర్వత్ర సంస్థితాః ।
 తేషాం స్థానాది దేవాః కథయితుం నైవ శక్యతే ॥ ౧౪౦॥
 దేవగారస్య దేవేశాః కథితం యాత్రయా యుతమ్ ।
 మాహాత్మ్యం దేవజాతీనాం సర్వకామఫలప్రదమ్ ॥ ౧౪౧॥
 మయూరస్యాపి అధునా కథయామి చరిత్రకమ్ ।
 తత్ప్రాణాం శృణుత ప్రాజ్ఞాః సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ ౧౪౨॥
 దేవగారాచ్ఛతే ద్వే తు ధనుషాం సంస్థితో భృగుః ।
 భృగుతీర్థం మహత్ క్షేత్రే కుణ్డం పాపప్రదాహకమ్ ॥ ౧౪౩॥

తత్ర స్నానేన జన్తూనాం వస్యదోషో వినశ్యతి ।
 తథా పూజ్య ప్రజానాథం భృగుం సర్వమవాప్నుయాత్ ॥ ౧౪౪॥
 రోహిణ్యాం తస్య యాత్రా వై కర్తవ్యా క్షేత్రవాసిభిః ।
 తేన తుష్టో మహాయోగీ భృగుః సర్వార్థదో భవేత్ ॥ ౧౪౫॥
 స్వనామసంయుతం సోప్యాస్థాప్య విఘ్నేశ్వరం పరమ్ ।
 పూజత్యనన్యభావేన గాణపత్యస్వభావతః ॥ ౧౪౬॥

(Page ౪౦. ౬ ఆ. ౧౯ పాన ౫౨)

తస్య వామాఙ్గః సాక్షాత్తావన్మానేన సంస్థితః ।
 పులహస్తం ప్రపూజ్యైవ కర్మయుక్తో భవేన్నరః ॥ ౧౪౭॥
 కుణ్డం పులహతీర్థాఖ్యం దోషహస్త్య స్థితం పరమ్ ।
 భజత్యాస్థాప్య గాణేశో గణేశం నాన్యభావతః ॥ ౧౪౮॥
 యాత్రా మృగశిరసి చ తస్య ప్రోక్తా మయూరకే ।
 కర్తవ్యా క్షేత్రవాసిభిర్మహాపుణ్యప్రవర్ధినీ ॥ ౧౪౯॥
 దక్షిణాఙ్గే క్రతుశ్చైవ కుణ్డం కృత్యా స్వతీర్థజమ్ ।
 గణేశ్వరం స్థాప్య యోగీ భజతేనన్యచేతసా ॥ ౧౫౦॥
 ఆర్ద్రాయాం స జనైః సర్వైః పూజనీయః ప్రయత్నతః ।
 యజ్జస్య ఫలదాతా చ భవేద్యాత్రావిధానతః ॥ ౧౫౧॥
 భృగోః పురశ్చ ధనుషాం శతం తత్ర స్థితో మతః ।
 చ్యవనశ్చ తథా ధాతా విధాతా దేవసత్తమౌ ॥ ౧౫౨॥
 క్రమేణ భార్గవాః సర్వే మునయస్తత్ర సంస్థితాః ।
 శతాని పఞ్చ తత్ క్షేత్రం ధనుషాం శౌనకాదయః ॥ ౧౫౩॥
 పూజనీయాశ్చ పఞ్చమ్యామృషయః సర్వభావనాః ।
 శ్రవణే మానవైస్త్యైః పుణ్యదాః సమ్భవన్తి చ ॥ ౧౫౪॥
 పులహస్య పురస్తద్వత్ పౌలహో మునయః సదా ।
 తిష్ఠన్తి పూజనీయాస్తే రేవత్యాం సర్వదా మతాః ॥ ౧౫౫॥
 క్రతోరగ్రే మహేశానాః క్రతువంశసముద్భవాః ।
 తిష్ఠన్తి మునయః సర్వయోగజ్ఞాః పుణ్యవర్ధనాః ॥ ౧౫౬॥

అశ్విన్యాం పూజనీయాశ్చ మతాః సర్వార్థదాయకాః ।
 గణేశమాస్థాప్య విప్రాః సేవన్తే భక్తితత్పరాః ॥ ౧౫౭ ॥
 తత్పురో దేవగన్ధర్వా విశ్వావసుపురోగమాః ।
 ధనుషాం ద్వే శతే తేషాం క్షేత్రం ఖ్యాతం మయూరకే ॥ ౧౫౮ ॥
 ఉర్వశీ చైవ రమ్భాద్యాస్తతో హ్యుపసరసః పురః ।
 ధనుషాం శతకం క్షేత్రం తాసాం తత్ర ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౧౫౯ ॥
 పూజనీయా నరైః పుష్కైర్గన్ధర్వాః పుణ్యవర్ధనాః ।
 పుర్నవసావపురసః పూజనీయా విశేషతః ॥ ౧౬౦ ॥
 నానామునిగణా అన్యే భవన్తే సంస్థితాః పరాః ।
 విశ్వామిత్రో యాజ్ఞవల్క్యస్తథా పారాశరోఽగ్రణీః ॥ ౧౬౧ ॥
 శ్వేతకేతుర్వామదేవో పరో రైభ్యో నిదాఘకః ।
 ఇత్యాద్యాః బహవో దేవాః కథయితుం న శక్యతే ॥ ౧౬౨ ॥
 స్వస్వనామాఙ్గీతాన్తే సంస్థాప్య లమ్బోదరాన్ సదా ।
 భజన్తే తీర్థసంయుక్తాః పూజనీయాః సుఖప్రదాః ॥ ౧౬౩ ॥
 పూర్వభాగాశ్రితం సర్వం కథితం వః సమాసతః ।
 అధునా దక్షిణం వక్ష్యే మయూరం సర్వదాయకమ్ ॥ ౧౬౪ ॥
 దేవాలయాద్దక్షిణాచ్ఛతుఃశతం చ ప్రకీర్తితమ్ ।
 ధనుషాం క్షేత్రరూపం తు వసిష్ఠస్య మహాత్మనః ॥ ౧౬౫ ॥
 స్వనామాఙ్గీతమాస్థాప్య గణేశం భజతే సదా ।
 తత్ర కుణ్డం తు వాసిష్ఠం స్నానేన పాపనాశనమ్ ॥ ౧౬౬ ॥
 భరణ్యాం పూజనీయోఽసౌ వంశవృద్ధికరో భవేత్ ।
 యాత్రా తస్య సమాఖ్యాతా మయూరే సుఖదాయకా ॥ ౧౬౭ ॥
 తస్య వామాఙ్గభాగే చాత్రిః సర్వార్థప్రదాయకః ।
 గణేశ్వరం స సంస్థాప్య భజతే స్వాభిధానకమ్ ॥ ౧౬౮ ॥
 తీర్థం తత్ర స్థితం తస్య స్నానమాత్రేణ మానదమ్ ।
 కృత్తికాయాం విశేషేణ పూజనీయో నరైః సదా ॥ ౧౬౯ ॥
 దక్షిణాఙ్గే వసిష్ఠస్య పులస్త్యః సంస్థితోఽభవత్ ।

స్వనామాజ్కితమాస్థాప్య ధుణ్ణీం భజతి దేవపాః ॥ ౧౭౦॥

కుణ్డం తస్య చ తీర్థాఖ్యం పరం స్నానేన సత్వదమ్ ।

ఆసురభావసమ్భాతం మలం దహతి సేవినామ్ ॥ ౧౭౧॥

పూజనీయో ధనిష్ఠాయాం విశేషేణ మహామునిః ।

సర్వార్థదాయకో భావీ యాత్రాకారిణ ఏవ చ ॥ ౧౭౨॥

వసిష్ఠాచ్చ పురోభాగే వాసిష్ఠా మునయోఽపరే ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౧౯ పాన ౫౩)

ద్వే శతే ధనుషాం క్షేత్రం తేషాం తత్ర స్థితా ద్విజాః ॥ ౧౭౩॥

అత్రేః పురస్తథాత్రేయాస్తావన్మానేన సంస్థితాః ।

పులస్త్యాగ్రే చ పౌలస్త్యా భవన్తి మునయః స్థితాః ॥ ౧౭౪॥

స్వస్వతీర్థసమాసక్తాః స్థాప్య విఘ్నేశ్వరాంస్తథా ।

పూజయన్తి స్వనామస్థాన్ భక్తియుక్తా మహర్షయః ॥ ౧౭౫॥

మఘాయాం చైవ వాసిష్ఠాశ్చిత్రాయామత్రిసమ్భవాః ।

హస్తే పౌలస్త్యకాః పూజ్యాః క్షేత్రవాసిభిరాదరాత్ ॥ ౧౭౬॥

అన్యే మునిగణా నానా సదా తత్రైవ సంస్థితాః ।

తేషు ముఖ్యాన్ ప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వం దేవసత్తమాః ॥ ౧౭౭॥

కణ్వశ్చ జైమినిశ్చైకో ద్వివతశ్చ త్రితలైవతౌ ।

మేధాతిథిర్భరద్వాజో జమదగ్నిశ్చ గౌతమః ॥ ౧౭౮॥

ఇత్యాది బహవోఽన్యే స్థితాః సంస్థాప్య గణేశ్వరాన్ ।

పూజనీయా నరేణైవ సర్వధర్మవివర్ధనాః ॥ ౧౭౯॥

కథితేషు మహేశానా నక్షత్రేషు విశేషతః ।

యాత్రా తేషాం సమాఖ్యాతా సర్వాఘశమనీ పరా ॥ ౧౮౦॥

తతః పురః పిశాచేశా భూతేశాః సిద్ధచారణాః ।

సంస్థితాః పూజనీయాస్తే భౌమవారే విశేషతః ॥ ౧౮౧॥

అతః పరం పశ్చిమస్థం వదామి పాపహారకమ్ ।

చిత్రం మయూరే మాహాత్మ్యం క్షేత్రవాసిభవం పరమ్ ॥ ౧౮౨॥

దేవాలయాదష్టశతం ధనుషాం స్థానముత్తమమ్ ।

దక్షస్య తత్ర దేవేశా దక్షతీర్థం సరః స్థితమ్ || ౧౮౩||
 తత్ర స్నానేన దుర్బుద్ధిః పరా నశ్యతి తత్క్షణాత్ |
 సుబుద్ధిరాయతే సద్యో జనానాం భావితాత్మనామ్ || ౧౮౪||
 మహాయాత్రాఽయభిజితి తస్య ప్రోక్తా సుఖప్రదా |
 కర్తవ్యా క్షేత్రవాసీభిః పరా సద్బుద్ధిదాయికా || ౧౮౫||
 దక్షస్య వామభాగే తు మరీచిః సంస్థితో మహాన్ |
 తావన్మానేన సంయుక్తః స్వతీర్థేన సమన్వితః || ౧౮౬||
 స్నాతౌ తస్య మహాయాత్రా కర్తవ్యా వృద్ధిదాయినీ |
 క్షేత్రవాసిభిరానన్దాద్యోగీంద్రస్య మహాత్మనః || ౧౮౭||
 అజ్గిరాస్తస్య దక్షస్య దక్షిణే యోగీసత్తమః |
 పూజనీయో విశేషేణ జ్ఞానదాతా భవేత్ సదా || ౧౮౮||
 తీర్థం తత్ర సమాఖ్యాతం కుణ్డరూపేణ యోగినః |
 స్నానేన భక్తిసంయుక్తో లభేజ్ఞానం చ మానవః || ౧౮౯||
 దక్షాదయస్త్రయః ప్రోక్తాః సంస్థాప్య గణనాయకమ్ |
 స్వస్వనామాక్మితం దేవాః పూజయన్తి నిరస్తరమ్ || ౧౯౦||
 దక్షాగ్రే దక్షసమ్భూతాశ్చతుర్వర్ణప్రకాశికాః |
 పుత్ర్యః షష్టిర్మహాభాగాః సేవన్తే గణనాయకమ్ || ౧౯౧||
 తాసాం క్షేత్రం సమాఖ్యాతం చతుః శతధనుర్మితమ్ |
 రవివారే పూజనీయా వంశసౌభాగ్యవర్ధనాః || ౧౯౨||
 తాసాం పురః ప్రజాః సర్వా నరైస్తాభ్యః సముద్భవాః |
 సంస్థితా పూజనీయాస్తా ధనిష్ఠాయాం సుఖప్రదాః || ౧౯౩||
 ద్వే శతే ధనుషాం తాసాం క్షేత్రం చైవ ప్రకీర్తితమ్ |
 గణేశమాస్థాప్య సర్వాః సేవన్తే నిత్యమాదరాత్ || ౧౯౪||
 మరీచేస్తు పురోభాగే మారీచాః కాశ్యపాదయః |
 సంస్థితాస్తే నరైః పూజ్యాః శతతారే ధనప్రదాః || ౧౯౫||
 చతుఃశతాని తత్ క్షేత్రం ధనుషాం చ ప్రకీర్తితమ్ |
 స్థాప్య విఘ్నేశ్వరాన్ సర్వే పూజయన్తి నిరస్తరమ్ || ౧౯౬||

పురోభాగే హ్యజ్జీరసః స్థితా ఆజ్జీరసాః సదా ।
 తావన్మానేన సంయుక్తాస్తీర్థయుక్తా మహర్షయః ॥ ౧౯౭॥
 లమ్బాదరాంస్త ఆస్థాప్య స్వస్వనామాఙ్కితాన్ సదా ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౧౯ పాన ౫౪)
 పూజయన్తి విశేషేణ భక్తిభావసమన్వితాః ॥ ౧౯౮॥
 ఆశ్లేషాయాం మహాయాత్రా తేషాం కార్యా నరైః పరా ।
 పుత్రపౌత్రప్రవృద్ధ్యర్థం క్షేత్రవాసిభిరాదరాత్ ॥ ౧౯౯॥
 అన్యే మునివరాస్తత్ర సంస్థితా గణపే రతాః ।
 తేషు శ్రేష్ఠాన్ ప్రవక్ష్యామి మహాయోగీన్ద్రకాంస్తథా ॥ ౨౦౦॥
 దుర్వాసా గాలవశ్చైవ త్రిశిరా వై వో మునిః ।
 అగస్త్యశ్చ మృకణ్ణస్తు మార్కణ్డేయో దధీచికః ॥ ౨౦౧॥
 కథితేషు దినేష్వేతే పూజనీయా మహాత్మభిః ।
 సర్వసౌఖ్యప్రదాతారో భవన్తే యోగినత్తమాః ॥ ౨౦౨॥
 తీర్థయుక్తాం గణేశానాస్థాప్య సమ్పూజయన్తి తే ।
 మునయో భక్తిసంయుక్తా క్షేత్రవాసపరాయణాః ॥ ౨౦౩॥
 అతశ్చ కిన్నరాః సాధ్యాః పురో విద్యాధరాస్తథా ।
 సేవన్తే గణనాథం సంస్థాప్య క్షేత్రనివాసినః ॥ ౨౦౪॥
 పూజనీయా నరైః సర్వే సర్వకారిణ ఆదరాత్ ।
 ఏవం సజ్జేపతః ప్రోక్తం మాహాత్మ్యం పశ్చిమాశ్రితమ్ ॥ ౨౦౫॥
 అథోత్తరభవం దేవాః కథయామి సమాసతః ।
 మయూరక్షేత్రసంస్థానాం చరిత్రం సుఖదం భవేత్ ॥ ౨౦౬॥
 దేవాగరాత్తు ధనుషాం దేవపాః శతపక్షుకే ।
 వసవోఽష్టై స్థితాశ్చైవాస్థాప్య గాణేశ్వరం పరమ్ ॥ ౨౦౭॥
 స్వస్వతీర్థభవం కుణ్డం కృత్వా భక్తిపరాయణాః ।
 భజన్తే పూర్ణిమాయాం తే పూజనీయా విశేషతః ॥ ౨౦౮॥
 తేషాం వామాఙ్గభాగే తు ధేనవః కామదాయికాః ।
 సంస్థితా తావతా మానేన యుతాస్తీర్థసంయుతాః ॥ ౨౦౯॥

గణేశ్వరం తాః సంస్థాప్య స్వస్వనామయుతం పరాః ।
 పూజయన్తి విధానేన భక్తియుక్తా మహాజనః ॥ ౨౧౦॥
 ద్వాదశ్యాం తా నరైః పూజ్యాః కామధేనుముఖాః సురాః ।
 క్షేత్రవాసిభిరానన్దదాయికాః కామపూరికాః ॥ ౨౧౧॥
 దక్షిణాక్షే సితశ్చైవ దేవలశ్చ సమాస్థితౌ ।
 గణేశ్వరం తౌ సంస్థాప్య పూజతో యోగిసత్తమాః ॥ ౨౧౨॥
 ఉత్తరాయాం విశేషేణ పూజనీయా నరైః సదా ।
 ఏకనిష్ఠాప్రదౌ స్యాతాం నరాణాం పాపహారకౌ ॥ ౨౧౩॥
 వసూనాం చ పురోభాగే క్షేత్రం శతధనుర్ద్వయమ్ ।
 గార్గ్యాణాం తే నరైర్విద్యాప్రదాః పూజ్యా విశేషతః ॥ ౨౧౪॥
 ఉత్తరాషాఢనక్షత్రే యాత్రా తేషాం ప్రకీర్తితా ।
 గర్భః స్వయం మహాయోగీ భజతే గణనాయకమ్ ॥ ౨౧౫॥
 గవాం పురో మహేశానా మౌద్గలా గణపప్రియాః ।
 సేవన్తే విఘ్నరాజం తే తావన్మానేన సంస్థితాః ॥ ౨౧౬॥
 దేవా విప్రాశ్చ మాణ్డూకా దేవలాసితయోః పురః ।
 సేవన్తే గణనాథం తే సర్వే భక్తియుతాః సదా ॥ ౨౧౭॥
 ఉత్తరాభాద్రనక్షత్రే మౌద్గలా మానవైః సదా ।
 పూజనీయా విశేషేణ యోగదాః సమ్భవన్తి తే ॥ ౨౧౮॥
 మాణ్డూకాః పూర్వఫల్గున్యాం పూజనీయా నరైః సదా ।
 వ్యాధిదోషహరాన్తే తు భవన్త్యత్ర న సంశయః ॥ ౨౧౯॥
 అసితాద్యా ఇమే సర్వే స్వస్వనామాఙ్కితం పరమ్ ।
 పూజయన్తి గణేశం సంస్థాప్య తీర్థసమన్వితాః ॥ ౨౨౦॥
 తేషాం పురో మహాత్మానో మునయస్తత్ర సంస్థితాః ।
 ముఖ్యాన్స్తేషు ప్రవక్ష్యామి శృణుధ్వం యోగిసత్తమాన్ ॥ ౨౨౧॥
 ధౌమ్యశ్చ వాల్మీకివాచక్షవీ మఙ్కణకో మునిః ।
 కహోడశ్చ సుమన్తుర్వై వైశమ్పాయన ఏవ చ ॥ ౨౨౨॥
 జాబాలిః పర్వతః పైల ఋష్యశృంజః ప్రతాపవాన్ ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౦ పాస X X)

లోమశశ్చ విభాణ్డోఽన్యో బల్లవాద్యా మహర్షయః || ౨౨౩||

స్వస్వతీర్థయుతాస్తే సంస్థాప్య విఘ్నేశ్వరాన్ సదా |

పూజయన్తి మహాభాగాః స్వస్వనామసమన్వితాన్ || ౨౨౪||

ఉత్తరాషాఢనక్షత్రే పూజనీయా నరైః సదా |

సర్వపాపహరాస్తే వై భవన్తే యోగిసత్తమాః || ౨౨౫||

తత్పురో గుహ్యకాశ్చైవ హనూమాన్ పవనాత్మజః |

యజ్ఞా రక్షోగణాః సర్వే భజన్తే గణనాయకమ్ || ౨౨౬||

స్థాప్య ఘ్ణిం స్వతీర్థేస్తు యుతా ధ్యానపరాయణాః |

ఉత్తరాభాద్రనక్షత్రే పూజనీయాః శుభప్రదాః || ౨౨౭||

ముక్తేరీశానభాగే తు సరః ప్రణవసంజ్ఞితమ్ |

ప్రణవాకృతి తత్రైవ స్నానే మూర్ధ్ని ధ్వనిర్భవేత్ || ౨౨౮||

తత్రోక్తారగణేశశ్చ సరస్వత్యా సమన్వితః |

చతుర్థ్యాం పూజనీయోఽసౌ సర్వసిద్ధిప్రదాయకః || ౨౨౯||

తత్పురో భైరవస్యైవ దూతా నగ్నస్య సర్వతః |

రక్షార్థం సంస్థితా దేవా మహాబలసమన్వితాః || ౨౩౦||

అన్యే నానావిధాస్తత్ర స్థితాస్తేషాం మహాత్మనామ్ |

నామాదికం బహుత్వాత్ కథయితుం వైవ శక్యతే || ౨౩౧||

ఇదముత్తరగం ప్రోక్తం మయూరస్య చరిత్రకమ్ |

సజ్జేపేణ మహాదేవాః సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ || ౨౩౨||

యాత్రాదిసంయుతం యస్తు శృణోతి క్షేత్రవాసినామ్ |

ముఖ్యానాం చరితం పుణ్యం స సర్వం ప్రలభేత్ సుఖమ్ || ౨౩౩||

|| ఓం తత్సదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే క్షేత్రవాసించరితవర్ణనం నామైకోనవించతితమోఽధ్యాయః || ౬.౧౯

౬.౨౦ మలత్యాగయాతనాకథనం నామ వింశతీతమోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

దేవేశా ఊచుః ।

మయూరం కీదృశం దేవాలయం విప్ర కిమాత్మకమ్ ।
గర్భాగారం తథా యోగిన్ వద గాణేశరూపకమ్ ॥ ౧ ॥

భృశుణ్ణ్యువాచ ।

చిత్రం నానావిధం సర్వం మాయారూపం మయూరకమ్ ।
తదేవ గణనాథస్య రూపం జ్ఞాతవ్యముత్తమమ్ ॥ ౨ ॥

దివుః క్రీడాత్మకో ధాతుర్మాయాక్రీడాకరః స్వయమ్ ।
గణేశస్తస్య రూపం యద్దేవాగారం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౩ ॥

యథా గర్భశ్చ దేవేన్ద్రాః శుక్రశోణితసమ్భవః ।
ద్వాభ్యామేకత్వమాపన్నో జాయతే ద్వస్తద్వధారకః ॥ ౪ ॥
మాయామాయికయోర్యోగే తథా స్వానన్ద ఉచ్యతే ।
గర్భాగారం తదేవాఽపి జ్ఞాతవ్యం యోగిభిః పరమ్ ॥ ౫ ॥

స్వానన్దే వసతిస్తస్య గణేశస్య మహాత్మనః ।
స ఏవ మూర్తిమాస్థాయ సన్తస్థావుత్తరాముఖః ॥ ౬ ॥

ఏతత్ సర్వం రహస్యం యత్ కథితం సర్వమజ్ఞుసా ।
తం సేవధ్వం మహేశానాస్తేన సర్వమవాప్స్యథ ॥ ౭ ॥

దేవేన్ద్రా ఊచుః ।

క్షేత్రం గణపతేర్యోగిన్ సర్వం గాణేశరూపకమ్ ।
తత్ర స్థితా విశేషేణ దేవవిప్రాదయః ప్రభో ॥ ౮ ॥

తేషాం పురీషమూత్రాదివ్యవహారః కథం భవేత్ ।
స్త్రీసంక్లప్తప్రౌత్రాద్యం సర్వం తద్దుర్బటం భవేత్ ॥ ౯ ॥

భృశుణ్ణ్యువాచ ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౦ పాన ౫౬)

సాక్షాద్గణేశ్వరస్యైవ దేహో యోగమయోఽమరాః ।
న తస్య బాధతే కిఞ్చిన్ మృతరూపమిదం కదా ॥ ౧౦ ॥

లోకానాముపకారాయ జలపుణ్యాద్యదికం తథా ।
రచితం సర్వసామాన్యం తత్ర వాసేన లభ్యతే ॥ ౧౧ ॥

గణేశః సర్వయోగానామధిపో నాత్ర సంశయః ।

న గణేశస్వరూపస్య విక్రీయా జాయతే తతః ॥ ౧౨ ॥
 యోగరూపే నరాస్తత్ర నిశ్చయే న మృతాః కిల ।
 గాణేశే సమృద్ధివిష్యన్తి తదాకారా న సంశయః ॥ ౧౩ ॥
 తథా నరాదయశ్చాన్యే వసన్తి క్షేత్రవాసినః ।
 కుర్వన్తి మలమూత్రాది దేవాదీనాం న బాధతే ॥ ౧౪ ॥
 దేవవిప్రాదయస్తత్ర సంస్థితా వ్యాప్య దేవపాః ।
 అఙ్గుష్ఠపర్వమాత్రేణ రూపేణ క్షేత్రవాసినః ॥ ౧౫ ॥
 మయూరం తన్మయం క్షేత్రం జ్ఞాతవ్యం దివ్యచక్షుషా ।
 మృన్మయం మానవానాం తు తద్దోషస్తత్ర నో భవేత్ ॥ ౧౬ ॥
 తథాపి మృన్మయే క్షేత్రే గర్భాగారం విశేషతః ।
 మలమూత్రాదిదోషైశ్చ సంయుతం వైవ కారయేత్ ॥ ౧౭ ॥
 తేన సర్వం శుభం సర్వైర్లభ్యతే మానవైః పరమ్ ।
 యథా ధర్మయుతైర్నిత్యం సేవనీయం మయూరకమ్ ॥ ౧౮ ॥
 భవేద్విపథభావేన మయూరే సంస్థితో యది ।
 స యాతనాం లభేచ్ఛ్రాంతాం నగ్నభైరవకారితామ్ ॥ ౧౯ ॥
 దేవేశా ఊచుః ।
 గర్భాగారే మలస్యైవ నరస్త్యాగం సమాచరేత్ ।
 తస్మై భైరవదత్తాం తాం యాతనాం కీదృశీం వద ॥ ౨౦ ॥
 మయూరే పాపకర్మాణి యః కరోతి తు మానవః ।
 స భుక్త్యై యాతనాం విప్ర కీదృశీం తాం వదస్య నః ॥ ౨౧ ॥
 మయూరం కేన పుణ్యేన లభ్యతే తద్వదస్య చ ।
 క్షేత్రసంన్యాసినాం వైవ ద్వారయాత్రాం కిమాత్మికామ్ ॥ ౨౨ ॥
 భృశుణ్డ్యువాచ ।
 ఇతిహాసం ప్రవక్ష్యామి పురాకల్పసముద్భవమ్ ।
 తేన సంశయహీనాశ్చ భవిష్యథ సురోత్తమాః ॥ ౨౩ ॥
 దేవాగారే ద్విజుః కశ్చిద్దేవాసీకేతి నామతః ।
 అత్రిగోత్రోద్భవః సుజ్ఞః సంస్థితోఽభూత్ సుకర్మవాన్ ॥ ౨౪ ॥
 స్వధర్మసంయుతో నిత్యం సిషేవే గణనాయకమ్ ।

దేవవిప్రాతిథిప్రేప్పుః క్షేత్రయాత్రాపరాయణః ॥ ౨౫ ॥

ఏవం బహౌ గతే కాలే వృద్ధస్తత్ర బభూవ హ ।

తథాపి నిత్యయాత్రాయాం రతోఽభూద్ ధర్మధారకః ॥ ౨౬ ॥

ఏకదా జ్వరయుక్తశ్చాజ్జిర్ణాన్నేన ప్రపీడితః ।

జగామ స మయూరేశం పూజనాయ మహాయశాః ॥ ౨౭ ॥

పూజయిత్వా గణేశానం నిత్యయాత్రాం చకార హ ।

తత్రాపానభవో వాయుః పీడయన్నతిదూషితః ॥ ౨౮ ॥

హఠాత్ సజ్గుహ్య విప్రస్తం త్యక్త్వా యాత్రాం మహామతిః ।

స్వగృహం ప్రజగామాఽసౌ త్వరాయుక్తోఽతిదుఃఖితః ॥ ౨౯ ॥

గచ్ఛతోఽజ్జిర్ణదోషేణాతిసారేణ మహాత్మనః ।

మలః శిథిలభావేన నిఃసృతో గర్భమన్దరే ॥ ౩౦ ॥

తతోఽతిదుఃఖసంయుక్తః స్నానం చక్రే స వాడవః ।

శనైః స్వగృహమాగమ్య శోకయుక్తో బభూవ హ ॥ ౩౧ ॥

అహో మయాఽతిమూర్ఖేణ గర్భాగారే కృతం పరమ్ ।

మలత్స్యాగభవం పాపం కా గతిర్మే భవిష్యతి ॥ ౩౨ ॥

తతస్తత్ర మమారైవ స్వల్పకాలేన విప్రపః ।

రోగేణ పీడితోఽత్యన్తం దేవానీకో మహాయశాః ॥ ౩౩ ॥

తతస్తం భైరవస్యాపి దూతా నేతుం సమాగతాః ।

బద్ధ్వా సన్తాడ్య విప్రం సజ్గుహ్య తే భైరవం యయుః ॥ ౩౪ ॥

దృష్ట్వా స భైరవో దేవస్తమువాచ ద్విజాధమమ్ ।

కిమర్థం రోగయుక్తస్త్వం గర్భాగారం గతో వద ॥ ౩౫ ॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౦ పాన ౫౭)

అత్యసాధ్యశరీరేణ గమనం యత్త్వయా కృతమ్ ।

భుజ్జ్వ పాపం మహాదుష్ట మలత్స్యాగభవం పరమ్ ॥ ౩౬ ॥

సాక్షాద్గణపతేః స్థానే గర్భాగారే గతో భవాన్ ।

తస్య మస్తకమధ్యే తు పపాత కిల తే మలః ॥ ౩౭ ॥

అస్మాభిశ్చ సువాసేన జలేన జ్ఞాలితం తదా ।

మస్తకం తస్య దేవస్య విష్ణాయుక్తం తయా కృతమ్ || ౩౮||

ఇత్యుక్త్వా క్రూరరూపం స దర్శయామాస ఖైరవః |

దేవానీకాయ తం సోఽపి దృష్ట్వా మూర్ఛాచ్ఛమవాప హ || ౩౯||

తతస్తం సావధానం స పునః కృత్వాఽగ్నిచక్రమ్ |

చకార దూతవర్త్యైశ్చ నగ్నఖైరవ ఏవ చ || ౪౦||

అగ్నిచక్రే ద్విజో నిత్యం దాహాయుక్తో బభూవ హ |

బభ్రామ దేవముఖ్యాశ్చ హాహాకారరవాకులః || ౪౧||

ఖైరవాణాం మహావహ్నిర్మతః కోటిగుణాధికః |

యమస్యాగ్నేశ్చ జన్తూనాం తం స్ప్రిష్టుం కః క్షమో భవేత్ || ౪౨||

శతవర్షాణి విప్రేశోఽగ్నిచక్రం తత్ సమాశ్రితః |

బభ్రామ దాహసంయుక్తో న మమార స మాయయా || ౪౩||

ఖైరవేణ నిబద్ధః స దుఃఖమేవ సుదారుణమ్ |

బుభుజే బ్రాహ్మణస్తత్ర మయా వక్తుం న శక్యతే || ౪౪||

తతో హైమగుహాయాం స నిక్షిప్తో బ్రాహ్మణాధమః |

శతవర్షాణి తత్రైవాభవచ్ఛైత్యేన పీడితః || ౪౫||

తతః స రౌరవే తేన నిక్షిప్తో జన్తుభిస్తథా |

దంశితస్తత్ర సంస్థశ్చ కోటివృశ్చికసన్నిభైః || ౪౬||

శతవర్షాణి తత్రైవ పీడితస్సేన దారుణమ్ |

తతస్తప్తశిలాయాం స పోథితోఽభూత్ పునః పునః || ౪౭||

శతవర్షాణి తత్రైవ యాతనాం బుభుజే పరామ్ |

తతః పిశాచయోనిస్థః క్షేత్రే పీడాయుతోఽభవత్ || ౪౮||

అన్నవస్త్రజలదిభ్యో హీనో బభ్రామ వాడవః |

అశుచీన్ స నరాన్ ప్రాప్య తద్దేహస్థో బభూవ హ || ౪౯||

తత్రైవ శాస్త్రమన్త్రేణ వైదికేన ద్విజోత్తమైః |

తాడితస్తాన్ పరిత్యజ్య బభ్రామ యత్ర తత్ర హ || ౫౦||

ఏవం వర్షాణి దేవేశాః శతం కృత్వా పునశ్చ తమ్ |

ఆనాయ్య ఖైరవో దేవో జగాద వచనం హితమ్ || ౫౧||

దేవానీక త్వయా భక్త్యా యాత్రార్థం గర్భమన్దిరమ్ |

అశక్తేన కృతం చైవ మలయుక్తం మహామతే || ౫౨||

తేన త్వం పంచుశతకం వర్షాణాం యాతనాభవమ్ |

దుఃఖం భుక్త్వా మహావిప్రాఽధునా తం గణపం వ్రజ || ౫౩||

ఇత్యుక్త్వా తం మహేశానా బ్రహ్మభూతం చకార హ |

ఏవం వః కథితం తత్ర మలత్యాగే మహాద్భయమ్ || ౫౪||

యది స్వాధీనదేహశ్చేత్ జ్ఞాత్వా గర్భాలయే మలమ్ |

త్యజేత్ సోఽపి నరః పూర్ణాం యాతనాం ప్రలభేత్ పరామ్ || ౫౫||

ఇదం శ్రుత్వా నరో యస్తు త్రాసయుక్తో భవేత్ కదా |

తదారభ్య మలత్యాగం న కుర్యాత్ స లభేద్ధతిమ్ || ౫౬||

తం నిర్భర్త్య మహాకూరా భైరవా యాతనాభవమ్ |

దర్శయిత్వా మహద్ దుఃఖం బ్రహ్మభూతం తు చక్రీరే || ౫౭||

|| ఓం తత్సదితి శ్రీమదాస్త్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మొద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే మలత్యాగయాతనాకథనం నామ వింశతితమోఽధ్యాయః || ౬.౨౦

(Page ఖం. ౬ ఆ. ౨౧ పాన ౫౮)

౬.౨౧ మయూరే యాత్రార్థప్రవేశఫలాదివర్ణనం నామైకవింశతితమోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

భృశుణ్ణ్యువాచ |

వికర్మకారిణాం క్షేత్రే కథయిష్యామి చాధునా |

యథా దణ్డః స్వహస్తైశ్చ క్రియతే భైరవైర్మహాన్ || ౧||

మయూరే క్షత్రియః కశ్చిద్వాసం కృత్వా స్థితోఽభవత్ |

గత్వా వనాన్తరే లోకాన్ హత్వా ద్రవ్యం సమగ్రహీత్ || ౨||

కుటుమ్పపోషణే సక్తః శిశోదరపరాయణః |

చకార వివిధం పాపం క్షేత్రే మాయూరసంజ్ఞితే || ౩||

పరస్త్రియం బలాద్ గృహ్యాయభత్తాం నిరపత్రపః |

జాతిభేదాదికం సోఽపి మాన్యం నైవ చకార హ || ౪||

భగినీమేకలాం దృష్ట్వా కదా మద్యేన విహ్వలః |

హతాత్ గృహ్య మహేశానా బుభుజే కామనాయుతః ॥ ౫॥

చౌరాదీని చకారాపి బ్రహ్మహత్యాం తథా ఖలః ।

గోస్త్రీవధాదికం దుష్టః కిం వదామి విశేషతః ॥ ౬॥

గణేశం న పుపూజాసౌ కదాచిదమరాన్ పరాన్ ।

యాత్రాం నైవ చకారాపి పాపనిష్ఠో మమార హ ॥ ౭॥

భైరవాస్తం సమాగృహ్య బద్ధ్వా తాడ్య నరాధమమ్ ।

నిన్యః స్వస్థానగం తే తు నగ్నం భైరవనాయకమ్ ॥ ౮॥

క్షత్రియోఽథ మహాక్రూరం దృష్ట్వా భైరవనాయకమ్ ।

హాహా కృత్వా పపాతాఽసౌ మూర్చ్ఛితో ధరణీతలే ॥ ౯॥

సావధానం తతః కృత్వా మాయయా నగ్నభైరవః ।

మృత్తిమూర్చ్ఛావిహీనం చ దుష్టం చకార సర్వపః ॥ ౧౦॥

తతస్తం గృహ్య దూతాస్తే భైరవస్య మహాత్మనః ।

అగ్నికుణ్డేషు సజ్జీప్య దాహయామాసురజ్ఞాసా ॥ ౧౧॥

సహస్రే తే తం గతేషు వర్షేషు క్రోధసంయుతః ।

అగ్నిచక్రే సమాక్షిప్య భ్రామయామాసురజ్ఞాసా ॥ ౧౨॥

హాహాకారరవైర్యుక్తో బభ్రామాగ్నౌ నరాధమః ।

న మమార న మూర్చ్ఛం సోఽలభద్భైరవమాయయా ॥ ౧౩॥

తతః సహస్రవర్షాన్తే హైమకుణ్డే సమాక్షిపన్ ।

భైరవాస్తం మహాదుష్టం శీతైశ్చక్రుః ప్రపీడితమ్ ॥ ౧౪॥

తతః సహస్రవర్షాన్తే శిలాయాం స్థాప్య ముద్గరైః ।

చూర్ణయామాసురుగ్రైస్తం ఖలం కణ్ణకసంయుతైః ॥ ౧౫॥

ఏవం గతాని వర్షాణి సహస్రం దేవసత్తమాః ।

తతో యామ్యాం దదుస్తస్మై యాతనాం దారుణాం పరామ్ ॥ ౧౬॥

రురుర్జన్తుభిరాదష్టో రౌరవేఽభూన్నరాధమః ।

స సహస్రం వర్షకాణి మహోగ్రైర్వహ్నిసన్నిభైః ॥ ౧౭॥

తతస్త్వైలకటాహేషు సన్తప్తేషు చ తం భటాః ।

చిక్షిపుర్దారుణాం సోఽపి వేదనాం బుభుజే పరామ్ ॥ ౧౮॥

తతః సహస్రవర్షాన్తే తప్తవాలుభిరేవ తమ్ ।
 ఆచ్ఛాద్య స్థాపయామాసుర్భైరవాః క్షత్రియాధమమ్ ॥ ౧౯॥
 సహస్రం తత్ర వర్షాణి బుభుజే దుఃఖముల్బణమ్ ।
 తతః స పవత పిశాచయోన్యాం దుఃఖసంయుతః ॥ ౨౦॥
 క్షుధా తృషా సమాయుక్తః సదా శీతోష్ణభావక్రైః ।
 బభ్రామ క్షేత్రమధ్యే స పీడితో యత్ర తత్ర చ ॥ ౨౧॥
 తత్ర తం దేవదూతాశ్చ దృష్ట్వా స్వనికటే స్థితమ్ ।
 తదా దణ్డాదిభిః సర్వే తాడయామాసురోజసా ॥ ౨౨॥
 వేదశాస్త్రధ్వనిం శ్రుత్వా హోమధూమాదికం తథా ।
 పపాల దుఃఖసంయుక్తో మన్తశస్త్రభయాత్ కదా ॥ ౨౩॥
 శ్రీణి వర్షసహస్రాణి భుక్త్వా దుఃఖం తతః పరమ్ ।
 భైరవైశ్చ సమాసీతో ననామ నగ్నుభైరవమ్ ॥ ౨౪॥
 శుద్ధస్తేన సమాసీతో గణేశ్వైవ మన్దిరే ।
 గణేశ్వరం తత్ర దృష్ట్వా బ్రహ్మభూతో బభూవ హ ॥ ౨౫॥
 ఏవం పాపప్రచారాన్ సన్దణ్ణ్య బ్రహ్మమయం పునః ।
 చక్రుః క్షేత్రే మృతత్వాత్ కథయితుం శక్యతే న వై ॥ ౨౬॥
 (Page ఖం. ౬ అ. ౨౧ పాన ౫౯)
 ఆన్యం పాపకృతః కర్మ దాహకం విధిముత్తమమ్ ।
 కథయామి సమాసేన శృణుధ్వం శివముఖ్యకాః ॥ ౨౭॥
 బ్రాహ్మణః కాశ్యపః కశ్చిత్ మయూరే సంస్థితోఽభవత్ ।
 చౌర్యమద్యాదికం సోఽపి చకార నిత్యమాదరాత్ ॥ ౨౮॥
 పరస్త్రిలమృటః సోఽపి శిశ్నోదరపరోఽభవత్ ।
 బ్రహ్మహత్యాం ద్రవ్యలోభాచ్ఛకార కాశ్యపోఽధమః ॥ ౨౯॥
 జ్ఞాత్వా రాజ్ఞా ద్విజస్యైవాహృత్య సర్వం పునర్దిజమ్ ।
 బద్ధ్వా క్షేత్రాద్బహిశ్చక్రే నరైర్ధర్మపరాయణైః ॥ ౩౦॥
 తతో ద్విజో విలప్యైవ కృత్వా శపథమాగతః ।
 మయూరం తత్ర లోక్తైః స ద్వారయాత్రా పరోఽభవత్ ॥ ౩౧॥

ద్వాదశాక్షరతం దృష్ట్వా లోకాస్తం మేనిరే పునః ।
 బ్రాహ్మణం శ్రద్ధయా యుక్తా వస్త్రాన్నం చ దదుః పరమ్ ॥ ౩౨॥
 చతుర్ద్వారమయాం యాత్రాం చకార బ్రాహ్మణాధమః ।
 సజ్జుహ్యం పారణం చక్రే షష్ఠ్యాం సర్పేణ దంశితః ॥ ౩౩॥
 మృతం మయూరక్షేత్రే తం విషోగ్రేణ ప్రపీడితమ్ ।
 సజ్జుహ్యం బైరవాః సర్వే నగ్నబైరవమాయయుః ॥ ౩౪॥
 యాతనాగారకం దేవో దర్శయామాస భీతిదమ్ ।
 తస్మై పునశ్చ విఘ్నేశం దర్శయామాస దేవపాః ॥ ౩౫॥
 దృష్ట్వా గణపతిం సోఽపి బ్రహ్మభూతో బభూవ హా ।
 క్షేత్రే కృతం మహత్పాపం ద్వారాణాం యాత్రయా గతమ్ ॥ ౩౬॥
 అన్యచ్చ శృణుత ప్రాజ్ఞా మయూరే చరితం భవమ్ ।
 పురా కల్పే సమాసేన కథయామి మహేశ్వరాః ॥ ౩౭॥
 దణ్డకారణ్యదేశే తు బ్రాహ్మణోఽత్రికులోద్భవః ।
 బాల్యాత్ ప్రారభ్య దుర్బుద్ధిః పాపకర్మపరోఽభవత్ ॥ ౩౮॥
 నామ్నా దేవాః సుప్రతీకో ద్రవ్యలోభీ బభూవ హా ।
 చౌర్యద్రవ్యం జనానాం సజ్జుహ్యం భోగాన్ బుభోజ వ ॥ ౩౯॥
 కదా సప్తపురీణాం చ యాత్రార్థం జగ్మురాదరాత్ ।
 చర్మవర్ణజనాః సోఽపి తేషాం మధ్యే జగామ హా ॥ ౪౦॥
 ద్రవ్యలోభీ జనానాం చ చౌర్యద్రవ్యం సమగ్రహీత్ ।
 ఏవం బహుధనస్తత్ర జాతోఽసౌ బ్రాహ్మణాధమః ॥ ౪౧॥
 కృత్వా సప్తపురీణాం తే యాత్రాం పునః సమాయయుః ।
 స్వదేశం తైః సమాయుక్తః సోఽపి స్వగృహమాయయౌ ॥ ౪౨॥
 తతః స్త్రీపుత్రకాన్ స్వస్య మణ్డయామాస భూషణైః ।
 చవార తీర్థగో భూత్వా కదాచిచ్చౌర్యకారణాత్ ॥ ౪౩॥
 ద్విజః పౌరాణికం దృష్ట్వా పురాణకథనే రతమ్ ।
 చౌర్యార్థం తత్ర పాపాత్మా జనమధ్యే సమాస్థితః ॥ ౪౪॥
 తతో మయూరక్షేత్రస్య మాహాత్మ్యం స్కాన్దసమ్భవమ్ ।
 శుశ్రావ సుప్రతీకశ్చ జనైః సర్వైర్మహేశ్వరాః ॥ ౪౫॥

మయూరక్షేత్రమాహాత్మ్యశ్రవణేన దురాత్మనః ।
 ద్విజస్య బుద్ధిభేదో వై బభూవే దైవయోగతః ॥ ౪౬ ॥
 స తు తత్ర చకారాపి విచారం మానసే పరమ్ ।
 అహో మయా ద్విజేనైవ కిం కృతం పాపముల్బణమ్ ॥ ౪౭ ॥
 విషాదినా హతా లోకా బ్రాహ్మణాద్యా మయా బహు ।
 తీర్థేషు చౌర్యహత్యాది పాపం తు ప్రకృతం మయా ॥ ౪౮ ॥
 కాశ్యాం ప్రదక్షిణాయాం తు పఞ్చక్రోశ్యాం మయా పరమ్ ।
 పాపం కృతమపారం వై కా గతిర్మే భవిష్యతి ॥ ౪౯ ॥
 మద్విినా బ్రాహ్మణః కశ్చిదీదృశో న భవేత్ కదా ।
 యో బ్రహ్మణి రతః సర్వో బ్రాహ్మణస్తేన కథ్యతే ॥ ౫౦ ॥
 ఏకాన్తగం తతః పౌరాణికం గత్వా ద్విజాధమః ।
 ఉవాచ తం ప్రణమ్యాదౌ కృత్వా కరపుటం వచః ॥ ౫౧ ॥
 సుప్రతీక ఉవాచ ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౨౧ పాన ౬౦)
 సర్వతీర్థేషు క్షేత్రేషు పాపం దుష్టః సమాచరేత్ ।
 వజ్రలేపం తదేవాఽపి కుత్ర నాశం గమిష్యతి ॥ ౫౨ ॥
 పౌరాణిక ఉవాచ ।
 సప్తపుర్యాదిక్షేత్రేషు నరః పాపం సమాచరేత్ ।
 తన్ మయూరక్షేత్ర ఏవ ప్రవేశేన లయం వ్రజేత్ ॥ ౫౩ ॥
 చతుర్విధాని క్షేత్రాణి సర్వత్ర బ్రహ్మగోలకే ।
 ధర్మార్థకామమోక్షాణాం ప్రదాని సేవతాం ద్విజ ॥ ౫౪ ॥
 పఞ్చమం బ్రహ్మభూతాఖ్యం మయూరం నాత్ర సంశయః ।
 తత్ర పాపం కృతం చేద్వై వజ్రలేపతమం భవేత్ ॥ ౫౫ ॥
 ఏవం తస్య వచః శ్రుత్వా తం ప్రణమ్య సమాయయౌ ।
 గృహం దారాది సజ్గుహ్యా మయూరేశం జగామ హ ॥ ౫౬ ॥
 యథావిధి చకారాఽసౌ యాత్రాం క్షేత్రసముద్భవామ్ ।
 ద్వారాదిచిహ్నితాం సోఽపి నివాసమకరోత్తతః ॥ ౫౭ ॥

దేవగారం సమాశ్రిత్యాభజతం గణనాయకమ్ ।
 అన్తే పాపవిహీనః స బ్రహ్మభూతో బభూవ హ ॥ ౫౮॥
 ఏవం నానా జనాస్తత్ర పతితానాం మహేశ్వరాః ।
 పతితాః పాపహీనాః ప్రవేశే జాతా మయూరకే ॥ ౫౯॥
 అధునా కథయిష్యామి చరిత్రం యత్ పురాతనమ్ ।
 శ్రుత్వా సంశయహీనాస్తం మయూరేశం భజన్తి వై ॥ ౬౦॥
 వైశ్యో ధర్మధ్వజో నామ ద్రవ్యలోభీ బభూవ హ ।
 విషేణ పితరం సోఽపి మారయామాస లోభతః ॥ ౬౧॥
 నానాద్విజాదికాన్ సోఽపి వన్ద్య పూజ్యాన్ దురాత్మవాన్ ।
 విషేణ మారయామాస నిత్యం ద్రవ్యార్థముల్బణః ॥ ౬౨॥
 స కదాచిద్వణిగ్భిశ్చ క్రయవిక్రయకారణాత్ ।
 జగామ దణ్డకారణ్యే జనైః సహ మహాఖలః ॥ ౬౩॥
 తత్ర మాఘే మహాయాత్రాం జగ్ముర్లోకా విశేషతః ।
 మయూరేశం తతః సోఽపి త్తైర్జగామ సుహర్షితః ॥ ౬౪॥
 ద్రవ్యలోభార్థమానన్దాత్ పురం మాయూరమాయయౌ ।
 తత్ర ప్రవేశమాత్రేణ తం చ పాపాని తత్యజః ॥ ౬౫॥
 బహిః స్థితాని పశ్యన్తి యదాఽసావాగమిష్యతి ।
 తదా పునః ప్రవేశం వై కరిష్యామో నరాధమమ్ ॥ ౬౬॥
 తత్ర దైవప్రసజ్గేన న పాపాని చకార హ ।
 యథావిధి తథా యాత్రాం చక్రే హర్షసమన్వితః ॥ ౬౭॥
 పునర్మానవసజ్జైః స నిర్జగామ మహేశ్వరః ।
 మయూరేశం పరిత్యజ్య మార్గసంస్థో బభూవ హ ॥ ౬౮॥
 తం దృష్ట్వా తస్య పాపాని శుద్ధం యాత్రావిధానతః ।
 స్పృష్టుం తాన్యసమర్థాని బభూవుర్దేవసత్తమాః ॥ ౬౯॥
 తతః పాపాని సర్వాణి విచారం చక్రురాదరాత్ ।
 అహో యః క్షేత్రగో భూత్వా పాపాని కురుతే సదా ॥ ౭౦॥
 తథాఽస్మాభిర్మయూరేఽయం గత్వా పాపం కరిష్యతి ।

జ్ఞాతం తేన మహావిష్ణుః పీడితో వైవ నిశ్చితమ్ || ౭౧||

అధునా శుద్ధరూపోఽయం బహిః సదా సమాగతః |

అతః పుణ్యాని నిత్యం తు కరిష్యతి విశేషతః || ౭౨||

వయం కుత్ర గమిష్యామో విఘ్నం కురుత సర్వతః |

యేనాఽయం పాపకర్మాఽపి కురుతే పాపమల్పకమ్ || ౭౩||

కించీత్ పాపయుతం వైశ్యం ప్రవిశ్యామో విశేషతః |

తతో మహాఘనంయుక్తం కరిష్యామో న సంశయః || ౭౪||

ఏవం విచార్య పాపాని పాపినాం హృదయేషు చ |

ప్రవిశ్య తాన్ సమానాయ్య వైశ్యం తం సమపీడయన్ || ౭౫||

అకస్మాత్ప్రచురముఖ్యైశ్చ ద్రవ్యం తస్య సమాహృతమ్ |

తేనాతిదుఃఖయుక్తో హి ధర్మధ్వజో బభూవ హా || ౭౬||

తతః పాపేషు దుర్బుద్ధిశ్చకార హా పునర్మతిమ్ |

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౨ పాన ౬౧)

ఏతస్మిన్నంతరే తత్ర బ్రాహ్మణం స దదర్శ హా || ౭౭||

తం ప్రణమ్య స్వవృత్తాన్తం కథయామాస విస్తరాత్ |

శ్రుత్వా తం పునరప్యాహ బ్రాహ్మణః సర్వమార్గవీత్ || ౭౮||

త్వయా కృతాని పాపాని తాని త్వాం పీడయన్తి వై |

అతస్త్వం సత్వరో భూత్వా మయూరేశం సమాశ్రయ || ౭౯||

స్వజన్వైః పుత్రదారాది సమానాయ్య మహామతే |

తత్రస్థో ధర్మసంయుక్తో దుఃఖహీనో భవిష్యసి || ౮౦||

తచ్చుత్వా స ప్రణమ్యాదౌ తం మయూరేశకం ద్విజమ్ |

జగమ త్వరయా యుక్తస్తతః సర్వాన్ సమానయత్ || ౮౧||

మయూరే వైశ్యవృత్త్యా చ ధర్మయుక్తః సమాస్థితః |

ధర్మధ్వజశ్చకారాఽసౌ గణేశభజనం సదా || ౮౨||

పాపాని భోగహీనాని బహిర్మమ్రుః స్థితాన్యపి |

ధర్మధ్వజశ్చ దేవేశా బ్రహ్మైవాన్తే బభూవ హా || ౮౩||

క్షేత్రం నరేణ మాయూరం న త్యాజ్యం తు కదాచన |

పీడితేన మహాదోషైర్మృతం తదపి తద్వరమ్ || ౮౪ ||

అన్యత్ర రాజ్యభోగస్థోఽథవా స్వర్గస్థ ఏవ సః |

మయూరే నీచజాతిస్థా కింఞ్చ తేన సమో న హి || ౮౫ ||

ఆయాసేన విహీనత్వాద్బ్రహ్మభూతో భవేన్నరః |

మయూరే తేన కిం తుల్యం భవేద్బ్రహ్మణ్ణమణ్ణలే || ౮౬ ||

ఇదం యః శృణుయాద్దేవా శ్రావయేద్వా పఠేన్నరః |

పాపహీనః స్వభావేన ధర్మయుక్తో భవిష్యతి || ౮౭ ||

|| ఓం తత్పదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్ధలే మహాపురాణే

పష్టే ఖణ్డే వికటచరితే మయూరే యాత్రార్థప్రవేశఫలాదివర్ణనం నామైకవింశతితమోఽధ్యాయః

|| ౬.౨౧

౬.౨౨ క్షేత్రసంన్యాసాదివర్ణనం నామ ద్వావింశతితమోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

భృశుణ్ణ్యువాచ |

అథ వక్ష్యామి దేవేశా మయూరప్రాపకం మహత్ |

పుణ్యం చిత్తైకభావేన శృణుధ్వం సుఖదాయకమ్ || ౧ ||

కుత్ర ఆజ్గిరసే జాతో దేవప్రియ ఇతి శ్రుతః |

పురా కల్పే స ధర్మాత్మా స్వధర్మనిరతోఽభవత్ || ౨ ||

గణేశే ప్రీతిసంయుక్తో గాణపత్యప్రియోఽభవత్ |

ముక్తిమిచ్చన్ సదా కర్మాణి చకార విధానతః || ౩ ||

తతస్తస్య మహేశానా బుద్ధిః ప్రాదుర్బ్రభూవ హ |

తయా సమ్ప్రోతితస్త్థిరాని క్షేత్రాణి చకార హ || ౪ ||

శాస్త్రే విధిం సమాశ్రిత్య పృథివ్యాం ముఖ్యకాని సః |

క్షేత్రాణి తీర్థముఖ్యాని యాత్రయా చాకరోద్ ద్విజః || ౫ ||

తతః స్వగృహమాగత్య దారాపత్నైః సమన్వితః |

గణేశమభజన్నిత్యం భక్తియుక్తేన చేతసా || ౬ ||

తతశ్చ మానసే సోఽపి విచారమకరోత్ పరమ్ |

అహో మయూరపక్షేత్రం సేవనీయం నిరస్తరమ్ || ౭ ||

జ్ఞాత్వా ద్విజం సముద్యుక్తం దారాపత్నైః సమన్వితమ్ ।
 మాయా తం పీడయామాస మయూరే వాసభజ్ఞానాత్ ॥ ౮ ॥
 యాత్రార్థం తేన యత్కించ్చిత్ గృహే ద్రవ్యాది సజ్ఞితమ్ ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౨౨ పాన ౬౨)
 తదేవ చారమార్గేణ నష్టం మాయాప్రభావతః ॥ ౯ ॥
 తతోఽతివిస్మితో భూత్వా ఖేదయుక్తో బభూవ హా ।
 పాపయుక్తోఽహమత్యంతం తేన విఘ్నయుతః కృతః ॥ ౧౦ ॥
 శుక్లవృత్త్యా గమిష్యామి మయూరేశం న సంశయః ।
 తతో జ్వరసమాయుక్తో బభూవ బ్రాహ్మణోత్తమః ॥ ౧౧ ॥
 నిర్జగామ తతః సోఽపి స్వగృహే జ్వరసంయుతః ।
 శుక్లవృత్తిధరో భూత్వా నియమ్యాత్మానమాత్మనా ॥ ౧౨ ॥
 తృతీయే దివసే తత్ర విఘ్నేశో విఘ్నహారకః ।
 బభూవ స ద్విజస్యాఽపి పరం శృణుత చేష్ఠితమ్ ॥ ౧౩ ॥
 గణేశకృపయా విప్రో జ్వరహీనో బభూవ హా ।
 బ్రాహ్మణస్య స్వరూపేణ గణేశస్తం సమాయయౌ ॥ ౧౪ ॥
 తస్య పుత్రం సమాహూయ ద్రవ్యం దత్వా సుపుష్కలమ్ ।
 అన్తర్ధానం చకారాఽసౌ పుత్రస్తాతం జగాద తు ॥ ౧౫ ॥
 జ్ఞాత్వా దేవం విచార్యైవ స్వస్థచిత్తో బభూవ హా ।
 దేవప్రియో మయూరేశమాజగామ ద్విజోత్తమః ॥ ౧౬ ॥
 యాత్రాదికం చకారాఽసౌ గర్భాగారే సమాశ్రితః ।
 అభజద్గణరాజం తమస్తే తల్లీనతాం యయౌ ॥ ౧౭ ॥
 యాని క్షేత్రాణి తీర్థాని బ్రహ్మాణ్డే నేవితాని చేత్ ।
 తదా నరేణ మాయూరక్షేత్రం లభ్యం మహేశ్వరాః ॥ ౧౮ ॥
 దేవేశా ఊచుః ।
 చోరాదయః సమాఖ్యాతాస్త్యయా బ్రహ్మర్షినత్తమ ।
 కిం చక్రుర్యేన పుణ్యేన మయూరేశే లయం యయుః ॥ ౧౯ ॥
 భృశుణ్ణ్యువాచ ।
 పూర్వజన్మని మాహాత్మ్యం సంశ్రుతం కిచ్చిదప్యహో ।

క్షేత్రస్య పాపకర్మస్థా అన్తే తత్ సస్మరుర్యది || ౨౦||
 అన్తే స్మరణయోగేన పాపినోఽన్యభవే కదా |
 యయుః క్షేత్రే మరణతో లయం దేవా గణేశ్వరే || ౨౧||
 గాణేశస్య చ మార్గస్య శ్రవణం పాపచేతసామ్ |
 భవేన్నానావిధస్యాఽపి కింఞ్చిద్ధేవేన్ద్రసత్తమాః || ౨౨||
 యది మరణకాలే తు తస్య సంస్మరణం భవేత్ |
 పురో జన్మని చాజ్ఞానాత్తస్య సంసేవనం భవేత్ || ౨౩||
 అథవా జ్ఞానయుక్తః స నరస్తత్ సకృదాచరేత్ |
 యద్వా తద్వాఽఽచరేద్వాపి బ్రహ్మభూతః స జాయతే || ౨౪||
 అథాసంస్కారయుక్తస్య గాణేశేనాధికారతః |
 ప్రవేశో న భవేత్తస్య చరిత్రం శ్చృణుత ప్రియాః || ౨౫||
 క్షత్రియః సులభో నామా బభూవ పృథివీపతిః |
 అఙ్గదేశస్య రాజ్యం స చకార ధర్మసంయుతః || ౨౬||
 మయూరేశస్య స శ్రుత్వా మాహాత్మ్యం క్షేత్రసమ్భవమ్ |
 పుత్రే రాజ్యం పరిత్యజ్య వాసార్థం తు మనో దధే || ౨౭||
 యథాశాస్త్రం విధానేన మయూరేశం సమాయయౌ |
 చకార విధినా యాత్రాం స్వయం ద్వారాదిచిహ్నితామ్ || ౨౮||
 తతస్తత్ర స్థితో రాజా వార్షికీం వివిధాం పునః |
 చకార యాత్రాం క్షత్రస్థో దేవాదీనాం విధానతః || ౨౯||
 తతో మనసి సన్ధార్య క్షేత్రసంన్యాసకారణాత్ |
 సర్వానాజ్ఞాపయామాస సస్త్రీకః స ఉవాస హ || ౩౦||
 తతః స ఖైరవేణైవ బుద్ధిభేదయుతః కృతః |
 విచారమకరోచ్ఛిత్రే కిమిదం క్షేత్రముత్తమమ్ || ౩౧||
 న కాశీతుల్యతాం యాతి క్షేత్రం బ్రహ్మాణ్డమణ్డలే |
 అయం శివసుతః ప్రోక్తో మయూరేశో న సంశయః || ౩౨||
 బ్రహ్మ సర్వత్ర యోగేన తిష్ఠతి తేన వర్ణ్యతే |
 వేదాదిషు గణేశానో బ్రహ్మరూపీ న ముఖ్యతః || ౩౩||

అతోఽహం భ్రమితో నూనం వాణ్యా పురాణసంస్థయా ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౨ పాన ౬౩)

గమిష్యామి న సన్దేహః క్షేత్రం కాశీసమాశ్రితమ్ ॥ ౩౪॥

ఏవం విచార్య భూపాలో మయూరం త్యజ్య దేవపాః ।

కాశీం జగామ మారే స మమార రోగసంయుతః ॥ ౩౫॥

పూర్వసంస్కారయోగేన కాశ్యాం స బ్రాహ్మణోఽభవత్ ।

ధర్మయుక్తశ్చకారాఽపి కాశీవాసం హితార్థతః ॥ ౩౬॥

మరణోన్ముఖకాలాయ తస్మై విశ్వేశ్వరః స్వయమ్ ।

గణేశైకాక్షరం మన్తం దదౌ తారకనామకమ్ ॥ ౩౭॥

శౌనక ఉవాచ ।

కథాం విచిత్రాం వదసి సూత త్వం హర్షదాయినీమ్ ।

తత్ర సంశయకం ఛిన్ది వదిష్యామి త్వదగ్రతః ॥ ౩౮॥

రామనామభవం మన్తమవదత్తారకం పరమ్ ।

పురాణం కుత్రచిత్ దేవం శివపఞ్చాక్షరం పునః ॥ ౩౯॥

కుత్రోక్తారం చ కుత్రాపి శక్తిసూర్యాత్మకం పరమ్ ।

గణేశైకాక్షరం కుత్ర నిశ్చయో నైవ జాయతే ॥ ౪౦॥

అతః సంశయనాశార్థం వద సర్వజ్ఞసత్తమ ।

త్వదన్యః సంశయచ్ఛేత్తాఽస్మాకం నైవ భవిష్యతి ॥ ౪౧॥

సూత ఉవాచ ।

బిమ్బరూపం మహద్బ్రహ్మ స ఏవ చతురాననః ।

గకారాక్షరగచ్ఛాత్ర గణేశైకాక్షరే మతః ॥ ౪౨॥

తస్య పాలకభావేన విష్ణుః సర్వప్రవర్తకః ।

అకారాక్షరసంస్థశ్చ మన్తరాజే మహామునే ॥ ౪౩॥

తయోః సంహారకర్తా త్వనుస్వారః శక్కురః స్మృతః ।

వరదానాద్ గణేశస్య మన్తే జానీహి నిశ్చితమ్ ॥ ౪౪॥

తేషాం మనోమయో భానుః స్వస్యకర్మధరో బభౌ ।

సానునాసికరూపేణ మన్తే సోఽపి ప్రతిష్ఠితః ॥ ౪౫॥

చతుర్ణాం దేహరూపా సా శక్తిర్వాణీమయీ మతా ।

సర్వత్ర సంస్థితా విప్ర మస్త్రే దృశ్యస్వభావతః ॥ ౪౬ ॥

ఏభిః సృష్టం జగత్సర్వమోఙ్కారాకృతిలక్షణమ్ ।

తత్ర క్రీడన్తి తేనైవ మస్త్ర ఓఙ్కారసంయుతః ॥ ౪౭ ॥

ఏతేషామర్థభావేన గణేశశ్చ ప్రకీర్తితః ।

స ఏవ దేవతా ప్రోక్తా వేదేషు వేదవాదిభిః ॥ ౪౮ ॥

గణేశమస్త్రగాః సర్వే దేవేశాః శఙ్కరాదయః ।

జగన్నానావిధం బ్రహ్మ తథా తత్ర స్థితం మతమ్ ॥ ౪౯ ॥

యథా దేవాశ్చ విప్రేశ కలయా గణపస్య వై ।

గణేశాకారరూపాస్తే తథా మస్త్రాః ప్రకీర్తితాః ॥ ౫౦ ॥

అన్యచ్చ శ్శృణు భావేన కాశ్యాం నానావిధా జనాః ।

తిష్ఠన్తి వివిధాన్ దేవాన్ భజన్తే భక్తిసంయుతాః ॥ ౫౧ ॥

తేషు స్వధర్మనిష్ఠా యే కాశీవాసం యథావిధి ।

కుర్వన్తి తారకం తేభ్యో దదాతి శఙ్కరః స్వయమ్ ॥ ౫౨ ॥

తేషు శాక్తాః స్థితాస్తత్ర తేభ్యః శక్తిమయం పరమ్ ।

తారకం కథయామాస శఙ్కరః కరుణానిధిః ॥ ౫౩ ॥

సౌరేభ్యః సౌరభావాఖ్యం శైవేభ్యః శివరూపకమ్ ।

వైష్ణవం విష్ణుభక్తేభ్యస్తారకం హ్యవదచ్ఛివః ॥ ౫౪ ॥

స్వధర్మనిరతాస్తత్ర కర్మ చక్రుశ్చ నిత్యశః ।

కర్మాఙ్గదేవప్రీత్యర్థమోఙ్కారం తేభ్య ఆదిశత్ ॥ ౫౫ ॥

గాణేశా యే స్థితాస్తేభ్యః పూర్ణతారకరూపకమ్ ।

గణేశైకాక్షరం మస్త్రం దదాతి హర్షసంయుతః ॥ ౫౬ ॥

తే సర్వే తారకం ప్రాప్య కైలాసే శివసన్నిభాః ।

అతిష్ఠన్ యోగమాస్థాయ మస్త్రధ్యానపరాయణాః ॥ ౫౭ ॥

సాక్షాత్కారం ప్రచక్రుస్తే బ్రహ్మ యన్ మస్త్రగం పరమ్ ।

తత్ర తల్లీనభావేన యోగినో బభ్రముస్తతః ॥ ౫౮ ॥

మహాలయే మహేశస్య శరీరే లీనతాం యయుః ।

పునః సృష్టౌ నరా భూత్వా తత్ర యోగరతా బభుః ॥ ౫౯ ॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౨ పాన ౬౪)

మస్తం మస్తార్థభావం చ త్యక్త్వా బ్రహ్మణి సంస్థితాః ।

స్వస్వేష్టబ్రహ్మగా ఆన్తే భవన్తే మునిసత్తమ ॥ ౬౦॥

యే పాపకారిణః కాశ్యాం వసన్తి యది తే మృతాః ।

తేభ్యస్తారకరూపం తు న దదాతి సదాశివః ॥ ౬౧॥

భైరవీం యాతనాం తే తు భుక్త్వా కైలాసమాస్థితాః ।

లయే మరణసంయుక్తాః పునర్జన్మధరా మతాః ॥ ౬౨॥

శౌనక ఉవాచ ।

వదన్తి వై పురాణేషు మునయో బ్రహ్మవాదినః ।

క్షేత్రేషు నానాభావేషు మృతా ముక్తిమవాప్నుయః ॥ ౬౩॥

తీర్థాని స్నానమాత్రేణ ముక్తిదాని వదన్తి చ ।

వ్రతాదీని మహాప్రాజ్ఞ నానామతవిభేదతః ॥ ౬౪॥

సకామాని చ కర్మాణి కథితాని మునీశ్వరైః ।

నానావిధాని వై తేషు సంస్మృతాని ఫలాని చ ॥ ౬౫॥

తేషాం కర్తార ఏవం యే ఫలాని ప్రాప్నువన్తి తే ।

ఇహైవ కిచ్చిత్ కేచిత్తు పరత్ర ద్విజసత్తమ ॥ ౬౬॥

కేచిత్ స్వల్పఫలం కేచిత్ పుష్కలం నాత్ర సంశయః ।

కిమిదం కౌతుకం విప్ర వద కారణముత్తమమ్ ॥ ౬౭॥

కాశ్యాం ముక్తిం విశేషేణ ప్రాప్నువన్తి నరాదయః ।

తత్రైవ మరణే సూత కథం తే జన్మినోఽభవన్ ॥ ౬౮॥

సూత ఉవాచ ।

శబ్దబ్రహ్మస్వరూపోఽయం గురురేకః ప్రకీర్తితః ।

సర్వేషాం వివిధానాం తు శిష్యాణాం నాత్ర సంశయః ॥ ౬౯॥

శిష్యాశ్చతుర్విధాః ప్రోక్తా ఉత్తమా మధ్యమాస్తథా ।

అధమా అధమేషు చాధమా మునీన్ద్రసత్తమ ॥ ౭౦॥

విషయాసక్తచిత్తా యే పాపకర్మపరాయణాః ।

దుఃఖయుక్తా యదాఽత్యన్తం తదర్థం కర్మనేవినః ॥ ౭౧॥

అధమాధమరూపాశ్చ కథితాన్తే మహర్షిభిః ।

స్వల్పం ఫలం ప్రాప్నువస్తీహ పరత్ర సునిశ్చితమ్ ॥ ౭౨॥

యది కర్మఫలం స్వల్పం దదాతి కథితం సదా ।

తేషాం తత్ర రుచిర్నైవోత్పద్యతే మూర్ఖభావతః ॥ ౭౩॥

తేషాం వచనభావార్థం ప్రవృత్త్యర్థం చ కర్మణీ ।

ఫలమేకం సమాఖ్యాతం ఉత్తమాధమమార్గిణామ్ ॥ ౭౪॥

పరేషాం లజ్జయా యే తు భయాద్వా కర్మ కారిణః ।

అథమాస్తే సమాఖ్యాతాః ప్రాప్నువన్స్వధికం ఫలమ్ ॥ ౭౫॥

సకామా యే స్వధర్మస్థాః కర్మ కుర్వన్తి నిత్యశః ।

మధ్యమాస్తే ఫలం సర్వం భుజ్జన్తి కాలమానతః ॥ ౭౬॥

నిఃకామాః కర్మకర్తార ఉత్తమాస్తే ఫలం మునే ।

అక్షయం కల్పపర్యంతం భుజ్జన్త్యత్ర న సంశయః ॥ ౭౭॥

తత్రైవ యుగమానం తే కథయామి సమాసతః ।

కృతే కర్మ కృతం సద్యః ఫలదం జాయతే మునే ॥ ౭౮॥

త్రేతాయాం చ కృతం కర్మాన్యకర్మాబాధభావతః ।

కాలేన ఫలసంయుక్తం భవతి ప్రాణినాం కిల ॥ ౭౯॥

ద్వాపరే పరలోకే వాఽన్యకర్మాబాధభావతః ।

ఇహ తే వాపి భుజ్జన్తి ధర్మహీనప్రభావతః ॥ ౮౦॥

కలౌ తు పరలోకే తే వాఽన్యజన్మని మానవాః ।

సమోక్ష్యన్తి కృతం కర్మ కాలమానప్రభావతః ॥ ౮౧॥

ఆసురేణైవ భావేన నరాః సత్తాదివర్జితాః ।

అతో జానీహి రుచ్యర్థం ఫలం చిత్రం భవత్యహో ॥ ౮౨॥

యథావిధి కృతం కర్మ తదా ఫలప్రదం భవేత్ ।

అన్యథా కారకాయైవాసురం దద్యాత్ ఫలం సదా ॥ ౮౩॥

కృతే కర్మ కృతం యేన సకృత్తస్య ఫలం లభేత్ ।

త్రేతాయాం నిష్ఫలం దృష్ట్వా తదా ద్విగుణమాచరేత్ ॥ ౮౪॥

ఫలం దదాతి త్రిగుణం ద్వాపరే కర్మ నిశ్చితమ్ ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౨ పాన ౬౫)

కలౌ చతుర్గుణం ప్రోక్తం ఇహజన్మని సౌఖ్యదమ్ ॥ ౮౫॥

సకృచ్ఛాపి ఫలం కృత్వా లభేత్ సత్కర్మ మానవః ।
 అథవా యుగధర్మేణ చతుర్గుణం ఫలం లభేత్ ॥ ౮౬ ॥
 అన్యత్ కాశ్యాది మాహాత్మ్యసమృఖం విపరీతగమ్ ।
 మన్యనే తత్ర వక్ష్యామి శ్లోణు సంశయనాశనమ్ ॥ ౮౭ ॥
 ఆత్మానుభవహీనో యో మర్త్యో మోక్షం లభేన్న చై ।
 ఇదం ముఖ్యం విజానీహి హ్యన్యత్ర భ్రమమాత్రకమ్ ॥ ౮౮ ॥
 యథా దేవగణాః సర్వేఽమరాః శాస్త్రే ప్రకీర్తితాః ।
 బ్రహ్మణో దివసాస్తే తే మృత్యుయుక్తా భవన్త్యత ॥ ౮౯ ॥
 నరాణాం తత్ర జన్మాని సజ్ఞ్యాహీనాని శౌనక ।
 భవన్తి తేన దేవాశ్చామరాః సజ్కీర్తితా బుధైః ॥ ౯౦ ॥
 తథాపి పఞ్చ దేవాశ్చేశ్వరాః శాస్త్రే ప్రకీర్తితాః ।
 విఘ్నయుక్తా అనీశాస్తే భవన్తి పశ్య మానద ॥ ౯౧ ॥
 మహాలయే మరిష్యన్తి త్రిగుణైః సంయుతాః కిల ।
 పఞ్చ దేవా న సన్దహో బ్రహ్మాద్యాః శాస్త్రమార్గతః ॥ ౯౨ ॥
 తేషాం లోకేషు క్షేత్రేషు మతా ముక్తిశ్చ తాదృశీ ।
 మరణైః సంయుతాన్యేవ క్షేత్రాణి తత్ర కా కథా ॥ ౯౩ ॥
 ఇన్ద్రాదీనాం వినాశే తే సమర్థా మృత్యుహీనకాః ।
 తేషాం జన్మమృతీ జన్తుర్న పశ్యతి కదాచన ॥ ౯౪ ॥
 ఈశ్వరత్వమతః శాస్త్రే కథితం రుచికారణాత్ ।
 జన్మమృత్యువిహీనాఽపి ముక్తిః సజ్కథితా బుధైః ॥ ౯౫ ॥
 వేదశాస్త్రపురాణేషు స్వానన్ధో లయవర్జితః ।
 సదా బ్రహ్మమయత్వాద్వై తత్ర ముక్తిర్విశిష్యతే ॥ ౯౬ ॥
 స్వానన్దేనైవ యద్దత్తం తదేవ బ్రహ్మ సౌఖ్యదమ్ ।
 పాత్రహీనప్రభావత్వాద్ ద్విజైరన్యత్ర వర్జ్యతే ॥ ౯౭ ॥
 అన్యత్ర ముక్తిదాన్యేవ ప్రోక్తాని శాస్త్రసమ్మతైః ।
 వాసదాని తు తీర్థాని తాని క్షేత్రాణి సప్తసు ॥ ౯౮ ॥

మృతః షటున్ నరస్తాసు కాశ్యాం ధర్మయుతో భవేత్ |
 మరణం తారకం ప్రాప్య జ్ఞానయుక్తో భవేత్ స్వయమ్ || ౯౯ ||
 పునర్జన్మని యోగీ స భవత్యత్ర న సంశయః |
 స్వేషం బ్రహ్మ సమాప్నోతి నిశ్చితం వేదగుహ్యతః || ౧౦౦ ||
 యోగం శ్రుత్వా నరో యస్తు పాపకర్మపరాయణః |
 మరణే సంస్మరేద్యోగం స మయూరే భవిష్యతి || ౧౦౧ ||
 యత్ర కుత్రస్థ ఆగత్య మయూరే హ్యాథవా స్వయమ్ |
 మరిష్యతి న సద్దేహో మహాపాపయుతోఽపి చేత్ || ౧౦౨ ||
 అథవా క్షేత్రమాహాత్మ్యం శ్రుత్వా కుత్ర స్థితో భవేత్ |
 యది మరణకాలే స సంస్మరేత్ స తథా భవేత్ || ౧౦౩ ||
 మయూరస్యాథ వా యాత్రామేవ కృత్వా నరోత్తమః |
 యత్ర కుత్ర మృతః సోఽతే సంస్మరేత్ స తథా భవేత్ || ౧౦౪ ||
 అథవా సజ్జయోగేన గణేశే రుచిమాలభేత్ |
 నరో మయూరక్షేత్రే స మరణం ప్రాప్నుయాత్ పరమ్ || ౧౦౫ ||
 శివవిష్ణ్వాదిలోకేషు సంస్థితస్తత్ర సజ్గతః |
 గణేశే ప్రీతియుక్తశ్చేత్ స మయూరే భవిష్యతి || ౧౦౬ ||
 అతిసంస్కారసంయుక్తః స క్షేత్రే ధర్మసంయుతః |
 క్షేత్రసంన్యాసభావేన మరణం తత్ర చాలభేత్ || ౧౦౭ ||
 యోగినః శాన్తిరూపాశ్చ చిత్తం త్యక్త్వా గణేశ్వరే |
 లీనాస్తే యత్ర కుత్రాపి మృతా గాణేశతాం యయుః || ౧౦౮ ||
 యోగినాం మరణే విప్ర యాదృశం స్మరణం భవేత్ |
 తాదృశీం న గతిం సోఽపి లభతే బ్రహ్మణి రతః || ౧౦౯ ||
 తథా మయూరక్షేత్రే యే మృతాస్తేషాం న విద్యతే |
 అన్తే మతిర్యథా విప్ర గతిః సర్వత్ర పఠ్యతే || ౧౧౦ ||
 ఇదం సర్వం సమాఖ్యాతం శృణు ప్రకృతముత్తమమ్ |
 కథానకం మహీపస్య యథా ముద్గలభాషితమ్ || ౧౧౧ ||
 భృశుణ్ణ్యువాచ |

మయూరక్షేత్రే సులభో వాసం కృత్వా యయౌ పునః ।
 కాశ్యాం తస్య మృతౌ క్షేత్రం మయూరం స్మృతిగం బభౌ ॥ ౧౧౨॥
 తేన గణేశ్వరస్యైవ దదౌ మన్తం మహేశ్వరః ।
 సస్త్రీకః శివరూపః కైలాసే వాసం చకార సః ॥ ౧౧౩॥
 మహాలయే శివే లీనః పునః సృష్టౌ మయూరకే ।
 బ్రాహ్మణః స బభూవాపి సస్త్రీకో భక్తిసంయుతః ॥ ౧౧౪॥
 తత్ర స్వల్పేన కాలేన యోగయుక్తో బభూవ హ ।
 బ్రహ్మభూతః స జీవన్ వై మరణే తత్ర కా కథా ॥ ౧౧౫॥
 ఏవం సంస్కారయోగేన మయూరే నివసన్తి తే ।
 యత్ర కుత్ర స్థితాశ్చేద్వై గమిష్యన్తి మయూరకమ్ ॥ ౧౧౬॥
 క్షేత్రసంన్యాసినాం దేవా వదామి మార్గముత్తమమ్ ।
 ఆదౌ ద్వారయుతాం యాత్రాం కుర్యాత్ సంన్యాసకారణాత్ ॥ ౧౧౭॥
 పశ్చాత్ క్షేత్రం సమాశ్రిత్య తిష్ఠేన్నియమసంయుతః ।
 న గచ్ఛేత్ క్షేత్రబాహ్యం సంన్యాసభంగభయాకులః ॥ ౧౧౮॥
 నానాదుఃఖయుతశ్చేత్ త్యాగం మయూరస్య వై న సః ।
 కుర్యాత్తేన గణేశేన తుల్యః సర్వత్ర సమృతః ॥ ౧౧౯॥
 దేవాగరస్య యాత్రాం స కుర్యాద్ ద్వారసమన్వితామ్ ।
 అన్త్యాం వైవ సమాఖ్యాతాం క్షేత్రబాహ్యప్రవేశనాత్ ॥ ౧౨౦॥
 క్షేత్రసీమాస్థదేవాద్వాస్తేషాం కుర్యాన్నిరస్తరమ్ ।
 యాత్రాం యాత్రావిచారజ్ఞః స యోగీ యోగినాం గురుః ॥ ౧౨౧॥
 అత్రాహం కథయిష్యామి చేతిహాసం పురాతనమ్ ।
 క్షేత్రసంన్యాసినా యుక్తం క్షేత్రం వైవ భవేత్ కదా ॥ ౧౨౨॥
 జామదగ్న్యో ద్విజః కశ్చిత్ సోమదత్త ఇతి శ్రుతః ।
 బాల్యాత్ ప్రారభ్య విఘ్నే శభక్తియుక్తో బభూవ హ ॥ ౧౨౩॥
 స్వాశ్రమాత్ సోపి సస్త్రీకో మయూరేశం సమాయయౌ ।
 యాత్రాం కృత్వా విధానేన స్థితో ద్వారాదిచిహ్నితామ్ ॥ ౧౨౪॥
 తతః క్షేత్రే స వాసార్థం మనో దధే మహామతిః ।

క్షేత్రసంన్యాసకం కృత్వా మయూరే సంస్థితః పురా || ౧౨౫||

తత్ర రక్షోబలం ప్రాప్తం ఖరస్య దారుణం మహాత్ |

రాక్షసం పపలుః సర్వే దృష్ట్వా క్షేత్రనివాసినః || ౧౨౬||

దృఢాఽఽగ్రహం సోఽపి కృత్వా సోమదత్తో మహామునిః |

మయూరే సంస్థితో దేవా మయూరేశపరాయణః || ౧౨౭||

రాక్షసాస్తం మహాభాగం ధృత్వా క్రోధసమన్వితాః |

తాడయామాసురత్యన్తం కర్మఖణ్డనకారణాత్ || ౧౨౮||

ముమోచాఽసౌ తదాపి న స్వధర్మం సోమదత్తకః |

మద్యమాంసాదికం గృహ్య భలితో రాక్షసైర్బహు || ౧౨౯||

తథాపి ధైర్యమాలమ్భ్య స్మృత్వా విఘ్నేశ్వరం ద్విజః |

మయూరేశం సమభ్యర్చ్య సంస్థితో భయసంక్కులః || ౧౩౦||

తతస్తం రాక్షసా బద్ధ్వా ఖరం నిన్యూర్మహోల్పణమ్ |

తేన కారాగృహే క్షిప్తో మయూరేశపరాయణః || ౧౩౧||

ఉపోషణపరః పూజాం మానసీం స చకార హ |

అతిశోకసమాయుక్తో హృదీ ధ్యాత్వా గజాననమ్ || ౧౩౨||

తతో విఘ్నేశ్వరః క్షుభ్ధో బభూవే భక్తకారణాత్ |

చకార రాక్షసేశం స సవిఘ్నం విఘ్నదాయకః || ౧౩౩||

సమాయాతా శూర్పనఖా తం జగద ఖరం వచః |

ఛిన్ననాసికరూపం స్వవృత్తాన్తం తు న్యవేదయత్ || ౧౩౪||

తచ్చృత్వా క్రోధసంయుక్తః ఖరో రామం జగమ హ |

రామేణ రాక్షసైః సార్థం హతో మృత్యుమవాప హ || ౧౩౫||

తతః క్షేత్రనివాసస్థా ఆయయుస్తే మహేశ్వరాః |

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౩ పాన ౬౭)

బద్ధాద్విముచ్య తే సర్వే సోమదత్తం సుహర్షితాః || ౧౩౬||

ఏవం నానావిధైర్గుఃఖైః పీడితో మునిసత్తమః |

తథాపి క్షేత్రసన్త్యాగం న చకార కదాచన || ౧౩౭||

తతో గణేశ్వరో దేవో యయౌ భక్త్యా నియన్త్రితః |

స్తుతః సమ్పూజితస్తేన తమీప్సితవరం దదౌ || ౧౩౮||

స యయాచే గణేశానం తవ సాన్నిధ్యగం కురు ।

తత్ర నిత్యం భజిష్యామి భక్తిమార్గపరాయణః ॥ ౧౩౯ ॥

తథేతి తం చకారాసౌ మయూరేశో మహామునిమ్ ।

స బభూవ మహేశానా యోగప్రియ ఇతి శ్రుతః ॥ ౧౪౦ ॥

ఏవం నానావిధాస్తత్ర క్షేత్రసంన్యాసమాశ్రితాః ।

సిద్ధిం యయుర్మహాభాగా మయా వక్తుం న శక్యతే ॥ ౧౪౧ ॥

ఇతి సర్వం సమాఖ్యాతం సజ్జేపేణ మయా పరమ్ ।

శ్రవణాత్ పఠనాత్ సర్వసౌఖ్యదం భక్తివర్ధనమ్ ॥ ౧౪౨ ॥

॥ ౬౦ తత్సదితి శ్రీమదాస్త్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే క్షేత్రసంన్యాసాదివర్ణనం నామ ద్వావింశతితమోఽధ్యాయః ॥

౬.౨౨

౬.౨౩ గణేశకుణ్డచరితవర్ణనం నామ త్రయోవింశోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

దేవేశా ఊచుః ।

మయూరే తీర్థముఖ్యం కిం వద యోగీన్ద్రనాయక ।

తీర్థానాం తీర్థరూపం యత్ సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ ౧ ॥

భృశుణ్ణ్యువాచ ।

క్షేత్రం బ్రహ్మమయం ప్రోక్తం తీర్థతీర్థం మహేశ్వరాః ।

గాణేశం సర్వవిఖ్యాతం ముఖ్యం పూర్ణం బభూవ హ ॥ ౨ ॥

యథా పఞ్చవిధం సర్వం భాసతే వివిధార్థతః ।

చతుర్విధం జగత్ సంస్థం పఞ్చమం బ్రహ్మ ఉచ్యతే ॥ ౩ ॥

గంగా చ యమునాదేవీ సరస్వతీ మహానదీ ।

త్రిగుణరూపసంయుక్తాస్తాభ్యో నద్యః సముద్భవాః ॥ ౪ ॥

తురీయా సర్వతీర్థాఖ్యా బ్రహ్మకమణ్ణలూద్భవా ।

తాసాం సంయోగభావే తు పఞ్చమం బ్రహ్మ ఉచ్యతే ॥ ౫ ॥

తదేవ తీర్థరూపేణ ప్రకటం సమ్మభూవ హ ।

గణేశమాయయా దేవా గాణేశం తీర్థముచ్యతే || ౬ ||
 భూస్వానన్దమయం క్షేత్రం గణేశేన ప్రకాశితమ్ |
 మాయయా తత్ర విఘ్నేశోఽభవత్ స్నానార్థముద్యతః || ౭ ||
 తతోఽకుశేన పృథ్విం స భేదయామాస మాయయా |
 తీర్థం బ్రహ్మమయం తత్ర నేవార్థం తు సమాయయౌ || ౮ ||
 తతః స్నానం చకారాఽసౌ సర్వం కార్యం గజాననః |
 అక్షయం జలసంయుక్తం కుణ్డం తత్ర బభూవ హ || ౯ ||
 నామ తస్య చకారాఽసౌ గణేశకుణ్డమాదరాత్ |
 తస్య దర్శనమాత్రేణ భుక్తిం ముక్తిం లభేన్నరః || ౧౦ ||
 జలస్పర్శాదినమ్భాతం పుణ్యం వక్తుం న శక్యతే |
 సాక్షాద్బ్రహ్మమయస్యాపి కిం తీర్థస్య వదామ్యహమ్ || ౧౧ ||
 స్నానేన ముక్తిదా ప్రోక్తా బ్రహ్మకమణ్డలూద్భవా |
 తురీయా సర్వతీర్థానాం జ్ఞాతవ్యం శాస్త్రసమ్మతమ్ || ౧౨ ||
 భాగీరథీ తృతీయా చ స్నానేన స్వర్గదాయినీ |
 స్వర్గదీ సా సమాఖ్యాతా విశేషేణ మహేశ్వరాః || ౧౩ ||
 తతః సరస్వతీ ప్రోక్తా ద్వితీయపదధారిణీ |
 త్రిభిర్దైశ్చ స్నానేన స్వర్గదా సా ప్రకీర్తితా || ౧౪ ||
 యమునా చ తతః ఖ్యాతా స్థూలరూపా మహానదీ |
 (Page ఖం. ౬ అ. ౨౩ పాన ౬౮)
 సప్తభిర్దివసైః సాక్షాజ్జన్తూనాం స్వర్గదా మతా || ౧౫ ||
 అన్యా నానావిధాస్తాభ్యః కథనం వైవ శక్యతే |
 అతః సక్షేపతః ప్రోక్తం మాహాత్మ్యం పఞ్చసమ్భవమ్ || ౧౬ ||
 ఆత్రేతిహాసకం వక్ష్యే శృణుధ్వం హ్యేకచేతనః |
 గుర్ధరే పాపకర్మా తు రాజా భద్రోఽభవత్ పురా || ౧౭ ||
 స్వధర్మం స పరిత్యజ్య మాంసస్త్రీమద్యలాలసః |
 యథేచ్ఛం వర్తయామాస నానాపాపపరాయణః || ౧౮ ||
 ఏకదా మద్యసంయుక్తః పుత్రీం దృష్ట్వా స దుర్మతిః |
 ఏకాన్తే బుభుజే తాం స హాహాకారరవాకులమ్ || ౧౯ ||

ఇత్యాదివివిధాన్యేవ చకార దేవసత్తమాః ।

పాపాని తేషు కిం బ్రూయాం వక్తుం త్రాసః ప్రవర్తతే ॥ ౨౦॥

మృతం తం యమదూతాశ్చ గృహ్య నిన్యూర్యమాలయమ్ ।

బద్ధ్వా నస్తాడ్య తత్రైకం చిత్రం పూర్ణం బభూవ హ ॥ ౨౧॥

గచ్ఛతా తేన సన్పృష్టం విమానం సూర్యసన్నిభమ్ ।

గణేశకుణ్డతీర్థస్య ద్రష్టా తచ్చ సమాశ్రితమ్ ॥ ౨౨॥

తస్యాఙ్గావాయునా స్పృష్టో భద్రః పాపపరః పరః ।

పాపహీనో బభూవాఽపి జగామ యమమన్దిరమ్ ॥ ౨౩॥

యమేన నరయోన్యాం స సజ్జిష్టో వైశ్యయోనిజః ।

బభూవ దేవధర్మాఖ్యః స్వధర్మనిరతః సదా ॥ ౨౪॥

స్వర్గాత్ పతనకాలే స సస్కార కుణ్డముత్తమమ్ ।

తేన సంస్కారయోగేన మయూరేశం సమాయయౌ ॥ ౨౫॥

దృష్ట్వా గణేశకుణ్డం స జాతిస్మరో బభూవ హ ।

తతః క్షేత్రం సమాశ్రిత్య కుణ్డపూజాపరోఽభవత్ ॥ ౨౬॥

మమార కుణ్డసాన్నిధ్యే బ్రహ్మభూతో బభూవ హ ।

ఏవం సంస్కారమాహాత్మ్యం పూర్వజన్మని దేవపాః ॥ ౨౭॥

దేవేశా ఊచుః ।

గణేశకుణ్డద్రష్టా స కథం జాతో మహామతే ।

కిం జాతిరోఽవద స్వామిన్నాశ్చర్యం భాసతే పరమ్ ॥ ౨౮॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।

చాణ్డాలః కోఽపి పాపాత్మా నిత్యం పాపపరోఽభవత్ ।

కఞ్చిద్ ద్రవ్యయుతం దృష్ట్వా తత్ పృష్ఠగో బభూవ హ ॥ ౨౯॥

స ఆగతో మయూరేశం కథయామాస మానవాన్ ।

జహూన ద్రవ్యలోభీ చ చాణ్డాలో మానవాన్ సదా ॥ ౩౦॥

సమాయయౌ మే సాన్నిధ్యమధునాఽత్ర విశేషతః ।

మారణాయ న సద్దేహస్తచ్చుత్వా స పపాల హ ॥ ౩౧॥

లోకా యాత్రారతాః సర్వే నైవ మత్తాడనే రతాః ।

పలతా తేన కుణ్డం తు దృష్టం గాణేశ్వరం మహత్ ॥ ౩౨॥

క్షేత్రం త్యక్త్వా గతం దూరే మమార విషయప్రియమ్ ।
భోగబుద్ధియుతం దుష్టం నిన్యూరిన్ద్రపురేఽమరాః ॥ ౩౩॥

గణేశకుణ్డజ్ఞేనైవ దర్శనేన న సంశయః ।
పాపాని విలయం యాన్తి భుక్తిర్ముక్తిస్తతో భవేత్ ॥ ౩౪॥

అన్యచ్ఛృణుత దేవేశాశ్చరితం కుణ్డసమ్భవమ్ ।
వైశ్యః కశ్చిత్ సమాయాతో ద్రవ్యలోభీ మయూరకే ॥ ౩౫॥

ప్రవేశేనాస్య పాపాని తం త్యక్త్వా బహిరణ్ణసా ।
స్థితాని సోఽపి శుద్ధః సన్ బభ్రామ ద్రవ్యకారణాత్ ॥ ౩౬॥

తత్ర యాత్రాపరా లోకా అవదంస్తే పరస్పరమ్ ।
గణేశకుణ్డమాహాత్యం సోఽపి శుశ్రావ మన్దః ॥ ౩౭॥

విచారమకరోచ్ఛిత్తే దర్శనేనాత్ర లభ్యతే ।
భుక్తిర్ముక్తిః కిమేవేదం వచనం సత్యగం భవేత్ ॥ ౩౮॥

అతోఽహం విక్రయార్థం తు భవామి తత్ర సంస్థితః ।
తదా దర్శనమేవం మే కుణ్డస్యాత్ర భవిష్యతి ॥ ౩౯॥

ఇతి విచార్య ఖాద్యాని గృహ్య కుణ్డగతోఽభవత్ ।
దధార మనసా దృష్ట్వా ముక్తిర్మే భవతు ప్రభో ॥ ౪౦॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౩ పాన ౬౯)

పునశ్చ స మయూరేశం త్యక్త్వా స్వగృహగోఽభవత్ ।
తత్ర స్వల్పేన కాలేన మమార వైశ్యజః ఖలః ॥ ౪౧॥

తతో విమానమారుహ్య శుక్లగత్యా మహేశ్వరాః ।
మోక్షం జగమ వైశ్యః స గణేశకుణ్డదర్శనాత్ ॥ ౪౨॥

అన్యచ్ఛృణుత ప్రాణ్ణా ఇతిహాసం పురాతనమ్ ।
శూద్రో మేఘమణీసంజ్ఞో మాలవే సమ్భుభూవతుః ॥ ౪౩॥

సేవార్థం పుత్రసంయుక్తౌ క్షత్రియస్య సమాశ్రితౌ ।
స కాశ్యాం ప్రేమసంయుక్తో యాత్రార్థం ప్రజగమ హ ॥ ౪౪॥

తేన నీతో స్వసేవార్థం సపుత్రౌ శూద్రయోనిజౌ ।

మేఘో మార్గే మమారైవ తస్య పుత్రో దదాహ తమ్ || ౪౫||

తత్రా౭౭వన్త్యో ద్విజః కో౭పి చకారాస్థిప్రసంజ్చయమ్ |

మణిః పప్రచ్చ తం విప్రం కుత్రాస్థి త్వం ప్రణేష్యసి || ౪౬||

స ఉవాచ గణేశస్య క్షేత్రే కుణ్డం మహాద్భుతమ్ |

తత్రాస్థిత్యాగమాత్రేణ పఞ్చమం లభతే పదమ్ || ౪౭||

అతో మే౭స్థి పితుస్తత్ర శూద్ర నేష్యామి నిశ్చితమ్ |

తచ్ఛుత్వా సో౭పి శూద్రస్యాస్థిసంజ్చయం చకార హ || ౪౮||

కాశ్యాం దుఃఖయుతో త్యక్త్వా మమార మణిరేవ చ |

తస్యాస్థిసంజ్చయం చక్రే తస్య పుత్రో మహేశ్వరాః || ౪౯||

తజ్ఞాత్వా క్షత్రియస్తం స నిర్భర్త్య బహుధా జగౌ |

కాశీం త్యక్త్వా మయూరే కిమస్థిత్యాగం కరిష్యసి || ౫౦||

ఉవాచ పితురాజ్ఞా స మయా మాన్యా నిరన్తరమ్ |

ఏతస్మిన్నన్తరే తత్ర బ్రాహ్మణః శాస్త్రవిత్ యయా || ౫౧||

తం ప్రణమ్య విశేషేణ పప్రచ్చ క్షత్రియోద్భవః |

దురాగ్రహం స్వశూద్రస్య దృష్ట్వా సర్వం విధానతః || ౫౨||

జ్ఞాత్వా వృత్తాన్తమేతస్య తమువాచ జనార్దనః |

బ్రాహ్మణో వేదసారజ్ఞః క్షత్రియం శాస్త్రజం వచః || ౫౩||

జనార్దన ఉవాచ |

చతుర్విధాని తీర్థాని తథా క్షేత్రాణి క్షత్రియ |

పఞ్చమం గణరాజస్య క్షేత్రం తీర్థం చ కీర్త్యతే || ౫౪||

బ్రహ్మణస్పతినామా౭సౌ గణేశో వేదవాదతః |

తస్య లీలాదికం సర్వం నానాబ్రహ్మమయం బభౌ || ౫౫||

కాశ్యాం యే శాస్త్రవాదజ్ఞాన్తే౭స్థి తత్ర నయన్తి తు |

అన్యక్షేత్రస్య గాస్తద్వన్నయన్త్యస్థి మయూరకే || ౫౬||

తతః సంశయహీనః స సమ్పూజ్య ప్రణనామ హ |

జనార్దనం స్వగౌహం స ఆయయా హర్షసంయుతః || ౫౭||

కృత్వా క్షత్రియజో యాత్రాం స్వగృహం ప్రత్యపద్యత |

శూద్రావస్థి సమాగృహ్య మయూరేశం ప్రజగ్మతుః ॥ ౫౮॥

గణేశకుణ్డం సమ్పూజ్య త్యక్త్వా తావస్థిసంస్థాయమ్ ।
యథాశాస్త్రం విధానేన యాత్రాం చక్రతురాదరాత్ ॥ ౫౯॥

స్వగృహం జగ్మతుః శూద్రో దేవేశాః శృణుతాఽపరమ్ ।
అస్థిత్యాగప్రభావేణ మేఘం నేతుం యయుర్గణాః ॥ ౬౦॥

శక్కురలోకసంస్థం తం గృహ్య స్వానన్దమాయయుః ।
మణిం కైలాసగం తే తు బ్రహ్మభూతౌ ప్రచక్రీరే ॥ ౬౧॥

ఏవం నానా జనాస్తత్ర సిద్ధిం ప్రాప్తా విశేషతః ।
తత్ర కిం కథయామీహ వక్తుం కేన ప్రశక్యతే ॥ ౬౨॥

ఏతద్గణేశకుణ్డస్య మాహాత్మ్యం శృణుయాన్నరః ।
శ్రావయేత్ స లేభేద్దేవా ఈప్సితం ఫలముత్తమమ్ ॥ ౬౩॥

॥ ౬౦ తత్సదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే గణేశకుణ్డచరితవర్ణనం నామ త్రయోవింశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౨౩
(Page ౪౦. ౬ అ. ౨౪ పాన ౭౦)

౬.౨౪ బ్రహ్మకమణ్డలుప్రాదుర్భావాదివర్ణనం నామ
చతుర్వింశతితమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।
ఏకదా గణనాథస్య దర్శనార్థం సమాయయౌ ।
బ్రహ్మ స్నాత్వా సహాకుణ్డే స్తోతుం స్తోత్రం సమారభత్ ॥ ౧॥

బ్రహ్మోవాచ ।
నమామి తీర్థం గణనాయకస్య గణేశకుణ్డం గణనాతిగం చ ।
అనన్తతీర్థప్రభవం పురాణం సంనేవినాం బ్రహ్మప్రదం నిజాత్మ్యమ్ ॥ ౨॥

అభేదభేదాదివిహీనరూపం చతుష్పదం పంచమమాద్యభూతమ్ ।
గణేశమాయాకృతదృశ్యభావం నమామి కైవల్యఘనం పరేషామ్ ॥ ౩॥

భవత్ప్రసూతం చ తురీయమాత్మ్యం భవేదరూపం కిల తీర్థకానామ్ ।
అహం విశుద్ధోఽపి చ దర్శనేనాఽభవం కృతబ్రహ్మకమణ్డలుస్థమ్ ॥ ౪॥

తదేవ త్రైగుణ్యమయం బభూవ భాగీరథీస్థం రవిజామయం చ ।
 సరస్వతీస్థం చ తతః ప్రసూతాః సరితృమూహా భువనేషు సంస్థాః ॥ ౫॥
 స్నానేన పాపం వినిహత్య సర్వా నదోః నరాణామథ పాపయుక్తాః ।
 నిత్యం జలే తే వినిమజ్య శుద్ధా ఆయాన్తి స్వస్థానమఘాపహారి ॥ ౬॥
 ప్రయాగతీర్థే మరణేన జన్తుర్మనీషితం తీర్థవరే లభేద్వై ।
 తవావలోకేన గణేశకుణ్డ తదేవ సద్యో లభతే సకృచ్ఛేత్ ॥ ౭॥
 వాచః పరం తే జలబిన్దుజేఽహం స్పర్శే భవం కిం ప్రవదామి పుణ్యమ్ ।
 సాక్షాద్గణేశాఙ్కుశఘాతజం తన్నమామి కుణ్డం గణనాయకస్య ॥ ౮॥
 ధన్యోఽహమేవం తవ దర్శనేన స్పర్శేన తోయస్య నిమజ్జనేన ।
 తోయే తథా తే చ మహానుభావం బ్రహ్మైవ తుష్టం చ నమో నమస్తే ॥ ౯॥
 త్వదీయతీరే మరణం వరిష్టం సుమజ్గలం బ్రహ్మమయప్రదం తత్ ।
 వినా శ్రమేణైవ నరా లభన్తే శుకాదికానాం పదమత్ర చిత్రమ్ ॥ ౧౦॥
 త్వత్తోయజస్పృష్టిరహో మమాస్తు స్నానం తు పానం చ సదావలోకః ।
 కిం వర్ణయామ్యేవ గణేశకుణ్డ స్వల్పజ్ఞుభావాత్తు నమో నమస్తే ॥ ౧౧॥
 భృశుణ్డ్యువాచ ।
 స్తోత్రం గణేశకుణ్డస్య యః పఠిష్యతి మానవః ।
 భుక్తిం ముక్తిం లభేత్ సోఽపి శ్రద్ధయా బ్రహ్మభూయకమ్ ॥ ౧౨॥
 ఇదం బ్రహ్మకృతం స్తోత్రం సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ।
 యత్ర కుత్ర స్థితాయాపి భక్త్యా భవతి పాఠతః ॥ ౧౩॥
 బ్రహ్మ తతో గణేశానం జగామ హర్షసంయుతః ।
 పూజ్య స్తుత్వా మహేశానాః ప్రదక్షిణపరోఽభవత్ ॥ ౧౪॥
 పాదస్పర్శేన తస్యాపి కమణ్డలుజలైర్మృతః ।
 న్యుబ్జతామగమత్తత్ర నదీ తస్మాదజాయత ॥ ౧౫॥
 తతః ప్రణమ్య విఘ్నేశం యోగమాయాసమన్వితః ।
 సరితం తాం చక్కరాఽసౌ పునర్బ్రహ్మ కమణ్డలౌ ॥ ౧౬॥
 జగాద గణరాజశ్చ తతస్తం హర్షసంయుతః ।
 మా గృహ్ణీష్య విధాతస్త్యం సర్వతీర్థమయీం నదీమ్ ॥ ౧౭॥

మమ సేవార్థమత్యన్తలాలసా నిత్యమాభజేత్ |

మదిచచ్ఛయా నదీ జాతా మత్క్షేత్రే సర్వపావసీ || ౧౮ ||

తతస్తం ప్రణతో భూత్వా బ్రహ్మ శోకసమన్వితః |

జగద తీర్థహీనోఽహం భవిష్యమి గజానన || ౧౯ ||

శ్రీగజానన ఉవాచ |

యోగమాయాబలేనేమాం మా కర్త త్వం పితామహ |

కమణ్ణలుం తీర్థజలైరాపూర్య స్థానగో భవ || ౨౦ ||

శ్రుత్వా బ్రహ్మ తథా కృత్వా యయౌ హర్షసమన్వితః |

బ్రహ్మకమణ్ణలుః సాజ్ఞాన్నదీ తత్ర ప్రతిష్ఠితా || ౨౧ ||

తయా క్షేత్రం మహేశానాః శుశుభేఽతీవ విఘ్నపమ్ |

నద్యాశ్చ మహిమానం కో వర్ణయితుం క్షమో భవేత్ || ౨౨ ||

దేవేశా ఊచుః |

తురీయం తీర్థముఖ్యం యత్ స్థితం బ్రహ్మకమణ్ణలౌ |

కథం బభూవ విప్రేశ తద్వదస్వ సుఖప్రదమ్ || ౨౩ ||

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౪ పాన ౭౧)

భృశుణ్ణ్యువాచ |

బ్రహ్మ కామం చ తం సృష్ట్యా స్థాపయామాస సర్వపః |

దృష్ట్వా కామం స్వయం తత్ర విహ్వలోఽభూత్ పితామహః || ౨౪ ||

దృష్ట్వా సరస్వతీం వేధాః కామబాణప్రపీడితః |

తాం గృహ్య స్వవశాం కృత్వా మైథునాయోద్యతోఽభవత్ || ౨౫ ||

హాహాకారరవా దేవీ సస్మార గణనాయకమ్ |

తతః శాన్తమనా బ్రహ్మ జ్ఞానయుక్తో బభూవ హ || ౨౬ ||

ముక్త్యా తాం గర్హయామాస స్వాత్మానం కామమోహితమ్ |

తతః క్రోధసమాయుక్తః శశాప మదనం విధిః || ౨౭ ||

మాం ప్రమోహయుతం కృత్వా క్రీడసి త్వం ఖలాఽధునా |

కామ శక్కురతో వహ్నా నష్టరూపో భవిష్యసి || ౨౮ ||

శప్త్యా కామం విధాతాఽసౌ తతః సస్మార దేవపాన్ |

మునీన్ శ్రేష్ఠాంశ్చ తే సర్వే సమాజగుః పితామహమ్ || ౨౯ ||

శ్రుత్వా వృత్తాంతముగ్రం తే శోకయుక్తాః బభూవిరే ।
 ప్రాయశ్చిత్తార్థముద్యుక్తాః సర్వే దేవర్షయస్తతః ॥ 30 ॥
 తతస్తీర్థాని సర్వే తే నిర్మమురైవతర్షయః ।
 సార్ధత్రికోటిసంజ్ఞాని స్వస్వతేజోయుతాని వై ॥ 3౧ ॥
 తేషు సమృజ్ఞతో బ్రహ్మ పవిత్రో న బభూవ హా ।
 తీర్థరాజం తథా సర్వే సస్మరుర్బ్రహ్మహేతవే ॥ 3౨ ॥
 స వై ప్రత్యక్షతాం తత్ర యయౌ సర్వేచ్ఛయా పరః ।
 బ్రహ్మ మమజ్ఞ తత్రాపి స్వయం శుద్ధోఽభవన్న చ ॥ 33 ॥
 తతః సూర్యః స్వదేహాద్వై యమునాం నిర్మమే పరామ్ ।
 తస్యాం నిమజ్ఞ్య ధాతాఽసౌ పవిత్రో న బభూవ హా ॥ 3౪ ॥
 ఆదిమాయా తతస్తత్ర వినిర్మమే సరస్వతీమ్ ।
 నిమజ్ఞ్య తత్ర వేధాః సోఽభవన్నైవ యథా పురా ॥ 3౫ ॥
 తతః శివః స్వయం రేవాం నిర్మమే తీర్థరూపిణీమ్ ।
 తథా నిమజ్ఞ్య తస్యాం స పవిత్రో న బభూవ హా ॥ 3౬ ॥
 తతో విష్ణుః స్వదేహాద్వై నిర్మమే పావనాయ చ ।
 గంగాం తస్యాం నిమజ్ఞ్యాఽసౌ వేధాః శుద్ధోఽభవన్న చ ॥ 3౭ ॥
 తతః ఖేదసమాయుక్తో దేవేశా మునిభిః సహా ।
 విచార్య త్రిగుణానాం తు బీజం తీర్థం ప్రతుష్టువుః ॥ 3౮ ॥
 తతః ప్రసన్నభావేన తురీయం తత్ర దేవపాః ।
 ప్రకటం తేజసా యుక్తం బభూవ జలమజ్ఞాసా ॥ 3౯ ॥
 ప్రకాశమయతీర్థం తద్ దృష్ట్వా దేవర్షయోఽమరాః ।
 ప్రణమ్యాపూజ్య సంహర్షాదూచుః ప్రాజ్ఞాలయోఽభవన్ ॥ ౪౦ ॥
 సర్వతీర్థమిదం నామ భవతు త్రిజగత్సు తే ।
 పవిత్రం కురు ధాతారం నమస్తే తీర్థతీర్థము ॥ ౪౧ ॥
 త్రైగుణ్యమయరూపాణి తీర్థాని త్రిజగత్సు తు ।
 త్రిజగత్పావనాన్యేవ భవస్తే శాస్త్రసమ్మతే ॥ ౪౨ ॥
 బ్రహ్మవిష్ణుమహేశానాం దోషం జ్ఞాలయితుం ద్రుతమ్ ।

న సమర్థాని తేభ్యస్తు ద్విజైర్జాతాని నిశ్చితమ్ ॥ ౪౩॥
 అతస్తురీయతీర్థం చాస్మాభిః సమ్ప్రార్థితం పరమ్ ।
 త్రిగుణానాం హితార్థాయ పావనాయ విశేషతః ॥ ౪౪॥
 అతో హితం చ సర్వేషాం కురు తీర్థాత్మరూపకమ్ ।
 ఏవముక్త్యా ప్రణేముస్తే సర్వతీర్థం మహేశ్వరాః ॥ ౪౫॥
 తతః ప్రసన్నతాం యాతం దర్శయామాస రూపకమ్ ।
 విధాత్రే తేన నిఃపాపో బభూవ ప్రపితామహః ॥ ౪౬॥
 తతస్తీర్థం ప్రణమ్యాఽసౌ తుష్టావ సర్వసంయుతః ।
 తతస్తం ప్రత్యువాచేదం వచనం తీర్థముత్తమమ్ ॥ ౪౭॥
 సర్వతీర్థమువాచ ।
 వరం వృణు మహాభాగ తుష్టం దాస్యామి వాఞ్చితమ్ ।
 స్తోత్రేణ సృష్టికర్తస్వం విధాతర్మా విచారయ ॥ ౪౮॥
 బ్రహ్మోవాచ ।
 వరం దదాసి తీర్థ త్వం తదా మే సంస్థితం భవ ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౨౪ పాన ౭౨)
 కమణ్డలౌ సదా తేన కృతకృత్యోఽస్మి నిశ్చితమ్ ॥ ౪౯॥
 భృశుణ్డ్యువాచ ।
 తథేతి తమథోక్త్యా తత్తీర్థం తస్య కమణ్డలౌ ।
 జానీత వరదానేన సంస్థితం దేవనాయకాః ॥ ౫౦॥
 తత్ర స్థితం గణేశస్య ధ్యానం చక్రే నిరస్తరమ్ ।
 సర్వతీర్థం హితార్థాయ తస్య నేవార్థమాదరాత్ ॥ ౫౧॥
 ఉవాచ విఘ్నరాజం సఞ్చిన్త్య తీర్థం పరం హృది ।
 దృశ్యభావం సమాసాద్య న తే పాదార్చనం కృతమ్ ॥ ౫౨॥
 వరదానప్రభావేణ బ్రహ్మణః సదనే ప్రభో ।
 స్థితం మాం తేఽద్య పాదాబ్జసమీపస్థం కురు ప్రభో ॥ ౫౩॥
 పవిత్రం తు విధాతారం కృత్వా మాయూరక్షేత్రగమ్ ।
 భవిష్యామి తదర్థాయాకరవం దృశ్యభావకమ్ ॥ ౫౪॥
 పరాధీనతయా స్వామిన్ కిం కరోమి గణేశ్వర ।

విఘ్నహీనం కురుష్య త్వం మాం భక్తం భక్తవత్సల ॥ ౫౫॥

దృశ్యభావం సమాసాద్య మయూరం నావతోకితమ్ ।

నిర్ధకం జనుస్తస్యాతస్తాస్వం సమ్పూర్ణయే ప్రభో ॥ ౫౬॥

ఏవం నిత్యం గణేశానం ధ్యాత్వా సమ్పూర్ణయత్ పరమ్ ।

స్థాపితం సర్వతీర్థం తద్గణేశానేన సన్నిధౌ ॥ ౫౭॥

దేవేశా ఊచుః ।

తీర్థరాజః ప్రయాగో యస్తత్ర బ్రహ్మో బభూవ న ।

పవిత్రశ్చ తతః శ్రేష్ఠం కథం తీర్థం భవేన్ మునే ॥ ౫౮॥

కథం రాజేతి సంజ్ఞా చ తస్య శాస్త్రే ప్రకీర్తితా ।

ఏతత్ సంశయకం ఛిన్ది యోగీన్ద్రోఽసి పురాతనః ॥ ౫౯॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।

యథా దేవసమూహానాం రాజేన్ద్రః పరికీర్తితః ।

ఇన్ద్రాన్ద్రైవాపరః శ్రేష్ఠో దేవో భవతి కుత్రచిత్ ॥ ౬౦॥

బ్రహ్మాదయో న దేవాశ్చ గుణాధారాః ప్రకీర్తితాః ।

పూజ్యత్వాద్దేవసంజ్ఞాస్థా భవన్తే చైకదేశతః ॥ ౬౧॥

సార్థత్రికోటితీర్థానాం తథా రాజా ప్రయాగకః ।

ప్రయాగాన్న పరం తీర్థం శ్రేష్ఠం కుత్రాఽపి వర్తతే ॥ ౬౨॥

గంగాద్యాః సరితస్తద్వద్ గుణాధారాః ప్రకీర్తితాః ।

తీర్థసంజ్ఞా తథా తాసామేకలక్షణతో మతా ॥ ౬౩॥

ప్రార్థితే తీర్థరాజేన తత్రైకభవకారణాత్ ।

గంగాయమునయోర్యోగస్తేన సమ్మిలితోఽభవత్ ॥ ౬౪॥

గంగాయమునయోర్యోగే స్నానజం యత్ ఫలం లభేత్ ।

తదేవ మహిమా తత్ర తయోరేవ న సంశయః ॥ ౬౫॥

నర్మదా వరదానేన శ్రేష్ఠా జాతా విశేషతః ।

గుణరూపా న సా ప్రోక్తా జానీత శాస్త్రసమ్మతే ॥ ౬౬॥

అధునా శ్చృణుత ప్రాజ్ఞా ప్రకృతం యత్ కథానకమ్ ।

కమణ్డలుస్థితత్వాత్తన్నామ్నా బ్రహ్మకమణ్డలుః ॥ ౬౭॥

గాం గతా తేన గణ్ణా సా కమణ్ణలూద్భవా మతా ।
 పూర్వగా సా సమాఖ్యాతా బ్రహ్మాదీనాం సుదుర్లభా ॥ ౬౮ ॥
 తస్యా మూలస్థితః సాక్షాద్బ్రహ్మ లోకపితామహః ।
 తస్యాం స్నాత్వా గణేశానం భజతేననన్యచేతసా ॥ ౬౯ ॥
 పూర్వం పితామహం తత్ర నరః స్నాత్వా సమర్చయేత్ ।
 విద్యాయుక్తో భవేత్ సద్యోఽతే పరాం ముక్తిమాప్పుయాత్ ॥ ౭౦ ॥
 మధ్యే శివస్తథా తస్యా మయూరే సంస్థితస్తతః ।
 మధ్యమేశ్వరనామా స భజతే గణనాయకమ్ ॥ ౭౧ ॥
 మధ్యమేశ్వరతీర్థే యస్తస్యాం స్నానం సమాచరేత్ ।
 స సామర్థ్యం పరం ప్రాప్యోపాజ్యేశం ముక్తిమాప్పుయాత్ ॥ ౭౨ ॥
 ఆన్తే విష్ణుః స్థితస్తస్యా హృషీకేశ ఇతి శ్రుతః ।
 స్నాత్వా నిత్యం గణేశానం భజతేననన్యమానసః ॥ ౭౩ ॥
 (Page ఖం. ౬ అ. ౨౫ పాన ౭౩)
 తత్ర తీర్థే నరః స్నాత్వా హృషీకేశం సమర్చయేత్ ।
 యశః స విపులం ప్రాప్యోఽతే పరం మోక్షమాప్పుయాత్ ॥ ౭౪ ॥
 యస్యాస్తీరే చ తీర్థాని దేవాస్త్యస్తన్యనేకశః ।
 ఉభయత్ర మహేశానా మయా వక్తుం స శక్యతే ॥ ౭౫ ॥
 కమణ్ణలూద్భవాయాస్తు దర్శనేనాఘనాశనమ్ ।
 ప్రభవేత్ సర్వజన్తూనాం నిశ్చితం చేహజన్మజమ్ ॥ ౭౬ ॥
 సజ్జితం జలబిందోశ్చ స్పర్శేనైవ వినశ్యతి ।
 పాపం హ్యనేకజన్మస్థం నరాణాం సర్వదేహినామ్ ॥ ౭౭ ॥
 జలపానేన తస్యాస్తు శక్రలోకం లభేత్ స్వయమ్ ।
 స్నానేన ముక్తిమాప్నోతి యత్ర తత్ర మహేశ్వరాః ॥ ౭౮ ॥
 మయూరే యే నరాస్తస్యాం స్నానం కుర్వన్తి దేవపాః ।
 సకృచ్చేదీప్సితం సద్యో లభన్తే తే సమోక్షకమ్ ॥ ౭౯ ॥
 ఏతాదృశీ మహాభాగా నదీ తత్ర వ్యవస్థితా ।
 దశయోజనవిస్తారస్తస్యాః ప్రోక్తో మనీషిభిః ॥ ౮౦ ॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదావ్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే బ్రహ్మకమణ్డలుప్రాదుర్భావాదివర్ణనం నామ చతుర్వింశతీతమోఽధ్యాయః
॥ ౬.౨౪

౬.౨౫ బ్రహ్మకమణ్డలుతీర్థచరితం నామ పంచవింశతీతమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

దేవేతా ఊచుః ।

కథం దేవైశ్చ మునిభిః స్తుతా విప్ర మహానదీ ।
బ్రహ్మణోఽర్థం తదేవాపి స్తోత్రం వద సుఖప్రదమ్ ॥ ౧॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।

నానాతీర్థబలేనైవ బ్రహ్మాణం తే సురర్షయః ।
శుద్ధం కర్తుం సమర్థా న బభూవుశ్చ యదా పురా ॥ ౨॥

తతః సర్వే విచార్యైవ తురీయం తీర్థముత్తమమ్ ।

స్తోతుం కరపుటా భూత్వా సమారేభుః సుస్తోత్రకమ్ ॥ ౩॥

దేవర్షయ ఊచుః ।

సర్వాదిభూతం త్రిగుణేషు సంస్థం తీర్థేషు యత్ సర్వవికారహీనమ్ ।
తీర్థం తురీయం చ నమామహే తత్తీర్థాత్మకం పాపవినాశదక్షమ్ ॥ ౪॥

గణ్డాదినద్యః ప్రభవా యతశ్చ సర్వాన్తరస్థం స్థితమాత్మరూపమ్ ।

నాదాత్మకం రూపమథో విధాయ తచ్చాలకం యత్తు నమామహే తత్ ॥ ౫॥

పురాణగీతం విధిపాపనాశం కమణ్డలుస్థం పరమప్రమేయమ్ ।

అపారతీర్థేషు తదాత్మభావం భవిష్యతే దేహధరం నమామః ॥ ౬॥

నాథో విధాతా చ భవేన్మహాత్మాన్ పాపేన యుక్తశ్చ తథా స్థితశ్చేత్ ।

విశ్వం పరం నాశముపైష్యతి త్వం ప్రత్యక్షతామేహి దయాకరాతః ॥ ౭॥

గణ్డాస్వరూపాయ నమో నమస్తే బ్రహ్మాత్మజారూపధరాయ తుభ్యమ్ ।

తుభ్యం ప్రయాగాయ చ నార్మదాయ కాలినికాస్థాయ నమో నమో వై ॥ ౮॥

కృష్ణాస్వరూపాయ కకుద్మతీస్థ యద్దేవనద్యై చ పయోష్టికాయై ।

వేణీస్వరూపాయ చ పుష్కరాయ తాపీప్రభాసాయ చ సర్వతీర్థ ॥ ౯॥

గోదావరీరూపధరాయ తుభ్యం క్షిప్రాస్థసిన్ధుస్థ మహీస్వరూప ।

కావేరికాన్థం సరయూస్వరూపం పూర్ణే నమస్తేఽస్తు కమణ్డలున్థమ్ || ౧౦||

సార్ధత్రికోటీప్రవరన్థకాయ తీర్థేశ్వరాయైవ నమో నమస్తే |

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౫ పాస ౭౪)

అనన్తతీర్థప్రవరాయ నిత్యం క్షేత్రే మయూరే తు సమాస్థితాయ || ౧౧||

వారామృతిస్థాయ సరోవరాయ వాపీస్థకూపాయ నమో నమస్తే |

యద్యజ్జలం భానుఘనస్థరూపం తత్రస్థకాయైవ నమో నమస్తే || ౧౨||

త్వయా తతం సర్వమిదం విభాతి చరాచరన్థం చ జలం పరేశ |

కృపాకటాక్షామృతధారయాఽస్మాన్ రక్షస్వ సన్దర్శయ తే స్వరూపమ్ || ౧౩||

భృశుణ్డ్యువాచ |

ఏవం సంస్తువతాం తేషాం పురస్తజ్ఞోమయం జలమ్ |

ప్రాదుర్భూభూవ తత్ దృష్ట్వా ప్రణేమః ససురర్షయః || ౧౪||

తానువాచ మహాతీర్థం హర్షయుక్తేన చేతసా |

వరం వృణుత దేవేశా మునయస్తం దదామ్యహమ్ || ౧౫||

భవత్కృతమిదం పుణ్యం స్తోత్రం మే ప్రీతివర్ధనమ్ |

భవిష్యతి న సన్దేహో భుక్తిముక్తిప్రదాయకమ్ || ౧౬||

పఠతే శృణ్వతే నిత్యం మయి స్నానఫలప్రదమ్ |

సర్వాఘనాశనం సద్యో భవిష్యతి విశేషతః || ౧౭||

సర్వతీర్థవచః శ్రుత్వా హర్షయుక్తాః సురర్షయః |

జగుః ప్రణమ్య దేవేశాః ప్రబద్ధకరసమ్పూటాః || ౧౮||

దేవర్షయ ఊచుః |

ప్రసన్నం చేన్ మహాతీర్థ తదా పితామహం పరమ్ |

శుద్ధం కురు తథా తస్య కమణ్డలౌ స్థితిం స్థిరామ్ || ౧౯||

సర్వతీర్థం చ తే నామ తథా బ్రహ్మకమణ్డలుః |

భవతు త్వత్ప్రసాదేన వర ఏవ వృతః పరః || ౨౦||

తథేతి తానువాచైవ యాచితం తీర్థముత్తమమ్ |

చకార దేవవిప్రైర్యత్తత్ సర్వం కథితం మయా || ౨౧||

దేవేశా ఊచుః |

శ్రుతం సర్వం విశేషేణ సర్వసంశయనాశనమ్ ।
తథాపి న చ తృప్యామః పరం పీత్వా కథామృతమ్ ॥ ౨౨॥

మాహాత్మ్యం కథితం విప్ర తత్ర సిద్ధిం మహాద్భుతామ్ ।
అలభన్ కే పురా యోగిన్ వద తేషాం చరిత్రకమ్ ॥ ౨౩॥

భృశుణ్ణ్యువాచ ।
పురా కల్పే ద్విజః కశ్చిద్భరద్వాజకులోద్భవః ।
మూర్ఖో బభూవ దేవేశా విద్యాసన్ధ్యాదివర్జితః ॥ ౨౪॥
తం గృహ్యా పితరౌ తస్య స్థితం బ్రహ్మకమణ్ణౌ ।
బ్రహ్మణం యయుతః ప్రీత్యా నదీమూలవిరాజితమ్ ॥ ౨౫॥

స్నాత్వా నదీజలే తత్ర పూజయామాసురాదరాత్ ।
విధిం కమణ్ణుస్థానే బభూవుర్భక్తిసంయుతాః ॥ ౨౬॥
పుత్రస్తయోః సుబుద్ధ్యా వై యుక్తో బభూవ తక్షణాత్ ।
వేదాదీన్ కణ్ణగాన్ దేవా అవదత్ ప్రేమసంయుతః ॥ ౨౭॥

తతో హర్షయుతౌ తస్య పితరౌ గృహ్య తం సుతమ్ ।
స్వస్థానం జగ్ముతుః ప్రీత్యా ముక్తిమన్నే ప్రలేభిరే ॥ ౨౮॥

ఏవం నానా జనాస్తత్ర జ్ఞానతోఽజ్ఞానతోఽపి వా ।
స్నానేన దర్శనేనైవ బ్రహ్మణః సిద్ధిమాప్పువన్ ॥ ౨౯॥

అథాన్యత్ కథయిష్యామి క్షత్రియౌ రవివంశజః ।
సురభో మాలవే రాజా బభూవ పరవీరహః ॥ ౩౦॥

స్వరాజ్యం ధర్మసంయుక్తశ్చకార సవివైర్యుతః ।
బహుకాలే గతే తత్ర విదర్భాధిపతిర్యయౌ ॥ ౩౧॥

దిగ్యూర్థం తతస్తేన యుయుధే బలసంయుతః ।
పరాజితో విదర్భస్య రాజ్ఞా రాజా పపాల హా ॥ ౩౨॥

తతో యత్నం సమాస్థాయ హ్యన్యరాజసమన్వితః ।
సక్లృమమకరోద్ధోరం పునః పరాజితోఽభవత్ ॥ ౩౩॥

భూపాలో బ్రాహ్మణాన్ పృష్ట్యా మయూరే చాగతోఽభవత్ ।
మధ్యమేశ్వరతీర్థే స స్నాత్వా శివం పుపూజ హా ॥ ౩౪॥

తం నమస్కృత్య సేనాభిః సంయుతో యుయుధే పునః ।
 భూపః సజ్జిత్య వైదర్భం స్వరాజ్యం ప్రాప తత్క్షణాత్ ॥ ౩౫॥
 అన్తే ముక్తిం జగమైవ స్నానమాహాత్యుకారణాత్ ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౨౫ పాన ౭౫)
 ఏవం తత్ర యయుః సిద్ధిం జ్ఞానతోఽజ్ఞానతో జనాః ॥ ౩౬॥
 అన్యచ్చ శృణుత ప్రాజ్ఞాశ్చరితం పుణ్యదం పరమ్ ।
 ద్విజో గౌతమవంశేఽభూత్ స్వధర్మాచారసంయుతః ॥ ౩౭॥
 విద్యాజ్ఞానాదిసంయుక్తో న యశోఽప్యలభత్ కదా ।
 దీక్షాదిషు ప్రయత్నేనాభవత్ కర్మసు తత్పరః ॥ ౩౮॥
 బ్రాహ్మణాస్తత్రుతం కర్మ దృష్ట్వా సవిధి వైదికమ్ ।
 దోషయుక్తం విశేషేణ దదృశుః పాపగౌరవాత్ ॥ ౩౯॥
 తతోఽతిభేదసంయుక్తో జగామ సర్వతీర్థికామ్ ।
 అన్తే విచార్య తస్యాం స స్నానం చకార భక్తితః ॥ ౪౦॥
 హృషీకేశం ప్రపూజ్యైవ నమస్కృత్య గృహం యయా ।
 తతః కర్మ కృతం తేన దదృశుః సవిధి ద్విజాః ॥ ౪౧॥
 యద్యత్తేన కృతం దేవా యశోయుక్తం బభూవ హా ।
 అన్తే ముక్తిం యయా సోఽపి తీర్థసేవనపుణ్యతః ॥ ౪౨॥
 జ్ఞానతోఽజ్ఞానతస్తత్ర యయుః సిద్ధిం విశేషతః ।
 మయా వక్తుం న శక్యేత కేనాపి దేవస్తమాః ॥ ౪౩॥
 అర్థాన్యచ్చరితం దేవాః శృణుధ్వం భావసంయుతాః ।
 దణ్డకారణ్యదేశైకశ్చాణ్డాలః పాపకారకః ॥ ౪౪॥
 వనే గత్వా ద్విజాదీంశ్చ మారయామాస నిత్యదా ।
 పరస్త్రియం స ఏకాన్తేఽయభత్ దృష్ట్వా హలేన చ ॥ ౪౫॥
 ఏవం నానావిధం పాపం చకార విషయప్రియః ।
 ఏకదా ధనసంయుక్తం వణిజం స దర్దశ హా ॥ ౪౬॥
 తమసు ప్రయయా దుష్టః శస్త్రపాణిరిఘాంసయా ।
 తత్ర మార్గే మహేశానా బ్రహ్మకమణ్డలూద్భవామ్ ॥ ౪౭॥

మహానదీం స చాణ్డాలో దదర్శ సన్నిధౌ గతః ।
 జలస్పర్శాదికం తత్ర న చకార సుదుర్మతిః ॥ ౪౮॥
 తతో యోజనమాత్రేణ జఘాన వణిజం ఖలః ।
 ద్రవ్యం తస్య ప్రగృహ్యైవ స్వగృహం పునరాగమత్ ॥ ౪౯॥
 ఏవం కృత్వా తతః కాలే మమార సీచయోనిజః ।
 యామాస్తం గృహ్య సంతాడ్య యయుః సంయమిసీం పురీమ్ ॥ ౫౦॥
 యమస్తాన్ ప్రత్యువాచేదం వచనం ధర్మలక్షణమ్ ।
 మహాపాపీ భటా నూనమయం తదపి ముచ్యతామ్ ॥ ౫౧॥
 సర్వతీర్థస్య దూతేశా దర్శనం త్వభవత్ పురా ।
 వణిజం హస్తుకామస్య పాపనాశకరం మహత్ ॥ ౫౨॥
 త్యజ్యతాం మానుషే దేహేషు నరేనం విచక్షణాః ।
 శుభాశుభం తత్ర కృత్వా గమిష్యతి పునః పురమ్ ॥ ౫౩॥
 స కైవర్తోఽభవత్తత్ర బంధాలే దేవసత్తమాః ।
 ఏవం దర్శనమాత్రేణేహ కృతం దురితం గతమ్ ॥ ౫౪॥
 అన్యద్యజ్జలబిన్దోశ్చ స్పర్శజం కథయామ్యహమ్ ।
 చరితం తస్య సర్వజ్ఞాః శృణుధ్వం సిద్ధిదం పరమ్ ॥ ౫౫॥
 వ్యాధః కశ్చిద్వనే సంస్థో బభూవే తత్ర దేశజః ।
 బ్రహ్మహత్యాదికం పాపం చకార నిత్యమాదరాత్ ॥ ౫౬॥
 దదర్శ ద్రవ్యసంయుక్తం దుష్టధీరేకదా నరమ్ ।
 ఖడ్గముద్యమ్య నిఃకోశం తం హస్తుం ధావితోఽభవత్ ॥ ౫౭॥
 పపాల మానవో భీతః పృష్ఠే వ్యాధస్తథా గమత్ ।
 కమణ్డలూద్భవా గంధా ప్రాప్తా దైవవశేన హ ॥ ౫౮॥
 తాముల్లఙ్ఘ్య పపాలాఽసౌ సోఽపి ఖడ్గయుతస్తథా ।
 వ్యాధః పపాత దైవేనోల్లఙ్ఘ్య తీరే దురాత్మవాన్ ॥ ౫౯॥
 స తత్ర జలబిన్దూనాం స్పృశర్యుక్తో బభూవ హ ।
 నరో దూరం గతః సోఽపి నిఃశ్వస్య స్వగృహం యయౌ ॥ ౬౦॥
 ఏవం పాపసమాచారం మృతం కాలే సుదుర్మతిమ్ ।
 వ్యాధం తం గృహ్య దేవేశా యమదూతా యమం యయుః ॥ ౬౧॥

తం దృష్ట్వా ధర్మరాజస్తానువాచ ప్రేమసంయుతః ।

(Page ౪౦. ౬ ఆ. ౨౫ పాన ౭౬)

అయం శుద్ధో మహాభాగాః సర్వపాపవివర్జితః ॥ ౬౨॥

కమణ్ణలూద్భవాతీరే పపాత ధావనాకులః ।

తత్ర తస్యా జలస్పర్శో బభూవే చాస్య దర్శనమ్ ॥ ౬౩॥

దర్శనేనేహజం పాపం గతం సర్వం లయం కీల ।

అనేకజన్మజం పాపం తోయస్య స్పర్శనాద్గతమ్ ॥ ౬౪॥

తతః పరం కృతం పాపం యాతనాదం మతం యమాః ।

తథాపి నైవ యోగ్యోఽయం యాతనాయాం విశేషతః ॥ ౬౫॥

బ్రహ్మకమణ్ణతోర్యస్య దర్శనాదికమణ్ణసా ।

భవేత్తస్య భటా నేదం యాతనాజం భయం భవేత్ ॥ ౬౬॥

కాశ్మీరే స బభూవాపి బ్రాహ్మణో వేదపారగః ।

ఏవం నానా జనాస్తస్యాం పాపహీనా బభూవిరే ॥ ౬౭॥

అథేతిహాసకం వక్ష్యే పురాకల్పభవం పరమ్ ।

శూద్రః కశ్చిద్బభూవాఽపి బజ్రదేశే మహేశ్వరాః ॥ ౬౮॥

శ్యామో నామ మహాపాపీ శిశ్నోదరపరాయణః ।

చౌర్యకర్మపరో నిత్యం నగరేషు వనేషు చ ॥ ౬౯॥

బభ్రామ శస్త్రసంయుక్తో మారయామాస నిత్యదా ।

జనాన్నానావిధాంశ్చైవ మద్యమాంసపరోఽభవత్ ॥ ౭౦॥

స కదాచిద్వనే సంస్థో దదర్శ వణిగుత్తమాన్ ।

ద్రవ్యయుక్తాంస్తతో దుష్టో మార్గసంస్థో బభూవ తైః ॥ ౭౧॥

తే యయుర్దణ్ణకారణ్యే సోఽపి చౌర్యార్థమాయయా ।

తత్రోష్ణకామయోగేన జలహీనాశ్చ బభ్రముః ॥ ౭౨॥

తృషాయుక్తాః సమాయాతాస్తథే బ్రహ్మకమణ్ణలోః ।

తస్యాం జలం పపుః సర్వే పునర్గ్రామం సమాయయుః ॥ ౭౩॥

నిశి సుప్తాశ్చ చౌరేణ హతా మృత్యుం యయుస్తతః ।

దేవేన్యనగరే సర్వే యయుః పుణ్యప్రభావతః ॥ ౭౪॥

జలపానేన దేవేశాః కిల బ్రహ్మకమణ్డలోః ।
 ఇన్ద్రపుర్యాం నివాసం తే చక్రరే వణిగుత్తమాః ॥ ౭౫॥
 తతః కాలే మృతం చౌరం గృహీతుం తం యమస్య చ ।
 దూతా యయుర్యమం గృహ్య దృష్ట్వా దేవోఽబ్రవీద్యమః ॥ ౭౬॥
 ధర్మ ఉవాచ ।
 ఆయం శూద్రో మహాపాపీ తథాఽపి పుణ్యవానభూత్ ।
 సర్వతీర్థమయీం దృష్ట్వా దుష్టకార్యవశాత్ కిల ॥ ౭౭॥
 జలపానం కృతం తస్యాస్తత్ర స్పర్శో జలస్య చ ।
 బభూవ త్రివిధం పుణ్యం తేషాం వక్ష్యామి కారణమ్ ॥ ౭౮॥
 ఇహ జన్మకృతం పాపం దర్శనేన లయం గతమ్ ।
 కమణ్డలూద్భవాయాస్తు స్పర్శేనానేకజన్మజమ్ ॥ ౭౯॥
 పానేనేన్ద్రపదప్రాప్తిసమం పుణ్యం బభూవ హా ।
 బాహ్యేన్ద్రః పాపహీనశ్చ పుణ్యయుక్తోఽయముచ్యతే ॥ ౮౦॥
 ఆత ఏనం ప్రగృహ్య త్వం మహేన్ద్రం దూతసత్తమ ।
 ప్రాపయ తత్పురే సంస్థో భోగాన్ భోక్ష్యతి నిశ్చితమ్ ॥ ౮౧॥
 పునః పతిష్యతి ప్రాజ్ఞః పృథివ్యాం నాత్ర సంశయః ।
 దూతస్తథా చకారైవ ప్రణనామ యమం పునః ॥ ౮౨॥
 ఏవం నానా నరా దేవా యయుః సిద్ధిం విశేషతః ।
 తన్న శక్యం కథయితుం న భవతి శతవర్షతః ॥ ౮౩॥
 అన్యద్యః కథయిష్యామి చేతిహాసం పురా భవమ్ ।
 సజ్జేపిణ మహాభాగా స్నానసిద్ధిప్రకాశకమ్ ॥ ౮౪॥
 ధనప్రియ ఇతి ఖ్యాతో బక్తాలే కారుకోఽభవత్ ।
 పాపనిష్ఠః సదా పాపం చకార దుర్మతిర్ముదా ॥ ౮౫॥
 ద్రవ్యార్థం విషదానేన హతౌ మాతాపితా స్వకౌ ।
 ప్రణమ్య బ్రాహ్మణాదీంశ్చ జఘాన విషయోగతః ॥ ౮౬॥
 సాధుభావప్రదర్శీ స బాహ్యేన్ద్రస్తు దురాత్మవాన్ ।
 తేన మోహయుతాః సర్వే తదధీనా బభూవిరే ॥ ౮౭॥
 తతో బహు గతే కాలే రాజ్ఞా జ్ఞాతం దురాత్మనః ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౫ పాస ౭౭)

కర్మ తం గృహ్య తస్యైవ ద్రవ్యం సీతం సమగ్రకమ్ || ౮౮ ||

స్వదేశాత్తం బహిః కృత్య రాజా ధర్మపరాయణః |

పాలయామాస లోకాన్ స సదా సీత్యా స్వదేశగాన్ || ౮౯ ||

తతోఽయం దణ్ణకారణ్యే పుత్రదారైర్జగమ హ |

తత్ప్రేవ రోచయామాస వాసార్థం గ్రామముత్తమమ్ || ౯౦ ||

తాదృశీం వృత్తిమాస్థాయ పునః పాపం చకార హ |

ఏకదా ద్రవ్యసంయుక్తం వణిజం స దదర్శ హ || ౯౧ ||

అను తం విషసంయుక్తో జగమ దుష్టధీః ఖలః |

సాధులక్షణసంయుక్తో లోభనాయ వణిక్కుతమ్ || ౯౨ ||

మార్గే మహానదీ ప్రాప్తా సర్వతీర్థమయీ పరా |

తస్యాం స్నానం చకారాఽసౌ వణిజేన సమన్వితః || ౯౩ ||

ప్రగచ్ఛన్తం తతో మార్గే ద్వితీయే దివసే ఖలః |

విషేణామోహ్యా వణిజం మారయామాస తత్క్షణాత్ || ౯౪ ||

వణిక్స స్నానపుణ్యేన శుక్లగత్యా మహేశ్వరాః |

కమణ్ణలోర్మహామోక్షం లేభే క్రమేణ నిశ్చితమ్ || ౯౫ ||

ధనప్రియో మమారైవ కాలేన స్వగృహే స్థితః |

సోఽపి మోక్షం మహాదేవా లేభే స్నానప్రభావతః || ౯౬ ||

అధునాఽన్యత్ ప్రవక్ష్యామి చరిత్రం చ కమణ్ణలోః |

స్మరణేన మహేశానా మహాసిద్ధిప్రదాయకమ్ || ౯౭ ||

గుర్జరే వైశ్యజః కశ్చిద్ బభూవే ధర్మనామకః |

స్వధర్మనిరతో నిత్యం చకార కర్మ చాదరాత్ || ౯౮ ||

తేన స్కాన్తభవం తత్ర మాహాత్మ్యం సంశ్రుతం పరమ్ |

కమణ్ణలుప్రభావేణ యుక్తం స్వయం సువిస్మితః || ౯౯ ||

మనసా ధారయామాస ధన్యేయం సరితాంవరా |

మయా లభ్యా యదా దేవీ తదా మే సఫలం జనుః || ౧౦౦ ||

ధర్మో నిత్యం మహేశానాస్తాం సస్మార మహానదీమ్ |

తత్ర కోఽపి సమాయాతః క్షత్రియో మార్గగః కదా ॥ ౧౦౧ ॥
 తేనాఽపి సంశ్రుతం నామ బ్రహ్మకమణ్డలూద్భవమ్ ।
 ప్రాతరుత్థాయ స్వస్థానం జగామ క్షత్రియః ఖలః ॥ ౧౦౨ ॥
 తతో బహూ గతే కాలే ధర్మసంజ్ఞో మమార హా ।
 స్వర్గం గత్వా స వివిధాన్ బుభుజే భోగకాన్ పరాన్ ॥ ౧౦౩ ॥
 పునశ్చ బ్రాహ్మణః సోఽపి బభూవాత్రికులోద్భవః ।
 శివదత్త ఇతి ఖ్యాతః సర్వతీర్థనదీతటే ॥ ౧౦౪ ॥
 స్వధర్మనిరతో విప్రో న ముమోచ నదీతటమ్ ।
 తత్ర స్నానాదికం సర్వం జలకార్యం చకార హా ॥ ౧౦౫ ॥
 పూర్వపుణ్యబలేనైవోత్తమతీర్థస్య సేవనాత్ ।
 యోగీ బభూవ తత్రాఽసౌ మమార తు తటే స్థితః ॥ ౧౦౬ ॥
 బ్రహ్మణి బ్రహ్మభూతః స బభూవే దేవసత్తమాః ।
 ఏవం దూరస్థితస్యాఽపి స్మరణేన గతిప్రదా ॥ ౧౦౭ ॥
 యేన శ్రుతం మహన్నామ సర్వతీర్థస్య దేవపాః ।
 క్షత్రియః పాపకర్మా స చకార పాపముల్బణమ్ ॥ ౧౦౮ ॥
 మృతం తం యమదూతాః సజ్గుహ్యా సంత్రాడ్య భానుజమ్ ।
 ప్రణమ్య నరకే దుష్టం చిక్షిపుశ్చ తదాజ్ఞయా ॥ ౧౦౯ ॥
 పునః శ్వానో బభూవాఽపి క్షత్రియః పాపకారకః ।
 బభ్రామ దణ్డకారణ్య ఆజగామ మహానదీమ్ ॥ ౧౧౦ ॥
 తత్ర కీటాదిభిః శ్వానో మక్షికాభిః ప్రపీడితః ।
 స్నానం చక్రే మహానద్యాం పూర్వసంస్కారయోగతః ॥ ౧౧౧ ॥
 మమార తేన పుణ్యేన మోక్షం లేభే న సంశయః ।
 సకృన్నామ్నః శ్రుతస్యైవ పుణ్యేనేదం కృతం మహత్ ॥ ౧౧౨ ॥
 ధన్యాస్తా వీరుధో వల్ల్యస్తృణాని వృక్షకాదయః ।
 బ్రహ్మకమణ్డలోస్తీరే నాన్యత్ర రాజ్యసంయుతః ॥ ౧౧౩ ॥

(Page ఖం. ౮ అ. ౨౫ పాన ౭౮)

యస్యాస్తీరే మృతో జన్తుః శుక్లగత్యా గమిష్యతి ।
 బ్రహ్మ రాజా మృతోఽన్యత్ర జన్మయుక్తో భవిష్యతి ॥ ౧౧౪ ॥

ఏవం సర్వత్ర దేవేశా బ్రహ్మకమణ్డలూదభవా ।
శుభదా పూర్వగా ప్రోక్తా మయూరేశపరాయణా ॥ ౧౧౫॥

చతుర్ముఖే మధ్యమేశే హృషీకేశే విశేషదా ।
సర్వత్ర దుర్లభా దేవాదీనాం త్రిషు కమణ్డలుః ॥ ౧౧౬॥

కోటితీర్థాని మూలేఽస్యాః స్థితాని మధ్యమే తథా ।
అన్తే కోటిశ్చ సర్వత్ర తీరే కోట్యర్థమజ్ఞానా ॥ ౧౧౭॥

సంజ్ఞేపేణ మయా తస్యాశ్చరితం కథితం పరమ్ ।
శ్రవణాత్ పఠనాద్దేవాః సర్వపాపహరం భవేత్ ॥ ౧౧౮॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయ పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే బ్రహ్మకమణ్డలూతీర్థచరితం నామ షడ్చువింశతితమోఽధ్యాయః ॥
౬.౨౫

౬.౨౬ సప్తతీర్థీవర్ణనం నామ షడ్వింశతితమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

భృశుణ్డ్యువాచ ।
అధునా యాని మాయూరే కమణ్డలుతపేఽమరాః ।
తీర్థాని తేషు ముఖ్యాని కథయామి సమాసతః ॥ ౧॥

ముఖ్యం గణేశకుణ్డాఖ్యం తీర్థమేకం ప్రకీర్తితమ్ ।
సంజ్ఞేపతశ్చరిత్రం తు కథితం తస్య దేవపాః ॥ ౨॥

అతః పరం షడ్చుతీర్థాని శ్చృణుధ్వం సమాసతః ।
గాణేశం మధ్యభాగే యద్ధనుషాం ద్విశతాత్మకమ్ ॥ ౩॥

తత్ర క్షేత్రాణి తీర్థాని దేవా మునినరాదయః ।
స్నానం కుర్వన్తి సర్వేఽన్యే నిత్యమేకం ప్రయత్నతః ॥ ౪॥

ఉభయోస్తీరగం ప్రోక్తం పరం బ్రహ్మ కమణ్డలోః ।
తత్ర స్నానేన గాణేశా భవన్తి జన్తవః సదా ॥ ౫॥

తతః పరం మహాతీర్థం కాపిలం తాదృశం మతమ్ ।
కమలాసురనాశాయ గణేశః కపిలోఽభవన్ ॥ ౬॥

హత్వాఽసురం మహావీర్యమజేయం శంకరాదిభిః ।
తన్నస్తకం సమాశ్రిత్య మయూరే సంస్థితోఽభవత్ ॥ ౭॥

తత్రాభిషేకమకరోద్భ్రుహ్మా మునిగణాన్వితః ।
కపిలాయ గణేశస్య సూక్తైర్వర్షసమన్వితః ॥ ౮॥

తత్ర పంచామృతం నామ బభూవ కిల పూజనాత్ ।
నద్యాన్తేషాం చ యోగేన తత్తీర్థం పరమం మతమ్ ॥ ౯॥

స్నానేన కాపిలం తత్ర జ్ఞానం సాంఖ్యోత్పకం లభేత్ ।
కపిలో విష్ణురాఖ్యాతోఽభవత్తత్త్రివ సంస్థితః ॥ ౧౦॥

తతః పరం వ్యాసతీర్థం సర్వాజ్ఞానవినాశనమ్ ।
తావతా మానయోగేన జ్ఞాతవ్యం విబుధైః పరమ్ ॥ ౧౧॥

వ్యాసేన తత్ర దేవేశాస్తపస్తప్తం సుదారుణమ్ ।
శతవర్షే గతే చాడ్యం దదౌ వరం గణేశ్వరః ॥ ౧౨॥

తేన భారతకం ధర్మాఽధర్మయుక్తం చకార హ ।
శాస్త్రం బ్రహ్మపదం తచ్చ తయోరైకేయే మహేశ్వరాః ॥ ౧౩॥

తత్ర స్నానేనైవ సద్యో జాడ్యభావవివర్జితః ।
ధర్మాఽధర్మవ్యవస్థాం స జ్ఞాత్వా బోధయుతో భవేత్ ॥ ౧౪॥

గణేశతీర్థాదథ తు పూర్వభాగే సమాస్థితమ్ ।
భీమకుణ్డం మహేశానా భీమేశేన వినిర్మితమ్ ॥ ౧౫॥

తత్ర స్థిత్యా తపశ్చక్రే భీమేశో గణపస్య చ ।
(Page ఖం. ౬ అ. ౨౬ పాన ౭౯)

వరదానప్రభావేణ భీమాసురం జఘాన సః ॥ ౧౬॥

భీమేశతీర్థం ముఖ్యం వై మహదైశ్వర్యదాయకమ్ ।
తత్ర స్నానేనైవ సద్యస్తావన్నానయుతం బభౌ ॥ ౧౭॥

కదాచిదుష్టకాలే తజ్జలహీనం బభూవ హ ।
తీర్థం తత్రాగతో భీమః పాణ్డుపుత్రః ప్రతాపవాన్ ॥ ౧౮॥

గదా ప్రహారేణ తేన ఖాతం తీర్థమనుత్తమమ్ ।
జలం తత్ర స నిఃష్కాస్య స్నానం చక్రేఽతిభక్తితః ॥ ౧౯॥

బలాత్మకం తేన తత్రైశ్వర్యం ప్రాప్తం మహాద్భుతమ్ ।
 ధృతరాష్ట్రసుతాన్ సర్వాన్ జఘానైశ్వర్యసంయుతః ॥ ౨౦॥
 తతః పరమృషీణాం చ తీర్థం స్వధర్మదాయకమ్ ।
 తావన్నానేన తత్రైవ తపః సామర్థ్యదాయకమ్ ॥ ౨౧॥
 అష్టాశీతి సహస్రాణి మునయో బ్రహ్మ తత్పరాః ।
 ప్రాప్త్యర్థం బ్రాహ్మణత్వస్య తపశ్చేరుశ్చ తత్ర తే ॥ ౨౨॥
 బ్రహ్మభూతా బభూవుస్తే స్థితాస్తత్ర విశేషతః ।
 జీవన్ముక్తస్వభావేనాభజల్లమ్బాదరం పరమ్ ॥ ౨౩॥
 పంచతీర్థీ సమాఖ్యాతామరాః క్షేత్రే మయూరకే ।
 పంచసున్నానమాత్రేణ బ్రహ్మభూతో నరో భవేత్ ॥ ౨౪॥
 ఆదో స్నాయాత్ స గాణేశే ఛైవే చార్షే తతః పరమ్ ।
 వ్యాసతీర్థే కాపిలే చ గాణేశేఽతే క్రమం చరేత్ ॥ ౨౫॥
 గణేశతీర్థాత్ పూర్వస్మాత్ క్షేత్రాన్తే తీర్థముత్తమమ్ ।
 షట్రింశత్తు శతాన్యేవ ధనుషాం పాపనాశనమ్ ॥ ౨౬॥
 దక్షిణతీరగస్తత్ర శివః శక్తిసమన్వితః ।
 సంస్థితస్తీర్థమాశ్రిత్య సర్వార్థానాం ప్రవర్తకః ॥ ౨౭॥
 ఉత్తరం తీరమాశ్రిత్య రమయా కేశవః స్థితః ।
 సర్వధర్మప్రదాతా తు క్షేత్రాన్తే క్షేత్రధారకః ॥ ౨౮॥
 సర్వాఘ్నుఘ్నుమితి ఖ్యాతం తీర్థం స్నానేన దేవపాః ।
 షష్ఠం సర్వత్ర విఖ్యాతం దుఃఖనాశకరం భవేత్ ॥ ౨౯॥
 గణేశతీర్థకాద్దేవాః ప్రతీచ్యాం తీర్థముత్తమమ్ ।
 క్షేత్రాన్తే సంస్థితం నామ్నా సర్వపుణ్యప్రదాయకమ్ ॥ ౩౦॥
 తీర్థస్యోత్తరతీరస్థో భానుః సంజ్ఞాసమన్వితః ।
 దక్షిణతీరసంస్థో చ పరో ప్రకృతిపూరుషో ॥ ౩౧॥
 తత్ర స్నానేనైవ సద్యః పుణ్యరాశిర్భవేన్నరః ।
 యద్యదిచ్చేచ్ఛుభం తత్రత్ స లభేన్నాత్ర సంశయః ॥ ౩౨॥

సప్తమం తీర్థముఖ్యం తు పూర్వే దూరే చతుర్గుణమ్ |
సప్తతీర్థేషు యః స్నానాత్ స వై సర్వం లభేచ్ఛుభమ్ || 33||

ఆదౌ గాణేశకే స్నానాద్భైమే చార్ధే హ్యఘ్నుకే |
పుణ్యదేవ్యా స తీర్థే స కాపిలే గాణపే పునః || 34||

ఏవం ముఖ్యాని సప్తైవ కథితాని సమాసతః |
శ్రవణాత్ పాపనాశం తు కుర్వన్తి పఠనాన్పుణామ్ || 3౫||

|| ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠ్య ఖణ్డే వికటచరితే సప్తతీర్థవర్ణనం నామ షడ్వింశతితమోఽధ్యాయః || ౬.౨౬
(Page ఖం. ౬ అ. ౨౭ పాన ౮౦)

౬.౨౭ బ్రహ్మకమణ్డలుస్థతీర్థవర్ణనం నామ సప్తవింశతితమోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

భృశుణ్డ్యువాచ |
గణేశతీర్థమధ్యే తు గణేశః సంశ్రితోఽభవత్ |
వామే సిద్ధిః సమాఖ్యాతం తీర్థం స్నానేన సిద్ధిదమ్ || ౧||

దక్షిణే బుద్ధితీర్థం తు స్నానేన బుద్ధిదాయకమ్ |
లక్షతీర్థం తతః సిద్ధిః సమీపే ధ్యానదాయకమ్ || ౨||

బుద్ధేర్లాభస్థతీర్థం తు సమీపే లాభదం పరమ్ |
లాభస్య సన్నిధానే తు మయూరస్య ప్రకీర్తితమ్ || 3||

స్నానేన వివిధో మోహో నశ్యేత్తత్ర వినిశ్చితమ్ |
లక్షస్య మౌషకం తీర్థం సమీపే స్నానమాత్రతః || ౪||

అహమ్భావహారం ప్రోక్తం నరాణాం దేవసత్తమాః |
తతశ్చ మౌద్గలం తీర్థం తతో గార్తనమదం స్మృతమ్ || ౫||

తతశ్చ శుకతీర్థం తు దత్తాత్రేయస్య తత్పరమ్ |
అన్యాని గాణపత్యానాం తీర్థాని వివిధాని తు || ౬||

తత్ర మానం ప్రవక్ష్యామి సమాసేన విచక్షణాః |
ధనుర్దశకమానం తు గాణేశం పరికీర్తితమ్ || ౭||

తదర్థం సిద్ధిబుద్ధ్యోశ్చాన్వేషాం ధనుః ప్రమాణకమ్ |

తేషాం శిష్యాదికానాం తు యవమాత్రం ప్రకీర్తితమ్ || ౮ ||

మయూరాఖుపురోభాగే తీర్థం బ్రహ్మప్రియస్య చ |
ప్రమోదస్య తథా మోదస్య యోగప్రియకస్య చ || ౯ ||

గణానాం తీర్థముఖ్యాని తత్రైవం సంస్థితాన్యపి |
ఏతద్గణేశతీర్థస్థతీర్థాని కథితాని తు || ౧౦ ||

దక్షిణోత్తరగాన్యేవ తీర్థాని ద్విధనూంషి చ |
వక్రతుణ్ణాదికానాం చాష్టానాం దేవేన్ద్రసత్తమాః || ౧౧ ||

అన్యే నానావతారాశ్చ గణేశస్య మహాత్మనః |
తేషాం తత్రైవ తీర్థాని గాణపత్యప్రదాని తు || ౧౨ ||

తత్ర క్రమం ప్రవక్ష్యామి పూర్వభాగే గణేశ్వరాః |
సంస్థితాస్తీర్థగాస్తాన్ వై శృణుధ్వం దేవసత్తమాః || ౧౩ ||

వక్రతుణ్ణజైకదన్తో మహోదరో గజాననః |
బల్లాళజైవ హేరమ్భో విఘ్నేశో భాలచన్ద్రకః || ౧౪ ||

జ్ఞానేశః శూర్పకర్ణశ్చ చిన్తామణిర్వినాయకః |
ఏతే ద్వాదశ ముఖ్యాశ్చ కథితాస్తేషు విఘ్నపాః || ౧౫ ||

సంస్థాంస్తు పశ్చిమే భాగే కథయామి సమాసతః |
లమ్బోదరోఽథ వికటో విఘ్నేశో ధూమ్రవర్ణకః || ౧౬ ||

మహాగణపతిశ్చైవ తథా సిద్ధివినాయకః |
విఘ్నహారశ్చ ఢుణ్ణీశో లక్ష్మ్య ఆశాప్రపూరకః || ౧౭ ||

వరదో దేవదేవేశా మదోత్కట ఇతి శ్రుతః |
ఏతే ద్వాదశ విఘ్నేశాః సంస్థితాస్తీర్థగాః పరాః || ౧౮ ||

అన్యే నానావతారాశ్చాన్జుష్టపర్వసమాశ్రితాః |
తీర్థం మయా సమాఖ్యాతం గాణేశం గణపప్రియమ్ || ౧౯ ||

ఏతాదృశాని చాన్యాని కథయితుం న శక్యతే |
తథాపి ప్రబ్రవీమ్యేవ భవతాం భక్తియన్త్రితః || ౨౦ ||

ఋషితీర్థాచ్ఛతుర్థ్యాశ్చ తీర్థం కార్ణం చ శౌక్లకమ్ |
చతుర్థ్యాం స్నానమాత్రేణ చతుర్విధఫలం భవేత్ || ౨౧ ||

తతః శమ్యాశ్చ మన్దారస్య తతస్తీర్థముత్తమమ్ |
 దూర్వాయా ధనుషాం పఞ్చ ప్రమాణేన వ్యవస్థితమ్ || ౨౨||
 తేషు స్నానేన దేవేశా ఈప్సితం సర్వమాప్పుయాత్ |
 సంస్థముత్తరతీరే యత్తీర్థం తద్భైరవప్రియమ్ || ౨౩||
 నగ్నభైరవదేవేశః స్థితస్తత్ర బభూవ హ |
 నగ్నభైరవతీరే తు యః స్నాయాద్భావసంయుతః || ౨౪||
 యాతనాసమ్భవం దుఃఖం ప్రాప్పుయాన్న నరోత్తమః |
 తత్పురో ద్వారకాతీర్థం తత్ర స్నానేన మోక్షదమ్ || ౨౫||
 తతోఽయోధ్యాశ్రితం తీర్థం మథురాసంశ్రితం తతః |
 స్నానేన ముక్తిదం తత్ర నరాణామీప్సితం భవేత్ || ౨౬||
 (Page ఖం. ౬ అ. ౨౭ పాస ౮౧)
 సంస్థముత్తరతీరే చ ప్రభాసం రోగనాశనమ్ |
 తత్ర స్నానేన దేవేశాః సద్యో వై సుఖదం భవేత్ || ౨౭||
 తతః పుష్కరతీర్థం చ స్నానతః పాపనాశకమ్ |
 తతః కావేరికాయాశ్చ తీర్థం స్నానేన ముక్తిదమ్ || ౨౮||
 చతుర్వింశతికానాం చ తతో విష్ణోః కలాత్మనామ్ |
 తీర్థాని పాపసంహ్లానాం దాహకాని స్థితాన్యపి || ౨౯||
 తత ఉత్తరతీరస్థః స్వయం విష్ణుః ప్రతిష్ఠితః |
 ఏతేషు స్నానమాత్రేణ స లభేద్వైష్ణవం పదమ్ || ౩౦||
 భృగుతీర్థం తతః పశ్చాత్ పులహస్య ప్రకీర్తితమ్ |
 తతః క్రతోః సమాఖ్యాతం తీర్థం పాపహరం పరమ్ || ౩౧||
 తతో మునిగణానాం చ తీర్థాని సంస్థితాన్యపి |
 తత్ర మానం ప్రవక్ష్యామి శ్శృణుధ్వం హ్యేకచేతసః || ౩౨||
 వైష్ణవాని చ తీర్థాని స్నానతో దేవసత్తమాః |
 విష్ణులోకప్రదాన్యేవ జ్ఞాతవ్యాని విశేషతః || ౩౩||
 యేషాం దేవోఽపదేవానామృషీనాం తీర్థకాని తు |
 తత్తల్లోకప్రదాన్యేవ స్నానేన స్నానకారిణామ్ || ౩౪||

శుక్లగత్యా లయే తేషాం ముక్తిం గచ్ఛన్తి మానవాః ।
 మయూరక్షేత్రమాహాత్యూత్ స్నానేనైవ కమణ్డలోః ॥ ౩౫॥
 ఏకైకం ధనురాఖ్యాతం మానం ముఖ్యాత్మనాం పరమ్ ।
 తీర్థం సర్వత్ర మాహాత్యేషు మయూరే కథితం మయా ॥ ౩౬॥
 అన్యమునిగణాదీనాం తీర్థాని కథితాని చ ।
 అఙ్గుష్ఠపర్వమాత్రాణి జ్ఞాతవ్యాని విశేషతః ॥ ౩౭॥
 ఆదౌ సృష్టినమారమ్భే స్రష్టా దేవాలయః కిల ।
 మునయః క్షేత్రతీర్థాని తపస్తేషుః స్వసిద్ధయే ॥ ౩౮॥
 మయూరే తపసా సిద్ధాః స్వస్థానే సఙ్గతా బభుః ।
 కలయా ముఖ్యభావేన మయూరేశం సమాయయుః ॥ ౩౯॥
 అతో వక్తుమశక్తం తత్తేషాం స్థానాదికం పరమ్ ।
 మానం తీర్థం చ తద్వచ్చ జ్ఞాతవ్యం సూక్ష్మవక్షుషా ॥ ౪౦॥
 అవస్థితీర్థమాఖ్యాతం దక్షిణే చ తటే స్థితమ్ ।
 శుక్రతీర్థమగస్త్యస్య తీర్థం సోమేశ్వరస్య చ ॥ ౪౧॥
 పిశాచానాం తథా తీర్థం తీర్థమేవ యమస్య చ ।
 నైరృతస్య తథా తీర్థం హంసతీర్థం తతః పరమ్ ॥ ౪౨॥
 భైరవాణాం మహాతీర్థం రుద్రాణాం తీర్థకాని తు ।
 రామేశ్వరస్య తీర్థం తు మల్లికార్జునకస్య చ ॥ ౪౩॥
 అధునోత్తరతీర్థస్య సీమాం వః కథయామ్యహమ్ ।
 విష్ణ్వవతారతీర్థేభ్యోఽపసరస్తీర్థం ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౪౪॥
 దేవతీర్థం తతః పశ్చాత్తతో గన్ధర్వతీర్థకమ్ ।
 ఇన్ద్రస్యాగ్నేస్తతస్తీర్థే విష్ణుతీర్థం తదన్తగమ్ ॥ ౪౫॥
 దక్షిణతీరగం తీర్థమత్రేః పాపహరం పరమ్ ।
 ఏకద్వితత్రితాదీనాం తీర్థాని గణపాత్మనామ్ ॥ ౪౬॥
 తతః శమ్భోర్మహాతీర్థం సీమాసంస్థం మహేశ్వరాః ।
 గాణేశాత్పూర్వభాగే చ తీర్థాని కథితాని వై ॥ ౪౭॥
 అథ పశ్చిమదిగ్భాగే తీర్థాని కథయామ్యహమ్ ।

సజ్జేపేణ సురశ్రేష్ఠాః శృణుధ్వం విధిపూర్వకమ్ || ౪౮ ||

వ్యాసతీర్థాత్ పరం తీర్థం కాశ్యాశ్చైవ తతః పరమ్ |

మాయాపుర్యాః సమాఖ్యాతం తతో విరజకం మతమ్ || ౪౯ ||

కృత్తివస్త్రత్యమ్భుకేశశివానాం చ తతః పరమ్ |

వైద్యనాథాదికానాం చ తీర్థాని సంస్థితాని చ || ౫౦ ||

తతః కైలాసనాథస్య తీర్థం పాపహరం పరమ్ |

తతో ద్వాదశ మాసానాం తీర్థాని సంస్థితాని చ || ౫౧ ||

మలమాసస్య తీర్థం తు గాణేశం నాత్ర సంశయః |

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౭ పాన ౮౨)

దేవో గణేశ్వరస్తేన కృతశ్చ తపసా పురా || ౫౨ ||

మలమాసే గణేశస్య పూజనం సేవనం మతమ్ |

సర్వార్థసాధకం తచ్చ భవిష్యతి మహేశ్వరాః || ౫౩ ||

తతః శివస్య శైవాని తీర్థాని సంస్థితాని చ |

లక్ష్మీతీర్థం తతః పశ్చాత్తతః సరస్వతీకృతమ్ || ౫౪ ||

విష్ణుకాశ్చాస్తతస్తీర్థం కౌమార్యాశ్చ తతః పరమ్ |

వారాహోస్తీర్థముఖ్యం తు తత ఐన్ద్ర్యాః ప్రకీర్తితమ్ || ౫౫ ||

వైష్ణవ్యాశ్చ తతస్తీర్థం మాహేశ్వర్యాస్తతః పరమ్ |

బ్రాహ్మోస్తీర్థం తతో రక్తదన్తాయాశ్చ ప్రకీర్తితమ్ || ౫౬ ||

తతో వసిష్ఠతీర్థం తు పౌలస్త్యం తీర్థముత్తమమ్ |

తతశ్చాంగ్గిరస్తీర్థం కణ్వతీర్థం తతః పరమ్ || ౫౭ ||

జైమినేస్తీర్థముఖ్యం చ తతో మేధాతిథేః స్మృతమ్ |

కార్తవీర్యస్య తీర్థం తు మాన్దాతుశ్చ తతః పరమ్ || ౫౮ ||

యయాతేర్నహుషస్యైవ ధ్రువస్య చ తతః పరమ్ |

భరద్వాజస్య తీర్థం తు జమదగ్నేస్తతః పరమ్ || ౫౯ ||

గౌతమస్య తతస్తీర్థం పాణ్డవైశ్చ తతః కృతమ్ |

తతో వరుణతీర్థం తు మరుతశ్చ తతః పరమ్ || ౬౦ ||

పితృతీర్థం తతః ప్రోక్తం గయాతీర్థం తతః పరమ్ |

తత్రైవ సంస్థితా దేవీ గయాగదాధరాదిభిః ॥ ౬౧॥
 ఉభయోస్తీరయోః సేవి నరాణాం బ్రహ్మదాయినీ ।
 తత్ర పిణ్డప్రదానేన బ్రహ్మభూతాః పితామహాః ॥ ౬౨॥
 పితరశ్చ తథాఽన్యే వై భవంతి క్షేత్రకారణాత్ ।
 ఋణైః సర్వైర్వినిర్ముక్తః స వై గచ్ఛేత్తతః పరమ్ ॥ ౬౩॥
 తతః పరం మునీనాం తు తీర్థాని వివిధాని చ ।
 కథయితుం న శక్యాని మయా కేనాపి నిశ్చితమ్ ॥ ౬౪॥
 ఖైరవాణాం తతస్తీర్థం సుస్థస్య చ తతః పరమ్ ।
 నాగేశస్య తతః ప్రోక్తం రుద్రాణాం చ తతః పరమ్ ॥ ౬౫॥
 వసూనాం స్థానసంయుక్తం తీర్థం ప్రత్యేకమేవ చ ।
 పార్వత్యాశ్చ తతః ప్రోక్తం తతో ధనపకస్య చ ॥ ౬౬॥
 సాధ్యానాం తీర్థముఖ్యం తు తతః శక్తేశ్చ తీర్థకమ్ ।
 సీమాభూతం మహేశానాస్తటే దక్షిణగే పరమ్ ॥ ౬౭॥
 అధునోత్తరగే తీరే వ్యాసతీర్థాన్ మహేశ్వరాః ।
 తీర్థాని సంస్థితాన్యేవ తాన్యహం ప్రవదామి తు ॥ ౬౮॥
 వ్యాసతీర్థాత్ స్వయం బ్రహ్మ ప్రయాగసంయుతః స్థితః ।
 తస్య తీర్థం మహత్తత్ర సర్వపాపప్రణాశనమ్ ॥ ౬౯॥
 కర్మతీర్థం తతః పశ్చాత్తోఽగ్రేస్తీర్థముత్తమమ్ ।
 ద్వాదశాదిత్యకానాం చ తీర్థాని చ తతః పరమ్ ॥ ౭౦॥
 శివకాఞ్చాస్తతస్తీర్థం తతః సూర్యస్య తీర్థకమ్ ।
 పూర్ణస్య పూర్ణభావాఖ్యం సర్వరోగనికృన్తనమ్ ॥ ౭౧॥
 తతో గ్రహాణాం తీర్థాని దిక్పాలాశ్చాపవశేషితాః ।
 తేషాం తీర్థాని దేవేశా దేవానాం యక్షరక్షసామ్ ॥ ౭౨॥
 మహాకాల్యాస్తతస్తీర్థం నారసింహ్యాస్తతః పరమ్ ।
 శాకమ్భర్యాస్తతః ప్రోక్తం చాముణ్ణాయాస్తతః పరమ్ ॥ ౭౩॥
 త్రిపురాయాస్తతస్తీర్థం తతస్తీర్థాని దేవపాః ।
 మహామాయాయుతానాం వై శక్తీనాం వివిధాని చ ॥ ౭౪॥

చతుఃషష్ఠిమితానాం చ యోగినీనాం మతాని వై ।
 తీర్థాని యోగదాన్యేవ పరదేహజకాని చ ॥ ౭౫॥
 తతశ్చ నైధ్రువం తీర్థం దేవలస్య తతః పరమ్ ।
 మార్కణ్డేయస్య తీర్థం తు ఖైరవాణాం తతః పరమ్ ॥ ౭౬॥
 కాలఖైరవతీర్థం తు తతః క్రతుముఖాః పరమ్ ।
 తేషాం ప్రజాపతీనాం తు తీర్థాని సంస్థితాని తు ॥ ౭౭॥
 తతో రైవతకం తీర్థం తతో యోగమయం పరమ్ ।
 జడభరతతీర్థం చ యోగసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ ౭౮॥
 (Page ఖం. ౬ అ. ౨౭ పాన ౮౩)
 ఓజ్కారగణనాథస్య తతస్తీర్థం ప్రకీర్తితమ్ ।
 విద్యాధరాణాం తీర్థం చ తతః పైశాచమోచనమ్ ॥ ౭౯॥
 తతో ధర్మస్య తీర్థం త్వశ్విన్తోస్తీర్థం తతః పరమ్ ।
 నాగానాం శేషకాదీనాం తతస్తీర్థశతాని చ ॥ ౮౦॥
 తతో గవాం మహాతీర్థం సనకాదేస్తతః పరమ్ ।
 చతుర్దశ మనూనాం చ తీర్థాని చ తతః పరమ్ ॥ ౮౧॥
 మహాశక్తేస్తతస్తీర్థమసితస్య తతః పరమ్ ।
 దక్షదీనాం చ తీర్థాని తతో మాతృగణాః స్మృతాః ॥ ౮౨॥
 తేషాం తీర్థాని దేవేశాః షష్టిర్దక్షస్య కన్యకాః ।
 తాసాం తీర్థాని తత్పశ్చాద్గర్భస్వాణాం తతః పరమ్ ॥ ౮౩॥
 గుహ్యకానాం తు తీర్థాని తతో విభీషణస్య చ ।
 రావణస్య తతస్తీర్థం శ్వేతకేతోస్తతః పరమ్ ॥ ౮౪॥
 ఉద్దాలకస్య తీర్థం తు రక్షసాం చ తతః స్మృతమ్ ।
 ఆష్టావక్రస్య తీర్థం తు వైశ్వదేవం తతః పరమ్ ॥ ౮౫॥
 తీర్థాని చైవ తేషాం తు తతో దక్షస్య ధీమతః ।
 పుత్రీ సన్తానకాదీనాం తీర్థాని వివిధాని చ ॥ ౮౬॥
 మారీచమౌద్గలాదీనాం విప్రాణాం చ తతః పరమ్ ।
 తీర్థాని పాణ్డవేశస్య తీర్థం దుర్వాససః పరమ్ ॥ ౮౭॥

దత్తస్య తీర్థకం ప్రోక్తం నిదాఘస్య తతః పరమ్ |
 హనూమతస్తత్తీర్థం సుగ్రీవస్య తతః పరమ్ || ౮౮ ||
 తీర్థం జామ్బవతః ప్రోక్తం బలేస్తీర్థం తతః పరమ్ |
 తతశ్చ వాలఖిల్యానాం గాలవస్య తతః పరమ్ || ౮౯ ||
 విశ్వామిత్రస్య తీర్థం తు తీర్థం త్రిశిరసస్తతః |
 మృకణ్డస్య తత్తీర్థం దధీచేశ్చ తతః పరమ్ || ౯౦ ||
 కిన్నరాణాం తత్తీర్థం సాధ్యానాం చ తతః పరమ్ |
 కామధేనుముఖీనాం చ గవాం తీర్థం తతః పరమ్ || ౯౧ ||
 అసితస్య తత్తీర్థమిక్ష్వాకోశ్చ తతః పరమ్ |
 గార్గాణాం చ తత్తీర్థం మాణ్డూకానాం తతః పరమ్ || ౯౨ ||
 ధౌమ్యస్య చైవ వాత్మీకేస్తత్తీర్థం చ జైమినేః |
 వాచక్ష్మవేస్తత్తీర్థం తతో మజ్జుణకస్య చ || ౯౩ ||
 ప్రహ్లాదస్య తత్తీర్థం దధీచేశ్చ తతః పరమ్ |
 ఉపమనోస్తత్తీర్థం వైశమ్పాయనకస్య చ || ౯౪ ||
 జాజలేః పర్వతస్యైవ పైలస్య చ తతః పరమ్ |
 లోమశస్య విభాణ్డస్య ఋష్యశ్శృంగస్య తత్పరమ్ || ౯౫ ||
 తతో మునిగణానాం చ తీర్థాని వివిధాని తు |
 అశ్వత్థామ్నస్తత్తీర్థం కృపస్య చ తతః పరమ్ || ౯౬ ||
 తతో వరాహతీర్థం తు భూమ్మాస్తీర్థం తతః పరమ్ |
 ప్రకృతేః పురుషస్యైకా మహామాయా ప్రకీర్తితా || ౯౭ ||
 తస్యాస్తీర్థం సమాఖ్యాతం సీమాసంస్థం మహేశ్వరాః |
 ఏతాని తీర్థముఖ్యాని కథితాని సమాసతః || ౯౮ ||
 స్వస్వముఖ్యదినేష్వేవ సేవనీయాని మానవైః |
 మయూరవాసిభిః స్వస్వసిద్ధిదాని భవంతి హి || ౯౯ ||
 మయూరేఽపారతీర్థాని తేషాం మానం వదామ్యహమ్ |
 అఙ్గుష్ఠపర్వమాత్రాణి తీర్థాని తీర్థసేవినామ్ || ౧౦౦ ||
 యవమాత్రస్వరూపేణ సంస్థితాస్తీర్థసేవినః |

త్రైలోక్యే యాని తీర్థాని నానాభేదధరణి చ || ౧౦౧||

మయూరే తాని సర్వాణి సంస్థితాని విశేషతః |

అణుమాత్రస్వరూపైస్తు జ్ఞాతవ్యాని మనీషిభిః || ౧౦౨||

మయూరే యాని తీర్థాని న గచ్ఛన్తి తు కుత్రచిత్ |

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౮ పాన ౮౪)

స్వస్వస్థానం సమాశ్రిత్య సేవన్తే ద్విరదాననమ్ || ౧౦౩||

గాణేశక్షేత్రభూతేషు దేవాస్తీర్థసమన్వితాః |

సంస్థితాస్తే తు గచ్ఛన్తి మయూరే దర్శనార్థినః || ౧౦౪||

పతత్ సజ్జీవతః ప్రోక్తం తీర్థానాం తు చరిత్రకమ్ |

శ్రవణాత్ పఠనాత్ నృభ్యో భుక్తిముక్తిప్రదం భవేత్ || ౧౦౫||

|| ౬౦ తత్పదితి శ్రీమదాస్త్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మొద్గలే మహాపురాణే

పష్టే ఖణ్డే వికటచరితే బ్రహ్మకమణ్డలుస్థతీర్థవర్ణనం నామ సప్తవింశతితమోఽధ్యాయః ||

౬.౨౭

౬.౨౮ నగ్నభైరవప్రశంసా నామాష్టావింశతితమోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

దేవేశా ఊచుః |

పతేషు తీర్థముఖ్యేషు కే కే సిద్ధిం సమాయయుః |

తేషాం సమాసతః స్వామింశ్చరిత్రం వద సౌఖ్యదమ్ || ౧||

భృశుణ్డ్యువాచ |

గచ్ఛధ్వం దేవదేవేశా మయూరేశం మదాజ్ఞయా |

తత్ర సిద్ధా భవిష్యన్తః సర్వం జ్ఞాన్యథ సిద్ధిదమ్ || ౨||

స్కాన్తే విస్తరతః సర్వం ప్రోక్తం చైవ న సంశయః |

సమాసతః సమాఖ్యాతం మయా క్షేత్రచరిత్రకమ్ || ౩||

దేవేశా ఊచుః |

నిత్యయాత్రాం వద స్వామింస్తథా క్షేత్రప్రదక్షిణామ్ |

యాత్రామన్యనరాణాం తు సర్వసిద్ధిప్రదాం వద || ౪||

పాపయుక్తః స్వభావేన మయూరే సంస్థితోఽభవత్ |

చకార నగరాద్యాహ్యం కథం తం నగ్నభైరవః ॥ ౫॥

సంస్కారేణ సమాయుక్తం గాణపత్యం తథా ప్రభుః ।
కథం స మానయత్ క్షేత్రే తద్వదస్య సమాసతః ॥ ౬॥

భృశుణ్ణ్యువాచ ।

బంజ్జాలే బ్రాహ్మణః కశ్చిద్గాణపత్యపరాయణః ।
విశ్వామిత్రకులే జాతో నామ్నా శముభర్మహాయశాః ॥ ౭॥

హృది తస్య సమాశ్రిత్య నగ్నో భైరవనాయకః ।
బుద్ధిభేదం చకారాఽసౌ తేన సంవ్యథితో ద్విజః ॥ ౮॥

మయూరేశం తు ద్రక్ష్యామి కదాఽహం దేహధారకః ।
క్షణభంగురదేహస్థః కిం కరోమి త్వరాయుతః ॥ ౯॥

తతః సప్తదారాదిసంయుక్తో నిఃసృతో గృహాత్ ।
భిక్షాశనశ్చ దేవేశా ద్రవ్యహీనతయాఽభవత్ ॥ ౧౦॥

ద్వాభ్యాం సమాగతః సోఽపి మాసాభ్యాం లఙ్ఘ్య మార్గకమ్ ।
గణేశతీర్థగో విప్రో ననన్త హర్షయన్ స్వకాన్ ॥ ౧౧॥

మయూరేశం ప్రపూజ్యాదౌ యాత్రాం కృత్వా విధానవిత్ ।
క్షేత్రసంన్యాసభావేనాఽభజత్తం ద్విరదాననమ్ ॥ ౧౨॥

అన్తే స్వానన్దగో భూత్వా భజతే గణనాయకమ్ ।
హృది ప్రభుః సమాశ్రిత్య నరమేవం సమానయత్ ॥ ౧౩॥

అథ పాపపరా యే చ తేషాం వదామి దేవపాః ।
క్షేత్రత్యాగభవం చిత్రం చరిత్రం శృణుత ప్రియాః ॥ ౧౪॥

మయూరే బ్రాహ్మణః కశ్చిద్వాసిష్ఠే జనితోఽభవత్ ।
జన్మారభ్య మహాపాపీ పాపనిష్ఠో బభూవ హ ॥ ౧౫॥

న వేదాధ్యయనం చక్రే బాల్యే చౌర్యపరోఽభవత్ ।
యావనే మద్యమాంసాది సిషేవే స పరస్త్రియమ్ ॥ ౧౬॥

తస్య బుద్ధివిభేదం స చకార నగ్నభైరవః ।
పరస్త్రియం సమాగృహ్య విదర్భే ప్రయయౌ ఖలః ॥ ౧౭॥

ఏవం నానావిధం దేవో నగ్నో భైరవనాయకః ।
చకార చాధిపత్యం స మయూరే దణ్డధారకః ॥ ౧౮॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౮ పాన ౮౫)

అన్యచ్ఛ కథయిష్యామి చరిత్రం పాపకారిణామ్ |
మయూరే యే మతిం కృత్వా న ప్రాపుస్తం మయూరకమ్ || ౧౯ ||

ద్రావిడే వైశ్యజాతిస్థా బభూవుః పాపకారకాః |
విషాదినా జనాన్ జఘ్నుర్భవ్యయుక్తాన్నిరస్తరమ్ || ౨౦ ||

శమ్భుశ్చ సోమకః కుబ్జః కమ్బులశ్చైవ మిత్రకాః |
చత్వారో మద్యమాంసాదిబభక్షుర్నిత్యమాదరాత్ || ౨౧ ||

పరస్త్రిలాలసాః సర్వే శిశ్నోదరపరాయణాః |
న చక్రుః పుణ్యలేశం తే న స్వధర్మాదికం కదా || ౨౨ ||

తత్రైవ నగరే కశ్చిద్వైశ్యః శ్యామలసంజ్ఞితః |
ద్రవ్యయుక్తో మహాపాపీ మమార దైవయోగతః || ౨౩ ||

శ్యాలకస్తస్య తత్రస్థః స్వధర్మస్థో బభూవ హ |
నామ్నా శక్కర ఆఖ్యాతః పుణ్యకర్మపరాయణః || ౨౪ ||

తేనాస్థిసంఘ్నయస్తస్య కృత ఉద్ధారకారణాత్ |
గతే మాసే మహాపాపా వైశ్యాశ్చత్వార ఏవ యే || ౨౫ ||

దణ్డకారణ్యదేశే తు జగ్ముర్విక్రయకారణాత్ |
శ్యామలాస్థి దదౌ తేభ్యః శక్కరో వినయాన్వితః || ౨౬ ||

జగాద తాన్ మహాభాగో మయూరేఽస్థి ప్రగృహ్య తు |
త్యజ్యతాం గణనాథస్య తీర్థే బ్రహ్మసుఖప్రదే || ౨౭ ||

తథేతి గృహ్య తస్యాస్థి సమాజగ్ముర్మయూరకమ్ |
తత్ర విఘ్నం చకారాఽసౌ నగ్నో బైరవనాయకః || ౨౮ ||

చౌరైస్తేషాం హృతం సర్వం గతస్తత్స్థాస్థిసంఘ్నయః |
తే పునః స్వగృహం జగ్ముః కింఞ్చిద్ ద్రవ్యయుతాః ఖలాః || ౨౯ ||

మయూరేశస్య చక్రుర్న యాత్రాం పాపపరాయణాః |
నిశ్చితామపి దేవేశా బుద్ధిభేదబలాశ్రయాత్ || ౩౦ ||

ఏవం మహాబలః సోఽపి బైరవో హృది సంస్థితః |
గణేశాజ్ఞావశో భూత్వా రక్షతి క్షేత్రముత్తమమ్ || ౩౧ ||

ఏతద్భైరవనాథస్య చరిత్రం యః శృణోతి చేత్ |
తస్య సర్వం మయూరే తు శుభరూపం భవిష్యతి || ౩౨||

దేవేశా ఊచుః |
ఏతాదృశో మహాభాగో నగ్నో భైరవనాయకః |
స్తోత్రం తస్య వద స్వామిన్ సంస్తుమస్తం నిరన్తరమ్ || ౩౩||

బుద్ధిభేదాత్ స నః క్రుద్ధః కరిష్యతి విశేషతః |
క్షేత్రప్రవేశహీనాంశ్చేదతస్తం సేవయామహే || ౩౪||

భృశుజ్ఞ్యువాచ |
సర్వమాయావిహీనాయ సర్వమాయాప్రచాలక |
సర్వాన్తర్యామిణే నిత్యం నగ్నభైరవ తే నమః || ౩౫||

మయూరేశపరామైవ మయూరపురపాలక |
ధర్మిష్ఠానాం సుపాలాయ నగ్నభైరవ తే నమః || ౩౬||

అధర్మనిరతాంశ్చైవ బహిఃకారాయ దేవప |
సదా స్వానన్దనిష్ఠాయ నగ్నభైరవ తే నమః || ౩౭||

సంస్కారయుక్తభావేన పాపకర్మపరాత్మనామ్ |
మయూరే దణ్ణకర్త్రే వై నగ్నభైరవ తే నమః || ౩౮||

మహాబలధరామైవ బ్రహ్మాదీనాం ప్రచాలక |
అమేయశక్తయే దేవ నగ్నభైరవ తే నమః || ౩౯||

భుక్తిముక్తిప్రదాత్రే చ ధనధాన్యవివర్ధన |
గాణేశానాం ప్రపాలాయ నగ్నభైరవ తే నమః || ౪౦||

ప్రలయే శూలముద్యమ్య బ్రహ్మజ్ఞభయకారక |
శూలప్రోతమహాణ్డాయ నగ్నభైరవ తే నమః || ౪౧||

అట్టహాసేన దేవేన్ద్రాన్స్తథా సన్త్రాస్య చాసురాన్ |
నృత్యసే గణనాథాగ్రే నగ్నభైరవ తే నమః || ౪౨||

విశ్వం తతం సర్వమిదం త్వయేశ ఆద్యన్తమధ్యేషు మహానుభావ |
సంరక్ష దేవేశ మయూరసంస్థానస్మాన్ కురుష్య త్వమనన్యభావాన్ || ౪౩||

శూలిన్నమస్తేఽఖిలకారణాయ త్వద్భీతిభావేన జగత్ప్రవృత్తిః |

వ్యాపారయుక్తం వివిధేషు నిత్యం స్వస్వప్రకార్యం ప్రకరోతి చాత్మన్ ॥ ౪౪॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౨౯ పాన ౮౬)

అతస్తద్దాధారమయం పరేశ సురక్ష తే భక్తియుతం కురుష్య |
గణేశక్షేత్రం త్వదధీనగం తుం గణేశసంస్థం కురు తే నమో వై ॥ ౪౫॥

ఇదం స్తోత్రం మహేశానా నగ్నభైరవకస్య చ |
యః పఠేచ్ఛుణుయాద్వాఽపి స సర్వం ప్రలభేచ్ఛుభమ్ ॥ ౪౬॥

ధనధాన్యాదికం సర్వం భుక్తిముక్తిసమన్వితమ్ |
లభేదనేన దేవేశాస్తువిధ్యం నగ్నభైరవమ్ ॥ ౪౭॥

మయూరక్షేత్రత్యాగశ్చ కదాపి న భవేన్నృణామ్ |
స్తోత్రేణ స్తువతాం నిత్యం న కిఞ్చిద్ దుర్లభం భవేత్ ॥ ౪౮॥

॥ ఓం తత్సదీతి శ్రీమదావ్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్ణే వికటచరితే నగ్నభైరవప్రశంసా నామాష్టావింశతితమోఽధ్యాయః ॥ ౬.౨౮

౬.౨౯ భృశుణ్ణిదేవేన్ద్రసంవాదసమాప్తివర్ణనం నామైకోనత్రింశత్తమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

భృశుణ్ణ్యువాచ |
ద్వారయాత్రా సమాఖ్యాతా సైవ క్షేత్రప్రదక్షిణా |
జ్ఞాతవ్యా దేవదేవేశాః కురుధ్వం యత్సంయుతాః ॥ ౧॥

పుణ్యకర్మ నరః కుర్యాత్తదా పాపాని మానవమ్ |
ఫలయన్తి విశేషేణ తస్మాద్యత్సపరో భవేత్ ॥ ౨॥

నిత్యయాత్రాం ప్రవక్ష్యామి మయూరక్షేత్రవాసినామ్ |
అన్యేషాం సర్వదాం పూర్ణాం శృణుధ్వం సుసమాహితాః ॥ 3॥

మయూరేశం సమభ్యర్చ్య పరివారసమన్వితమ్ |
తతోఽష్టగణపాన్ క్షేత్రం కుణ్డం నదీం ప్రపూజయేత్ ॥ ౪॥

శమీం మన్దారకం దూర్వాం చతుర్థీం చ తతః పరమ్ |
ముద్గలం శుకయోగీశం తతో మణ్ణపగో భవేత్ ॥ ౫॥

చతుర్దేవాంశ్చ పూర్వాదిక్రమతః సంస్థితో నరః |
తత్ర ధర్మాదికాన్ శ్రుత్వా యథావకాశమానతః ॥ ౬॥

పునర్గణేశ్వరం నత్వా గచ్ఛేత్ స్వగృహకం తతః ।
 ఏవం కుర్యాన్నిత్యయాత్రాం స గణేశప్రియో భవేత్ ॥ ౭॥
 నిత్యయాత్రాం నరో యస్తు న కుర్యాద్యది దేవపాః ।
 క్షేత్రవాసఫలం తస్య న భవేత్ పూర్ణమజ్ఞానా ॥ ౮॥
 యాతనాం స లభేదన్తే సమూర్ణాం ఛైరపిం పరామ్ ।
 అతో యాత్రాం సమాకుర్యాత్ క్షేత్రస్థో నియమేన తు ॥ ౯॥
 అధునా గణపప్రీత్యై యాత్రామన్యాం వదామ్యహమ్ ।
 సమూర్ణభక్తిదాత్రీం చ గాణేశీం గణపప్రియాః ॥ ౧౦॥
 గర్భాగారే చతుర్దిక్షు స్థితా విఘ్నేశ్వరాః పరాః ।
 షట్పంచాశచచ తే తేషు ముఖ్యాః పూజ్యా విశేషతః ॥ ౧౧॥
 దిక్పాలానాం మహాస్రాణి తేభ్యః పంచ ధనుః పురః ।
 సర్వత్ర సంస్థితాః సర్వే గణేశా గణపే రతాః ॥ ౧౨॥
 చతుర్దశప్రమాణేన ప్రత్యేకం దిక్షు సంస్థితాన్ ।
 గణపాన్ పూజయేద్యస్తు గాణపతోభ్య భవేన్నరః ॥ ౧౩॥
 బల్లాళః కపిలో ఢుణ్ణిర్వక్రతుణ్ణో మహోదరః ।
 హేరమ్బా గణనాథస్తు విఘ్నేశో విఘ్నహారకః ॥ ౧౪॥
 భాలచన్ద్రః శూపకర్ణో జ్యేష్ఠరాజో గజాననః ।
 మహోత్కటశ్చ దేవేశా అభవన్ పూర్వదిక్ స్థితాః ॥ ౧౫॥
 ఏకైకస్మాత్ క్రమేణైవ ధనుషాం పంచవింశతిమ్ ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౨౯ పాన ౮౭)
 దూరే సంస్థా గణేశానా జ్ఞాతవ్యా భక్తికారిభిః ॥ ౧౬॥
 తస్మాద్ ద్విగుణమానేన దక్షిణే సంస్థితాః పరాః ।
 తస్మాచ్ఛతుర్గుణేనైవ పశ్చిమే గణపా బభుః ॥ ౧౭॥
 తస్మాత్ పాదవిహీనేన గణపా ఉత్తరే భవన్ ।
 ఏవం క్రమేణ పూజ్యాన్తే సర్వసిద్ధిప్రదాయకాః ॥ ౧౮॥
 అథ దక్షిణసంస్థాంస్తు కథయామి గణేశ్వరాన్ ।
 జ్ఞానేశః కర్మపశ్చైవ యోగేశః సిద్ధివిఘ్నపః ॥ ౧౯॥

చింతామణీశ్చ బుద్ధీశో మహాగణపతిస్తథా ।
 పూర్ణానందశ్చ లక్ష్మీశః సహజేశైకదంతకౌ ॥ ౨౦॥
 లమ్బోదరో ధూమ్రవర్ణస్తథా క్షిప్రప్రసాదనః ।
 ఏతే దక్షిణగాః ప్రోక్తా గర్భాగారే మహేశ్వరాః ॥ ౨౧॥
 వినాయకశ్చ వికట ఆశాపూరక సంజ్ఞితః ।
 ధూమ్రకేతుః ప్రమోదశ్చ మోదః సుముఖదుర్ముఖౌ ॥ ౨౨॥
 పాశపాణిః పరేశశ్చ లాభేశో ధరణీధరః ।
 మఙ్గలేశశ్చ మూషకధ్వజ ఏతే ప్రకీర్తితాః ॥ ౨౩॥
 పశ్చిమే దేవదేవేశాః పూజనీయా విధానతః ।
 అథోత్తరగతాన్ వక్ష్యే గణేశాన్ భక్తపాలకాన్ ॥ ౨౪॥
 మయూరధ్వజసంజ్ఞశ్చ రాజేశో విద్రుమేశ్వరః ।
 ఓఙ్కారేశో గుణేశశ్చ వరదః సిద్ధిబుద్ధిపః ॥ ౨౫॥
 గణేశశ్చ చతుర్భుజస్త్రినేత్రో గజమస్తకః ।
 నిధిపో గజకర్ణశ్చ చింతామణివిభూషణః ॥ ౨౬॥
 ఏతే గణేశ్వరాః ప్రోక్తాః పూజనీయా మహేశ్వరాః ।
 యాత్రాకారిణ ఏవైతే దదతి స్వేప్సితం ఫలమ్ ॥ ౨౭॥
 అథ దేవాలయే దేవాః స్థితాం యాత్రాం వదామ్యహమ్ ।
 ముఖ్యాం సర్వార్థదాం పూర్ణాం యాత్రాకారిజనస్య చ ॥ ౨౮॥
 అయోధ్యా మథురా చైవ ద్వారకా పూర్వమన్దిరే ।
 మహావిష్ణుస్తతో దేవాః పూజనీయో విశేషతః ॥ ౨౯॥
 కాశీ మాయా హ్యవన్తి చ శివః కైలాసగస్తతః ।
 గౌరీ స్కన్ధో జనైః పూజ్యా దక్షిణే ముఖ్యభావతః ॥ ౩౦॥
 మహాకాలీ మహాలక్ష్మీర్మహానరస్వతీ పరా ।
 ఆదిశక్తిర్జ్ఞనైః పూజ్యా పశ్చిమే విష్ణుకాఞ్చికా ॥ ౩౧॥
 విధాతాగ్నిః కర్మజడభరతోఽథ దివాకరః ।
 శివకాఞ్చి జనైః పూజ్యా ఉత్తరే దేవమన్దిరే ॥ ౩౨॥
 దేవగారస్య దేవేశా రహస్యం సమ్ప్రకాశితమ్ ।

యాత్రాం కుర్యాన్నరస్తేషాం సర్వసిద్ధిప్రదా భవేత్ || 33 ||

అథో మయూరసంస్థానాం రహస్యం కథయామ్యహమ్ |
పులహం చ భృగుం దేవాః క్రతుం సమ్పూజేయన్నరః || 34 ||

పూర్వభాగే తథా యామ్యే వసిష్ఠాశ్రీ పులస్త్యకమ్ |
పశ్చిమే దక్షమేవం తు మరీచాఙ్గిరసౌ తథా || 35 ||

ఉత్తరే వసవోఽష్టౌ చ కామధేనుశ్చ దేవలః |
అసితః పూజనీయాస్తే జనైః సర్వార్థసిద్ధయే || 36 ||

ఏతద్వ్యాత్రావిధానం తు సజ్జీవేణ నిరూపితమ్ |
సర్వసిద్ధిప్రదం దేవా జనేభ్యో యాత్రయా భవేత్ || 37 ||

గచ్ఛద్వయం తత్ర దేవేశా మయూరే భక్తిసంయుతాః |
భజిష్యథ గణేశానం తతః సర్వమవాప్స్యథ || 38 ||

ఆదిశక్తిరువాచ |
ఏవముక్త్యా మహాయోగీ భృశుణ్ణీ విరరామ హ |
తస్మాదేకాక్షరం గృహ్య విధియుక్తం మహామనుమ్ || 39 ||

ప్రణమ్యాపూజ్య యోగీశం తతః కృత్వా ప్రదక్షిణమ్ |
యయుర్వర్షయుతాః సర్వే దేవేన్ద్రాః పఞ్చ ముఖ్యకాః || 40 ||

|| ౬౦ || తత్పదితి శ్రీమదావ్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే భృశుణ్ణీదేవేన్ద్రసంవాదసమాప్తివర్ణనం నామైకోనత్రింశత్తమోఽధ్యాయః
|| ౬౦ ||

(Page ఖం. ౬ అ. 30 పాస ౮౮)

౬.30 మయూరేశక్తేత్రమాహాత్యుసమాప్తివర్ణనం నామ త్రింశత్తమోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

ఆదిశక్తిరువాచ |
తతో భ్రాంతా మహేశానా దదృశుర్న మయూరకమ్ |
స్వానన్దరూపగం బ్రహ్మ సస్మరుర్గణనాయకమ్ || ౧ ||
భృశుణ్ణీనం హృది ధ్యాత్వా పుపూజర్గణపప్రియమ్ |
తతో గణేశ్వరం పూజ్య ప్రార్థయామాసురాదరాత్ || 2 ||

దేవేశా ఊచుః ।

మయూరం దర్శయస్వాద్య న జానీమో వయం పరమ్ ।

అజ్ఞానావరణైర్మ్యుక్తాన్ రక్ష నస్తే పదార్థినః ॥ ౩॥

అకస్మాద్ వేదముఖ్యాశ్చ బభుః సాక్షాః సమాగతాః ।

గణేశశ్వాససమ్భూతా దేవేశాన్ జ్ఞానదాయినః ॥ ౪॥

తాన్ దృష్ట్వా తేజసా పుణ్ణాయుక్తాంస్తే దేవసత్తమాః ।

ప్రణమ్య వేదాన్ పప్రచ్ఛుః కే యూయం వదత ప్రియాః ॥ ౫॥

అజ్ఞానావరణైర్మ్యుక్తా గణేశస్మరణే రతాః ।

వయం తత్ర భవంతోఽపి ప్రేషితా గణవేన కిమ్ ॥ ౬॥

వేదా ఊచుః ।

వేదా వయం మహేశానాః సాక్షా అత్ర సమాగతాః ।

కిమర్థం దుఃఖసంయుక్తా భవంతో వదత ప్రియాః ॥ ౭॥

తతః సర్వం జగుర్దేవా వృత్తాంతం పూర్వసమ్భవమ్ ।

తచ్ఛుత్వా వేదముఖ్యాస్తాన్ మయూరం తదదర్శయన్ ॥ ౮॥

తతో బ్రహ్మమయం క్షేత్రం దృష్ట్వా జ్యోతిర్మయం పరమ్ ।

ప్రణేమస్తే తతః సర్వే ప్రవేశం చక్రరాదరాత్ ॥ ౯॥

విధియుక్తం ప్రచక్రస్తే దేవేశా వేదసంయుతాః ।

తతో వేదాజ్ఞయా హృష్టాః స్థాపయన్తి స్మ మూర్తికామ్ ॥ ౧౦॥

సమ్ప్రాజ్య ధ్యాననిష్ఠాస్తే జేపుర్మన్తం విధానతః ।

నిరాహారేణ విఘ్నేశం తోషయన్తి స్మ దేవపాః ॥ ౧౧॥

యస్మిన్ కాలే చ దేవేశైః స్థాపితా మూర్తిరుత్తమా ।

భాద్రశుక్లవతుర్థి సా తదా మాధ్యాహ్నగాఽభవత్ ॥ ౧౨॥

సోమవాసరసంయోగః స్వాతీనక్షత్రకం మహత్ ।

దైవయోగేన కాలశ్చ సమ్ప్రాప్తః శక్తయః పరః ॥ ౧౩॥

శక్తయః ఊచుః ।

సృష్టిహీనం తదా దేవి కథం మాసాదికం బభౌ ।

ఏతత్ కుతూహలం బ్రూహి సంశయచ్ఛేదనాయ నః ॥ ౧౪॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

దృశ్యభావాత్మకః కాలో నశ్యతి స్మ యుగే యుగే ।

సదైవ బ్రహ్మణి సర్వం బ్రహ్మీకారం ప్రవర్తతే ॥ ౧౫ ॥

కాలమానేన విఘ్నేశో యోగనిద్రాపరోఽభవత్ ।

తథా నిద్రావిహీనః స చకార సృష్టిముత్తమామ్ ॥ ౧౬ ॥

బ్రహ్మణి బ్రహ్మరూపః స కాలస్తత్ర సమాస్థితః ।

అజ్ఞానేన జనానాం చేత్తస్య సంసేవనం భవేత్ ॥ ౧౭ ॥

తేన సిద్ధియుతాః సర్వే భవన్తి స్మ న సంశయః ।

జ్ఞానతోఽజ్ఞానతో వాఽపి యథా వహ్నికణో దహేత్ ॥ ౧౮ ॥

మాఘే శుక్లచతుర్థ్యాం స గణేశో వరదోఽభవత్ ।

అఙ్గారకయుతాయాం తు మూర్తిమధ్యాద్వినిర్యయౌ ॥ ౧౯ ॥

దృష్ట్వా చతుర్భుజం డుణ్ణిం మయూరోపరి సంస్థితమ్ ।

సిద్ధిబుద్ధిసమాయుక్తం భాలచన్ద్రం మహోదరమ్ ॥ ౨౦ ॥

త్రినేత్రం శేషనాభిం చ చింతామణిధరం పరమ్ ।

శూర్పకర్ణం గజాస్యం చ ఏకదన్తవిరాజితమ్ ॥ ౨౧ ॥

పాశాఙ్కుశరదైర్యుక్తమభయం దధతం ప్రభుమ్ ।

భూషణైర్భూషితం వస్త్రైరాజితం దదృశుః పరమ్ ॥ ౨౨ ॥

తత ఉత్థాయ దేవేశా మయా యుక్తాః ప్రణమ్య తమ్ ।

పుపూజస్తుప్తువుశ్చైవ ప్రహృష్టమనసోఽభవన్ ॥ ౨౩ ॥

బ్రహ్మీద్యాః ఊచుః ।

అనాదిరూపం మయూరోపరిస్థం నిజస్య నాథం సకలావభాసమ్ ।

మనోవచోహీనమనోవచఃస్థం నమామహే తం గణనాథమీడ్యమ్ ॥ ౨౪ ॥

అజం పురాణం సకలాదిపూజ్యం పరేశమానన్దప్రదం హృద్విస్థమ్ ।

చతుఃప్రచాలం పరమార్థభూతం నమామహే తం గణనాథమీడ్యమ్ ॥ ౨౫ ॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౩౦ పాస ౮౯)

జగత్ స్వకోత్థానబలేన సృష్ట్వా స్వబోధగం యం జగతీశసంస్థమ్ ।

విదేహభావేన సదాత్మసంస్థం నమామహే తం గణనాథమీడ్యమ్ ॥ ౨౬ ॥

తయోర్విహీనం స్వసుఖే ప్రతీనం నిజాత్మగం యోగధరం స్వధీస్థమ్ ।

అయోగరూపేణ నివృత్తిసంస్థం నమామహే తం గణనాథమీడ్యమ్ || ౨౭||
 ప్రభుం స్వభక్తస్య సుశాన్తికారం సుశాన్తిగం యం గజవక్త్రధారమ్ |
 చతుర్భుజం హ్యేకరదం త్రినేత్రం నమామహే తం గణనాథమీడ్యమ్ || ౨౮||
 మహోదరం పాశధరం సుసిద్ధిప్రదం విభుం బీజమమోఘవీర్యమ్ |
 పరాత్పరం శూర్పశ్రుతిం గణేశం నమామహే తం గణనాథమీడ్యమ్ || ౨౯||
 నమస్తే సృష్టికర్త్రే తే బ్రహ్మణే పాలకాయ చ |
 విష్ణవే శమభవే తుభ్యం సంహర్త్రేవై నమో నమః || ౩౦||
 అనాథానాం ప్రణాథాయ శక్తయే మోహధారిణే |
 కర్మణే భానవే చైవ హేరమ్బాయ నమో నమః || ౩౧||
 మయూరేశాయ దేవాయ మయూరధ్వజధారిణే |
 విఘ్నేశాయ మహావిఘ్నచాలకాయ నమో నమః || ౩౨||
 కిం స్తుమస్త్యాం గణేశాన బ్రహ్మణాం బ్రహ్మరూపిణమ్ |
 యత్ర దేవాదయః శాన్తిం గచ్ఛన్తి స్య నిరస్తరమ్ || ౩౩||
 ఆతో నమామహే నాథ తేన తుష్టో భవస్వ చ |
 భక్తాన్ రక్ష మహాభక్తిప్రియ విఘ్నేశ ఆదరాత్ || ౩౪||
 ఏవముక్త్యా ప్రణేముస్తే గణేశం భక్తిసంయుతాః |
 సాశ్రునేత్రాః సరోమాఞ్చాస్తానుత్థాప్య జగాద సః || ౩౫||
 శ్రీగణేశ ఉవాచ |
 భవత్కృతమిదం స్తోత్రం సర్వదం ప్రభవిష్యతి |
 పఠతాం శృణ్వతాం దేవా సర్వం దాస్యామి వాఙ్చితమ్ || ౩౬||
 వరం బ్రూత విశేషేణ దాస్యామి మనసీప్పితమ్ |
 తపసా స్థాపనేనైవ హ్యహం స్తోత్రేణ తోషితః || ౩౭||
 దేవేశా ఊచుః |
 యది విఘ్నేశ సస్తుష్టో వరం దాస్యసి వాఙ్చితమ్ |
 తదా తే పాదపద్మే నో భక్తిరస్తు నిరస్తరమ్ || ౩౮||
 అన్యచ్ఛాస్మాభిరానన్దాత్ కరణీయం కిమప్యహో |
 కార్యం బ్రూహి గణాధీశ కరిష్యామో జవాన్వితాః || ౩౯||
 శ్రీగణేశ ఉవాచ |

చతుర్ముఖ రజోయుక్తః సృష్టిం కురు మదాజ్ఞయా ।
బ్రహ్మ నామ్నా భవస్వ త్వం మాం స్మృత్వాఽహంవివర్జితః ॥ ౪౦॥

విష్ణుశ్చతుర్భుజః సత్వయుక్తోఽసి కురు పాలనమ్ ।
నానావతారభృన్నిత్యం మాం స్మృత్వా సిద్ధిమేష్యసి ॥ ౪౧॥

తమోయుక్తః పంచముఖ తేన త్వం సంహరస్వ చ ।
మాం స్మృత్వా బంధహీనశ్చ భవిష్యసి హరో భవ ॥ ౪౨॥

చతుర్భుజే క్రియాయుక్తా త్వం తతో మోహయస్వ చ ।
నానాభేదవిభాగేన మాం స్మృత్వా సిద్ధిమేష్యసి ॥ ౪౩॥

నామ్నా శక్తిర్భవస్వ త్వం సర్వశక్తియుతేఽనఘే ।
సహస్రకరసూర్యస్త్యం భవ నామ్నా మహామతే ॥ ౪౪॥

కర్మాధారస్వరూపేణ ధారయస్వ చరాచరమ్ ।
మాం స్మృత్వా బంధహీనోఽపి భవిష్యసి న సంశయః ॥ ౪౫॥

ఏవముక్త్వా గణాధీశో దదౌ తేభ్యో విశేషతః ।
సంకల్పసిద్ధిజం దేవ్యః సామర్థ్యం వివిధం తథా ॥ ౪౬॥

శక్తయో నగరాణ్యేవాయుధాని వహనాదికమ్ ।
నిర్మాయాంఽతర్దధే సద్యో మూర్తిసంస్థో బభూవ హ ॥ ౪౭॥

దేవాః స్వస్వపదే గత్వా చక్రుః సర్వం జగత్తతః ।
చరాచరం యథాభాగమాశ్రిత్య కిల రేమిరే ॥ ౪౮॥

తత్ర యే ముఖ్యరూపాశ్చ ప్రజాపతిముఖోద్భవాః ।
అప్రేషయన్ మహేశాస్తాన్ మయూరేశహితాయ చ ॥ ౪౯॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౩౦ పాన ౯౦)

తే గణేశం సమారాధ్య మయూరే వరసంయుతాః ।
స్వస్వవ్యాపారసంయుక్తా బభూవుః స్వపదే రతాః ॥ ౫౦॥

ఏవం క్రమేణ సర్వే తు చరాచరమయా ముఖాః ।
మయూరేశం సమారాధ్య సత్తాయుక్తా బభూవిరే ॥ ౫౧॥

తతః సర్వాంశభావేన మయూరేశం సిషేవిరే ।
క్షేత్రవాసపరా దేవ్యః కథితం సర్వమజ్ఞాసా ॥ ౫౨॥

శక్కురేణ తపస్తప్తం పునస్తత్ర మయూరకే ।

గణేశవరదానేన మహాదేవో బభూవ హా || ౫౩||

ఇదం మయూరక్షేత్రస్య మాహాత్మ్యం కథితం మయా |

సంక్షేపేణ మహాదేవ్యః సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ || ౫౪||

శృణుయాద్యో నరో భక్త్యా శ్రావయేద్యః పఠేత్తథా |

ధర్మార్థకామమోక్షాంశ్చ భుక్త్వా బ్రహ్మమయో భవేత్ || ౫౫||

నానేన సదృశం కింఞ్చిత్ పావనం త్రిషు వర్తతే |

వేదశాస్త్రపురాణేషు సారాత్ సారతమం మతమ్ || ౫౬||

పుత్రపౌత్రయుతశ్చాత్ర ధనధాన్యసమన్వితః |

సుహృద్భిః సంయుతః సోఽపి మోదతే సుఖదాయకః || ౫౭||

అన్తే స్వానన్దవాసీ తు భూత్వా బ్రహ్మమయో భవేత్ |

అస్య శ్రవణమాత్రేణ నరః సర్వమవాప్నుయాత్ || ౫౮||

అపుత్రో యో లభేత్ పుత్రాన్ గుణయుక్తాంస్తు శక్తయః |

మయూరస్యైవ శ్రవణాత్ దుర్లభం న భవిష్యతి || ౫౯||

వ్రతాని సర్వభావేన యః కరోతి నరోత్తమః |

తేభ్యః శతాధికం పుణ్యమస్య శ్రవణతో లభేత్ || ౬౦||

తీర్థాని క్షేత్రముఖ్యాని సేవన్తే ధర్మసంయుతాః |

తేభ్యః శతాధికం పుణ్యమస్య శ్రవణతో లభేత్ || ౬౧||

దానాని సర్వయజ్ఞాంశ్చ యః కరోతి విధానతః |

తేభ్యః శతాధికం పుణ్యమస్య శ్రవణతో లభేత్ || ౬౨||

వేదశాస్త్రపురాణాని శ్రుత్వా యత్ ప్రాప్నుయాత్ ఫలమ్ |

తస్మాచ్ఛతాధికం పుణ్యమస్య శ్రవణతో లభేత్ || ౬౩||

బహునాఽత్ర కిముక్తేన నానేన సదృశం పరమ్ |

కింఞ్చిత్ సాధనకం ప్రోక్తం సత్యం సత్యం వదామ్యహమ్ || ౬౪||

యత్ర బ్రహ్మపతిః సాక్షాత్ క్షేత్రం స్వానన్దవాచకమ్ |

కమణ్డలుర్నదీ తస్య సామ్యం కిం భవతీత్యహో || ౬౫||

బ్రహ్మభూయకరం ప్రోక్తం వేదాదిషు ఇదం కిల |

తేన కిం శక్తయః కుత్ర సమతాం లభతే పరమ్ || ౬౬||

నిత్యం భక్తియుతో జన్తుర్మాహాత్మ్యం యః పరిష్యతి |
 స గణేశో న సన్దేహో దర్శనాద్ దుఃఖహారకః || ౬౭||
 అథవా శుక్లకృష్ణాయాం చతుర్థ్యాం నియతః పఠేత్ |
 సోఽపి దర్శనమాత్రేణ పవిత్రాన్ కురుతే నరాన్ || ౬౮||
 సంస్కారహీనభావేన నరో నేదం కదాచన |
 శృణుయాచ్ఛ పఠేద్వాఽపి సదా పాపైః స వజ్ఞితః || ౬౯||
 నహి శ్రావయితవ్యం తద్ భక్తిహీనాయ విద్విషే |
 శతాయ పాపయుక్తాయ పాఖణ్డనిరతాయ చ || ౭౦||
 యది విఘ్నేశ్వరం సర్వే భావయుక్తా భజన్తి చేత్ |
 తదా జన్మధరాః కే వై భవన్తే విఘ్నసంయుతాః || ౭౧||
 అతః పాత్రం ప్రదృశ్య శ్రావయితవ్యం విశేషతః |
 భక్తియుక్తః స నిన్దాం తు న కరిష్యతి సేవితుమ్ || ౭౨||
 సర్వసారం మయా ప్రోక్తం దేవ్యః సర్వపదం పరమ్ |
 తత్ర గత్వా గణేశానం సేవధ్వం భక్తిసంయుతాః || ౭౩||
 దేహధారణకస్యైవ సార్థకం వస్తదా భవేత్ |
 నో చేత్ పతితతుల్యశ్చ దేహో వశ్చ న సంశయః || ౭౪||
 || ౬౦ తత్పదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
 షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే మయూరేశేత్రమాహాత్మ్యసమాప్తివర్ణనం నామ త్రింశత్తమోఽధ్యాయః
 || ౬.3౦

(Page ఖం. ౬ అ. ౩౧ పాన ౯౧)

౬.3౧ వికటప్రాదుర్భావో నామ ఏకత్రింశత్తమోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||
 శక్తయ ఊచుః |
 అహో భాగ్యబలేనైవ సంశ్రుతం జగదమ్భికే |
 మయూరేశేత్రమాహాత్మ్యం సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ || ౧||
 అధునా వద దేవేశి ముద్గలేనోపదేశితాః |
 శివాద్యాః కిం సమాచక్రుః కామాసురభయార్జితాః || ౨||

ఆదిశక్తిరువాచ ।

గతే మునౌ మహాభాగే ముద్గలే యోగినాం గురౌ ।

తం ప్రణమ్య శివాద్యాస్తే యయుః క్షేత్రం మయూరకమ్ ॥ ౩॥

యథాశాస్త్రం విధానేన యాత్రాం చక్రుః సురర్షయః ।

తతస్తపోయుతాః సర్వే గణేశమభజన్ పురా ॥ ౪॥

ఏకాక్షరవిధానేనాతోషయన్తే వినాయకమ్ ।

తతస్తాన్ వరదో ఢుణ్ణివేషేజైవ సమాయయా ॥ ౫॥

మయూరోపరిసంస్థం తం దృష్ట్వా విఘ్నేశ్వరం పురః ।

దేవర్షయః సముత్థాయ ప్రణేముర్షర్షసంయుతాః ॥ ౬॥

ప్రణమ్య పరయా భక్త్యా పుపూజర్విఘ్నపం పునః ।

తుష్టువుర్విఘ్నముఖ్యాస్తం కృతాఙ్ఞులిపుటామరాః ॥ ౭॥

దేవర్షయః ఊచుః ।

నమస్తేస్తు మయూరేశ సర్వసిద్ధిప్రదాయక ।

జ్ఞానదాత్రే స్వభక్తేభ్యః పాలకాయ నమో నమః ॥ ౮॥

స్వానందవాసినే తుభ్యం పరాత్పరతరాయ చ ।

ఢుణ్ణిరాజాయ సర్వేషాం మాత్రే పిత్రే నమో నమః ॥ ౯॥

అనాదయే చ సర్వేషాం పూజ్యాయ పరమాత్మనే ।

అనన్తాననధారాయానన్తరూపాయ తే నమః ॥ ౧౦॥

సిద్ధిబుద్ధిప్రదాత్రే తే సిద్ధిబుద్ధివరాయ చ ।

జ్యేష్ఠరాజాయ జ్యేష్ఠేభ్యో వరదాయ నమో నమః ॥ ౧౧॥

త్రినేత్రాయ చతుర్బాహుధరాయ కఙ్ఞపాణయే ।

మహోదరాయ సర్వేశనాభయే తే నమో నమః ॥ ౧౨॥

మాయాశ్రయాయ మాయాయాశ్చాలకాయ విలాసినే ।

బ్రహ్మణాం బ్రహ్మరూపాయ గణేశాయ నమో నమః ॥ ౧౩॥

ఏకదంతాయ సర్వాదిపూజ్యాయ సర్వమూర్తయే ।

శూర్పకర్ణాయ యోగాయ శాన్తిదాయ నమో నమః ॥ ౧౪॥

పూర్వాజ్ఞే విష్ణురూపాయ దక్షిణే శక్తిరాత్మనే ।

పచ్చిమే శక్తిదేహాయోత్తరే తే భానవే నమః ॥ ౧౫॥

కిం స్తువీమో మయూరేశం యత్ర వేదాశ్చ యోగినః ।

శాన్తిం ప్రాప్తా విశేషేణ దేవదేవేశ తే నమః ॥ ౧౬ ॥

చిత్తం పఞ్చవిధం దేవ తత్ర మాయా భ్రమాత్మికా ।

చిత్రా మయూరసంజ్ఞా చ నమస్తత్ స్వామినే నమః ॥ ౧౭ ॥

మాయా మయూరవాచ్యా తు తత్ర ఖేలకరో భవాన్ ।

మయూరేశ ఇతి ఖ్యాతః సాక్షాద్ దృష్టో న సంశయః ॥ ౧౮ ॥

జన్మ ధన్యం వయో విద్యా తపో జ్ఞానాదికం పరమ్ ।

తవాఙ్ఘ్రిదర్శనాన్నాథ కృతకృత్యా భవామహే ॥ ౧౯ ॥

ఏవం తం నన్వతుః స్తుత్వా భక్త్యా సాశ్రువిలోచనాః ।

సరోమాఞ్శ్చ మయూరేశ జయేతి హ్యబ్రువన్ ప్రభుమ్ ॥ ౨౦ ॥

జగాద గణనాథశ్చ తతస్తాన్ భక్తిభావితః ।

వరాన్ వృణుత దాస్యామి దేవేశా భక్తియన్త్రితః ॥ ౨౧ ॥

భవద్భిర్భృత కృతం స్తోత్రం మదీయం సర్వసిద్ధిదమ్ ।

భవిష్యతి సదా భక్తిదాయకం పఠతే పరమ్ ॥ ౨౨ ॥

యం యమిచ్ఛతి తం తం తు దాస్యామి హర్షసంయుతః ।

పఠేద్వా శ్శృణుయాచ్ఛేద్వా మత్ప్రియః స సరో భవేత్ ॥ ౨౩ ॥

దేవేశాద్యాః ఊచుః ।

ప్రసన్నోఽసి గణాధ్యక్ష తదా భక్తిం త్వదీయికామ్ ।

దేహి కామాసురం నాథ జహి సర్వభయఙ్కరమ్ ॥ ౨౪ ॥

స్థానభ్రష్టాః సురశ్రేష్ఠాః కర్మభ్రష్టా మునీశ్వరాః ।

కృతాస్తేనాసురేజైవాతస్తం జహి గజానన ॥ ౨౫ ॥

తథేతి గణనాథస్తానుక్త్వాఽన్తర్ధానమకరోత్ ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౩౧ పాన ౯౨)

దేవా హర్షయుతాః సర్వే జగ్గుర్గిరిగుహాన్తరే ॥ ౨౬ ॥

గణేశం భజమానాస్తే మునయో దేవనాయకాః ।

కాలాకాక్షణ ఆనన్దాద్భూషాః శక్తిముఖ్యాః ॥ ౨౭ ॥

అథ కామాసురః క్వాపి సభాయాం సంస్థితోఽభవత్ ।

తత్రాకాశభవాం వాణీం శుశ్రావ భయదాయినీమ్ || ౨౮||
 దేవైః సమ్ప్యార్థితం బ్రహ్మ మయూరేశ్వరసంజ్ఞితమ్ |
 హత్వా త్వామఖిలం విశ్వం సుఖయుక్తం కరిష్యతి || ౨౯||
 తతో ముమూర్చ్ఛ తస్మాత్ స కామాసురో భయాతురః |
 శ్రుత్వా వాచం మహాకూరాం దైత్యేశాస్తం సమాయయః || ౩౦||
 మహాయత్నేన దైత్యేశాః సావధానం మహాసురమ్ |
 చక్రః స తానువాచేదం వచనం ఖసముద్భవమ్ || ౩౧||
 తచ్చుత్వా క్రోధసంయుక్తా దైత్యేశాస్తమథాఽబ్రువన్ |
 దేవాః శత్రవ ఆద్యాశ్చాస్మాకం నిత్యం శ్రుతేర్ముఖాత్ || ౩౨||
 అస్మాభిః కథితం స్వామిన్ జహి దేవాన్ మహామతే |
 ముక్తేస్త్వయా సురేశాన్వైస్తేరిదం దారుణం కృతమ్ || ౩౩||
 ఉత్పత్తిస్థితిసంహారకారకేభ్యో మహాప్రభో |
 తద్భవేభ్యో భయం తే న కిం కరిష్యతి దేవపః || ౩౪||
 ఆజ్ఞాపయ మహాభాగాస్మాన్ దేవహననాయ వై |
 మృతా దేవా యదా నాథ నిఃసపత్నా వయం తదా || ౩౫||
 తతః కామాసురస్తానాజ్ఞాపయద్దేవకదనే |
 కుమ్భకర్ణాదయో జగ్ముర్నికన్దరకాననే || ౩౬||
 తతో మేరుగుహసంస్థాన్ దృష్ట్వా దేవర్షిసత్తమాన్ |
 శస్త్రాణి దైత్యాస్తాన్ హస్తుం తత్యజ్జురైత్యనాయకాః || ౩౭||
 శివముఖ్యా మయూరేశం సస్మరుర్భయసంకూలాః |
 ఏహి నాథ దయాసిన్ధో రక్ష నో భయసంయుతాన్ || ౩౮||
 స్మృతిమాత్రేణ హేరమ్భస్తాన్ యయౌ మూషకధ్వజః |
 మయూరోపరిసంస్థశ్చ శస్త్రధారక ఆదరాత్ || ౩౯||
 తేజోరాశిమయం రూపం దృష్ట్వా దేవా విసిస్మిరే |
 తుష్టువుస్తం మహేశానా నానాస్తోత్రైర్గజాననమ్ || ౪౦||
 తతస్తేజోమయం రూపం తాన్ జగాద సురర్షికాన్ |
 ఏకతోఽహం మహాభాగాస్తథా భజత మాం చిరమ్ || ౪౧||

కామయుక్తా మయా మాయా మయూరా వివిధాత్మికా ।
కామహీనోఽయమేవాహం భజధ్వం కామహానతః ॥ ౪౨॥

మాయాసుఖాచ్చ దేవేశా వికటా భవత స్రీయాః ।
తదా మే రూపకం ద్రష్టుం భవిష్యథ సమర్థకాః ॥ ౪౩॥

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా శోకయుక్తాః సురర్షయః ।
బలేన చిత్తమాగృహ్య నిఃకామం చక్రురాదరాత్ ॥ ౪౪॥

తతో గణేశ్వరం దేవా మునయో దదృశుశ్చ తే ।
తం ప్రణమ్య స్థితాః సర్వే దైత్యశస్త్రైః ప్రపీడితాః ॥ ౪౫॥

తతోఽతిక్రోధసంయుక్తో వికటస్తానువాచ హ ।
భయహీనా మదీయేన దర్శనేన భవేత వై ॥ ౪౬॥

అధునా శస్త్రసంయుక్తా యుధ్యధ్వం మే హ్యనుగ్రహాత్ ।
కామాసురం హనిష్యామి ఆగతం తం మహేశ్వరాః ॥ ౪౭॥

తతస్తే క్రోధసంయుక్తా దేవేన్ద్రాః శస్త్రపాణయః ।
యుయుధురైత్యముఖ్యైశ్చ తేజోయుక్తా విశేషతః ॥ ౪౮॥

ఇన్ద్రేణ సహసాఽఽగత్య వజ్రేణ నిహతోఽపతత్ ।
కుమభకర్ణస్తతో దైత్యా ప్రపేలుర్భయసంకూలాః ॥ ౪౯॥

ద్విముహూర్తే గతే దేవ్యో రాక్షసేశః ప్రతాపవాన్ ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౩౨ పాన ౯౩)

సావధానో బభూవాఽపి పపాల భయసంకూలః ॥ ౫౦॥

జయయుక్తా మహేశానాః ప్రణేముర్వికటం తతః ।

జయశబ్దేన సర్వేశం తుష్టువృర్షసంయుతాః ॥ ౫౧॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయ పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే వికటప్రాదుర్భావో నామ ఏకత్రింశత్తమోఽధ్యాయః ॥ ౬.౩౧

౬.౩౨ దేవదైత్యసమాగమో నామ ద్వాత్రింశత్తమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

శక్తయః ఊచుః ।

కామాసురవధార్థాయ భక్తియుక్తా గజాననమ్ ।

దేవర్షయః ప్రార్థయన్తో నిఃకామాః కథమప్యహో || ౧ ||

ఆదిశక్తిరువాచ |

అథో సకామనిఃకామమార్గం వక్ష్యామి శక్తయః |

శృణుధ్వం భావసంయుక్తాః సంశయచ్ఛేదనాయ తమ్ || ౨ ||

స్వదేహపోషణాద్యర్థం యశోర్థం భావసంయుతాః |

భజన్తే కామసంయుక్తా దేవం జానీత తాన్మరాన్ || ౩ ||

స్వస్వధర్మప్రసిద్ధ్యర్థం దేవసేవార్థమేవ యే |

నిఃకామాస్తే భజన్తే తం దేవం భావసమన్వితాః || ౪ ||

నిఃకామికా కృతా భక్తిర్దేవేశైః శృణుత ప్రియాః |

తస్యాశ్చిహ్నం ప్రవక్ష్యామి భవతీ హితకామ్యయా || ౫ ||

సృష్టిస్థితిలయాద్యర్థం నిర్మితా విధిముఖ్యకాః |

వయం తదేవ సేవా తే ఖేలసి త్వం గజానన || ౬ ||

హృది స్థిత్యా చ సర్వేషాం భోగాంస్త్యం దోషవర్జితః |

భుజ్జే తేన గణేశాన సేవా తే దేహపోషికా || ౭ ||

తవ ప్రీత్యర్థమానన్దాత్ ప్రకుర్మః స్వస్వధర్మజామ్ |

క్రియాం సృష్ట్యాదికాం నాథ తదర్థం ప్రార్థయామహే || ౮ ||

అధునా దైత్యముఖ్యేన సేవా తే ఖణ్డితా పరా |

అసమర్థాంశ్చ తాం కర్తుం రక్ష నః సేవనోత్సుకాన్ || ౯ ||

ఏవం సమృద్ధితో దేవైర్వికటో నాత్ర సంశయః |

దేహభోగాదిభావేషు యశః స్వప్య స్పృహాత్మభిః || ౧౦ ||

స్వధర్మసంయుతైః సర్వైః స్వస్వవ్యాపారజా క్రియా |

కర్తవ్యా ఘ్నీప్రీత్యర్థం నిఃకామా సా మతా కిల || ౧౧ ||

అధునా ప్రకృతం దేవ్యో మహాచ్ఛృణుత చేష్టితమ్ |

వికటస్య విశేషేణ యేన భక్తిః ప్రలభ్యతే || ౧౨ ||

కుమ్భకర్ణాదయః సర్వే జగ్గుర్భయసమన్వితాః |

కామాసురం మహావీర్యం వృత్తాన్తం తం న్యవేదయన్ || ౧౩ ||

మయూరేశః సమాయాతో వికటశ్చేతి కథ్యతే |

దేవైః సమృద్ధితో నాథ హనిష్యతి మహాసురాన్ || ౧౪ ||

తస్య దృష్టినిపాతేన దేవాస్తేజోయుతాః కృతాః |
వయం తేజోవిహీనాశ్చ పశ్యాశ్చర్ష్యం మహామతే || ౧౫ ||

శరణం వికటం చైవ శుభదం తే భవిష్యతి |
అన్యథాఽసురసంఘానాం వినాశో నిశ్చితోఽధునా || ౧౬ ||

కుమ్భకర్ణవచః శ్రుత్వా క్రోధయుక్తో బలిశ్చ తమ్ |
నిర్భర్ష్య ప్రత్యువాచేదం వచనం సర్వసన్నిధౌ || ౧౭ ||

బలిరువాచ |
కిం భ్రాన్తోఽసి విశేషేణ వదసే వికతో యథా |
కామాసురస్య వేగం తు సహతే కః స్వరూపధృక్ || ౧౮ ||

(Page ఖం. ౬ అ. 33 పాన ౯౪)
బలేర్వచనమాకర్ణ్యాసురః కామః ప్రతాపవాన్ |
జగద దైత్యముఖ్యాంశ్చ హృదయేన విదూయతా || ౧౯ ||

కామాసుర ఉవాచ |
వాణీ సత్యా బభూవాపి స్వస్థా మే శత్రురాగతః |
హనిష్యామి మరిష్యామి కిం వా తత్ర భవిష్యతి || ౨౦ ||

కామాసురవచః శ్రుత్వా దుర్మదస్తత్ర చాబ్రవీత్ |
వచనం తేజసా యుక్తో వీర్యయుక్తం మహాసురః || ౨౧ ||

దుర్మద ఉవాచ |
కుమ్భకర్ణేన దృష్టశ్చ వికటో నాత్ర సంశయః |
ఉత్పత్తిశసంయుక్తో విచారయ మహామతే || ౨౨ ||

యద్ దృష్టం తత్ప్రణిష్టం వై పశ్య వేదే విచక్షణ |
కథం త్వాం స మహారాజ హనిష్యతి వరైర్యుతమ్ || ౨౩ ||

మా చింతాం కురు రాజేన్ద్ర వధిష్యామో వయం చ తే |
శత్రుం తత్ర జయైర్యుక్తా భవిష్యామో న సంశయః || ౨౪ ||

అజ్ఞాపయ మహదైత్యాస్మాంస్తే పాదస్య కింకరాన్ |
పశ్య నో యత్ మహావీర్యం దేవనాశకరం పరమ్ || ౨౫ ||

దేవైర్యాయా కృతా చేయం ఖవాణీ భయరూపిణీ |

మాయయా తం వినిర్మాయ భయార్థం దైత్యరక్షసామ్ || ౨౬ ||

నేయమాకాశవాణీ వై విచారయ మహామతే |

దేహధారీ కథం త్వాం స హనిష్యతి మహాబలమ్ || ౨౭ ||

దుర్మదస్య వచః శ్రుత్వా బలిముఖ్యా మహాఽసురాః |

హర్షయుక్తాః పునస్తం తే జగుః సత్యం త్వయోదితమ్ || ౨౮ ||

తతః కామాసురశ్చైవ సన్నద్ధః సర్వదైత్యపైః |

చతుర్ణబలైర్ముక్తైర్నిర్ణగమ గజాననమ్ || ౨౯ ||

తతః శుక్రేణ దైత్యేన్ద్రో బోధితో బహులోక్తిభిః |

న బుబోధ మదోత్పిక్తో బలగర్వేణ మోహితః || ౩౦ ||

భావినం మునిముఖ్యశ్చ జ్ఞాత్వా కావ్యో మహాయశాః |

కాలవేగం సమాశ్రిత్య ప్రయయౌ తమను ప్రభుః || ౩౧ ||

దైత్యాః క్రోధయుతాః సర్వే సమాజగ్ముః ప్రహర్షితాః |

దేవమర్దనకామార్థం యత్ర దేవాః స్థితాః పురా || ౩౨ ||

|| ౬. తత్పదితి శ్రీమదావ్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే దేవదైత్యసమాగమో నామ ద్వాత్రింశత్తమోఽధ్యాయః || ౬.౩౨

౬.౩౩ కామాసురపుత్రవధో నామ త్రయస్త్రింశత్తమోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

ఆదిశక్తిరువాచ |

సమాగతం మహాత్ సైన్యం నానాశస్త్రవిరాజితమ్ |

అపారం తత్ సమాలోక్య దేవేశా గణపం యయుః || ౧ ||

దేవేశా ఊచుః |

కామాసురః స్వయం సాక్షాదాగతః స మహాబలః |

యస్యోగ్రే దేవదేవేశా మశకా ఇవ సమ్భభుః || ౨ ||

యస్య శస్త్రబలం స్వామిన్నమోషుం సర్వదా బభౌ |

న బలే సదృశస్తస్య సోఽయం కామః సమాగతః || ౩ ||

రక్ష నః కామసన్తస్తాన్నోచేత్ కామః ప్రతాపవాన్ |

దేవర్షిణాం గణేశాన జీవగ్రాహం కరిష్యతి || ౪ ||

తేషాం వచనమాకర్ణ్య తాన్ జగాద గజాననః ।
మా భయం కురుత ప్రాజ్ఞా హనిష్యామి మహాసురమ్ ॥ ౫॥

(Page ఖం. ౬ అ. 33 పాన ౯౫)

మదనుగ్రహతః సర్వే సమర్థా దేవనాయకాః ।
భవిష్యథ న సన్దేహో యుధ్యధ్వం దానవైః సహ ॥ ౬॥

వికటస్య వచః శ్రుత్వా దేవా హర్షసమన్వితాః ।
జగర్జుః శస్త్రసంయుక్తా భయహీనాశ్చ శక్తయః ॥ ౭॥

తేషాం గర్జితశబ్దేన వ్యాప్తం సర్వం దిగన్తరమ్ ।
దైత్యా భయయుతాః సర్వే బభూవుర్యే సమాగతాః ॥ ౮॥

తతః క్రోధసమావిష్టా దైత్యేశా బలిముఖ్యకాః ।
జగర్జుః సింహనాదైశ్చ శక్త్యాదైః సమన్తతః ॥ ౯॥

తతో దైత్యగణాః సర్వే ముముచుః శస్త్రపాణయః ।
శస్త్రవృష్టిం మహోగ్రాం చ మేఘా ఇవ శిలోచ్ఛయే ॥ ౧౦॥

తతో దేవాః స్వశస్త్రస్థాన్నివార్య యుయుధుః పరమ్ ।
దైత్యా దేవా మహోగ్రాశ్చ యుయుధుస్తే పరస్పరమ్ ॥ ౧౧॥

నాఽభూత్ స్వపరబోధోఽపి రజసా ఛాదితే రవౌ ।
జఘ్నుః పరస్పరం దేవ్యః శస్త్రాస్త్రైర్మర్మభేదిభిః ॥ ౧౨॥

తతో రక్తసమోఘైశ్చ నదీ జాతా దురత్యయా ।
ప్రవాహబహులా రక్తై రజః శాన్తం బభూవ హ ॥ ౧౩॥

ఏవమేకదినం ఘోరం దివానిశి నిరన్తరమ్ ।
యుద్ధం బభూవ దైత్యానాం దేవానాం తు జయైషిణామ్ ॥ ౧౪॥

తతో దేవా జయైర్ముక్తా బభూవురైత్యముఖ్యకాన్ ।
జఘ్నుః శస్త్రప్రహారైస్తు ప్రవేలురైత్యనాయకాః ॥ ౧౫॥

తద్ దృష్ట్వా పరమాశ్చర్యం దైత్యేన్ద్రాః క్రోధమాదధుః ।
బలిముఖ్యా మహావీర్యా ఆయయా రణమణ్డలమ్ ॥ ౧౬॥

తైః శస్త్రాస్త్రబలైః సర్వం దేవానాం ప్రహతం బలమ్ ।
ప్రవేలురమరాస్తత్ర భయభీతా దిశో దశ ॥ ౧౭॥

తత ఇన్ద్రః సమాయాతో జఘానామర్షతో బలిమ్ |
 వజ్రేణ పాతయామాస దానవేన్ద్రం మహాబలమ్ || ౧౮ ||
 తతో హర్షయుతా దేవా జగర్జుర్నాదసంయుతాః |
 మహేంద్రం కుమ్భకర్ణశ్చ హృది వివ్యాధ ముష్ఠినా || ౧౯ ||
 ఇన్ద్రః పపాత భూపృష్ఠే తతో విష్ణుర్మహాబలః |
 చక్రం తత్యాజ సజ్కృద్ధో రణభూమౌ విచక్షణః || ౨౦ ||
 చక్రేణ క్షురధారేణ హతా దైత్యాః సమస్తతః |
 రావణః క్రోధసంయుక్తస్తం యయౌ రణకామ్యయా || ౨౧ ||
 గదయా విష్ణునా తత్ర హతో మూర్ఛామవాప హ |
 కుమ్భకర్ణం తథా విష్ణుర్మూర్ఛితం ప్రచకార హ || ౨౨ ||
 తతో దుర్మదకస్తత్ర మహిషః శజ్కరస్తథా |
 సమాజగ్మూర్మహావిష్ణుం క్రోధయుక్తాః సమస్తతః || ౨౩ ||
 తతోఽతివ్యాకులం దృష్ట్వా కేశవం శజ్కరః స్వయమ్ |
 త్రిశూలం గృహ్య వేగేన భానుశ్చైవ సమాయయౌ || ౨౪ ||
 భానునా దుర్మదస్తత్ర గదయా పీడితో భృశమ్ |
 మూర్ఛితః స పపాతైవ వమన్ రక్తం ముఖాద్ బహు || ౨౫ ||
 త్రిశూలేన హతస్తత్ర శజ్కరః శజ్కరేణ చ |
 పపాత స ధరాపృష్ఠే మూర్ఛితో సురనాయకః || ౨౬ ||
 చక్రేణ మహిషస్తత్ర విష్ణునా మూర్ఛితః కృతః |
 తతో హాహారవం కృత్వా ప్రపేలురైత్యదానవాః || ౨౭ ||
 దేవానాం జయయుక్తానాం బలం దృష్ట్వా మహామునిః |
 శుక్రస్తాన్ దైత్యముఖ్యాంశ్చ జీవితుం యత్నమాదధే || ౨౮ ||
 ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర మహాకాలీ సమాయయౌ |
 కావ్యం గృహ్య యయౌ దేవీ తం చిక్షేప గుహాన్తరే || ౨౯ ||
 తతః కామాసురః శోకయుతో దైత్యః ప్రతాపవాన్ |
 నిఃశ్వస్య యోద్ధుమాయాతస్తస్య పుత్రౌ సమూచతుః || ౩౦ ||
 తిష్ఠ తాత గమిష్యావో రణం కృత్వా మహారిపుమ్ |
 హనిష్యావో న సన్దేహాః కిం కరిష్యతి విఘ్నపః || ౩౧ ||

(Page ఖం. ౬ అ. 33 పాన ౯౬)

ఏవముక్త్యా మహావీర్యో దైత్యపుత్రౌ రణస్థలమ్ ।
యయతుః శక్కురం విష్ణుమూచతుః క్రోధసంయుతౌ ॥ ౩౨॥

శోషణ ఉవాచ ।

తిష్ఠ తిష్ఠ మహాదేవ హత్వా దైత్యగణాన్ పురా ।
అధునా త్వాం హనిష్యామి పశ్య మే పౌరుషం పరమ్ ॥ ౩౩॥

శివోఽసి త్వం శివాతుల్యో గచ్ఛార్ణ్యం మరిష్యసి ।
పశుభిశ్చ మదగ్రే తు కిం కరిష్యసి తద్వద ॥ ౩౪॥

శ్రీశక్కుర ఉవాచ ।

శోషణ త్వం సమర్థశ్చాధునా హన్మి న సంశయః ।
వికట తేజసా యుక్తః పౌరుషం దర్శయస్వ రే ॥ ౩౫॥

శ్రుత్వా బాణాన్ మహాబాహుశ్చిక్షిపామోఘరూపకాన్ ।
త్రైస్త్వే దేవగణాః సర్వే మూర్ఛిప్సతాః పతితా మృధే ॥ ౩౬॥

శక్కురస్తం మహావీర్యం యోధయామాస వేగతః ।
సోఽపి క్రోధసమాయుక్తస్తం వివ్యాధ శరైః పునః ॥ ౩౭॥

తతస్త్రిశూలఘాతేన శోషణశ్చ పపాత హ ।
క్షణాల్లభ్య తతః సంజ్ఞాం శమ్భుం జగ్రాహ కోపతః ॥ ౩౮॥

భ్రామయిత్వా ప్రచిక్షేప మహాపర్వతమస్తకే ।
తతో హర్షయుతా దైత్యాస్తం జయేతి శశంసిరే ॥ ౩౯॥

దుష్పూరో విష్ణుమాగత్య తం జగాద సురేశ్వరమ్ ।
క్రోధయుక్తో మహాబాహుర్బలేన భృశగర్వితః ॥ ౪౦॥

దుష్పూర ఉవాచ ।

కిం విష్ణో త్వం మదోత్సిక్తో మాం న జానాసి దుర్మతే ।
హతాస్త్యయా మహావీరా మదీయా దైత్యనాయకాః ॥ ౪౧॥

ఫలం గృహాణ మత్తస్త్వం తేషాం దేవానుసారిణామ్ ।
సహాయస్త్యం హతో నూనం గమిష్యసి యమక్షయమ్ ॥ ౪౨॥

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా క్రోధయుక్తశ్చ కేశవః ।

జగాద తం మహాపీఠ్యం దైత్యపుత్రం సుగర్వితమ్ || ౪౩||

శ్రీవిష్ణురువాచ ।

కిం మాం వదసి పాపిష్ఠ హనిష్యామి న సంశయః ।

వికట సత్తయా త్వాఽహం మా గర్వం కురు దైత్యజ || ౪౪||

తతః క్రోధసమావిష్టో దుష్పూరో గదయా త్వహన్ ।

విష్ణుం తయాఽతిదుఃఖేన పపాత ధరణీతలే || ౪౫||

తతో దేవేన్ద్రముఖ్యాశ్చ దుష్పూరం శస్త్రవర్షతః ।

మారయామాసురవ్యగ్రాః సోఽపి చిక్షేప సాయకాన్ || ౪౬||

శత్రైః సంతాడయామాస భానుం తేజస్వినాం వరమ్ ।

ఇన్ద్రం శత్రైర్యమం వాయుం బ్రహ్మణం చ వ్యపాతయత్ || ౪౭||

తతో విష్ణుశ్చ దుష్పూరం సావధానో జఘాన హ ।

చక్రేణ మూర్ఛితం చక్రే దైత్యపం రణమూర్ధని || ౪౮||

పునః సంజ్ఞాం సమాసాద్య బాణైర్విష్ణుమపీడయత్ ।

సహస్రైర్మూర్ఛితం కృత్వా జగర్జ్జ హర్షయన్ స్వకాన్ || ౪౯||

ఏవం దుష్పూరదైత్యేన శోషణేన చ శక్తయః ।

కృతం కర్మ రణే తుల్యం జయయుక్తప్రభావతః || ౫౦||

దైత్యేన్ద్రైర్బలిముఖ్యైశ్చ సావధానైస్తదస్తరే ।

త్రైః స్తుతో దైత్యరాజస్య పుత్రౌ తత్ర విరేజతుః || ౫౧||

తతో దేవగణాన్ హస్తుం దైత్యేశా బలసంయుతాః ।

మతిం చక్రుస్తతః క్రుద్ధో బభూవ ద్విరదాననః || ౫౨||

పాశం చిక్షేప వేగేన తథాంఽకుశం గజాననః ।

పాశః శోషణకణ్ఠం తు సమాగత్య స్థితోఽభవత్ || ౫౩||

రుద్ధశ్వాసః స పాశేన పపాత శోషణో మృధే ।

హస్తౌ పాదౌ ప్రచాల్వైవ మమార తత్క్షణాత్తతః || ౫౪||

అఙ్కుశః సహసాఽగత్య జఘానోదరకే తతః ।

దుష్పూరం స మమారైవ పశ్యతాం దైత్యరక్షసామ్ || ౫౫||

తతః పాశాఙ్కుశౌ తత్ర చేరతూ రణమణ్డలే ।

హత్వా దైత్యాననేకాంశ్చ హాహాకారరవాకులాన్ || ౫౬ ||

(Page ఖం. ౬ అ. ౩౪ పాస ౯౭)

బలిముఖ్యా భయోద్విగ్నాస్త్యక్తైస్వ లజ్జాం చ శక్తయః |

ప్రపేలః శస్త్రహీనాస్తే దశదిక్షు తథా౭పరే || ౫౭ ||

తతో విఘ్నేశ్వరస్యైవ హస్తగౌ సమ్భభూవతుః |

పాశాఙ్కుశౌ గణేశస్యోత్తస్థుర్దృష్ట్యా౭మరాః పునః || ౫౮ ||

నీరుజో బలసంయుక్తాస్తుప్తువుర్వికటం తతః |

దైత్యాః శోకాకులాస్తద్వద్దురుదుః సర్వతో దిశామ్ || ౫౯ ||

|| ౬౦ తత్పదితి శ్రీమదాన్వేయ పురాణోపనిషది శ్రీమన్మొద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠ ఖణ్డే వికటచరితే కామాసురపుత్రవధో నామ త్రయస్త్రింశత్తమో౭ధ్యాయః || ౬.౩౩

౬.౩౪ కామాసురవిచారవర్ణనం నామ చతుస్త్రింశత్తమో౭ధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

ఆదిశక్తిరువాచ |

ఛిన్నాఙ్గా అసురాః కామాసురం కేచిన్ మహాబలమ్ |

జగ్ముర్భయయుతం దృష్ట్వా వృత్తాంతం తమవేదయన్ || ౧ ||

దైత్యాః ఊచుః |

కిం స్థితో౭సి మహారాజ మృతా దైత్యా మహామృధే |

తవ పుత్రౌ మృతౌ తత్ర శరణం వ్రజ విఘ్నపమ్ || ౨ ||

నోచేత్ దైత్యకులానాం వై మూలచ్ఛేదో భవిష్యతి |

ఇతి తేషాం వచః శ్రుత్వా కామాసురో ముమూర్చ్ఛ హ || ౩ ||

సావధానః కృతో దైత్యై రురోద భయసఙ్కలః |

శోకసన్తప్తగాత్రో౭సౌ దేవాన్ హస్తుం మనో దధే || ౪ ||

గృహీత్వా శస్త్రసఙ్ఖాతాన్ రథారూఢో బభూవ హ |

శేషనేనాం సమాదాయ వికటం ప్రయయౌ పురః || ౫ ||

రణభూమౌ మహావీరం ప్రాప్తం కామాసురం పరమ్ |

దృష్ట్వా భయయుతా దేవా వచో వికటమబ్రువన్ || ౬ ||

సమాగతః స్వయం కామాసురః స్వామిన్ మహాయశాః |

ఇదానీం గణనాథ త్వం యత్ కరిష్యసి తత్ కురు ॥ ౭॥

తతః క్రోధయుతో దేవాన్ వికటః ప్రత్యువాచ హా ।
భయహీనా మహేశానా యుధ్యధ్వం మదనుగ్రహాత్ ॥ ౮॥

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా శమ్భువిష్ణుముఖాఽమరాః ।
గర్జిత్యా ఘనవద్ధోరం తం యయుః శస్త్రపాణయః ॥ ౯॥

సమాగతాన్ మహేశాద్యాన్ జగాద దైత్యనాయకః ।
క్రోధేన మహతా యుక్తో దేవాన్ దేవనిఘాదనః ॥ ౧౦॥

కామాసుర ఉవాచ ।

శమ్భో విష్ణో తథాఽన్యే తు దేవేశా మే వచోఽధునా ।
శ్శృణుధ్వం కిం కృతం ఘోరం వైరం పుత్రవధాత్మకమ్ ॥ ౧౧॥

మయా స్నేహాయుతేనైవ న హతాః ప్రాక్ సురేశ్వరాః ।
దయాయుక్తేన తస్యేదం ఫలం దత్తం సురైః పరమ్ ॥ ౧౨॥

అధునా క్రోధసంయుక్తో హనిష్యామి సురేశ్వరాన్ ।
వికటం దేవప హత్వా మునీన్ దేవేన్ద్రసత్తమాః ॥ ౧౩॥

ఏవముక్త్వా ధనుః సజ్జం చకార దైత్యనాయకః ।
జగాద ధైర్యమాలమ్బ్య తతస్తం శక్కురో వచః ॥ ౧౪॥

శ్రీశక్కుర ఉవాచ ।

త్వయాఽస్మాకం మహాదైత్య గృహీతం సకలం పురా ।
ధర్మనాశః కృతశ్చైవ త్రైలోక్యం పీడితం బలాత్ ॥ ౧౫॥

ఫలం దైత్యపతే తస్య త్వయా ప్రాప్తం న సంశయః ।
త్వాం హనిష్యామి వికట కృపయాఽహం ఖలోత్తమ ॥ ౧౬॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౩౪ పాస ౯౮)

శివస్య వచనం శ్రుత్వా క్రోధయుక్తో మహాసురః ।
గదయా తం జఘానైవ పాతయామాస శక్కురమ్ ॥ ౧౭॥

శక్కురం పతితం దృష్ట్వా చక్రం తత్యాజ కేశవః ।
కామాసురం సమాసాద్య నిష్ఫలం తద్భూభూవ హా ॥ ౧౮॥

తతః క్రోధసమాయుక్తో ధనుః కామః ప్రగృహ్య చ ।
సజ్జం కృత్వా మహాబాణాన్ వవర్ష ఘనవద్ భృశమ్ ॥ ౧౯॥

తైర్బ్రాజైర్దేవముఖ్యాశ్చ పతితా ధరణీతలే ।

ఛిన్నాన్గో బలహీనాశ్చ ముమూర్చ్ఛస్తే తతః పరమ్ ॥ ౨౦॥

తతో బలిముఖాః సర్వే దానవా యుద్ధదుర్మదాః ।

దేవాన్ క్రోధసమాయుక్తా జఘ్నుస్తత్ర సమస్తతః ॥ ౨౧॥

విష్ణుః కామం జఘానైవ బాణైః పరమదారుణైః ।

సోఽపి తం మూర్చ్ఛితం చక్రే దైతేయో గరుడధ్వజమ్ ॥ ౨౨॥

తతో మూర్చ్ఛం పరిత్యజ్య శక్కురో యుయుధే భృశమ్ ।

కామాసురేణ దైత్యేన్ద్రస్తం జఘానాసిఘాతతః ॥ ౨౩॥

తథాపి న చచాలైవ శివః సంహారకారకః ।

తతో విష్ణుః సముత్తస్థౌ యుయుధే దానవైః సహ ॥ ౨౪॥

భానునా శరఘాతేన రావణస్తాడితో భృశమ్ ।

దుర్మదశ్చ తథా దేవ్యః పేతతుస్తౌ ధరాతలే ॥ ౨౫॥

విష్ణునా చక్రఘాతేన హతో మూర్చ్ఛమవాప హ ।

మహిషః కుమ్భకర్ణశ్చ శక్కురశ్చ బలిస్తథా ॥ ౨౬॥

తతశ్చక్రేణ గోవిన్దో జఘాన దానవాన్ పరమ్ ।

హాహా కృత్వా సురాః సర్వే పలాయన్త దిశో దశ ॥ ౨౭॥

తత్ దృష్ట్వా పరమాశ్చర్యం కామాసురః సువిస్మితః ।

క్రోధయుక్తో మహేశానం ధృత్వా హ్యస్ఫాలయత్తదా ॥ ౨౮॥

విష్ణుం ధృత్వా ప్రచిక్షేప మహాపర్వతమస్తకే ।

భానుం గృహ్య ధరాయాం స పోథయామాస దారుణః ॥ ౨౯॥

తతో హాహారవం కృత్వా దేవాః సర్వే భయాతురాః ।

ప్రపలశ్చిన్నభిన్నాన్గ్ణాః కామాసురనిపీడితాః ॥ ౩౦॥

దైత్యేన్ద్రస్య బలం దృష్ట్వా హర్షితో వికటః స్వయమ్ ।

మూషకోపరి సంస్థాయ యయౌ సక్రౌమకారణాత్ ॥ ౩౧॥

కామాసురః సమాలోక్య ఆగతం తం ప్రతాపవాన్ ।

క్రోధసంరక్తచక్షుః స జగాద భయసంయుతః ॥ ౩౨॥

కామాసుర ఉవాచ ।

మయూరేశ కథం యాతః సక్రౌమాయ మయా సహ ।

మూషకోపరి సంస్థాయాఖుతుల్యస్తవం మతోఽసి మే || 33 ||

మమ పుత్రౌ మహాపీర్యా గజానన హతౌ త్వయా |
తయోః శోకేన సస్తప్తో హనిష్యామి సమూషకమ్ || 34 ||

దేవైః సమ్ప్రార్థితస్తవం తు కిం కరిష్యసి మాం వద |
మమ భ్రూభక్తమాత్రేణ కమృతే సచరాచరమ్ || 35 ||

ఉత్పత్తిస్థితిసంహారకర్తృభ్యో మే గజానన |
తైర్మ్యుక్తేభ్యో భయం వైవ భవిష్యతి కదాచన || 36 ||

దేహధారీ గణాధ్యక్ష కిం కరిష్యసి మూర్ఖవత్ |
అజ్ఞానసంయుతస్తవం తు మరిష్యసి మదగ్రతః || 37 ||

కామాసురస్య వాక్యం స శ్రుత్వా గణపతిః స్వయమ్ |
జగాద హాస్యవదనః పరం తం గర్వసంయుతమ్ || 38 ||

మూర్ఖోఽసి కామ అత్వంతం వికటోఽహం విచారయ |
జన్మమృత్యువిహీనో వై కథం హంసి మహాఖల || 39 ||

న సృష్టిస్థితిసంహారకర్తాఽహం దైత్యపుంజవ |
యది జీవితమిచ్ఛా తే తదా మాం శరణం వ్రజ || 40 ||

నోచేత్త్వాం పాపకర్మాణం హనిష్యామి న సంశయః |
గర్వం త్యజ మహామూర్ఖ బ్రహ్మాఽహం నాత్ర సంశయః || 41 ||

శుక్రేణ కథితం సర్వం న బుద్ధం మూర్ఖభావతః |

(Page ఖం. ౬ అ. 3౫ పాన ౯౯)

స్వరూపం మే త్వయా దుష్టాధునాపి శరణం వ్రజ || 42 ||

వికటస్య వచః శ్రుత్వా క్రోధయుక్తో బభూవ హ |
కామాసురశ్చ తం హన్తుం గదాం చిక్షేప దారుణామ్ || 43 ||

సా గదా నిష్ఫలా తత్ర పపాత ధరణీతలే |
అకస్మాద్దైత్యరాజన్తు మూర్చ్ఛితః ప్రబభూవ హ || 44 ||

ప్రహరేణ మహాక్రూరః సావధానో బభూవ హ |
అశక్తః సర్వదేహే స పీడాం లేభేఽతిదారుణామ్ || 45 ||

తతో మనసి సన్ధార్య విచారమకరోత్ ఖలః |

అహో శస్త్రం వినా మాం స జఘాన వికటః కథమ్ || ౪౬ ||

శక్తిహీనోఽహమత్యస్తం కథం యుద్ధం కరోమి వై |

శుక్రేణ కథితం సత్యం బ్రహ్మకారోఽయముచ్యతే || ౪౭ ||

తథాపి దేవపక్షస్య ధారకోఽయం కథం భవేత్ |

అతః సంశయసంయుక్తః శరణం న ప్రజామ్యహమ్ || ౪౮ ||

మరిష్యామి న సన్దేహస్తదేవ కీర్తివర్ధనమ్ |

శత్రూణాం శరణం వైవ న యోగ్యం భాసతే హృది || ౪౯ ||

అతోఽహం వికటం గత్వా కరోమి ప్రశ్నమద్భుతమ్ |

దేవపక్షవిహీనశ్చేద్యజామి శరణం చ తమ్ || ౫౦ ||

|| ౬. తత్పదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠ ఖణ్డే వికటచరితే కామాసురవిచారవర్ణనం నామ చతుస్త్రింశత్తమోఽధ్యాయః || ౬.3౪

౬.3౫ కామాసురశాస్త్రివర్ణనం నామ పంచస్త్రింశత్తమోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

ఆదిశక్తిరువాచ |

తతః కామాసురో దైత్యైర్జగమ ద్విరదాననమ్ |

జగాద భయసంయుక్తో వచనం హితకారకమ్ || ౧ ||

కామాసుర ఉవాచ |

బ్రహ్మ త్వం వికట ప్రాజ్ఞ దేవ సాహాయ్యకృత్ కథమ్ |

సురాసురమయం తద్వై కథమేకగుణాశ్రితమ్ || ౨ ||

వికటస్త్యం కథం వేదే కీదృశం బ్రహ్మ తస్య తు |

జన్మాదిహీనభావశ్చేత్ కథం దేహప్రధారకః || ౩ ||

వద సర్వం విశేషేణ త్వాం జ్ఞాస్యామి యథార్థతః |

తదా తే శరణం నాథాఽఽగమిష్యామి న సంశయః || ౪ ||

వికట ఉవాచ |

మాయా నానావిధా దైత్య సా ఖేలతి మయా ధృతా |

భేదాన్ కృత్వా తదాధారాన్ మయూరేశం వదన్తి మామ్ || ౫ ||

మాయాశబ్దం మయూరాఖ్యం వదన్తే తత్త్వదర్శినః |

తస్యాః స్వామినమేవం మాం మయూరేశం విలోకయ ॥ ౬ ॥

నానాభేదయుతం బ్రహ్మాసద్రూపం కథ్యతే బుధైః ।

ఉత్పత్తిస్థితిసంహారసాక్షిరూపప్రదర్శనాత్ ॥ ౭ ॥

తత్రామృతమయం బ్రహ్మ సదా భేదవివర్జితమ్ ।

తదేవ వికటం తస్మాత్ సత్యం జానీహి మాం పరమ్ ॥ ౮ ॥

సదాఽఖణ్డమయే దైత్య కుత్ర బ్రహ్మాణి వర్తతే ।

సృష్టిస్థితిలయత్వం చ సాక్షిరూపం వదస్వ మామ్ ॥ ౯ ॥

చతుర్భుర్యర్జితం బ్రహ్మ చతుర్యుక్తం మహామతే ।

తత్ర నైవ విజానీహి వికటేఽమృతసంజ్ఞితే ॥ ౧౦ ॥

సర్వేషాం జీవనం బ్రహ్మ తదేవ వికటం మతమ్ ।

తం భజస్వ విధానేన మృత్యుహీనో భవిష్యసి ॥ ౧౧ ॥

(Page ఖం. X అ. ౨X పాన ౧౦౦)

సిద్ధిరాభిన్నికరీ ప్రోక్తా బుద్ధిరాభిన్నిధరా మతా ।

తయోః స్వామీ గణేశశ్చ విచారయ హృది స్థితః ॥ ౧౨ ॥

చిత్తం పఞ్చవిధం దైత్య తత్ర భ్రాన్నిశ్చ పఞ్చధా ।

భ్రాన్నియుక్తం మహచ్ఛిత్తం త్యక్త్వా చింతామణీం భజ ॥ ౧౩ ॥

సర్వేషాం చిత్తగోఽహం తు మత్ప్రాప్త్యర్థం మహామతే ।

దేహధారీ స్వయం భూత్వా భక్తాన్ శాంతిం దదామ్యహమ్ ॥ ౧౪ ॥

సమృజ్ఞాతో నరాకారో సమృజ్ఞాతాత్మకం శిరః ।

తయోర్యోగేఽభవం దేహధారీ గజం విచారయ ॥ ౧౫ ॥

అతోఽహం గజవక్త్రశ్చ దర్శనం మే సుయోగినామ్ ।

స్వసంవేద్యం భవేన్నూనం తేన స్వానన్దవాసకృత్ ॥ ౧౬ ॥

మాయాక్రీడార్థమానన్దాద్రచితం వివిధం పురా ।

స్వస్వధర్మయుతం విశ్వం చిత్తే తిష్ఠామి నిత్యదా ॥ ౧౭ ॥

దేవాసురమయోఽహం తు న భిన్నం మే ప్రవర్తతే ।

తథాపి ధర్మరక్షార్థం హన్మి సర్వాన్న సంశయః ॥ ౧౮ ॥

స్వర్గేషు స్థాపితా దేవా నరాః పృథ్వాస్యం మయా తథా ।

అసురా వివరేష్యేవం త్రివిధం త్రిషు సంస్థితమ్ ॥ ౧౯ ॥
 యదా లోభయుతా దేవాః పాతాలస్థాన్ మహాసురాన్ ।
 హస్తుం విష్ణుముఖాః క్రోధాద్ బభూవుశ్చోత్సుకా బలాత్ ॥ ౨౦ ॥
 తదా క్రోధయుతోఽహం తు దైత్యానాం హృది సంస్థితః ।
 తపఃసామర్థ్యసంయుక్తాన్ కరోమి దానవాన్ పరాన్ ॥ ౨౧ ॥
 విఘ్నకర్తాఽమరాణాం వై దైత్యానాం విఘ్నహారకః ।
 భవామి తేన దైత్యేన్యా జయయుక్తాః సదాఽభవన్ ॥ ౨౨ ॥
 అసురైర్లన్యమానాశ్చ దేవేన్యా వనవాసినః ।
 బభూవుః కామ జాసీహి సంశయో న మదిచ్ఛయా ॥ ౨౩ ॥
 యదా దైత్యా మహాదుష్టా మదయుక్తా బభూవిరే ।
 కర్మనాశప్రభావేణ దేవానాం మూలచేదకాః ॥ ౨౪ ॥
 తదా దేవాః సమర్థాశ్చ ప్రజఘ్నైర్దైత్యనాయకాన్ ।
 దైత్యానాం ఛద్రకం సర్వం దర్శయామి హృది స్థితః ॥ ౨౫ ॥
 బ్రహ్మాదీనామవధ్యాశ్చేద్యదా దైత్యా భవన్తి చ ।
 తదాఽహం దేహధారీ తాన్ భూత్వా హన్మి విశేషతః ॥ ౨౬ ॥
 యదా స్వధర్మసంయుక్తా దేవా దైత్యా బభూవిరే ।
 తదా తేషాం హృది స్థిత్యా తిష్ఠామ్యసుర సర్వదా ॥ ౨౭ ॥
 త్వయా దేవగణాః సర్వే పీడితా ధర్మలోపక ।
 అతస్త్రాం హస్తుమాయాతో దేవపక్షధరో హ్యహమ్ ॥ ౨౮ ॥
 హనిష్యామి మహాదుష్ట యది మామవమన్యసే ।
 జీవితం త్వం సుఖీ దేవ వైరం త్యక్త్వా భవేచ్ఛసి ॥ ౨౯ ॥
 ఏవముక్త్వా మహాదైత్యం వికటో విరరామ హ ।
 కామాసురః ప్రసన్నాత్మా బభూవే భావిగౌరవాత్ ॥ ౩౦ ॥
 విచారమకరోచ్ఛిత్రే వికటోఽయం న సంశయః ।
 సురాసురమయః పూర్ణో వ్రజామి శరణం తతః ॥ ౩౧ ॥
 కామః కరపుటం కృత్వా త్యక్త్వా శస్త్రాదికం పురః ।
 వికటం ప్రణనామాథ హర్షయుక్తస్వభావతః ॥ ౩౨ ॥

ప్రణమ్య పూజయామాస పునర్యత్నేన విఘ్నపమ్ ।
తుష్టావ భక్తిసంయుక్తోఽసురః కామో గజాననమ్ ॥ 33॥

కామాసుర ఉవాచ ।

నమస్తే వికటాయైవ గణేశాయ పరాత్మనే ।
సర్వపూజ్యాయ సర్వేశ దేవాసురమయాయ చ ॥ 3౪॥

అనన్తమాయాయుక్త బ్రహ్మభూతస్వరూపిణే ।
గజాననాయ హేరమ్భ దేవేశాయ నమో నమః ॥ 3౫॥

శూర్పకర్ణాయ విఘ్నానాం చాలకాయ నమో నమః ।
భక్తానాం విఘ్నహర్త్రే తే హ్యభక్తానాం వినాశినే ॥ 3౬॥

స్వానన్దవాసినే తుభ్యం యోగాకారస్వరూపిణే ।

(Page ఖం. ౬ ఆ. 3౫ పాన ౧౦౦)

యోగిభ్యః శాన్తిదాత్రే తే యోగేశాయ నమో నమః ॥ 3౭॥

అనామయాయ సర్వాదిపూజ్యాయ జ్యేష్ఠరూపిణే ।
జ్యేష్ఠేభ్యః పదదాత్రే తే జ్యేష్ఠరాజాయ వై నమః ॥ 3౮॥

సిద్ధిబుద్ధిప్రదాత్రే చ సిద్ధిబుద్ధివిహారిణే ।

సిద్ధిబుద్ధిస్వరూపాయ గణానాం పతయే నమః ॥ 3౯॥

త్రినేత్రాయ నమస్తుభ్యం చతుర్బాహుధరాయ చ ।

లమ్బోదరాయ బ్రహ్మేశ బ్రహ్మణాం పతయే నమః ॥ ౪౦॥

దేవానాం పాలకాయైవ దైత్యేభ్యో వరదాయినే ।

సర్వేశాం సమభావాయ ఢుణ్ణిరాజాయ తే నమః ॥ ౪౧॥

విష్ణుపుత్రాయ శమ్భోశ్చ శక్తేః పుత్రాయ కాశ్యప ।

వరేణ్యనూనవే సర్వమాత్రే పిత్రే నమో నమః ॥ ౪౨॥

కిం స్తౌమి త్వాం గణాధీశ యత్ర యోగీన్ద్రముఖ్యకాః ।

వేదాదయో విశేషేణ శాన్తిం ప్రాప్తాః స్వభావతః ॥ ౪3॥

మాయాసుఖం విశేషేణ భ్రాన్తిదం సర్వజన్తవే ।

త్యక్త్వా తల్లభ్యసే నాథ భక్త్యా వికటయా ప్రభో ॥ ౪౪॥

అశాన్తం మాయయా యుక్తం చిత్తం భ్రాన్తియుతం సదా ।

వికటే శాన్తిమాపన్నమతన్త్వం వికటో మతః ॥ ౪౫॥

ఏవం సంస్తువతస్తస్య భక్త్యా రోమోద్ధమోఽభవత్ |
 కామాసురో ననర్తాఽసౌ రుద్ధకణ్ఠో మహాయశాః || ౪౬||
 భక్తియుక్తం మనస్తస్య దృష్ట్వా తం వికటోఽవదత్ |
 వరం వరయ కామ త్వం దాస్యామి మనసీప్సితమ్ || ౪౭||
 త్వాం హస్తుం క్రోధయుక్తోఽహం సమాగతో న సంశయః |
 అధునా న హనిష్యామి శరణాగతమాదరాత్ || ౪౮||
 త్వయా కృతమిదం స్తోత్రం సర్వకామప్రదం భవేత్ |
 శృణ్వతే పఠతే చైవాన్తే స్వానన్దప్రదాయకమ్ || ౪౯||
 ఏవం గణపతేర్వాక్యం శ్రుత్వా కామాసురశ్చ తమ్ |
 ప్రణమ్య హర్షసంయుక్తో జగాద ద్విరదాననమ్ || ౫౦||
 కామాసుర ఉవాచ |
 ప్రసన్నోఽసి యదా నాథ తదా తే భక్తిముత్తమామ్ |
 దేహి స్థానాదికం దేవ భజామి తత్ర సంస్థితః || ౫౧||
 గాణపత్యప్రియత్వం మే దేహి నిత్యం గజానన |
 నాన్యధ్యాచే పరం కీర్షీన్నశ్వరం సర్వమజ్ఞాసా || ౫౨||
 అహో యోగీన్ద్రముఖ్యానాం దుర్లభం తే పదం ప్రభో |
 సాక్షాద్ దృష్టోఽసి విఘ్నేశ తేన జ్ఞాతం మయాఽధునా || ౫౩||
 తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా వికటో భక్తవత్సలః |
 ఉవాచ తం మహాభక్తం కామం గాణేశకాముకమ్ || ౫౪||
 వికట ఉవాచ |
 మదీయా భక్తిరుగ్రా తే భవిష్యతి మహాసుర |
 గాణపత్యప్రియత్వం తు సదా యోగపరాయణః || ౫౫||
 తస్మ స్థానే స్వకే దైత్య యథా పూర్వం తథా భవ |
 మదీయస్మరణం వైవ పూజనం యత్ర కర్మణి || ౫౬||
 ఆదౌ తత్రాసురేణైవ ఫలం భుక్ష్వ సుకర్మజమ్ |
 మదీయభక్తిసంయుక్తాన్ కురు మత్ కామసంయుతాన్ || ౫౭||
 తథేతి గణపం నత్వా సురః కామో మహాయశాః |
 స్వస్థానం స జగమైవ గణేశే భక్తికాముకః || ౫౮||

తం శాన్తం దైత్యముఖ్యాశ్చ దృష్ట్వా మహిషకాదయః ।
స్వస్వస్థానం యయుః సర్వే త్యక్త్వా కామాసురం కీల ॥ ౫౯ ॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే కామాసురశాన్తివర్ణనం నామ షష్ఠ్రింశత్తమోఽధ్యాయః ॥ ౬.3౫
(Page ఖం. ౬ అ. 3౬ పాన ౧౦౨)

౬.3౬ వికటావతారచరితసమాప్తివర్ణనం నామ షష్ఠ్రింశత్తమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

కామాసురం మహాశాన్తియుతం దృష్ట్వా సురర్షయః ।
విస్మితా వికటం పూజ్య తుష్టువుః కరసమ్ముటాః ॥ ౧ ॥

దేవర్షయ ఊచుః ।

అజం పురాణం పరమవ్యయం చ సదాత్మరూపం సకలావభాసమ్ ।
అసద్విహీనం వివిధాన్తర్లసం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౨ ॥

అనాదిమధ్యాన్తవివర్జితం యత్ సుజీవనం జీవనధర్మధారమ్ ।
సదామృతం బ్రహ్మ వికారహీనం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ 3 ॥

త్వయైవ మాయా రచితా స్వబిమ్భాత్ స్వయం దధౌ జీవనబిమ్భవీర్యమ్ ।
బభూవ యుక్తా రచనే సమర్థా భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౪ ॥

తథా హ్యసద్రూపమయం చ సాఙ్ఖ్యం కృతం తథా బ్రహ్మ సుబోధరూపమ్ ।
అనన్తభేదాశ్రితమప్రమేయం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౫ ॥

తతః స్వబోధేన కృతం చ సోఽహం పవిత్రమేకాశ్రితమాదిరూపమ్ ।
జగద్ధ్వరం బిన్దుమయం తథా వై భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౬ ॥

జగచ్ఛతుష్పాదమయం చ తాభ్యాం వ్యష్ట్యా సమష్ట్యా చ యుతం హి సృష్టమ్ ।
అజేషు సజ్జీవనదం గణేశం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౭ ॥

తతం త్వయా భేదవిహీనభావాత్ ప్రకాశరూపేణ విభాసి నాథ ।
అనన్తలీలాకరమప్రమేయం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౮ ॥

ఆజైర్విహీనోఽసి గజానన త్వం తథాఽపి సర్వత్ర విభాసి భక్త్యా ।
అతో గణేశం వికటం వదన్తి భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౯ ॥

హరిస్వరూపేణ వినాయక త్వం సురక్షసీదం రజసా విధాతా ।
తథా తమోయుక్తతయా హరోఽసి భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౧౦ ॥

ప్రస్ఫుష్కర్మాణి తదన్తరస్థోర్యమాఽసి సజ్జీవనరూపకేణ ।
క్రియాస్వరూపేణ తు శక్తిసంస్థో భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౧౧ ॥

సదాత్మరూపేణ చ ఢుణ్ణిరాజ స్థితోఽసి విశ్వమృర విశ్వమూర్తే ।
న తే కదాచిజ్జగతి ప్రవేశో భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౧౨ ॥

సదాదిపూజ్యం సకలైః సువన్ద్యం గణేశసిద్ధిప్రదమాసమన్తాత్ ।
సుచిత్తభాసం గజకర్ణధారం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౧౩ ॥

స్వానన్దనామ్ని నగరే సుసంస్థం త్రినేత్రయుక్తం మూషకోపరిస్థమ్ ।
మహోదరం చైకరదం విభూషం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౧౪ ॥

స్వభక్తపక్షేషు విరాజమానం విఘ్నైర్విహీనం మనసేప్పితం చ ।
అభక్తస్వార్వాశితనాశకారం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౧౫ ॥

నియన్త్రురూపం తవ హస్తసంస్థం జగత్సు నానావిధబ్రహ్మసు ప్రభో ।
మహాఙ్కృశం హ్యాఙ్కృశధారమేకం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౧౬ ॥

భ్రమాత్మకం బన్ధనమేకమేవ తదేవ పాశం ప్రభుహస్తసంస్థమ్ ।
స్వభక్తికృద్బన్ధనహానికారం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౧౭ ॥

త్వదాశ్రితానాం న భయం కదాచిత్ సదాఽభయం తే కరసంస్థితం చ ।
ప్రత్యజ్య దుష్టా భయసంయుతాస్తే భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౧౮ ॥

నిజామృతం విఘ్నపతే యదన్నం జగత్సు సంస్థం ప్రభుహస్తగం తమ్ ।
సుమోదకం మోదకరం జనానాం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౧౯ ॥

అసన్మయీ సర్వగతా విభిన్నా పరం సదాఽస్యాశ్చ సుశాన్తిసంస్థమ్ ।
అతో వదన్తే వికటం జనాన్త్వాం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౨౦ ॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౩౬ పాన ౧౦౩)

వయం స్తువీమోఽల్పసుబోధగాః కిం ప్రభుం న శక్యం నిగమాదిభిశ్చ ।
శుకాదిభిస్సోఽతుమపారగం యం భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౨౧ ॥

తథాపి తే దర్శనజేన నాథ బోధేన బ్రహ్మేశ సుసంస్తుతోఽసి ।
అతః ప్రతుష్టో భవ దీనపాల భజామహే తం వికటం పరేశమ్ ॥ ౨౨ ॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

ఏవం స్తుత్వా మహాదేవ్యో వికటం త్వమరర్షయః ।
ప్రణేమర్దణ్ణవత్ సర్వే తతశ్చ నన్పతుః పురః ॥ ౨౩॥

స తానువాచ సర్వేశో వికటో భక్తియన్త్రితః ।
దేవర్షీన్ భక్తిసంయుక్తాన్ భక్తవాత్సల్యవాన్ ప్రభుః ॥ ౨౪॥

వికట ఉవాచ ।

వరాన్ బ్రూత మహాభాగా దేవా మునిసమన్వితాః ।
దాస్యామి భక్తియుక్తేభ్యో భృశం స్తోత్రేణ తోషితః ॥ ౨౫॥

ఇదం స్తోత్రం కృతం సర్వైర్మదీయం మత్పదప్రదమ్ ।
భవిష్యతి జనాయైవ పఠతే శృణ్వతే పరమ్ ॥ ౨౬॥

భుక్తిముక్తిప్రదం పూర్ణం పుత్రపౌత్రాదివర్ధనమ్ ।
ధనధాన్యాదికం కామప్రదం స్తోత్రస్య పాఠతః ॥ ౨౭॥

షట్కర్మసాధనకరం పరకృత్యవినాశనమ్ ।
నానారోగహరం పూర్ణం భవిష్యతి సునేవినామ్ ॥ ౨౮॥

కారాగ్రహగతానాం చ బన్ధమోక్షకరం భవేత్ ।
సహస్రావర్తనేనైవ సదా సౌభాగ్యవర్ధనమ్ ॥ ౨౯॥

నానాపాపసమూహానాం దాహకం పఠనాత్తథా ।
సర్వసిద్ధికరం బైవ భవిష్యతి న సంశయః ॥ ౩౦॥

ఏకవింశతివారం యః పఠిష్యతి నిరన్తరమ్ ।
స సర్వం సాధయేత్ సద్యో దినానామేకవింశతిమ్ ॥ ౩౧॥

ఏవం వికటవాక్యం తే శ్రుత్వా దేవర్షిసత్తమాః ।
జగుస్తం ప్రణిపత్యైవ భక్తియుక్తాశ్చ శక్తయః ॥ ౩౨॥

దేవర్షయః ఉచుః ।

కామాసురం మహావీర్యం శాన్త్యా యుక్తం గజానన ।
దృష్ట్వా సర్వే చ సన్తుష్టా భవామో నాత్ర సంశయః ॥ ౩౩॥

అధునా కర్మసంయుక్తా భవిష్యన్తి ద్విజాదయః ।
దేవాః స్వపదసంస్థాస్తు స్వస్వధర్మయుతా జనాః ॥ ౩౪॥

జాతం వరస్య కృత్యం యదధునా కిం వృణీమహే ।

తవ భక్తిం స్థిరాం దేహి యథా కామభయం న హి ॥ ౩౫॥

తథేతి తానువైవ వికటోఽతర్ధధే తతః ।

దేవర్షయోఽభవంస్తత్ర స్థితాః ఖేదసమన్వితాః ॥ ౩౬॥

తతో మునిగణైః సార్ధం వికటం దేవసత్తమాః ।

స్థాపయామాసురానన్దదాయకం భక్తికారిణే ॥ ౩౭॥

హిమాచలస్య ప్రాన్తే తత్ స్థానం వాయుదిశి స్థితమ్ ।

వికటస్య మహాదేవ్యః సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ ౩౮॥

మూర్తిం దేవర్షయః పూజ్య వికటస్య మహాత్మనః ।

గత్వా స్వస్వపదేష్వేతే పునః క్షేత్రం సమాయయః ॥ ౩౯॥

అంశేన స్వాధికారేషు స్థితా దేవర్షయో మతాః ।

వికటం పూర్ణభావేనాభజంస్తే క్షేత్రవాసినః ॥ ౪౦॥

చతురస్రం మహత్ క్షేత్రం దశయోజనవిస్తృతమ్ ।

తత్ర మధ్యే స్వయం సాక్షాద్వికటః సంస్థితోఽభవత్ ॥ ౪౧॥

చతుర్దిక్షు చతుర్దేవాః శమ్భుముఖ్యాః స్థితాస్తతః ।

అన్యే దేవా వామభాగే దక్షిణే మునయస్తథా ॥ ౪౨॥

తీర్థాని క్షేత్రయుక్తాని పశ్చిమే సంస్థితాని చ ।

పురో భక్తజనాస్తత్ర నేవార్థం సంస్థితా బభుః ॥ ౪౩॥

మూషకో వికటస్యైవ సమీపే స్థాపితోఽభవత్ ।

వామాజ్ఞే సంస్థితా సిద్ధిర్బుద్ధిర్వై దక్షిణాఙ్గకే ॥ ౪౪॥

బ్రహ్మప్రియాదికాస్తత్ర గణాః సర్వత్ర సంస్థితాః ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౩౬ పాన ౧౦౪)

శస్త్రహస్తా భజన్తే స్మ వికటం వికటప్రియాః ॥ ౪౫॥

తత్ర వికటతీర్థం తు విఖ్యాతమభవత్ పరమ్ ।

జన్తుః స్నానేన సద్యశ్చ స్వేప్సితం లభతే పరమ్ ॥ ౪౬॥

అన్తే ముక్తిమవాప్నోతి స్వానన్తే నాత్ర సంశయః ।

వికటస్య ప్రియం పూర్ణం తీర్థం త్రైలోక్యవిశ్రుతమ్ ॥ ౪౭॥

అన్యాని తీర్థముఖ్యాని దేవర్షిణాం సమస్తతః ।

స్థితాని వికటక్షేత్రే స్నానేన సుఖదాని తు || ౪౮ ||
 అన్యదేవస్య యే భక్తా మృతాః క్షేత్రే భవన్తి చేత్ |
 వికటస్య చ తే తస్య లోకం గచ్ఛన్తి నిశ్చింతమ్ || ౪౯ ||
 తత్ర భోగాన్ ప్రభుక్త్వా తే లయే స్వానన్దగామినః |
 వికటదర్శనేనైవ బ్రహ్మభూతా బభూవిరే || ౫౦ ||
 క్షేత్రస్య యాత్రామాత్రేణేపి తం సర్వం లభేన్నరః |
 దర్శనేన తథా తస్య వికటస్య న సంశయః || ౫౧ ||
 వికటస్య చ యే భక్తా యత్ర కుత్ర మృతా యది |
 బ్రహ్మభూతా న సన్దేహో బభూవుః శాస్త్రసమ్మతమ్ || ౫౨ ||
 భాద్రశుక్లచతుర్థ్యాం తు సా మూర్తిః స్థాపితా భవత్ |
 వికటస్య తతో ముఖ్యా సా బభూవ తిథిః పరా || ౫౩ ||
 భాద్రశుక్లచతుర్థ్యాం తు మహోత్సవః ప్రకీర్తితః |
 వార్షికస్తత్ర కుర్వన్తి దేవాద్యా భక్తిసంయుతాః || ౫౪ ||
 మధ్యాహ్నే పూజనం ప్రోక్తం సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ |
 స్వల్పసిద్ధిదమాద్యం తే జ్ఞాతవ్యం శాస్త్రమార్గతః || ౫౫ ||
 ధన్యాస్తే పురుషా లోకే పశ్యన్తి వికటం పరమ్ |
 కృతకృత్యా మహాదేవ్యో మతా వేదేషు నిత్యదా || ౫౬ ||
 తత్ర దేవర్షయో నానాన్యే క్షేత్రే వాసకారకాః |
 భజన్తే వికటం నిత్యం హర్షయన్తాః స్వభావతః || ౫౭ ||
 వికటస్య చరిత్రాణి కథయన్తి పరస్పరమ్ |
 సాశ్రునేత్రాః స రోమాఞ్చా భవన్తే భక్తిభావతః || ౫౮ ||
 నరదేహం సమాసాద్య న దృష్టో వికటో జనైః |
 నిష్ఫలం జీవితం తేషాం పశుతుల్యస్వభావినామ్ || ౫౯ ||
 ఏతత్ సజ్జీపతః ప్రోక్తం మాహాత్మ్యం క్షేత్రసమ్భవమ్ |
 విస్తరేణాయుత్తైర్వర్షైర్న సమర్థో భవామ్యహమ్ || ౬౦ ||
 అన్యే దేవముఖా దేవ్యో యోగినో వేదముఖ్యాకాః |
 న సమర్థా వర్ణయితుం భవన్తే వర్షకోటిభిః || ౬౧ ||

ఏవం నానావతారాన్ స ధృత్వా ధర్మధరః ప్రభుః ।

వికటః కలయా దేవ్యో రక్షతి స్మ చరాచరమ్ ॥ ౬౨॥

ఏతద్వికటమాహాత్యం యః శ్ఞోతి నరోత్తమః ।

సలేద్వా స లభేత్ సర్వమన్తే బ్రహ్మమయో భవేత్ ॥ ౬౩॥

న కామస్య భయం తస్య భవేద్దేవ్యః కదాచన ।

కామహీనః స్వభావేన లభేత్ కామాన్ విశేషతః ॥ ౬౪॥

ఏవం కామం నిగృహ్యైవ స్వవశం తం చకార హ ।

వికటస్తత్ సమాఖ్యాతం కిం భూయః శ్రోతుమిచ్ఛథ ॥ ౬౫॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయ పురాణోపనిషది శ్రీమన్మొద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠ ఖణ్డే వికటచరితే వికటావతారచరితసమాప్తివర్ణనం నామ షట్త్రింశత్తమోఽధ్యాయః ॥

౬.౩౬

(Page ౪౦. ౬ అ. ౩౬ పాస ౧౦౫)

౬.౩౬ గుణేశావతారవర్ణనం నామ సప్తత్రింశత్తమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగుణేశాయ నమః ॥

శక్తయః ఊచుః ।

వికటస్య చ మాహాత్యం శ్రుత్వా శక్తే వయం పరమ్ ।

హర్షం ప్రాప్తా విశేషేణ యోగామృతమయం కిల ॥ ౧॥

తథాపి దేవి తృప్తిం న ప్రయామో రసవర్ధినీమ్ ।

కథాం శ్రుత్వా పునస్తాం చ వద వైష్ణుశ్వరీం పరామ్ ॥ ౨॥

వికటేన జగన్మాతరవతారా ధృతాః పరే ।

తేషాం సజ్జేపతో బ్రూహి చరిత్రమవతారజమ్ ॥ ౩॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

గణ్డకీ నగరీపాలశ్చక్రపాణిర్నృపోఽభవత్ ।

ఉగ్రా పత్నీ చ తస్యాసీత్ పాతివ్రత్యగుణాన్వితా ॥ ౪॥

ధర్మశీలో వదాన్యశ్చ రాజా నీతిపరాయణః ।

దేవవిప్రాతిథిప్రేపుః పంచాయజ్ఞకరోఽభవత్ ॥ ౫॥

జిత్వా భూమణ్డలం సర్వం చకార వశవర్తినమ్ ।

సమ్మత్తిం బుభుజే సోఽపి దేవమాన్యాం విశేషతః ॥ ౬ ॥

అపత్యం జాయతే యద్యత్తత్తన్న శ్యతి తత్క్షణాత్ ।

వాన్యదోషసమాయుక్తౌ దమ్పతీ సమ్భభూవతుః ॥ ౭ ॥

తదర్థం వ్రతదానాదీంశ్చకార విధిసంయుతః ।

తథాపి సస్తతిం రాజా న ప్రాప పరమేశ్వరాత్ ॥ ౮ ॥

తతో రాజ్యమమాత్యేషు నిక్షిప్యాఽభవదుద్యతః ।

వనం గన్తుం మహాదేవ్యః సస్త్రీకః శోకసంయుతః ॥ ౯ ॥

ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర శౌనకో మునిసత్తమః ।

యద్భువ్చయా యయౌ యోగీ తం నృపం విచరన్ పరః ॥ ౧౦ ॥

భానోస్తేనోపదిష్టం స వ్రతం చక్రే నరాధిపః ।

తుష్టస్తేన రవిః స్వప్నే రాజ్ఞ్యాం గర్భం సమాదధే ॥ ౧౧ ॥

సూర్యతేజోయుతం గర్భం న క్షమా సమ్భభూవ హా ।

ధర్తుం దాహాయతోగ్రా సా సముద్రే తం తతోఽత్యజత్ ॥ ౧౨ ॥

తత్ర పుత్రో బభూవాపి త్రినేత్రశ్చక్రధారకః ।

జలం సంశోషయామాస సముద్రస్య విశేషతః ॥ ౧౩ ॥

తతో బ్రాహ్మణరూపేణ చక్రపాణిం సమాయయౌ ।

సముద్రః కథయామాస వృత్తాన్తం పుత్రసమ్భవమ్ ॥ ౧౪ ॥

దత్వా పుత్రం సముద్రస్త్వన్తర్దధే హర్షితోఽభవత్ ।

నృపః సర్వజనైః సార్థం జాతకర్మాఽకరోద్ ద్విజైః ॥ ౧౫ ॥

సిన్ధుర్నామ్నా ద్విజైః పుత్రః కృతస్తస్య విశేషతః ।

అపారపీర్యయుక్తత్వాత్ సోఽపి బలయుతోఽభవత్ ॥ ౧౬ ॥

ఆజ్ఞాం గృహ్య వనాయైవ తపోఽర్థం మార్గమధ్యగః ।

కావ్యః సౌరం దదౌ మన్తం విధియుక్తం తు సిన్ధవే ॥ ౧౭ ॥

ఏకపాదమధిష్ఠాయ తతాప తప ఉత్తమమ్ ।

నిరాహారః స్వభావేన తోషయామాస కాశ్యపమ్ ॥ ౧౮ ॥

ద్విసహస్రే తు వర్షేషు సవితా వరదోఽభవత్ ।

త్రైలోక్యవిభవం తస్మై దదావమృతపానకమ్ ॥ ౧౯ ॥

త్రిగుణైర్హినభావేన తిష్ఠతి బ్రహ్మశాస్త్రగమ్ ।
 దేహం ధృత్వాఽమృతం సోఽపి నిష్కాశ్య త్వాం హనిష్యతి ॥ ౨౦॥
 ఏవముక్త్యా స్వభక్తం తు సవితాంఽతర్ధధే తదా ।
 హర్షయుక్తః స్వయం సింధుః స్వగృహం ప్రత్యపద్యత ॥ ౨౧॥
 పితృభ్యాం మానితోఽత్యన్తం శుశుభే తేజసా యుతః ।
 తస్మై రాజ్యం దదౌ రాజా సస్త్రికో వనగోఽభవత్ ॥ ౨౨॥
 తతః సింధుర్ధరాం జిగ్యే సప్తదీపవతీం పరామ్ ।
 వరదానబలేనైవం జ్ఞాత్వా దైత్యాస్తమాయయుః ॥ ౨౩॥
 శుమోఽభిశుమ్భవృత్రౌ చ కమలః శఙ్ఖ ఏవ చ ।
 కోలాసురాదయశ్చాన్యే తదాజ్ఞాగా బభూవిరే ॥ ౨౪॥
 తైర్యుతో దేవరాజేన్ద్రాన్ జిగ్యే శముభముఖాన్ కిల ।
 పపాల శఙ్కరః సద్యస్సక్త్యా కైలాసమాత్మనః ॥ ౨౫॥
 విష్ణుం సూర్యం విధీన్ద్రాదీన్ సఙ్గహ్య స్వపురం యయా ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౩౭ పాన ౧౦౬)
 కారాగారే స చిక్షేప దేవేన్ద్రాన్ బలసంయుతః ॥ ౨౬॥
 ఏవం జిత్వా త్రిలోకాన్ స రాజ్యం చక్రే మహాసురః ।
 దైత్యేన్ద్రాన్ స్థాపయామాస దేవస్థానేషు సర్వతః ॥ ౨౭॥
 తతో బహుగతే కాలే క్రోధయుక్తో మహాసురః ।
 దేవతిర్ధాదికాన్ భక్ష్కైవ దైత్యః కర్మ త్వలోపయత్ ॥ ౨౮॥
 స్వకీయాం ప్రతిమాం కృత్వా స్థాపయదూభామిమణ్ణలే ।
 దేశే దేశే పురే గ్రామే పూజయత్తాం స మానవైః ॥ ౨౯॥
 తతో హాహాకృతం సర్వైర్వర్ణాశ్రమయుతైర్జనైః ।
 స్వాహా స్వధాదికం కర్మ నష్టం సర్వత్ర శక్తయః ॥ ౩౦॥
 అధునా తద్వధోపాయం వదామి శృణుత ప్రియాః ।
 శఙ్కరో గణసంయుక్తస్త్రిసన్ధ్యాక్షేత్రమాగమత్ ॥ ౩౧॥
 గౌతమాద్వైర్యుతస్తత్ర వాసం సస్త్రిక ఆకరోత్ ।
 ధ్యానమాస్థాయ విఘ్నేశమభజద్భక్తిసంయుతః ॥ ౩౨॥

ఏకదా సంశయావిష్టా పార్వతీ తం ప్రణమ్య చ |
జగద శక్కురం దేవ్యో వినయేన సమన్వితా || 33||

పార్వత్యువాచ |

ఈశస్త్వం సర్వదేవానాం తేనేశో విద్యతే న చ |
తేనేశో వేదవాదేషు కథితోఽసి మహేశ్వర || 3౪||

తథాపి ధ్యానసంయుక్తో భజసే కం విశేషతః |
వద మాం పాదపద్మస్య దాసీం సంశయసంయుతామ్ || 3౫||

శివ ఉవాచ |

అనీశాశ్చైవ దేవేశి ఈశా యేన వినిర్మితాః |
తం గణేశం భజామ్యేవ భక్త్యా బ్రహ్మపతిం సదా || 3౬||

అనీశశ్చ గకారో ణకార ఈశమయః స్మృతః |
తయోః స్వామీ గణేశానః పశ్య వేదే శుచిస్మితే || 3౭||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా పార్వతీ వినయాన్వితా |
జగద తస్య ప్రాప్త్యర్థం వచనం శకరం ప్రతి || 3౮||

పార్వత్యువాచ |

ఏతాదృశం గణేశం చేన్న జానామి కదాచన |
ప్రాప్త్యర్థం వద ముఖ్యం మే చోపాయం సాధయామ్యహమ్ || 3౯||

శివ ఉవాచ |

ఏకాక్షరం గృహాణ త్వం సవిధిం చ తపః కురు |
ధ్యాత్వా గజాననం దేవం తతః సిద్ధిమవాప్స్యసి || ౪౦||

ఏవముక్త్యా దదౌ తస్యై మన్తం గణపతేః పరమ్ |
తం ప్రణమ్య యయా దేవీ లేఖనాద్రిం మనోహరమ్ || ౪౧||

అవాయుభక్షణేనైవ తపసా ధ్యానశాలినా |
తయా సంరాధితో ధుణ్ణిర్వరదశ్చ బభూవ హా || ౪౨||

యయా వర్షశతే దేవీం వరం యాచేతి సోఽబ్రవీత్ |
తయా సంయాచితో దేవ్యా పుత్రో మే భవ విఘ్నప || ౪3||

తత్ర తే నేవనం నాథ కరిష్యామి విశేషతః |
మాతా పితా భవిష్యావో బన్ధహీనౌ సుతే త్వయి || ౪౪||

తథేతి పార్వతీం దత్వా వరం సోఽతర్హితోఽభవత్ |
 దేవీ విఘ్నేశ్వరం తత్ర స్థాపయామాస విప్రః || ౪౫ ||
 పూజయిత్వా గణేశానం యయౌ సా శక్కురం తతః |
 వృత్తాంతం కథయామాస సోఽపి సంహరితోఽభవత్ || ౪౬ ||
 తతః సా తన్మనా జాతా సస్మార వరదం ప్రభుమ్ |
 సర్వత్ర గణరాజం తం దదర్శ భాగ్యగౌరవాత్ || ౪౭ ||
 తతో భాద్రపదే మాసి కృత్వా మూర్తిం పుపూజ హ |
 శక్కురేణ యుతా దేవీ మధ్యాహ్నే శుక్లపక్షగే || ౪౮ ||
 చతుర్థ్యాం సోమవారే తు స్వాతీనక్షత్రసంయుతే |
 సచేతనాఽభవన్ మూర్తిర్వికటస్య వరప్రదా || ౪౯ ||
 తేజసా ధర్మితౌ దేవౌ కిఞ్చిత్ ద్రష్టుం న శేకతుః |
 స్తుతస్తాభ్యాం తతః సౌమ్యతేజోయుక్తో బభూవ హ || ౫౦ ||
 శివో దదర్శ తం తత్ర షడ్భుజం శశినన్నిభమ్ |
 (Page ఖం. ౬ ఆ. ౩౮ పాన ౧౦౭)
 జాతకర్మాదికం సర్వం చక్రతుర్బ్రాహ్మణైః పరౌ || ౫౧ ||
 ఏకాదశదినే నామ గుణేశ ఇతి చక్రీరే |
 ద్విజాః శివౌ హర్షయుతౌ పూజయామాసతుర్ద్విజాన్ || ౫౨ ||
 || ఓం తత్సదీతి శ్రీమదాన్వేయ పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
 వికటచరితే గుణేశావతారవర్ణనం నామ సప్తత్రింశత్తమోఽధ్యాయః || ౬.౩౭

౬.౩౮ బాలఖేలావర్ణనం నామాష్టత్రింశత్తమోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||
 ఆదిశక్తిరువాచ |
 తతః సిన్ధువరాస్తత్ర గుప్తరూపేణ సంస్థితాః |
 జ్ఞాత్వా సక్కురథయామాసుర్వృత్తాంతం సిన్ధవే పరమ్ || ౧ ||
 ఏతస్మిన్నస్తరే వాణీ బభూవే తత్ర శక్తయః |
 ఆశరీరా చ తాం సిన్ధుం శుశ్రావ భయదాయినీమ్ || ౨ ||
 అయం వై దైత్యనాథాశు త్వాం హనిష్యతి వేగతః |

స్వస్వధర్మయుతం సర్వం కరిష్యతి చరాచరమ్ || ౩||

శ్రుత్వా సమ్మూర్చ్ఛితో దైత్యః సావధానో బభూవ హా ।
ముహూర్తేన మహాయత్నైస్తతః శుశోచ మన్దధీః || ౪||

తం హన్తుం ప్రేషయామాస దైత్యేన్ద్రాన్ దైత్యనాయకః ।
గుప్తరూపేణ తే సర్వే త్రిసన్ధ్యాక్షేత్రమాయయుః || ౫||

నానామాయాం సమాశ్రిత్య తం హన్తుం తాన్ సమాగతాన్ ।
పశుపక్ష్యాదిరూపస్థాన్ జఘాన శివనన్దనః || ౬||

తతః సా పార్వతీ దేవీ శుశోచ బహుధా సతీ ।
అహా సఙ్ఖ్యాతిగా దైత్యా హతాః పుత్రేణ నిత్యదా || ౭||

తథాపి దైత్యా రాజానః కిం కరిష్యన్తి మే సుతమ్ ।
హనిష్యన్తి గుణాధీశం న జానామి విచారతః || ౮||

సాక్షాద్బ్రహ్మపతిః పూర్ణః పుత్రో మే ప్రబభూవ హా ।
భాగ్యహీనప్రభావేణ గమిష్యతి మిషేణ కిమ్ || ౯||

తతో మాయాం గుణేశానశ్చకార మోహినీం పరామ్ ।
తయా మోహాయుతా దేవీ పుత్రం మేనే గణేశ్వరమ్ || ౧౦||

ఏతస్మిన్నన్తరే యోగీ మరీచిర్గణపం భజన్ ।
ప్రార్థయామాస దేవేశం దర్శనం దేహి విఘ్నప || ౧౧||

తతః సోఽపి మహాయోగీ శుశ్రావ స్వవచోఽమలమ్ ।
శివపుత్రత్వమాపన్నో గణేశస్తం విలోకయ || ౧౨||

శ్రుత్వా సమాగతం హర్షాత్ పార్వతీ తం దదర్శ హా ।
ప్రణమ్యాపూజ్య సమోభజ్య ప్రార్థయామాస తం మునిమ్ || ౧౩||

త్వం సాక్షాద్బ్రహ్మభూతశ్చ న గచ్ఛసి మమాశ్రమమ్ ।
త్యక్త్వా తీర్థాదికం విప్ర గణేశభజనే రతః || ౧౪||

యథా విఘ్నహరో దేవస్తథా త్వమపి నిశ్చితమ్ ।
అతస్త్యాం ప్రార్థయే స్వామిన్ పుత్రం మే రక్ష రక్షయా || ౧౫||

దైత్యాదీనాం సమూహశ్చ సర్వదా కాలధిక్ కృతామ్ ।
సమాయాతి గణేశానం హన్తుం భవన్తి తే మృతాః || ౧౬||

అస్మాకం కులదేవస్తు విఘ్నేశో నాత్ర సంశయః ।
 స రక్షతి మునే పుత్రం మమ నో చేన్ మృతో భవేత్ ॥ ౧౭ ॥
 శఙ్కరేణ గణేశానః సేవితోఽభూన్ మహామునే ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౩౮ పాన ౧౦౮)
 తస్య పుణ్యం సుతం మే తు రక్షత్యత్ర న సంశయః ॥ ౧౮ ॥
 పార్వతీవచనం శ్రుత్వా విస్మితోఽభూన్ మహామునిః ।
 సాక్షాచ్ఛక్తిరియం భ్రాంతా సుతం జానాతి విఘ్నపమ్ ॥ ౧౯ ॥
 గణేశకవచం తస్మై దదౌ శమ్భుసుతాయ సః ।
 తం ప్రణమ్య చ సంస్తుత్య యయౌ స్వస్యాశ్రమం మునిః ॥ ౨౦ ॥
 తథాపి దైత్యరాజాన్ స తం హస్తుం నిత్యమాగతాన్ ।
 నానావేషధరాన్ వీక్ష్య జఘ్నే వై బాలఖేలతః ॥ ౨౧ ॥
 ఏకదా పార్వతీ ప్రాతః సముత్థాయ శివే రతా ।
 మూర్తిం లిక్లమయీం కృత్వా వామహస్తే దధార తామ్ ॥ ౨౨ ॥
 ఆవాహ్య శఙ్కరం తస్యాం పూజనే సంరతాఽభవత్ ।
 ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర గుణేశోఽభవదుత్థితః ॥ ౨౩ ॥
 స్తస్యం దేహి జగదాఽసౌ పార్వతీం సా తమబ్రవీత్ ।
 పూజయిత్వా మహేశానం దాస్యామి స్తనపానకమ్ ॥ ౨౪ ॥
 తతస్తాం స జగదైవ కిమర్థం పూజనే రతా ।
 మాం త్యక్త్వా తేఽధికం దేవి దదతే శఙ్కరః కుతః ॥ ౨౫ ॥
 స్తస్యం దేహి చ మే మాతస్తత్రానస్తశివాదయః ।
 సస్తుష్టాః ప్రభవిష్యన్తి బ్రహ్మాణి శైలనన్దిని ॥ ౨౬ ॥
 తథాపి హాస్యసంయుక్తా న దదౌ స్తనపానకమ్ ।
 తతో రోషనమావిష్టో మయూరేశో బభూవ హా ॥ ౨౭ ॥
 తలాఘాతేన దేవ్యాః స హస్తస్థం శివలిక్లకమ్ ।
 పాతయామాస భూమ్యాం తద్భగ్నం బభూవ శక్తయః ॥ ౨౮ ॥
 తతోఽతిదుఃఖసంయుక్తా పార్వతీ వికటం పునః ।
 జఘాన తలఘాతేన మహాక్రోధవతీ పరమ్ ॥ ౨౯ ॥

తతో గణేశ్వరః క్రుద్ధః సమాగత్య స్వమాతరమ్ |
 దదంశాఙ్గులికాం తస్యా రక్తం సుస్రావ చోల్బణమ్ || 30 ||
 హాహాకారరవాం తాం స త్యక్త్వా పపాల భీతితః |
 భీతినాం భయదాతాఽపి బాలక్రీడాం ప్రదర్శయన్ || 31 ||
 దృష్ట్వా రురోదాతిదుఃఖసంయుక్తా శఙ్కరప్రియా |
 ప్రాణప్రతిష్ఠయా యుక్తం భగ్నం లిఙ్గం శివస్య చ || 32 ||
 శివహత్యాసమం పాపం మయా ప్రాప్తం న సంశయః |
 అన్యత్పతివధే జాతం తదేవాప్యధునా కృతమ్ || 33 ||
 ఆయం పుత్రో గుణేశో మే నరకస్య ప్రదో మతః |
 వన్ధ్యాహం చేత్తదా దైవం ధన్యం మే నాత్ర సంశయః || 34 ||
 అధునా దుఃఖితాఽహం వై స్మృత్వా హృది గజాననమ్ |
 దేహత్యాగం కరిష్యమి విఘ్నరాజ నమోఽస్తు తే || 35 ||
 గణేశస్మరణేనైవ బుద్ధిభేదో బభూవ హా |
 దదర్శ గణరాజం తం సమీపే పుత్రరూపిణమ్ || 36 ||
 యష్టిహస్తా యయౌ దేవీ హస్తం పుత్రం పరాత్పరమ్ |
 పపాల భయసంయుక్తో గణేశస్తాం విలోక్య చ || 37 ||
 సా జగ్రాహ స్వపుత్రం తం ధావయిత్వా శివప్రియా |
 మాయాం చకార విఘ్నేశః శివరూపో బభూవ హా || 38 ||
 మోహితా శఙ్కరం దేవీ మాయయా దృశ్య దుఃఖితా |
 కిమర్థం యష్టిహస్తాఽహం మహేశం హస్తముద్యతా || 39 ||
 త్యక్త్వా తం దుఃఖితాఽత్యంతం దేహత్యాగే సముద్యతా |
 బభూవ గణరాజోఽపి పునః పుత్రస్వరూపధృక్ || 40 ||
 పలన్తం భయసంయుక్తం దేవీ హస్తం సముద్యతా |
 యయౌ తమను వై సోఽపి పపాల వనగోఽభవత్ || 41 ||
 ఏతస్మిన్నన్తరే తత్ర దైత్యః కర్దమసంజ్ఞితః |
 శైవో ద్విజస్వరూపేణ బాలం జగాద చాగతః || 42 ||
 కిమర్థం పుత్ర పలసి రణౌమి త్వాం న సంశయః |

యత్ర మాతా న జానాతి తత్ర తస్మాత్ స్థిరో భవ ॥ ౪౩॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౩౮ పాస ౧౦౯)

తథేతి బాలభావేన గుణేశేన కృతం వచః ।

బాలం ?జిగేల గృహ్యసౌ హర్షయుక్తో బభూవ హ ॥ ౪౪॥

అహో సిన్ధోర్మహాశత్రుర్మయా సమ్భక్షితోఽభవత్ ।

సర్వేషాం దైత్యముఖ్యానాం భయమద్య ప్రణాశితమ్ ॥ ౪౫॥

ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర జగదమ్భా తమాయయా ।

శైవం ద్విజం ప్రదృశ్యైవ ప్రణనామ జగాద చ ॥ ౪౬॥

పార్వత్యువాచ ।

స్వామిన్ మమ సుతః కుత్ర గుప్తో బభూవ సన్నిధౌ ।

త్వదీయే నాత్ర సన్దేహః పాదం పశ్యామి నో పురః ॥ ౪౭॥

పాదమార్గేణ తం విప్ర గృహీతుం చాగతాఽభవమ్ ।

పరశ్వాదికచిహ్నాన వద సత్యం మహామతే ॥ ౪౮॥

ద్విజ ఉవాచ ।

న దృష్టః శైలజే పుత్రో మయా తవ న సంశయః ।

శివస్య శపథం కృత్వా వదామి పశ్య పుత్రకమ్ ॥ ౪౯॥

తతోఽతిదుఃఖసంయుక్తా సస్మార ద్విరదాననమ్ ।

తతస్తస్య ముఖామ్భోజాన్నిఃసృతో గణనాయకః ॥ ౫౦॥

నిఃసృత్య ముష్టిఘాతేన గుణేశేన హతోఽసురః ।

స మమార మహాదుష్టోఽష్టాదశయోజనోఽభవత్ ॥ ౫౧॥

తతః సా హర్షితాఽత్యస్తం క్రోధహీనా బభూవ హ ।

పుత్రం గృహ్య యయా దేవీ స్వాశ్రమం గృహగాఽభవత్ ॥ ౫౨॥

పుత్రః పపాత భూపృష్ఠేఽలోడయత్రత్ర శక్తయః ।

పునః పునః స జృమ్భాం చ చకార వికటాననః ॥ ౫౩॥

తం తాదృశం నిరీక్ష్యైవ పార్వతీ దుఃఖసంయుతా ।

కిం జాతం మే సుతస్యాద్య కిం భవిష్యతి విఘ్నప ॥ ౫౪॥

తతః సా తన్ముఖే విశ్వం దదర్శ భయసంజ్కలా ।

అనన్తాణ్ణసమాయుక్తం పపాత ధరణీతలే ॥ ౫౫॥

స్వగురుం శక్కురం సా తు సస్మార స్వేష్టదేవకమ్ ।
 గణేశం తేన మోహేన హీనా బభూవ పార్వతీ ॥ ౫౬॥
 విచారమకరోద్దేవీ గణేశోఽయం సుతోఽభవత్ ।
 తం త్యక్త్వా లిङ్గనేవాయాం నిరతా మూర్ఛవత్ కిల ॥ ౫౭॥
 పతిభావేన దేవేశం శక్కురం దేహధారిణమ్ ।
 భజామి దేవభావేన గణేశం తచ్చ విస్మృతమ్ ॥ ౫౮॥
 స్తనపానం గణేశాయ న దత్తం మూఢభావతః ।
 అనన్తా వై మయా యత్ర సంస్థితాః శక్కురాదయః ॥ ౫౯॥
 తేన తుష్టేన సర్వే తే సన్తుష్టాః సమ్భవన్తి చ ।
 గణేశో బ్రహ్మణాం నాథః సోఽపి సన్తుష్ట ఏవ వై ॥ ౬౦॥
 అహోఽయం శివరూపశ్చ మయా దృష్టః ప్రసన్నిధౌ ।
 గృహీతస్తత్ర చిత్రం తు మయా న జ్ఞాయతే కథమ్ ॥ ౬౧॥
 అతః పరం గణేశానం పుత్రభావేన చాగతమ్ ।
 సర్వభావేన నిత్యం తం భజిష్యామి హితావహమ్ ॥ ౬౨॥
 అయం పతిరయం తాతో మాతా పుత్రః సుహృత్తథా ।
 దేవో బ్రహ్మ న సన్దేహో గుణేశో మే సుశాన్తిదః ॥ ౬౩॥
 ఏవం నిశ్చిత్య సా దేవీ సముత్థాయ ప్రణమ్య తమ్ ।
 తుష్టావ హర్షసంయుక్తా భక్తీనమ్రాత్మకన్ధరా ॥ ౬౪॥
 స్తువన్తి తాం సమాలోక్య గణేశో మోహమాదధే ।
 తతః సమ్మోహితా దేవీ విస్మృతిం పరమాం యయౌ ॥ ౬౫॥
 పుత్రభావేన విఘ్నేశం లాలయామాస గృహ్య తమ్ ।
 గృహకార్యరతా దేవీ బభూవే పూర్వవద్యథా ॥ ౬౬॥
 శక్తయః ఊచుః ।
 బాలక్రీడార్థముద్యుక్తో గణేశో బ్రహ్మనాయకః ।
 పుత్రభావం సమాసాద్య పుత్రతుల్యః సమాచరత్ ॥ ౬౭॥
 కిమర్థమఖిలం విశ్వం నానాబ్రహ్మణ్ణసంయుతమ్ ।
 శివరూపం కిమర్థం స దర్శయామాస శక్తయే ॥ ౬౮॥
 దర్శయిత్వా కిమర్థం స లోపయామాస తద్భవమ్ ।

జ్ఞానం కుతూహలం చేదం వద సంశయనాశనాత్ ॥ ౬౯ ॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౩౯ పాన ౧౧౦)

ఆదిశక్తిరువాచ ।

పుత్రభావమయీ భక్తిగ్రహణే లాలసః సదా ।

వరదానప్రభావేణ తపః ఫలప్రదోఽభవత్ ॥ ౭౦ ॥

కార్యం కృత్వా సురర్షిణామన్తర్ధానం కరిష్యతి ।

తదా జ్ఞానస్య దేవ్యాస్తు స్మరణం సమ్భవిష్యతి ॥ ౭౧ ॥

గణేశః పుత్రభావేనాగతో మే నాత్ర సంశయః ।

అజ్ఞానేన యుతాఽహం తం సుతం జానామి నిశ్చితమ్ ॥ ౭౨ ॥

పుత్రవన్నరదేహస్థో గణేశో మే త్వదర్చయత్ ।

బ్రహ్మసామర్థ్యమాహాత్మ్యం తథాపి జ్ఞాయతే న సః ॥ ౭౩ ॥

తేనాతిభక్తిసంయుక్తా భజిష్యతి గజాననమ్ ।

తదర్థం గణరాజోఽపి కౌతుకం తత్ర చాకరోత్ ॥ ౭౪ ॥

ఏవం నానావిధాన్ దైత్యాన్ స్వయం హత్వా చ శక్తయః ।

శివయోః సేవనం చక్రే పుత్రభావప్రభావతః ॥ ౭౫ ॥

॥ ౬౦ తత్పదితి శ్రీమదాన్వేయ పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్గలే మహాపురాణే

పష్టే ఖణ్డే వికటచరితే బాలఖేలావర్ణనం నామాష్టత్రింశత్తమోఽధ్యాయః ॥ ౬.౩౮

౬.౩౯ కమలాసురవధో నామైకోనచత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

గౌతమాదిమునీనాం స సుతైర్నిత్యం గణేశ్వరః ।

చిక్రీడ బాలమధ్యస్థో బాలవన్నాత్ర సంశయః ॥ ౧ ॥

తేషాం మునిసుతానాం స తిరస్కారాదికం కదా ।

అసహద్ధర్షసంయుక్తో మిత్రభావప్రదర్శనాత్ ॥ ౨ ॥

తేషుః యే సఖ్యభక్త్యర్థం తవస్తే సతతం నరాః ।

సేవార్థమభవన్ సర్వే మునిపుత్రస్వభావతః ॥ ౩ ॥

కశ్యపస్య సుతో జజ్ఞే మయూరో విష్ణురవ్యయః ।

యజ్ఞః సేవార్థముద్యుక్తో యుయుధే గణపేన సః || ౪ ||
 సుతో వినతయా సోఽపి బోధితః ప్రణనామ తమ్ |
 గణేశం యాచతే స్తుత్వా మయూరః స్మ వరం పరమ్ || ౫ ||
 ఆదౌ మయూరనామ్నా సంయుతం నామ త్వదీయకమ్ |
 భవేత్తు సర్వవిఖ్యాతం సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ || ౬ ||
 తథేత్స్యభూన్ మయూరేశో నామ్నా సర్వత్ర శక్తయః |
 సోఽపి వాహనభావేన సేవాయామాస విఘ్నపమ్ || ౭ ||
 కదాచిత్ ద్విజపుత్రైశ్చ మజ్జితోఽభూద్ గజాననః |
 జలస్థం నాగకన్యాస్తం నిన్యః కామప్రవీడితాః || ౮ ||
 పురా గణేశమాహాత్యం శ్రుత్వా తేషుః తపో మహత్ |
 బ్రాహ్మణ్యః పతిభావేన గణేశో భవతు ప్రభుః || ౯ ||
 గణేశమన్త్రసంయుక్తా నానాఽనుష్ఠానతత్పరాః |
 తా ఏవ నాగకన్యాశ్చ బభూవుస్తపసా యుతాః || ౧౦ ||
 శేషవాసుకిముఖ్యైస్తా లాలితాః పరమాదరాత్ |
 పత్యర్థం ప్రార్థితాః సర్వా జగుస్తాన్నాగముఖ్యకాన్ || ౧౧ ||
 గణేశం భావసంయుక్తా వృణీమహి పతిం వరమ్ |
 నాన్యం కదా మహారాజ ఇచ్ఛామో హ్యసమర్థకమ్ || ౧౨ ||
 తచ్చుత్వా శేషముఖ్యైస్తా జగుః కిం హరసంయుతాః |
 బ్రహ్మేశో గణనాథస్తు స్వానన్దస్థో బభూవ హ || ౧౩ ||
 (Page ఖం. ౬ అ. ౩౯ పాన ౧౧౧)
 స కథం భవతాం పుత్ర్యో భవిష్యతి పతిః పరః |
 అభిమానం పరిత్యజ్య సమానం వృణుత ప్రభుమ్ || ౧౪ ||
 తేషాం వచనమాకర్ణ్య క్రోధయుక్తాః కుమారికాః |
 జగుస్తాంశ్చ వయం తాతా బ్రహ్మచర్యం వృణీమహే || ౧౫ ||
 పూర్వసంస్కారయోగేన మయూరేశం జలస్థితమ్ |
 దదృశుర్నాగకన్యాస్తం మేనిరే గణనాయకమ్ || ౧౬ ||
 నారదస్య ముఖాచ్చుత్వా శివపుత్రం గజాననమ్ |
 అత్రాగతం ప్రగృహ్యైవ వృణీత వరముత్తమమ్ || ౧౭ ||

స్వగృహే గణనాథం తాః సమానాయ్య సువిహ్వలాః ।
 పుపూజర్భక్తిసంయుక్తాః పతిభావేన శక్తయః ॥ ౧౮ ॥
 తతః సోఽపి హృదా చక్రే దదౌ యోగం సుశాన్తిదమ్ ।
 తాభ్యః తాం కామహీనాస్తం సిషేవిరే విశేషతః ॥ ౧౯ ॥
 ఆకృత్రిమం సుఖం తాభ్యో దదౌ భక్తిప్రభావతః ।
 దివానక్తం బుభుజిరే హ్యత్యంతం పౌరుషం సుఖమ్ ॥ ౨౦ ॥
 ఏవం కృత్వా స్వయం శేషం గర్విష్టం మదసంయుతమ్ ।
 మర్దయిత్వా యయా తత్రాభవన్ ద్విజసుతాః పురా ॥ ౨౧ ॥
 ఏవం నానావిధాన్యేవ చరిత్రాణి చకార హ ।
 స సర్వం గౌతమస్యాన్నం బుభుజే నాదరేణ చ ॥ ౨౨ ॥
 భక్తేభ్యో భక్తిదానార్థం ప్రభుః కిం కిం గజాననః ।
 న కరోతి మహాదేవ్యో దాసదాస్యపరాయణః ॥ ౨౩ ॥
 భక్తైర్వ్యద్యత్కృతం చైవ తదేవామృతరూపకమ్ ।
 ఆభక్తైః సాదరతయా స కృతం మన్యతే విషమ్ ॥ ౨౪ ॥
 తిరస్కారాదికం దేవ్యస్తాడనాదికముత్తమమ్ ।
 సౌఖ్యదం గణనాథస్య బభూవే భక్తిమోహతః ॥ ౨౫ ॥
 పార్వతీశివముఖ్యైశ్చాదితికశ్యపముఖ్యకైః ।
 తిరస్కృతస్తాడితః సోఽమృతం మేనే గజాననః ॥ ౨౬ ॥
 భక్తస్య వచనార్థం స దైత్యమస్తకధారకః ।
 స్వాఙ్గచ్ఛేదకరశ్చైవ మలజోఽపి బభూవ హ ॥ ౨౭ ॥
 ఇత్యాది వివిధం చైవ నీచవద్గణనాయకః ।
 చకార కర్మ భక్త్యా సమ్మోహితో మోహనాశనః ॥ ౨౮ ॥
 తతో గౌతమముఖ్యాశ్చ గణేశమాయయా యుతాః ।
 ఆయయుః శక్కురం దేవం జగుస్తం మోహితా భృశమ్ ॥ ౨౯ ॥
 గౌతమాద్యాః ఊచుః ।
 మయూరేశయుతః శమ్భో గచ్ఛ త్వం యత్ర తే రుచిః ।
 వయం పీడాయుతా నిత్యం భవామో దైత్యసఙ్గమాత్ ॥ ౩౦ ॥

నిత్యం దైత్యేన్ద్రముఖ్యాస్తం మయూరేశం సమాయయుః ।
ప్రహతా మాయయా యుక్తా మయూరేశేన తక్షణాత్ ॥ ౩౧॥

మృతా దైత్యా బభూవుశ్చ స్వస్వరూపధరాః ప్రభో ।
దశ ద్వాదశ పంచత్రిశతవింశతియోజనమ్ ॥ ౩౨॥

తేషాం దేహప్రపాతేన గృహవృక్షాశ్రమాదికమ్ ।
భజ్జాతే నిత్యమేవాతోఽస్మాకం కిం కరవామహౌ ॥ ౩౩॥

అతస్త్వం సర్వసంయుక్తో గచ్ఛ యత్ర చ తే రుచిః ।
అథవా వయమీశాన త్వాం త్యక్త్వా కిం వ్రజామహే ॥ ౩౪॥

తేషాం వచనమాకర్ణ్య శివశ్చిన్తాతురోఽవదత్ ।
మునీన్ సర్వాన్ మహాదేవ్యో దేవానాం పాలకః ప్రభుః ॥ ౩౫॥

శ్రీశివ ఉవాచ ।
భవతామాశ్రమేష్వద్యాహం విప్రా హ్యోగతోఽభవమ్ ।
మదీయసంక్లదోషేణ పీడితా మునయః పరమ్ ॥ ౩౬॥

స్వాశ్రమేషు సదా విప్రాః స్థీయతాం సుఖభోగినః ।
గమిష్యామి స్థలేఽన్యత్ర సర్వైః సాకం న సంశయః ॥ ౩౭॥

మయూరేశస్య విప్రేశా నిత్యం దుఃఖాదికం పరమ్ ।
దైత్యేన్ద్రైః క్రియతే దైత్యా హతాస్తేన మహాబలాః ॥ ౩౮॥

నిర్విఘ్నార్థం గణేశస్య స్థానం బ్రూత మహర్షయః ।
(Page ఖం. ౬ అ. ౩౯ పాన ౧౧౨)

తత్రాహం ససుతో నిత్యం స్థాస్యామి ధ్యానసంయుతః ॥ ౩౯॥

గౌతమాద్యా ఉఃచుః ।
క్షేత్రం దక్షిణభాగే తు వైష్ణేశం సర్వసిద్ధిదమ్ ।
భూస్వానన్దం వదన్తే తద్బ్రుహ్మసాయుజ్యదాయకమ్ ॥ ౪౦॥

మూర్తిర్గణపతేస్తత్ర సిన్ధుదూతైః ప్రఖణ్డితా ।
సిన్ధోశ్చ ప్రతిమా దుష్టైః స్థాపితా హర్షసంయుతైః ॥ ౪౧॥

జనైస్త్యక్తం మహాదేవ దైత్యసన్త్రాసతాపితైః ।
తత్ర గచ్ఛ సపుత్రస్త్వం విఘ్నహీనో భవిష్యసి ॥ ౪౨॥

తథేతి శక్రః సర్వైర్గణైర్విఘ్నేశసంయుతః ।

నిర్యయో తం మహాదేవ్యో బ్రాహ్మణాః ప్రయయుః కిల ॥ ౪౩॥

ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర సిన్ధునా ప్రేషితో మహాన్ ।

కమలాసురనామా యో దైత్యపైరాగతోఽభవత్ ॥ ౪౪॥

బ్రహ్మవిష్ణుశివాదీనామజేయం దైత్యసంయుతమ్ ।

మహామాయం చ తం దృష్ట్వా ప్రపేలుర్మునయస్తతః ॥ ౪౫॥

అహో శివం పరిత్యజ్య న స్థాతుం శక్యతే కదా ।

మునయో దైత్యనాధైశ్చ హతాః కుత్ర వ్రజామహే ॥ ౪౬॥

ఏవం విచార్య తే సర్వే పునః శక్కురమాయయుః ।

జగుస్తం భయభీతాశ్చ రక్ష నో దైత్యనాయకాత్ ॥ ౪౭॥

మయూరేశేన సంయుక్తో తిష్ఠ నిత్యం మహేశ్వర ।

నోచేదత్రానుగాః సర్వే వయం తే ప్రభవామహే ॥ ౪౮॥

తేషాం వచనమాకర్ణ్య భయభీతః సదాశివః ।

జగాద తాన్ వచో రమ్యం ద్విజపాలనకారకః ॥ ౪౯॥

శ్రీశివ ఉవాచ ।

కమలాసురనామాఽయం దైత్యనాధైర్మహాబలైః ।

సమాయాతశ్చ తం జేతుం న క్షమోఽహం కదాచన ॥ ౫౦॥

అథునా మాం సమాగృహ్య కారాగారే మహాబలః ।

క్షేపయిష్యతి నూనం మాం యత్ర విష్వాదయః సురాః ॥ ౫౧॥

శివస్య వచనం శ్రుత్వా మయూరేశస్తమబ్రవీత్ ।

మా భయం కురు తాత త్వం హనిష్యామి మహాసురమ్ ॥ ౫౨॥

త్వం సాక్షాద్గణనాథస్య కలాంఽశో భక్తనాయకః ।

బ్రాహ్మణా గాణపత్యాశ్చ తేషాం విఘ్నః కథం భవేత్ ॥ ౫౩॥

మరీచినా గణేశస్య కవచం మే మహేశ్వర ।

రక్షణార్థం ప్రదత్తం తు న భయం మే భవిష్యతి ॥ ౫౪॥

ఏవముక్త్వా మహాదైత్యం యయౌ విఘ్నవిదారణః ।

మయూరోపరి సంస్థాయ పరోః శూలస్య ధారకః ॥ ౫౫॥

కృత్వా యుద్ధం మహాఘోరం త్రిశూలేన మహాసురమ్ ।

చిచ్ఛేద త్రివిధం కృత్వా పాతయామాస చాసురమ్ ॥ ౫౬॥

మస్తకం మయూరక్షేత్రే తదాకారం బభూవ హ |
ఉదరం రాజసదనే ప్రవాలే జఘనం తథా || ౫౭ ||

త్రిషు స్థానేషు దైత్యేన్ద్రః పపాత త్రివిధోఽభవన్ |
గణేశ్వరశ్చైవ తేషు సంస్థితోఽభూత్ ప్రతాపవాన్ || ౫౮ ||

శివేన మునిభిః సార్ధం మయూరేశ్వర ఆయయౌ |
క్షేత్రే మయూరసంజ్ఞే తు తత్రసంస్థా బభూవిరే || ౫౯ ||

|| ౬౦ || తత్పదితి శ్రీమదాన్వేయ పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే కమలాసురవధో నామైకోనచత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః || ౬.3౯ ||
(Page ఖం. ౬ అ. ౪౦ పాన ౧౧౩)

౬.౪౦ విష్ణ్వాదిపరాధీనతాదర్శనం నామ చత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

ఆదిశక్తిరువాచ |

తత్రాగత్య మయూరేశో దృష్ట్వా మూర్తిస్థితం ప్రభుః |
సిన్ధుం క్రోధసమాయుక్తశ్చూర్ణయామాస తక్షణాత్ || ౧ ||

తతోతిభయసంయుక్తా మునయః శఙ్కరాదయః |
కిం భవిష్యతి దైత్యేభ్యః శ్రుత్వా వార్తాం బభూవిరే || ౨ ||

తత్రాపి మాయయా యుక్తా దైత్యేన్ద్రాశ్చ సమాయయుః |
హస్తుం శివసుతం నిత్యం తాన్ జఘాన మయూరపః || ౩ ||

తతో విఘ్నవిनाశార్థమిన్ద్రయజ్ఞం సమారభత్ |
శఙ్కరస్తం మయూరేశో బభజ్జుః క్రోధసంయుతః || ౪ ||

తత ఇన్ద్రః సురేశానైర్మయూరేశమయోధయత్ |
తం జిత్వా గణరాజస్తు స్వపురస్థో బభూవ హ || ౫ ||

శక్తయః ఉచుః |

కారాగారే స్థితా దేవాః సిన్ధోస్తే యోద్ధుమాయయుః |
కథం దేవి వదాశు త్వం సంశయస్యాపనుత్తయే || ౬ ||

ఆదిశక్తిరువాచ |

మేరుసంస్థా మహేశానా దైత్యైః సమ్పుధృతాః పురా ।
 నిరాధారేషు సంస్థాస్తే పురేషు గణపం యయుః ॥ ౭॥
 తాన్ గ్రహీతుం న శక్తాశ్చ భవన్తే కేఽపి శక్తయః ।
 తేషాం మార్గం ప్రవక్ష్యామి సంశయచ్ఛేదనాయ వః ॥ ౮॥
 దేవాశ్చ త్రివిధాః ప్రోక్తాస్తత్త్వాకారాశ్చ శక్తయః ।
 తథా కర్మమయా శాస్త్రే దేహరూపా న సంశయః ॥ ౯॥
 దీవ్యన్తి సర్వభావేషు తేన దేవాః ప్రకీర్తితాః ।
 దేవత్వం త్రివిధం తేషు జ్ఞాతవ్యం వేదవాదిభిః ॥ ౧౦॥
 శతాశ్వమేధయజ్ఞానాం కర్తేన్ద్రో భవతి ప్రియాః ।
 తిష్ఠన్తి కర్మజా దేవాస్తాద్భూతాః కాశ్చానాచలే ॥ ౧౧॥
 మన్దారాదిషు సర్వత్ర నగరాణి దివోకసామ్ ।
 తాన్ జయన్తి సమర్థాశ్చాసురాదయో న సంశయః ॥ ౧౨॥
 బ్రహ్మణో దివసాస్తే తే మన్వన్తరపరాయణాః ।
 లయం గచ్ఛన్తి యజ్ఞానాం ఫలం భుక్త్వా న సంశయః ॥ ౧౩॥
 పునర్జన్మధరాః సర్వే భవన్తి నరజాతిషు ।
 కుర్వతే యాదృశం కర్మ లభన్తే తాదృశం ఫలమ్ ॥ ౧౪॥
 అన్యే కర్మమయా దేవా వ్యాప్య తే సంస్థితాః పరాః ।
 కుర్వతే స్వాధికారాంశ్చ సదా కర్మపరాయణాః ॥ ౧౫॥
 జఠరాగ్నిస్తథా బాహ్యాగ్నిరిత్యాది దివోకసామ్ ।
 అధికారాః సమాఖ్యాతా యమస్య యాతనాదయః ॥ ౧౬॥
 దైత్యా ధర్షయితుం శక్తాస్తాన్ భవన్తి న కర్మణా ।
 సదాఽధికారసంయుక్తాంస్తాన్ దేవాన్ ప్రవదన్తి చ ॥ ౧౭॥
 యోగబలేన యోగీశాస్తాన్ దేవాంశ్చాలయన్తి చ ।
 నాన్యబలేన దేవేశాశ్చలన్తి స్వాధికారిణః ॥ ౧౮॥
 బ్రహ్మణో దివసాస్తే తే న మృత్యుం దేవసత్తమాః ।
 లభన్తే వై నిరాధారాః కర్మరూపప్రధారకాః ॥ ౧౯॥
 మహాలయే లయం దేవా గచ్ఛన్త్యత్ర న సంశయః ।
 సఠోకపరివారాస్తే పునర్దేహాధరా మతాః ॥ ౨౦॥

మృత్యుతోకే నరాః సర్వే భవన్తే కర్మయన్త్రితాః ।
 యాదృశం కుర్వతే కర్మ లభన్తే తాదృశం ఫలమ్ ॥ ౨౧॥
 తత్త్వరూపా మహాదేవ్యో దేవా వేదే ప్రకీర్తితాః ।
 తే తత్త్వైర్విశ్వమానన్దాద్భావయన్తి చరాచరమ్ ॥ ౨౨॥
 ఉత్పత్తిస్థిసంహారకర్తారః సర్వరూపకాః ।
 బ్రహ్మకారస్వభావేన తిష్ఠన్తి జగదీశ్వరాః ॥ ౨౩॥
 మహాప్రలయవేలాయాం స్వవిహారం సమాప్య తే ।
 యోగనిద్రాం ప్రకుర్వన్తి యోగాకారా విశేషతః ॥ ౨౪॥
 పునః క్రీడన్తి సృష్ట్యా చ బ్రహ్మాణ్డం దేవనాయకాః ।
 న తాన్ యోగబలేనైవ సమో ధర్షయితుం భవేత్ ॥ ౨౫॥
 యోగోఽయం ద్వివిధః ప్రోక్తః శాస్త్రేషు విబుధోత్తమైః ।
 (Page ఖం. ౬ అ. ౪౦ పాన ౧౧౪)
 వాయుసాధనజత్సైకః ప్రాణాయామేన లభ్యతే ॥ ౨౬॥
 తేన యోగేన తత్త్వస్థా దేవాస్తద్వశవర్తినః ।
 న భవన్తి కదా దేవ్యో జ్ఞాతవ్యం శాస్త్రమార్గతః ॥ ౨౭॥
 సమ్ప్రుజ్ఞాతాఽసమ్ప్రుజ్ఞాతమయో యోగః ప్రకీర్తితః ।
 ద్వితీయో బ్రహ్మభూతాభ్యో యోగిభిః సాధ్యతే సదా ॥ ౨౮॥
 తేన యోగబలేనైవ తాన్ జయన్తి సురాన్నరాః ।
 సాధ్యః సర్వే భవన్త్యేవ దేవాస్తద్వశవర్తినః ॥ ౨౯॥
 యం యమిచ్ఛతి యోగీన్ద్రస్తం తం కుర్వన్తి దేవపాః ।
 ప్రారబ్ధం చాలయన్త్యేవ యోగివశ్యపరాయణాః ॥ ౩౦॥
 యదా తేషాం విహారేషు సంసక్తా యోగినోఽభవన్ ।
 యోగభ్రష్టా భవన్త్యేవ జన్మమృత్యుపరాయణాః ॥ ౩౧॥
 యోగినాం యోగభావేన భయం గచ్ఛన్తి దేవతాః ।
 తత్త్వరూపా న సన్దేహో జ్ఞాతవ్యం వేదవాదతః ॥ ౩౨॥
 కర్మైకం త్రివిధస్థానామేకైకాశ్రితరూపిణామ్ ।
 సేవనాద్భజ్జానాత్తస్య ద్వన్ద్వయుక్తా భవన్తి తే ॥ ౩౩॥

అధునా ప్రకృతం దేవ్యః శృణుధ్వం త్వేకచేతసః ।

అవతారచరిత్రం తు వికటస్య మహాత్మనః ॥ ౩౪॥

ప్రద్రష్టుం స కదాచిత్తం విధిః క్షేత్రే మయూరకే ।

సమాయయా స తం దృష్ట్వా మోహయుక్తో బభూవ హా ॥ ౩౫॥

విచారమకరోచ్ఛిత్రే శివపుత్రోఽయముచ్యతే ।

ఆస్మై న నమనం కార్యం మయా జ్యేష్ఠేన శక్తయః ॥ ౩౬॥

అయం గణేశ్వరః సాక్షాత్ కథితో నాత్ర సంశయః ।

పరీక్షాం గణరాజస్య కృత్వా పశ్చాన్నమామ్యహమ్ ॥ ౩౭॥

ఏవం విచార్య బ్రహ్మాణ్డం శివశక్తిసమన్వితమ్ ।

అస్తర్ధాయ స్థితో బ్రహ్మ గుప్తరూపేణ సర్వగః ॥ ౩౮॥

మయూరేశస్తతస్తచ్చ జ్ఞాత్వా చరాచరం జగత్ ।

నిర్మమే బ్రహ్మదేవస్తం జగామ శరణం పునః ॥ ౩౯॥

తతః శ్వాసేన విఘ్నేశో బ్రహ్మాణం స్వోదరే నయత్ ।

తత్రానన్తాణ్డకం దృష్ట్వా బభ్రామ యత్ర తత్ర సః ॥ ౪౦॥

గతే వర్షసహస్రే చ బ్రహ్మాణం శ్వాసవాయునా ।

బహిర్ఘ్నిష్కాయామాస మయూరేశో మహాయశాః ॥ ౪౧॥

బహిరాగత్య వేధాః స క్షణమేకం దదర్శ హా ।

తతోఽతివిస్మితో భూత్వా పునస్తం ప్రణతోఽభవత్ ॥ ౪౨॥

స్తుత్వా తం స జగమైవ స్వస్థలం హర్షసంయుతః ।

మయూరక్షేత్రే తదాది స్థితా బ్రహ్మకమణ్డలుః ॥ ౪౩॥

ఏవం విధేర్మదం హత్వా చిక్రీడ ద్విజబాలకైః ।

మయూరేశో జగత్సృష్టా భక్తేభ్యః సర్వదాయకః ॥ ౪౪॥

తతః కదాచిద్భారీ సా చతుర్థీ శుక్లపక్షగా ।

సమాగతా చ తస్యాం తే మృణ్మయాం చక్రురాదృతాః ॥ ౪౫॥

స్వే స్వే గృహే తు సర్వే తే మునయః శఙ్కరాదయః ।

గణా గణేశ్వరం కృత్వా పూజయామాసురాదరాత్ ॥ ౪౬॥

మయూరేశః స్వయం చక్రే మూర్తిం శుణ్ణాదిచిహ్నితామ్ ।
సమూహ్యానమ్య తుష్టావ కృత్వా కరపుటం పురః ॥ ౪౭॥

మయూరేశ ఉవాచ ।

నమస్తే గణనాథాయ సర్వవిఘ్నవిదారిణే ।
భక్తానాం దుష్టరూపేభ్యో విఘ్నదాత్రే నమో నమః ॥ ౪౮॥

బ్రహ్మణాం పతయే తుభ్యం సర్వసిద్ధిప్రదాయినే ।
అమేయమాయయా యుక్తాయ నమో ఢుణ్ణయే నమః ॥ ౪౯॥

వక్రతుణ్ణాయ వక్రాణాం నాశకార పరాత్మనే ।
లంబోదరాయ సర్వేషాం జఠరస్థాయ తే నమః ॥ ౫౦॥

చింతామణిస్వరూపాయ పఞ్చచిత్తప్రధారిణే ।
హేరంబాయ పరేశానాం దీనానాం బీజరూపిణే ॥ ౫౧॥

యోగేశాయ సదా శాన్తిదాత్రే శాన్తిమయాయ చ ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౪౦ పాన ౧౧౫)

శాన్తీనాం శాన్తిరూపాయ గణేశాయ నమో నమః ॥ ౫౨॥

జ్యేష్ఠరాజాయ జ్యేష్ఠానాం పూజ్యాయ వికటాయ తే ।
జ్యేష్ఠేభ్యః పదదాత్రే వై మాత్రే పిత్రే నమో నమః ॥ ౫౩॥

అనాదయే చ సర్వేషామాదిరూపాయ విఘ్నప ।
విఘ్నానాం విఘ్నరూపాయ సర్వసత్తాత్మనే నమః ॥ ౫౪॥

స్వానందవాసినే తుభ్యం సంయోగాయోగమూర్తయే ।
సర్వపూజ్యాయ భక్తేభ్యో భక్తిదాత్రే నమో నమః ॥ ౫౫॥

మహోదరాయ భీమాయ పాపినాం దణ్ణధారిణే ।
స్వధర్మనిరతేభ్యస్తు సుఖదాయ నమో నమః ॥ ౫౬॥

మయూరవాహనాయైవ మయూరేశ్వర తే నమః ।
ఆఖువాహాయ సర్వేశ పరాత్పరాయ వై నమః ॥ ౫౭॥

కిం స్తౌమి త్వాం గణాధీశ యోగాకారస్వరూపిణమ్ ।
శివాదయో న సంస్తోతుం సమర్థా వేదముఖ్యకాః ॥ ౫౮॥

రక్ష నస్తే సదా దాసాన్ దేహి భక్తిం త్వదీయకామ్ ।
యయా మాయా న బాధ్యతే బుద్ధీశ తే నమో నమః ॥ ౫౯॥

ఏవం స్తుత్వా మయూరేశం మయూరేశో నతోఽభవత్ |
 పూజావిధిం సమాప్యైవ భక్తియుక్తో బభూవ హ || ౬౦ ||
 ఏవం శివాదయః సర్వే పుపూజర్గణనాయకమ్ |
 మునయశ్చైవ సర్వేశం మృన్నూర్తిస్థం విశేషతః || ౬౧ ||
 ఏతస్మిన్నస్తరే తత్ర విశ్వదేవో మహాయశాః |
 సమాయయా చ తీర్థాని భ్రమమాణో యదృచ్ఛయా || ౬౨ ||
 ఏకనిష్ఠతయా సోఽపి నారాయణపరాయణః |
 పుపూజ నిత్యమానన్దాచ్ఛేషశాయినమాదరాత్ || ౬౩ ||
 అవ్యాహతగతిః సోఽపి తపసా దగ్ధకిల్బిషః |
 గత్వా సముద్రమధ్యస్థం తం పుపూజ జనార్దనమ్ || ౬౪ ||
 పశ్చాజ్జలాదికం విప్రో బుభుజే భక్తిసంయుతః |
 అత్యస్తభక్తియోగేన గాణేశే యోగ్యతాం గతః || ౬౫ ||
 మాయయా చ మయూరేశస్తం జ్ఞాత్వా శేషశాయినః |
 జ్ఞానం సజ్ఞాధయామాస విశ్వదేవస్య సంస్మృతిమ్ || ౬౬ ||
 విశ్వదేవస్య నిత్యం తు బుద్ధిమోహేన విఘ్నపః |
 అకారయత్తద్యోగేశో విస్మృతం యోగమాయయా || ౬౭ ||
 ఆగత్య విశ్వదేవస్తు పార్యతీం సర్వభావినీమ్ |
 అయాచత స భిక్షాం తాం సా దదౌ పాయసాదికమ్ || ౬౮ ||
 అపోశనం స కృత్వా చ సస్మార శేషశాయినమ్ |
 మహాదుఃఖయుతస్తత్ర సంస్థితోఽభూద్ ద్విజోత్తమః || ౬౯ ||
 తతస్తం గణరాజస్తు ఖేదయుక్తం విశేషతః |
 దృష్ట్వా నారాయణో భూత్వా సాస్త్యయామాస భావతః || ౭౦ ||
 చతుర్వర్షాత్కృకో మూర్తిం స పుపూజ పరాశరః |
 మృన్మయైరుపచారైస్తాం దర్శయామాస భక్తితః || ౭౧ ||
 గాణేశఖ్యం దదౌ జ్ఞానం విశ్వదేవాయ శాన్తిదమ్ |
 గాణపత్యస్యభావేన స ననామ గుణేశ్వరమ్ || ౭౨ ||
 విశ్వదేవో యయా స్థానం స్వకీయం శాన్తిసంయుతః |
 ఏకనిష్ఠతయా విప్రో మయూరేశం తమాభజత్ || ౭౩ ||

ఏవం విస్మృతభావేన జ్ఞానసంకృతనేన చ ।

విష్టోః పరాక్రమం హత్వా చిక్రీడ ద్విజబాలకైః ॥ ౭౪ ॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే విష్ణ్వాదిపరాధీనతాదర్శనం నామ చత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః ॥

౬.౪౦

(Page ఖం. ౬ అ. ౪౦ పాన ౧౧౬)

౬.౪౧ మయూరేశచరితవర్ణనం నామైకచత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః

॥ శీగణేశాయ నమః ॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

కదాచిత్ సుఖమాసీనం గణైః సర్వైః సమావృతమ్ ।

శివం దృష్ట్వా మయూరేశో మాయామావిశ్చకార హ ॥ ౧ ॥

సమాగత్య మహేశానం తస్య భాలస్థితం ప్రభుః ।

చన్ద్రం గృహ్య గణేశానః ప్రయయా క్రీడనోత్సుకః ॥ ౨ ॥

మాయయా మోహితాః సర్వైః శివముఖ్యా విశేషతః ।

న జానన్తి స్మ దేవేశం చన్ద్రతాస్కర్యకారిణమ్ ॥ ౩ ॥

తతః శివః స్వభాలే తం న దదర్శ నిశాకరమ్ ।

క్రోధయుక్తో గణాన్ ప్రాహ కథం చన్ద్రో గతో గణాః ॥ ౪ ॥

తతో మునిసుతాః ప్రోచుః సమాగత్య మహేశ్వరమ్ ।

చన్ద్రం గృహ్య మయూరేశః ఖేలత్యస్మాభిరాదరాత్ ॥ ౫ ॥

తతః క్రోధసమావిష్ట ఉవాచ హ శివో గణాన్ ।

బద్ధ్యా గణేశ్వరం తాడ్యానయధ్వం మేఽద్య సన్నిధౌ ॥ ౬ ॥

తతో గణా యయుస్తం తే తేన నిఃశ్వాసవాయునా ।

నిక్షిప్తాః శంకరస్యగ్రే శుష్కపత్రసమప్రభాః ॥ ౭ ॥

ఏవం క్రమేణ సర్వాన్ స మయూరేశో గణేశ్వరాన్ ।

భగ్నదర్పాంశ్చకారైవ శివశ్చిన్తాతురోఽభవత్ ॥ ౮ ॥

తతో మాయాం సమాశ్రిత్య శివభాలే నిశాకరమ్ ।

మయూరేశః సమాగత్యాఽఽస్థాప్య భ్రాంతాంశ్చకార హ ॥ ౯ ॥

స్వభాలస్థం మహేశానో దృష్ట్వా చన్ద్రం గణాస్తథా ।

మేనిరే తం సదా తత్ర సంస్థితం తం గతాగతమ్ ॥ ౧౦ ॥

ఏవం శివం పరాధీనం కారయామాస విఘ్నపః ।

తతః కదాచిద్దైత్యేన్ద్రం వనం హస్తుం జగామ హ ॥ ౧౧ ॥

వ్యాఘ్రరూపధరం దృష్ట్వా శార్దూలోఽభూద్గజాననః ।

న తం జానన్తి విప్రాణాం సుతాః శార్దూలరూపిణమ్ ॥ ౧౨ ॥

యత్ర తత్ర భ్రమన్తి స్మ బాలాస్తద్ధర్మనోత్సుకాః ।

తే సర్వే సుష్యపుః శ్రాన్తా నిద్రాం లేభుః శ్రమాన్వితాః ॥ ౧౩ ॥

పాదం దక్షిణదిక్సంస్థం దృష్ట్వా తేషాం చ భానుజః ।

తాన్ గృహ్య నిగడైర్బద్ధ్వా చిక్షపే స్వపురే యమః ॥ ౧౪ ॥

హత్వా దైత్యం మయూరేశః స్వపురం పునరాయయౌ ।

న తత్ర మునిపుత్రాన్ స దదర్శ విస్మతోఽభవత్ ॥ ౧౫ ॥

గత్వా స్వర్గే యమం జిత్వా యయౌ తైర్మునిబాలకైః ।

ఏవం నానావిధాం క్రీడాం చకార మయూరధ్వజః ॥ ౧౬ ॥

దశపఞ్చ వయోవర్షాణ్యతిక్రమ్య గణేశ్వరః ।

శుశుభే ఖేలసంయుక్తో దైత్యాన్ హత్వా విశేషతః ॥ ౧౭ ॥

అథ తత్రాఽఽయయౌ యోగీ నారదో గణపం స్మరన్ ।

ఉవాచ శఙ్కరం సోఽపి హర్షయుక్తేన చేతసా ॥ ౧౮ ॥

నారద ఉవాచ ।

తపసాఽఽరాధితౌ దేవ్యో సిద్ధిబుద్ధీ తు వేధసా ।

వరదానేన తే పుత్ర్యౌ బభూవతుః ప్రజాపతే ॥ ౧౯ ॥

తదర్థం సదృశం బ్రహ్మీ నావాప వరముత్తమమ్ ।

మయూరేశాయ అధునా దాతుమిచ్ఛతి స ప్రభుః ॥ ౨౦ ॥

తథేతి తమువాచాథ శఙ్కరస్సేన సంయుతః ।

మయూరేశం సమాగృహ్య నిర్యయౌ స గణః స్వయమ్ ॥ ౨౧ ॥

మార్గమధ్యే మయూరేశో దదర్శ నగరం పరమ్ ।

సిన్ధోర్దేవవిమోక్షార్థం విచారమకరోత్ పరమ్ || ౨౨||

తతో యుద్ధం మహాఘోరం చకార సిన్ధునా స్వయమ్ |
మయూరేశో గణైః సార్థం సోఽపి తేన మహాసురః || ౨౩||

తతః పరశునా భిత్వా నాభిం త్వమృతసంయుతామ్ |
మారయామాస సిన్ధుం చ నానాదైత్యేన్ద్రనాయకైః || ౨౪||

విష్ణుభక్తః పితా తస్య చక్రపాణిర్మహాయశాః |

(Page ౪౦. ౬ అ. ౪౧ పాన ౧౧౭)

మయూరేశార్థమేవం స విచార్య శరణం యయౌ || ౨౫||

త్యక్త్వా సర్వం గణేశే స లాలసో భక్తిసంయుతః |
బభూవ తం స్వపుర్యాం తు సమానాయ్య పుపూజ హ || ౨౬||

కారాగృహాచ్ఛక్రపాణిర్నిష్కాస్య విష్ణుముఖ్యకాన్ |
దేవాన్ దేవేన్ద్రయుక్తాంశ్చాపూజయద్భక్తిసంయుతః || ౨౭||

తత్ర బ్రహ్మ ప్రహర్షేణ సస్మార తనయే స్వకే |
సిద్ధిబుద్ధీ సమాయాతే రూపలావణ్యసంయుతే || ౨౮||

తే దృష్ట్వా కామసన్తప్తా దేవేన్ద్రాశ్చ బభూవిరే |
దేవాస్తం ప్రార్థయామాసుః ప్రత్యేకే విధిమాదరాత్ || ౨౯||

అస్మభ్యో దేహి దేవేశ కన్యే పరమసుందరే |
న దృష్టే సదృశే కుత్ర కామినీనాం గణేశు చ || ౩౦||

తతో బ్రహ్మ జగదైవ న సదృశః సురేశ్వరాః |
ఆభ్యాం తస్మాన్ మయూరేశాయ దాస్యామి మదాత్మజే || ౩౧||

తతోఽతిప్రార్థయామాసుర్దేవాః సర్వే పితామహమ్ |
జగాద వచనం యుక్తం సపుత్ర్యై ఖేదసంయుతః || ౩౨||

సిద్ధిబుద్ధీ సురేన్ద్రేషు వృణుతం వరమీప్సితమ్ |
తే ఊచతుర్విధాతారం చిత్తస్థం తం వృణీవహే || ౩౩||

తతో మాత్రాం సమాగృహ్య చిన్తామణిం ప్రదృశ్య తే |
సిద్ధిబుద్ధీ మయూరేశం త్యక్త్వా దేవాంశ్చ జగ్ముతుః || ౩౪||

మాలాం గలే గణేశస్య తతశ్చిక్షిపతుర్విధిః |

తస్మై సమర్పయామాస సిద్ధిం బుద్ధిం విధానతః ॥ ౩౫॥

తతః సర్వే ప్రణేముస్తం దేవేన్ద్రాదయ ఆదరాత్ ।

సిన్ధోర్షధాత్ ప్రహర్షణ యుక్తాః సమూజ్య తుష్టువుః ॥ ౩౬॥

దేవరయ ఊచుః ।

నమస్తే శిఖివాహాయ మయూరధ్వజధారిణే ।

మయూరేశ్వరనామ్నే వై గణేశాయ నమో నమః ॥ ౩౭॥

అనాథానాం ప్రణాథాయ గతాహఙ్కారిణాం పతే ।

మాయాప్రచాలకాయైవ విష్ణుశాయ నమో నమః ॥ ౩౮॥

సర్వానన్దప్రదాత్రే తే సదా స్వానన్దవాసినే ।

స్వస్వధర్మరతానాం చ పాలకాయ నమో నమః ॥ ౩౯॥

అనాదయే పరేశాయ దైత్యదానవమర్దినే ।

విధర్మస్థస్వభావానాం హర్త్రే వికట తే నమః ॥ ౪౦॥

శివపుత్రాయ సర్వేషాం మాత్రే పిత్రే నమో నమః ।

పార్వతీనన్దనాయైవ స్కన్ధాగ్రజ నమో నమః ॥ ౪౧॥

నానావతారరూపైస్తు విశ్వసంస్థాకరాయ తే ।

కాశ్యపాయ నమస్తుభ్యం శేషపుత్రాయ తే నమః ॥ ౪౨॥

సిన్ధుహస్త్రే చ హేరమ్భాయ పరశుధరాయ తే ।

దేవదేవేశ పాలాయ బ్రహ్మణాం పతయే నమః ॥ ౪౩॥

యోగేశాయ సుశాన్తిభ్యః శాన్తిదాత్రే కృపాలవే ।

అనన్తాననబాహో తేనన్తోదర నమో నమః ॥ ౪౪॥

అనన్తవిభవాయైవ చిత్తవృత్తిప్రచాలక ।

సర్వహృత్స్థాయ సర్వేషాం పూజ్యాయ తే నమో నమః ॥ ౪౫॥

సర్వాదిపూజ్యరూపాయ జ్యేష్ఠరాజాయ తే నమః ।

గణానాం పతయే చైవ సిద్ధిబుద్ధివరాయ చ ॥ ౪౬॥

కిం స్తుమస్త్యాం మయూరేశ యత్ర వేదాదయః ప్రభో ।

యోగీనః శాన్తిమాపన్నా అతో నమామహే వయమ్ ॥ ౪౭॥

తేన తుష్టో భవ స్వామిన్ దయాఘన ప్రవర్తక ।

త్వదీయాఙ్గసముద్భూతాన్ రక్ష నో నిత్యదా ప్రభో ॥ ౪౮॥

ఏవం స్తుత్వా ప్రణేముస్తం తతో దేవోఽబ్రవీన్ స తాన్ ।
వరాన్ వృణుత దేవేశా మునిభిశ్చ సమన్వితాః ॥ ౪౯॥

భవత్కృతమిదం స్తోత్రం సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ।
భవిష్యతి మహాభాగా మమ ప్రీతివివర్ధనమ్ ॥ ౫౦॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౪౧ పాన ౧౧౮)

యః పఠేచ్ఛుణుయాద్వాపి శ్రావయేత్స లభత్ పరామ్ ।
భుక్తిం ముక్తిం మదీయాం తు నరో భక్తిం న సంశయః ॥ ౫౧॥

మయూరేశవవః శ్రుత్వా దేవాః సర్షిగణాశ్చ తమ్ ।
ప్రత్యూచుస్తే ప్రణమ్యేదం వచనం హర్షసంయుతాః ॥ ౫౨॥

దేవర్షయ ఊచుః ।

యది ప్రసన్నభావేన వరాన్ దాస్యసి విఘ్నప ।
త్వదీయామచలాం భక్తిం దేహి నాథ నమోస్తు తే ॥ ౫౩॥

హతః సిన్ధుర్మహావీర్యవైస సర్వే కృతార్థకాః ।
అఘనా స్వాధికారేషు గమిష్యామస్త్వదాజ్ఞయా ॥ ౫౪॥

తథేతి తానువాచాథ మయూరేశః ప్రతాపవాన్ ।
దత్త్వా భక్తిం స్వకీయాం తు రాజ్ఞే సర్వైర్జగమ హ ॥ ౫౫॥

చక్రపాణిర్గణేశస్య పఞ్చాయతనమార్గతః ।
అభజత్తం మయూరేశమస్తే స్వానన్దగోఽభవత్ ॥ ౫౬॥

మయూరేశః సమాయాతో మయూరే సర్వసంయుతః ।
సర్వాన్ సంస్థాప్య దేవేశాన్ జగాద మునిసత్తమాన్ ॥ ౫౭॥

యదర్థమాగతా దేవాస్తత్ సర్వం సుకృతం మయా ।
అఘనా నిజలోకేఽహం గమిష్యామి మునీశ్వరాః ॥ ౫౮॥

ఏవముక్త్వాన్తర్ధధేఽసౌ మయూరేశః స్వలీలయా ।
దేవర్షయశ్చ ఖేదేన యుక్తాస్తత్రైవ సంస్థితాః ॥ ౫౯॥

పార్వతీశక్కరౌ తత్ర మూర్చ్ఛితౌ స బభూవతుః ।
తయోర్బుధి మయూరేశః ప్రకటోఽభూద్ జగాద తౌ ॥ ౬౦॥

భవతోర్బుధి సంస్థోఽహం చిత్తవృత్తిప్రచాలకః ।

న వియోగః కదా మే వాం పితరౌ నాత్ర సంశయః ॥ ౬౧॥

బహిర్మూర్తిం సమాస్థాప్యాపూజ్య తత్రైవ భక్తితః ।

సేవేథాం మాం విశేషేణ తేన తుష్టౌ భవిష్యథః ॥ ౬౨॥

ఏవముక్త్వాంఽతర్థధేఽసౌ గణేశో గణవల్లభః ।

బ్రహ్మ మూర్తిం ద్విజైస్తస్య స్థాపయామాస హర్షతః ॥ ౬౩॥

తతో హర్షయుతాః సర్వే స్వాంశేన స్వస్థలేషు తే ।

సంస్థితాః కార్యసిద్ధ్యర్థం స్వస్వకర్మపరాయణాః ॥ ౬౪॥

పూర్ణభావేన తత్రైవ మయూరేశం సిషేవిరే ।

క్షేత్రవాసపరాః సర్వే భక్తియుక్తాశ్చ శక్తయః ॥ ౬౫॥

వికటస్యావతారోఽయం మయూరేశ్వరసంజ్ఞితః ।

భక్తానాం కథితః సర్వసిద్ధిదః ప్రీతివర్ధనః ॥ ౬౬॥

యః పఠేత్ శృణుయాచ్ఛేద్యా స లభేదీప్సితం ఫలమ్ ।

అన్తే స్వానందగో భూత్వా మోదతే బ్రహ్మతత్పరః ॥ ౬౭॥

॥ ఓం తత్సదీతి శ్రీమదావ్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే మయూరేశచరితవర్ణనం నామైకచత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః ॥

౬.౪౧

(Page ఖం. ౬ అ. ౪౨ పాన ౧౧౯)

౬.౪౨ సూర్యావతారచరితం నామ ద్విచత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

వికటేన మహాదేవ్యో రచితం మాయయా పరమ్ ।

నానాభేదయుతం బ్రహ్మోఽసద్రూపం వివిధే రతమ్ ॥ ౧॥

తేన నానావిధం బ్రహ్మ జగన్నానావిధం తథా ।

సృష్టం తాని విశేషేణ జీవహీనాని మేనిరే ॥ ౨॥

తతస్తైర్వికటస్యైవ తపస్తప్తం సుదారుణమ్ ।

ఏకాక్షరవిధానేన దివ్యవర్ణసహస్రకమ్ ॥ ౩॥

తుష్టస్తాని యయౌ దేవో వరదానార్థమాదరాత్ ।

రథస్థః సూర్యరూపేణ సర్వాత్మా సర్వభావనః ॥ ౪॥
 తం దృష్ట్వా తాని హర్షేణ యుక్తాని నేమురాదరాత్ ।
 తద్దర్శనజబోధేన జ్ఞానయుక్తాని శక్తయః ॥ ౫॥
 ఆత్మాకారోఽయమేకశ్చ వికటః సూర్యరూపధృక్ ।
 న కుత్రచిత్ ప్రదృశ్యేత భేదో వికటసూర్యయోః ॥ ౬॥
 తాన్యాఽఽపూజ్య ప్రణేముస్తం పునస్తోతుం ప్రవక్రముః ।
 స్తోత్రం నానావిధాన్యేవ బ్రహ్మాణి విశ్వపాలకైః ॥ ౭॥
 నానాబ్రహ్మణ్యాయః ।
 వికటాయ పరేశాయ సర్వజీవనధారిణే ।
 ఆత్మాకారాయ సూర్యాయ భానవే తే నమో నమః ॥ ౮॥
 సప్తాశ్వరథసంస్థాయ విఘ్నేశాయ పరాత్మనే ।
 హేరమ్భాయ జగన్నాథ బ్రహ్మనాథాయ తే నమః ॥ ౯॥
 సంజ్ఞాపతే నమస్తుభ్యం సాక్షిరూపాయ సాక్షిణే ।
 ఛాయానాథాయ దేవేశ దేవదేవేశ తే నమః ॥ ౧౦॥
 అనామయాయ నిత్యాయ సహస్రకరధారిణే ।
 అనన్తభేదహీనాయాఽద్వితీయాయ నమో నమః ॥ ౧౧॥
 సర్వాదయే సదా సర్వాధారాయ విశ్వమూర్తయే ।
 కర్మాధారాయ సర్వేషాం పాలకాయ నమో నమః ॥ ౧౨॥
 ఆదిత్యాయ పరేశాయ పరాత్పరతరాయ తే ।
 దినస్య పతయే నాథ దినపాలాయ వై నమః ॥ ౧౩॥
 అర్కమే కాశ్యపాయైవ తేజసాం పతయే నమః ।
 అనాధారాయ వృష్ణ్యాస్తు చాలకాయ నమో నమః ॥ ౧౪॥
 కిం స్తుమస్త్యాం రవే యత్ర వేదాః సజ్కుణ్ణితా బభుః ।
 యోగీనం సతతం సర్వ ఆత్మాకారం పరాత్పరమ్ ॥ ౧౫॥
 ఏకమేవాద్వితీయం త్వాం వదన్తి వేదవాదినః ।
 వయం భిన్నాని తేన త్వం వికటోఽసి న సంశయః ॥ ౧౬॥
 ఏవం స్తుత్వా తం బ్రహ్మాణి ప్రణేముర్వరభావతః ।
 తాన్యత్యైవార్యమా వాక్యం జగద భక్తవత్సలః ॥ ౧౭॥

సూర్య ఉవాచ ।

వరాన్ బ్రూత చ బ్రహ్మాణి దాస్యామి భక్తియన్త్రితః ।
భవత్కృతమిదం స్తోత్రం భుక్తిముక్తిప్రదం భవేత్ ॥ ౧౮॥

యం యమిచ్ఛతి తం తం తు దాస్యామి స్తోత్రపాఠతః ।
బ్రహ్మభూయప్రదం మేఽస్తు స్తోత్రం మద్భక్తివర్ధనమ్ ॥ ౧౯॥

సూర్యస్య వచనం శ్రుత్వా హర్షేణ సంయుతాని తు ।
జగుస్తం బ్రహ్మముఖ్యాని భక్తియుక్తాని శక్తయః ॥ ౨౦॥

బ్రహ్మణ్యామః ।

తుష్టశ్చేద్బ్రహ్మబ్రహ్మేశ జీవయుక్తాని నిత్యదా ।
కురుష్య సర్వభావేన స్వస్య సౌఖ్యపరాణి తు ॥ ౨౧॥

భక్తిం దేహి సదా నాథ తవ పాదామ్బుజే పరామ్ ।
మాయామోహవిनाశార్థం యోగం దేహి పరాత్పరమ్ ॥ ౨౨॥

తథేతి సవితా తేభ్య ఉక్త్వా జ్ఞానం జగద హా ।
మాయామోహవిनाశార్థం గాణేశం యోగశాన్తిదమ్ ॥ ౨౩॥

సూర్య ఉవాచ ।

అసత్ సత్ సమనేతీనాం సంయోగే యోగ ఉచ్యతే ।
స్వసంవేద్యాత్మకత్సైవ గకారాక్షరవాచకః ॥ ౨౪॥

స్వస్వరూపేణ హీనోఽయమయోగో యోగ ఉచ్యతే ।
ణకారాక్షరగః సోఽపి వేదేషు కథితోఽభవత్ ॥ ౨౫॥

తయోర్లోకే గణేశానః శాస్త్రీనాం శాన్తిదాయకః ।

(Page ఖం. ౬ అ. ౪౩ పాన ౧౨౦)

చిత్రే చింతామణిం దృష్ట్వా భవిష్యథ సుయోగినః ॥ ౨౬॥

సంయోగాయోగరూపం యన్మాయామయం విశేషతః ।
తస్యా వికటభావేన భజధ్యం వికటం సదా ॥ ౨౭॥

స్వస్వబ్రహ్మాణి సంస్థం తు కర్మ కృత్వా స్వభావజమ్ ।
గణేశార్పణభావేన భవద్భిః స్థీయతాం సదా ॥ ౨౮॥

ఏవముక్త్వా స్వయం భానుర్బ్రహ్మాణి సర్వనాయకః ।

అస్తర్దధే మహాదేవ్యః స్వానన్దస్థో బభూవ హా ॥ ౨౯ ॥

తతో సస్మృఖ్యబ్రహ్మణీ స్వస్వవిశ్వయుతాని చ ।
జీవయుక్తాని జాతాని ఖేలాం చక్రుః పరస్పరమ్ ॥ ౩౦ ॥

యథా సూర్యేణ సన్దిష్టో యోగో వికటసంజ్ఞతః ।
సాధయిత్వా తథా తాని సుశాన్తాని బభూవిరే ॥ ౩౧ ॥

హృది చిన్తామణీం జ్ఞాత్వా బహిః కర్మాణీ కృత్స్నుశః ।
సమర్వస్య వికటం దేవ్యో భజన్ బ్రహ్మణీ రేమిరే ॥ ౩౨ ॥

ఏవం వికటమాహాత్మ్యం సూర్యావతారసంజ్ఞితమ్ ।
కథితం విస్తరేణైవ సమాసేనాపి నిశ్చితమ్ ॥ ౩౩ ॥

అయం సూర్యాత్మకఛ్చైవ వికటస్య మహాత్మనః ।
అవతారః సమాఖ్యాతః సర్వసిద్ధిప్రదాయకః ॥ ౩౪ ॥

శృణుయాద్యః పఠేద్వాపి స సిద్ధిం పరమాం లభేత్ ।
ఈప్సితం సర్వమేవం తు పరశ్రేహ లభేత్ సుఖమ్ ॥ ౩౫ ॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదావ్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే
షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే సూర్యావతారచరితం నామ ద్వివత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః ॥
౬.౪౨

౬.౪౩ భానువినాయకచరితం నామ త్రిచత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।
కశ్యపస్య చ భార్యాఽఽసీద్విసతా రూపశాలినీ ।
తస్యామణ్డే సముత్పన్నే ద్వేఽతీవ తేజసా యుతే ॥ ౧ ॥
తాభ్యాం జ్యేష్ఠోఽరుణో జ్ఞే గరుడోఽనుజ ఏవ చ ।
అరుణః సూర్యమారాధ్య వరం ప్రాప హితావహమ్ ॥ ౨ ॥

సారథిః స రవేరాసీన్నిత్యం తద్భక్తిసంయుతః ।
సేవయాఽనన్యభావేన సూర్య ఆత్మానమచ్యుతమ్ ॥ ౩ ॥

గణేశం నిత్యమానన్దాత్ సూర్యో భేజే విశేషతః ।
ప్రణమ్య సోఽపి పప్రచ్ఛారుణస్తం ఖేదసంయుతః ॥ ౪ ॥

అరుణ ఉవాచ ।

స్వామింస్త్యం సర్వభావానామాత్మాఽమృతమయః సదా ।
ఏక ఏవాద్వితీయోఽసి భజనే కం గజాననమ్ ॥ ౫॥

కోఽసౌ గణేశ్వరః పూర్ణో మిథ్యాత్మా కశ్యపాత్మజ ।
మోహం కరోషి దేవేశ స్వరూపచ్ఛాదనాయ తే ॥ ౬॥

యోగినో దేవముఖ్యాశ్చ త్వాం జ్ఞాత్వా శాన్తిమాదధుః ।
త్వత్తః పరతరం నాస్తి కిమర్థం భజనే పరమ్ ॥ ౭॥

సూర్య ఉవాచ ।

త్వయాఽనూరో సత్యముక్తం వేత్సి మాం త్వం విశేషతః ।
న త్వత్సమో మదీయే తు యోగే కోఽపి విశేషతః ॥ ౮॥

పూర్ణభావమవిజ్ఞాయ శాన్తిం ధృత్వా త్వమజ్ఞాసౌ ।
సంస్థితః కిమహం బ్రూయామజ్ఞానం త్వాం మహాయతః ॥ ౯॥

గణేశాదహముత్పన్నస్తస్యాన్యే శక్కురాదయః ।
జ్యేష్ఠరాజశ్చ తేనాయం తస్య జ్యేష్ఠో న విద్యతే ॥ ౧౦॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౪౩ పాస ౧౨౧)

అసన్నానావిధా శక్తిస్త్రాహం చాత్మవాచకః ।
తయోః సమానభావే త్వాఽఽనన్దో విష్ణుః ప్రకీర్తితః ॥ ౧౧॥

ఆనన్దాచ్చ పరో వ్యక్తః శక్కురస్తుర్యసంజ్ఞితః ।
తేషాం యోగే గణేశానః స్వానన్దాఖ్యః ప్రకీర్తితః ॥ ౧౨॥

సర్వసంయోగకర్తుత్వాత్ మాయాయుక్తో గణేశ్వరః ।
స్వసంవేద్యేన యోగేన లభ్యతేఽరుణ నిశ్చితమ్ ॥ ౧౩॥

తస్మాత్పరో హ్యయోగశ్చ స్వసంవేద్యవివర్జితః ।
తయోర్లోకే గణేశానో వేదే పశ్య విచక్షణ ॥ ౧౪॥

బ్రహ్మణస్పతివాచోఽసౌ వయం బ్రహ్మమయాః కిల ।
అస్మాకం గణరాజస్తు స్వామీ తస్మాద్భజామహే ॥ ౧౫॥

ఏవం తస్య వచః శ్రుత్వాఽనూరుస్తం ప్రణనామ హ ।
జగాద భక్తిసంయుక్తః సూర్యం తేజస్వినాం పతిమ్ ॥ ౧౬॥

అరుణ ఉవాచ ।

గణేశప్రాప్తయే నాథ వదోపాయం సుసౌఖ్యదమ్ |
 భవామి గాణపత్యశ్చ యేనాఽహం దేవనాయకః || ౧౭||
 సూర్య ఉవాచ |
 ఏకాక్షరవిధానేన తం భజస్వ తు కాశ్యప |
 హృది చింతామణిం దృష్ట్వా యోగివన్ద్యో భవిష్యసి || ౧౮||
 ఏవముక్త్యా దదౌ తస్మై మన్తం గణపతేః ప్రభుః |
 స విధిం తం ప్రణమ్యాఽసౌ జగామ వనముత్తమమ్ || ౧౯||
 తతాప తప ఉగ్రం స గణేశధ్యానతత్పరః |
 యోగమార్గేణ విఘ్నేశం సాధయామాస భక్తితః || ౨౦||
 తతో యోగీంద్రవన్ద్యః స బభూవే యోగసేవయా |
 చిత్తం పశ్చాదిధం త్యక్త్యా రసయుక్తం జపే రతః || ౨౧||
 ఏవం వర్షశతేష్వేనం గతేషు ద్విరదాననః |
 ఆయయౌ వరదానార్థం భక్తినమ్భావితః ప్రభుః || ౨౨||
 తతః సోఽపి గణేశానం న బుభోధ మహాయశాః |
 హృదిధ్యానేఽస్య సంలీనస్తత్ర చిత్తం బభూవ హ || ౨౩||
 సంజ్ఞాయుక్తం గణేశానం రథస్థం స దదర్శ హ |
 పునః సిద్ధ్యా చ బుద్ధ్యా చ యుక్తం దృష్ట్వా సువిస్మితః || ౨౪||
 హృది ధ్యానం పరిత్యజ్య నేత్రే ఉన్మీల్య చారుణః |
 అపశ్యత్తం బహిః సోఽపి గణేశం వరదాయకమ్ || ౨౫||
 తతోఽతిహర్షసంయుక్తః సముత్థాయ ననామ తమ్ |
 పుపూజ విధిసంయుక్తస్తుష్టావానమ్య హర్షతః || ౨౬||
 యావత్ స్తోత్రం సమారేభే తావత్తం రథసంస్థితమ్ |
 రవిం సంజ్ఞాయుతం దృష్ట్వా విస్మయం పరమం యయౌ || ౨౭||
 గణేశకృపయా తేన జ్ఞాతం సర్వం సుబుద్ధినా |
 గణేశోఽయం రవిః ప్రోక్తో వికటత్వాన్న సంశయః || ౨౮||
 నానాభేదమయీ మాయా తత్రాత్మా భేదవర్జితః |
 అతో వికటసంజ్ఞోఽయమాత్మాకారో గజాననః || ౨౯||
 వికటరూపిణం సూర్యం భజిష్యామి నిరన్తరమ్ |

కలాంశం గణేరాజస్య తేన తుష్టోఽయమజ్ఞాసా ॥ ౩౦॥

ఏతదర్థం గణేశేన రూపం సూర్యాత్మకం పరమ్ ।

స్వకీయాభేదభావాఖ్యం దర్శితం మేఽత్ర సామృప్రతమ్ ॥ ౩౧॥

తతోఽతిభక్తిసంయుక్తః సాశ్రునేత్రో బభూవ హ ।

నియమ్యాత్మానమానందయుక్తస్తోత్రం ప్రచక్రమే ॥ ౩౨॥

అరుణ ఉవాచ ।

నమస్తే గణనాథాయ తేజసాం పతయే నమః ।

అనామయాయ దేవేశ ఆత్మనే తే నమో నమః ॥ ౩౩॥

బ్రహ్మణాం పతయే తుభ్యం జీవానాం పతయే నమః ।

ఆఖువాహనగాయైవ సప్తాశ్వాయ నమో నమః ॥ ౩౪॥

స్వానందవాసినే తుభ్యం సౌరలోకనివాసినే ।

చతుర్భుజధరాయైవ సహస్రకిరణాయ చ ॥ ౩౫॥

(Page ఖం. ౬ అ. ౪౩ పాస ౧౨౨)

సిద్ధిబుద్ధిపతే తుభ్యం సంజ్ఞానాథాయ తే నమః ।

విఘ్నహస్తే తమోహస్తే హేరమ్బాయ నమో నమః ॥ ౩౬॥

అనన్తవిభవాయైవ నామరూపప్రధారిణే ।

మాయాచాలక సర్వేశ సర్వపూజ్యాయ తే నమః ॥ ౩౭॥

గ్రహరాజాయ దీప్తినాం దీప్తిదాయ యశస్వినే ।

గణేశాయ పరేశాయ విఘ్నేశాయ నమో నమః ॥ ౩౮॥

వివస్వతే భానవే తే రవయే జ్యోతిషాం పతే ।

లమ్బోద్దరైకదంతాయ మహోత్కటాయ తే నమః ॥ ౩౯॥

యః సూర్యో వికటః సోఽపి న భేదో దృశ్యతే కదా ।

భక్తిం దేహి గజాస్య త్వం త్వదీయాం మే నమో నమః ॥ ౪౦॥

కిం స్తౌమి త్వాం గణాధీశ యోగాకారస్వరూపిణమ్ ।

చతుర్థా భజ్య స్వాత్మానం ఖేలసి త్వం న సంశయః ॥ ౪౧॥

ఏవం స్వస్య స్తుతిం శ్రుత్వా వికటో రూపమాదధే ।

వామాజ్ఞే సంజ్ఞయా యుక్తం గజవక్త్రాదిచిహ్నితమ్ ॥ ౪౨॥

తం దృష్ట్వా ప్రణనామాథానూరుర్వర్షనమన్వితః ।

తం జగద గణాధీశో వరం వృణు హృదీప్సితమ్ || ౪౩||

త్వయా కృతమిదం స్తోత్రం సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ |

భవిష్యతి న సన్దేహశ్చిన్దితం స లభేత్ పరమ్ || ౪౪||

శృణుయాద్వా జపేద్వాపి తస్య కింఞ్చిన్న దుర్లభమ్ |

భవిష్యతి మహాపక్షిన్ మమ సన్తోషకారకమ్ || ౪౫||

గణేశవచనం శ్రుత్వానూరుస్తం ప్రణిపత్య చ |

జగద సాశ్రనేత్రః సన్ సరోమాఞ్శో గజాననమ్ || ౪౬||

అనూరురువాచ |

భక్తిం దేహి గణాధీశ తవ పాదామ్బుజాశ్రితామ్ |

గాణపత్యప్రియత్వం మే సదా సజ్గం మహాత్మనామ్ || ౪౭||

తథేతి తమఘోక్తానౌ వికటోఽతర్థధే స్వయమ్ |

అనూరుః ఖేదసంయుక్తోఽభవత్తత్రైవ సంస్థితః || ౪౮||

తతః సంస్థాపయామాస మూర్తిం గణపతేర్ద్విజైః |

భానువినాయక ఇతి నామ చక్రే సుహర్షితః || ౪౯||

పూజయిత్వా గణేశానం సూర్యం సమాగతోఽభవత్ |

అరుణస్తం ప్రణమ్యైవ వృత్తాస్తం కథయత్ పరమ్ || ౫౦||

తేనైవం స్థాపితం తత్రారుణో గణపతిం పరమ్ |

అభజద్రథసంస్థశ్చ యోగశాన్తిపరోఽభవత్ || ౫౧||

ఏవం వికటమాహాత్మ్యం భానువిఘ్నేశగం పరమ్ |

తదీయాంశావతారస్థం కథితం సర్వసిద్ధిదమ్ || ౫౨||

శృణుయాద్యః పఠేద్వాపి శ్రావయేద్వా నరః కిల |

స ఈప్సితఫలం ప్రాప్యాస్తే స్వానందమవాప్నుయాత్ || ౫౩||

|| ఓం తత్సదీతి శ్రీమదావ్యై పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటచరితే భానువినాయకచరితం నామ త్రిచత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః ||

౬.౪౩

(Page ౪౦. ౬ అ. ౪౪ పాన ౧౨౩)

౬.౪౪ వికటవరదచరితం నామ చతుశ్చత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

ఏకమేవాద్వితీయం యద్బ్రహ్మ వేదేషు శక్తయః ।

తదేవ వికటః ప్రోక్షస్తేన మాయా ప్రకాశితా ॥ ౧॥

మాయాయాం బిమ్బితం బ్రహ్మ వికటస్య మహాత్మనః ।

ఆత్మాకారం చ సర్వత్ర భ్రమస్థం జీవవాచకమ్ ॥ ౨॥

సంజ్ఞా జాతా తతస్తస్య వికటస్య పరాత్మనః ।

సా సంజ్ఞాఽభూద్రవేర్భార్యా మాయా ఖేలకరీ పరా ॥ ౩॥

తస్యాం బిమ్బమయాద్వీర్యాన్నానా జీవా బభూవిరే ।

తేషాం సూతికరః సోఽపి సూర్య ఇత్యభిధీయతే ॥ ౪॥

సంజ్ఞయా సంయుతః సూర్యో జ్ఞానహీనో బభూవ హ ।

తపస్తతాప ఘోరం స గణేశస్య మహాత్మనః ॥ ౫॥

దివ్యవర్షసహస్రేణైకాక్షరేణ సుతోషితః ।

ప్రసన్నస్తం యయౌ సోఽపి భక్తవాత్సల్యకారణాత్ ॥ ౬॥

ఉవాచ తం రవిం దేవో వరం బ్రూహి హృదీప్సితమ్ ।

దాస్యామి తపసా తుష్టో భవేద్యదపి దుర్లభమ్ ॥ ౭॥

తతో భానుర్గణేశానం దృష్ట్వా హర్షసమన్వితః ।

సంజ్ఞయా సహసోత్థాయ ప్రణనామ గజాననమ్ ॥ ౮॥

పునః పునర్ననామాథ తం సమ్పూజ్య మహాయశాః ।

కృత్వా కరపుటం సంజ్ఞాయుతః స్తోతుం ప్రచక్రమే ॥ ౯॥

సూర్య ఉవాచ ।

నమస్తే వికటాయైవ మాయామాయికరూపిణే ।

వామాక్షే సంజ్ఞయా యుక్త దక్షిణాక్షే చ భానవే ॥ ౧౦॥

తయోర్యోగే గణాధీశ సిద్ధిబుద్ధిపతిర్మతః ।

గజాననాదిచ్చైశ్చ సంయుతస్తే నమో నమః ॥ ౧౧॥

ఏకమేవాద్వితీయం యద్బ్రహ్మ తద్వర్ణయే కథమ్ ।

ధన్యోఽహం సర్వభావేన దేవం దృష్ట్వా గజాననమ్ ॥ ౧౨॥

గజాననాయ సర్వాదిపూజ్యాయ పరమాత్మనే ।
 హేరమ్బాయ సదా జ్యేష్ఠరాజాయ తే నమో నమః ॥ ౧౩॥
 పరేశాయ మహావిఘ్ననాశనాయ మహాత్మనే ।
 దురాత్మభ్యో మహావిఘ్నదాయకాయ నమో నమః ॥ ౧౪॥
 అనాథాయ సనాథానాం నాథాయ సర్వదాయినే ।
 అనాథానాం ప్రణాథాయ నాథనాథాయ తే నమః ॥ ౧౫॥
 అనన్తవిభవాయైవానన్తమాయాప్రధారిణే ।
 బ్రహ్మణస్పతయే తుభ్యం కవయే తే నమో నమః ॥ ౧౬॥
 మూషకవాహనాయైవ సర్వాన్తరప్రచారిణే ।
 మూషకధ్వజినే తుభ్యం మయూరేశ నమోస్తు తే ॥ ౧౭॥
 కిం స్తౌమి త్వాం గణాధీశ పంచుచిత్తప్రచాలక ।
 అతోఽహం ప్రణమామ్యేవ తేన తుష్టో భవ ప్రభో ॥ ౧౮॥
 ఏవం సంస్తువతస్తస్య భక్త్యా రోమోద్గమోఽభవత్ ।
 రుద్ధకణ్ఠం ప్రసృత్యన్తం గణేశస్తం జగాద హ ॥ ౧౯॥
 శ్రీగణేశ ఉవాచ ।
 మదీయస్తవనం చేదం సర్వదం సమ్భవిష్యతి ।
 త్వయా కృతం పఠేద్యశ్చ శృణుయాత్తస్య సర్వదా ॥ ౨౦॥
 యం యమిచ్ఛతి తం తం తు దాస్యామి స్తోత్రపాఠతః ।
 సస్తుష్టోఽతే బ్రహ్మమయం కరిష్యామి మహామతే ॥ ౨౧॥
 దాస్యామి త్వం వరాన్ బ్రూహి హ్యధునా భక్తిమోహితః ।
 సస్త్రికస్తాన్ మహాభానో మమ భక్తతరో మతః ॥ ౨౨॥
 భానురువాచ ।
 ప్రసన్నోఽసి యదా ఢుణ్ణే దేహి భక్తిం త్వదీయికామ్ ।
 జ్ఞానం స్వాభావికం దేహి నానాకార్యకరం ప్రభో ॥ ౨౩॥
 పరం సామర్థ్యమతులం దేహి సర్వాత్మధారకమ్ ।
 మాం కురుష్వ గణేశాన గాణపత్యప్రియం సదా ॥ ౨౪॥
 త్వం మే పుత్రో భవ స్వామిన్ సంసారే తారణాత్మకః ।

తత్ర త్వాం పుత్రభావేన భజిష్యామి నిరన్తరమ్ || ౨౫||

హృదయే చిత్తసంస్థం త్వాం మూర్తౌ దేవస్వరూపిణమ్ |

తేనాహం కృతకృత్యశ్చ భవిష్యామి గజానన || ౨౬||

(Page ఖం. ౬ అ. ౪౪ పాన ౧౨౪)

ఓమితుశ్చక్వా గణాధీశస్తతోఽతర్ధానగోఽభవత్ |

సూర్యస్తం చిన్త్య స్వస్థానం జగామ ప్రియయా సహ || ౨౭||

సూర్యః సత్తాసమాయుక్తో జ్ఞానవాన్నిర్మమే పరమ్ |

అసద్బ్రహ్మ తతః సర్వం నానారూపమకల్పయత్ || ౨౮||

గణేశవరదానేన మోహహీనో బభూవ హ |

అభజత్తం సదా భానుర్భక్త్యా యోగీంద్రవన్దితః || ౨౯||

ఏకదా ప్రియయా యుక్తః సస్మార గణనాయకమ్ |

తామిస్రాసురగర్వేణ పీడితో బలవత్తరమ్ || ౩౦||

స్మృత్యా సమాగతం తత్ర గణేశం పుత్రరూపిణమ్ |

బాలం శుణ్ణాధరం వీక్ష్య తం పప్రచ్ఛ విభావసుః || ౩౧||

సూర్య ఉవాచ |

కోఽసి త్వం వద మాం బాల గణేశాకృతిధారక |

కిమర్థమిహ చాయాతః కిం గణేశో భవాన్ పరః || ౩౨||

సూర్యస్య వచనం శ్రుత్వా తం జగాద గజాననః |

స్మృతిజ్ఞోఽహం సుతో భానో తవ విఘ్నేశ్వరః స్వయమ్ || ౩౩||

పురా దత్తో వరస్తేన పుత్రోఽహం తే సమాగతః |

పాలయస్వ పితర్మాం త్వం సంజ్ఞయా సహ మానద || ౩౪||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా సంజ్ఞయా సహ చార్యమా |

ప్రణమ్యాపూజ్య తుష్టావ అధర్వశిరసా ప్రభుమ్ || ౩౫||

ఏతస్మిన్నన్తరే తత్రాఽఽజగామ సురసత్తమః |

తామిస్రస్తం విలోక్యైవ పపాల సవితా భయాత్ || ౩౬||

ఉత్థాయ గణనాథస్తం జఘాన ముష్టిఘాతతః |

పాతయామాస భూమ్యాం స నిర్జీవం దైత్యపుష్కవమ్ || ౩౭||

మృతం దైత్యం విలోక్యైవాఽఽజగామ సవితా పునః |

తం ప్రణమ్య స్థితో దూరే గణేశేన విమోహితః ॥ ౩౮॥
 మోహితః సంజ్ఞయా సార్ధం భానుస్తం గృహ్య పుత్రకమ్ ।
 లాలయామాస హర్షేణ పుత్రభావపరాయణః ॥ ౩౯॥
 గణేశమాయయా తత్ర సంజ్ఞా స్తన్యమపాయయత్ ।
 వరం దత్వా గతం పుత్రం వరదాఖ్యం చకార తమ్ ॥ ౪౦॥
 తతః సోఽతర్హిత పుత్రో భానుః సమ్మూర్చ్ఛితోఽభవత్ ।
 సంజ్ఞయా చ తయోర్ధుణ్ధిర్భ్రుది సంస్థో బభూవ హ ॥ ౪౧॥
 మా శోకం కురుతం తాతౌ న వియోగశ్చ మే క్వచిత్ ।
 మూర్ఛిం కృత్వా సదా తత్ర పూజయేథాం నిరన్తరమ్ ॥ ౪౨॥
 తతస్తౌ సావధానౌ తు తథా చక్రతురాదరాత్ ।
 భక్త్యా గణపతిం నిత్యం భజతః పరమేశ్వరౌ ॥ ౪౩॥
 శక్తయ ఊచుః ।
 కోఽసౌ తామిస్రసంజ్ఞశ్చాసురస్తన్య చరిత్రకమ్ ।
 వద శక్తే యదర్థం తు వరదః సమ్భభూవ హ ॥ ౪౪॥
 ఆదిశక్తిరువాచ ।
 సూర్యోఽహంజ్కారసంయుక్తో బభూవే జీవనాత్మకః ।
 సర్వేషాం దీప్తిదాతాఽహం మమ దీప్తికరో న చ ॥ ౪౫॥
 ఏవం బహౌ గతే కాలే విస్మృతో గణనాయకమ్ ।
 ఛాయాయాం తస్య జ్ఞేఽయం తామిస్రః పురుషాకృతిః ॥ ౪౬॥
 తం దృష్ట్వా హర్షితో భానుః పుత్రం మేనే హితావహమ్ ।
 అన్ధకారకరం పూర్ణం వరదస్తమువాచ హ ॥ ౪౭॥
 భానురువాచ ।
 త్రిగుణాన్నభయం పుత్ర భవిష్యతి కదాచన ।
 త్రైలోక్యరాజ్యముగ్రం తే మయా దత్తం విశేషతః ॥ ౪౮॥
 యద్యదిచ్చసి తత్తతే సఫలం సర్వదా కిల ।
 భవిష్యతి చ తామిస్ర నామ భవ సుభాగ్యవాన్ ॥ ౪౯॥
 తం ప్రణమ్య మహాదైత్యః పాతాలమగమన్ముదా ।
 శుక్రేణ ప్రేరితైరైత్యైః కృతో రాజా సురద్విషామ్ ॥ ౫౦॥

సహ తైర్మదసంయుక్తో జిగ్యే బ్రహ్మాణ్డమణ్డలమ్ ।

రాజ్యం చకార దైత్యేశైర్మహాబలయుతో బభౌ ॥ ౫౧॥

రవిం తేజస్వినం దృష్ట్వా వైరభావేన సంయుతః ।

(Page ఖం. ౬ ఆ. ౪౫ పాన ౧౨౫)

అన్ధకారేణ నిత్యం సజ్ఞాదయామాస శక్తయః ॥ ౫౨॥

నిరర్థకం చకారాసౌ సూర్యం తేజస్వినాం వరమ్ ।

నానాయత్నపరః సూర్యస్తం జేతుం న శశాక హ ॥ ౫౩॥

తతోఽహజ్కారహీనః స సస్మార గణనాయకమ్ ।

గణేశేన హతో దైత్యః సూర్యభావప్రక్షణాత్ ॥ ౫౪॥

ఏతత్ సర్వం సమాఖ్యాతం సూర్యపుత్రస్య చేష్టితమ్ ।

వరదస్య మహాదేవ్యః సర్వసిద్ధికరం పరమ్ ॥ ౫౫॥

శృణుయాదిదమాఖ్యానం పఠేద్వా తస్య సర్వదమ్ ।

భవిష్యతి సదా చాస్తే బ్రహ్మభూయప్రదాయకమ్ ॥ ౫౬॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదావ్యే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మౌద్గలే మహాపురాణే

షష్ఠే ఖణ్డే వికటవరదచరితం నామ చతుశ్చత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః ॥ ౬.౪౪

౬.౪౫ వికటచరితసమాప్తివర్ణనం నామ షష్ఠాచత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

ఆదిశక్తిరువాచ ।

ఏవం నానావతారాశ్చ ధృతాస్తేన మహాత్మనా ।

వికటేన మహాదేవ్యః సజ్ఞాతుం నైవ శక్యతే ॥ ౧॥

భక్తిప్రియస్వభావేన భక్తానాం విఘ్ననాశనాత్ ।

కురుతే స్వావతారాన్ స వికటః పరమేశ్వరః ॥ ౨॥

మయూరక్షేత్రమధునా గచ్ఛధ్వం తత్ర చాప్యహమ్ ।

సంస్థితా పూర్ణరూపేణాత్ర కలాంశాత్మికా ముదా ॥ ౩॥

తత్ర విఘ్నేశ్వరం భక్త్యా సేవధ్వం శక్తయః పరాః ।

తేన యోగీన్ద్రవన్ధ్యాశ్చ భవిష్యథ న సంశయః ॥ ౪॥

విషయాదిషు భావేషు మా చిత్తం కురుత ప్రియాః ।

గాణేశమార్గమాశ్రిత్య భజధ్వం వికటం పరమ్ || ౫||

వేదాదిషు గణేశస్య ప్రీతిదం కర్మ చోత్తమమ్ |

తదేవ భక్తిసంయుక్తాః కురుధ్వం నిత్యమాదరాత్ || ౬||

గణేశమూర్తేశ్చ హృది చింతనం కురుత ప్రియాః |

మానసిం బాహ్యపూజాం చ గణేశప్రీణనాయ తామ్ || ౭||

విషయేషు విరక్తత్వాద్వికటా భక్తిరుత్తమా |

గణేశే సక్తచిత్తా సా కర్తవ్యా నిత్యమాదరాత్ || ౮||

ముద్గల ఉవాచ |

ఏవముక్త్యా దదౌ తాభ్యో మన్తమేకాక్షరం పరమ్ |

సవిధిం గణరాజస్య తతో మౌనం సమాదధే || ౯||

ప్రణమ్య శక్తయః సర్వాస్తతస్తాం భక్తిసంయుతాః |

మహాకాలీమఖా దక్ష యయుః క్షేత్రం మయూరకమ్ || ౧౦||

మయూరకే తత్ర దేవీం దదృశుస్తాః సుహర్షితాః |

ప్రణమ్యాపూజ్య తాం ఢుణ్ణీం తతస్తేపుస్తపో మహత్ || ౧౧||

శతవర్షే గతే తాసాం పురతో మయూరేశ్వరః |

సమాయయౌ తతస్తాం తాః ప్రణేముర్వరసంయుతాః || ౧౨||

పూజ్య నానావిధైర్దేవముపచారైర్మనోరమైః |

పునః ప్రణమ్య విఘ్నేశం తుష్టువుః కరసమ్పూటాః || ౧౩||

మహాకాలీమహాలక్ష్మీమహాసరస్వతయః ఊచుః |

మయూరేశాయ విఘ్నేశాయ భక్తవిఘ్నహారిణే |

విఘ్నదాత్రే హ్యభక్తేభ్యో గణేశాయ నమో నమః || ౧౪||

లమ్బాదరాయ దేవాయ మూషకధ్వజినే నమః |

అనాథానాం సనాథాయ నమో నాథాయ తే నమః || ౧౫||

పరేశాయ మహేశేభ్యః సిద్ధిదాయ గజానన |

అనన్తాయ సదా స్వేభ్యః సర్వదాయ నమో నమః || ౧౬||

బ్రహ్మణాం పతయే తుభ్యం సదా శాన్తిమయాయ చ |

(Page ఖం. ౬ అ. ౪౫ పాన ౧౨౬)

శాన్తీనాం శాన్తిరూపాయ పరాత్మనే నమో నమః || ౧౭||

హేరమ్భాయ నమస్తుభ్యం కవయే కవిరూపిణే ।
 కవిభ్యః పదదాత్రే చ కవీశాయ నమో నమః ॥ ౧౮॥
 సిద్ధిబుద్ధివరాయైవ సిద్ధిబుద్ధిప్రదాయినే ।
 సిద్ధిబుద్ధిప్రవాలాయ తద్ద్రూపాయ నమో నమః ॥ ౧౯॥
 మాయామాయికచిహ్నోద్భ్యః ప్రఖేలకస్వరూపిణే ।
 యోగశాస్త్రిసభావాయ శాస్త్రిదాయ నమో నమః ॥ ౨౦॥
 శక్తయే భానవే తుభ్యం విష్ణవే శక్కురాత్మనే ।
 నానారూపధరాయైవ ఖేలకాయ నమో నమః ॥ ౨౧॥
 కిం స్తుమస్త్యాం గణాధీశ యత్ర శాస్త్రిం ప్రలేభిరే ।
 వేదాదయః శివాద్యాశ్చ నమామో మయూరధ్వజ ॥ ౨౨॥
 భక్తిం తే దేహి సర్వేశ వాసం క్షేత్రే త్వదీయికే ।
 తథేతి తా గణాధీశో హ్యగదద్భక్తియన్త్రితః ॥ ౨౩॥
 ఇదం స్తోత్రం పఠేద్యస్తు శ్శృణుయాత్ స లభేత్ పరమ్ ।
 ఇహ భుక్త్వాఽఖిలాన్ భోగానస్తే స్వానన్దమాప్పుయాత్ ॥ ౨౪॥
 ఏవం దక్ష మహచ్ఛిత్రం చరితం కథితం మయా ।
 వికటస్య సమాసేన సర్వసిద్ధిప్రదాయకమ్ ॥ ౨౫॥
 నానేన సదృశం కిञ్చిత్ సర్వదం కుత్ర వర్తతే ।
 సాక్షాద్భ్రూహ్మప్రదం పూర్ణం తత్ర కిం వర్ణయామ్యహమ్ ॥ ౨౬॥
 ఇదం వికటమాహాత్యం శ్శృణుయాద్యో సరోత్తమః ।
 శ్రావయేచ్చ పఠేత్సోఽపి సర్వసిద్ధిమవాప్పుయాత్ ॥ ౨౭॥
 ఏకమావర్తనం నిత్యం యః కుర్యాత్ స మతో పరః ।
 సాక్షాద్వికటరూపః స దర్శనాత్ పావనో నృణామ్ ॥ ౨౮॥
 యావన్తి సాధనాన్యేవ సాధయేత్ పరమాదృతః ।
 శతవారం లభేత్ పుణ్యం ఖణ్డస్యాస్య శ్రవాచ్చ తత్ ॥ ౨౯॥
 ఇష్టాపూర్తాదికం యస్తు కుర్యాద్భక్తిసమన్వితః ।
 తస్మాచ్ఛతగుణం పుణ్యం శ్రవణాదస్య సంలభేత్ ॥ ౩౦॥
 పురాణోపపురాణాని సేతిహాసాని నిత్యశః ।
 శ్శృణుయాచ్చ తతః పుణ్యమనేన స్యాచ్ఛతాధికమ్ ॥ ౩౧॥

బహునాత్ర కిముక్తేన యత్ర బ్రహ్మపతిః పరః ।
వర్ణితో వికటస్తేన సమం కిం సమభవేద్వద ॥ ౩౨॥

సూత ఉవాచ ।

ఏవముక్త్యా మహాయోగీ ముద్గలో విరరామ హ ।
దక్షో హర్షయతోఽత్యస్తం ప్రణనామ చ ముద్గలమ్ ॥ ౩౩॥

మయా సమూర్ణభావేన కథితం తే ద్విజోత్తమ ।
కామనాశకరం పూర్ణం వికటస్య చరిత్రకమ్ ॥ ౩౪॥

ధర్మార్థకామమోక్షాణాం బ్రహ్మభూయస్య దాయకమ్ ।
నానేన సదృశం కిञ్చిత్ కిం భూయః శ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ ౩౫॥

॥ ఓం తత్సదితి శ్రీమదాన్వేయే పురాణోపనిషది శ్రీమన్మోద్గలే మహాపురాణే
పష్టే ఖణ్డే వికటచరితే వికటచరితసమాప్తివర్ణనం నామ పంచచత్వారింశత్తమోఽధ్యాయః
॥ ౬.౪౫

॥ శ్రీగణానాం నమస్తు ॥

॥ ఇతి శ్రీముద్గలపురాణే షష్ఠః ఖణ్డః సమాప్తః ॥

Proofread by Yash Khasbage

—
MudgalapurAna Khanda 6 Vikatacharitam
pdf was typeset on September 18, 2023
—

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

